

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
Facultatea de Drept
Departamentul Drept Procedural

Igor COBAN

**IMPLICAREA INSTANȚEI DE
JUDECATĂ ÎN EXECUTAREA SILITĂ**
Note de curs

*Aprobat de
Consiliul Calității al USM*

CHIȘINĂU – 2020
CEP USM

CZU 347.952(075.8)
C 58

Program de master – Proceduri judiciare civile:
la disciplina „*Implicarea instanței de judecată în executarea silită*”

*Recomandat de Departamentul Drept Procedural
și de Consiliul Facultății de Drept*

Recenzent:

Fadei NAGACEVSCHI, ministrul Justiției Republicii Moldova

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Coban, Igor.

Implicarea instanței de judecată în executarea silită: Note de curs / Igor Coban; Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Drept, Departamentul Drept Procedural. – Chișinău: CEP USM, 2020. – 233 p.

Referințe bibliogr.: p. 225-233 (107 tit.). – 50 ex.

ISBN 978-9975-152-00-6.
347.952(075.8)
C 58

ISBN 978-9975-152-00-6

© Igor Coban, 2020
© USM, 2020

CUPRINS

PRELIMINARII	5
Tema 1. LOCUL ȘI ROLUL INSTANȚEI DE JUDECATĂ ÎN EXECUTAREA SILITĂ A ACTELOR JUDECĂTOREȘTI CU CARACTER CIVIL	10
1.1. Rolul instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil	12
1.2. Natura juridică a procedurilor de implicare a instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil	14
1.3. Particularitățile implicării instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil.....	18
Tema 2. STATUTUL EXECUTORULUI JUDECĂTORESC ÎN PROCEDURA DE EXECUTARE SILITĂ A ACTELOR JUDECĂTOREȘTI CIVILE	35
2.1. Statutul și rolul executorului judecătoresc în procedura de executare silită.....	36
2.2. Felurile de interacțiune a executorului judecătoresc cu instanța de judecată	49
Tema 3. COMPETENȚE SPECIALE ALE EXECUTORULUI JUDECĂTORESC POTRIVIT LEGISLAȚIEI REPUBLICII MOLDOVA	64
3.1. Esența și felurile competențelor speciale ale executorului judecătoresc .	65
3.2. Particularitățile competențelor speciale ale executorului judecătoresc....	66
Tema 4. PARTICIPANȚII LA PROCEDURA DE EXECUTARE SILITĂ A ACTELOR JUDECĂTOREȘTI CU CARACTER CIVIL	85
4.1. Categoriile de participanți la procedura de executare silită a actelor judecătorești cu caracter civil.....	87
4.2. Statutul procedural al participanților la procedura de executare silită a actelor judecătorești cu caracter civil.....	87
Tema 5. ACTELE EXECUTĂRII. TERMENELE ÎN PROCEDURA DE EXECUTARE	105
5.1. Esența actelor de executare.....	106

5.2. Condițiile de formă și de conținut ale actelor de executare	107
5.3. Termenele în procedura de executare.....	117
Tema 6. INTENTAREA PROCEDURII DE EXECUTARE.	
CHELTUIELILE DE EXECUTARE	123
6.1. Particularitățile de intentare a procedurii de executare.....	124
6.2. Temeiurile de refuz în intentarea procedurii de executare.....	130
6.3. Categoriile cheltuielilor de executare	131
6.4. Calcularea cheltuielilor de executare.....	135
Tema 7. PARTICULARITĂȚILE PROCEDURII DE EXECUTARE	
SILITĂ. OBIECTUL EXECUTĂRII SILITE ȘI	
PROCEDURA DE SECHESTRARE ȘI VÂNZARE A	
BUNURILOR	141
7.1. Particularitățile procedurii de executare silită.....	142
7.2. Incidentele procedurii de executare silită	147
7.3. Obiectul procedurii de executare silită	148
7.4. Particularitățile procedurii de sechestrare și vânzare a bunurilor	151
Tema 8. PROCEDURILE SPECIALE DE EXECUTARE SILITĂ.	
MODUL DE SATISFACERE A CREAȘTELOR	171
8.1. Felurile procedurilor speciale de executare silită.....	172
8.2. Particularitățile procedurilor speciale de executare silită	173
8.3. Modul de satisfacere a creanșelor	187
Tema 9. ÎNCETAREA PROCEDURII DE EXECUTARE.	
ÎNTOARCEREA EXECUTĂRII SILITE	193
9.1. Temeiurile de încetare a procedurii de executare silită.....	194
9.2. Particularitățile procedurii de întoarcere a executării silite	197
Tema 10. CONTESTAREA ACTELOR EXECUTORULUI	
JUDECĂTORESC	203
10.1. Natura juridică a contestației la executare	204
10.2. Particularitățile de examinare a contestațiilor actelor executorului	
judecătoresc.....	206
10.3. Procedura de apărare a drepturilor altor persoane	219
BIBLIOGRAFIE.....	225

PRELIMINARII

Scopul activității judiciare nu se poate limita doar la obținerea unei hotărâri judecătorești favorabile. Simpla recunoaștere a dreptului sau obligarea debitorului de a restabili dreptul încălcat ori contestat nu este, de multe ori, suficientă. Hotărârea judecătorească prin ea însăși, chiar înzestrată cu autoritate de lucru judecat, *„riscă să rămână o lovitură de sabie în apă și să nu servească cu nimic părții victorioase, în special reclamantului, dacă el n-ar putea recurge la constrângere pentru a o executa”*.

Executarea silită reprezintă una din instituțiile fundamentale ale dreptului procesual civil și o componentă importantă a justiției într-un stat de drept. Încrederea publicului în actul de justiție depinde, într-o măsură importantă, și de eficacitatea mecanismelor de executare silită, fiind absolut necesar ca o hotărâre judecătorească obținută în urma unui demers judiciar, adesea, de durată și costisitor, să aibă o finalitate practică concretă, astfel încât justițiabilul să conștientizeze beneficiile din obținerea unui rezultat pozitiv în cadrul procesului.

În caz contrar, în lipsa unor mijloace procedurale coerente, clare, suplă și rapide, care să garanteze ducerea la îndeplinire efectivă a titlului executoriu, partea ar fi în imposibilitate de a se bucura de câștigarea procesului, titlul executoriu conferind, astfel, creditorului doar un drept teoretic și iluzoriu.

Importanța executării silite rezultă și din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare – CtEDO). Astfel, a fost apreciat în nenumărate cazuri de către Înalta Curte că dreptul la un proces echitabil nu acoperă procedura numai până la pronunțarea hotărârii, ci până la executarea acesteia, iar statul are obligația de *„a se plia”* unei hotărâri judecătorești pronunțate contra sa, considerând că executarea silită face parte integrantă din noțiunea de proces, în sensul art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (în continuare – CEDO).

De asemenea, potrivit CtEDO, dreptul de acces la justiție ar fi *iluzoriu și lipsit de eficiență practică*, dacă ordinea juridică internă a statului, care respectă preeminența dreptului, ar permite ca o hotărâre ju-

decătorească sau un alt înscris ce constituie titlu executoriu să rămână neexecutată în detrimentul unei părți. Statul, în calitate de depozitar al forței publice, este chemat să manifeste un comportament vigilent și să-l asiste pe creditor în executarea hotărârii care îi este favorabilă.

Așadar, dreptul la executarea unei hotărâri judecătorești este unul dintre aspectele dreptului de acces la justiție și reclamă, prin natura sa, o reglementare din partea statului. În doctrina europeană se afirmă că dreptul *executării silite* a devenit, în principal pentru dreptul european și apoi în dreptul constituțional, *a treia mare garanție la un proces echitabil*.

În această ordine de idei, Comitetul Miniștrilor a adoptat Rezoluția (2002)12, prin care a fost constituită Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției. Care, printre altele, a luat în considerare principiul accesului la justiție și funcționării corecte și efective a instanțelor judecătorești, *accentuând importanța executării deciziilor judecătorești într-un mod efectiv și într-un timp limitat rezonabil*.

Eficacitatea sistemului de executare este de o importanță decisivă pentru sistemul justiției civile în ansamblu. Eficacitatea procedurilor de executare, la fel ca și statutul, activitățile și instruirea executorilor judecătorești constituie nucleul acestui sistem. CtEDO a menționat, în acest sens, obligația pozitivă a statului de a organiza un sistem de punere în executare a hotărârilor judecătorești care să fie eficient din punct de vedere normativ și jurisprudențial, sistem care trebuie pus în aplicare fără întârziere.

În virtutea tuturor celor expuse *supra*, Republica Moldova, o bună perioadă de timp, a înregistrat mari restanțe la acest capitol, astfel încât aceasta a fost condamnată de CtEDO pentru violarea art. 6 §1 al Convenției, prin neexecutarea sau executarea tardivă a hotărârilor judecătorești definitive în peste 56 de cauze. Așadar, numai după un șir de reforme, aceasta a reușit să îmbunătățească *aparent* situația în domeniul executării silite prin adoptarea Codului de executare (2004), actualizarea acestuia și liberalizarea funcției de executor judecătoresc (2010). S-a reușit crearea unui sistem privat în domeniul executării silite prin acordarea executorilor judecătorești a unui statut special în sistemul de drept național.

Reformele în sistemul de drept din Republica Moldova au promovat permanent independența și eficacitatea sistemului execuțional. Însă rolul instanțelor judecătorești în procesul execuțional nu a fost limitat, din contra, au fost create pârghii noi privind controlul judecătoresc asupra activității executorilor judecătorești și fiind stabilite noi împuterniciri.

Pornind de la dezideratele expuse *supra*, în special de la faptul că procedura de executare silită este o fază a procesului civil, conchidem că aceasta nu poate exista fără implicarea instanței de judecată și, prin urmare, deși intervenția instanței de judecată nu este una permanentă ca în cazul judecării cauzei în fond, rolul acesteia este unul indispensabil executării silite.

Implicarea instanței de judecată în procedura de judecată este incontestabilă, având o necesitate stringentă, de a asigura corectitudinea, promptitudinea și eficiența executării silite a actelor de justiție. Sarcina instanței care a ordonat executarea și care are sub controlul ei permanent activitatea organului de executare rămâne aceeași – de a arbitra un conflict nestins, de a supraveghea executarea și de a soluționa atât nemulțumirile părților, cât și ale terțelor persoane ale căror drepturi sunt vătămate prin executarea silită.

Totodată, în procedura executării silite, instanței de judecată îi revine un rol preponderent pasiv, acționând în majoritatea situațiilor în mod exclusiv la sesizare, fapt determinat de atribuțiile ei particulare la soluționarea incidentelor de procedură, încuviințării/autorizării unor acțiuni de executare silită, confirmării actelor de executare silită și/sau verificării legalității actelor de executare silită, după caz, etc. În acest context, tocmai participarea instanței de judecată în anumite etape și/sau privitor la anumite acte, în vederea executării silite a actelor judecătorești civile, permite cristalizarea unei instituții de drept, și anume: *Implicarea instanței de judecată în executarea silită*.

Astfel, disciplina „Implicarea instanței de judecată în executarea silită” permite studierea aprofundată și multiaspectuală a particularităților participării instanței de judecată, în anumite etape și/sau privitor la anumite acte, în vederea executării silite a actelor judecătorești civile. De asemenea, materia dedicată acestui subiect, cuprinde la nivel de conținut aspecte ce țin de: rolul și implicarea instanței de judecată în

executarea actelor judecătorești cu caracter civil, competențe speciale ale executorului judecătoresc, particularitățile contestării actelor executorului judecătoresc etc.

Prin prisma celor menționate disciplina „Implicarea instanței de judecată în executarea silită” permite nu doar fundamentarea cunoștințelor necesare specialiștilor din domeniul justiției (instanțe de judecată, executori judecătorești, avocați ș.a.), organelor administrației publice, domeniului privat etc., dar și dezvoltarea capacităților analitice, cât și crearea unor deprinderi practice de conștientizare și aplicare a locului și rolului instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil.

Totodată, prin parcurgerea disciplinei respective, masteranzii programului de master, Proceduri judiciare civile, vor căpăta următoarele competențe generale:

- să posede cunoștințe teoretice privind locul și rolul instanței de judecată în executarea silită;
- să cunoască limitele participării instanței de judecată, în anumite etape și/sau privitor la anumite acte, în vederea executării silită a actelor judecătorești;
- să utilizeze cunoștințe teoretice cu un caracter pronunțat aplicativ în domeniul examinării și soluționării contestațiilor actelor executorului judecătoresc;
- să formeze capacități analitice și deprinderi practice de studiere a practicii judiciare în domeniu în vederea aplicării corecte a legislației;
- să întocmească proiecte de acte procedurale utilizate în cadrul implicării instanței de judecată în executarea silită etc., precum și următoarele competențe speciale:
- examinarea demersurilor (autorizărilor) executărilor judecătorești de către instanța de judecată în vederea executării silită a actelor judecătorești cu caracter civil;
- particularitățile examinării și soluționării contestațiilor actelor executorului judecătoresc;
- particularitățile implicării instanței de judecată în vederea realizării competențelor speciale ale executorului judecătoresc;

- examinarea cererilor de explicare a hotărârilor judecătorești (art. 251 CPC);
- examinarea cererilor de amânare ori de eşalonare a executării hotărârii, de asemenea de schimbare a modului sau ordinii de executare a ei (art. 252 CPC);
- examinarea cererilor de indexare a sumelor adjudecate (art. 253 CPC) etc.

Disciplina respectivă este structurată în următoarele zece unități de învățare – capitole (care la rândul lor sunt structurate în subunități de învățare – subcapitole):

1) Locul și rolul instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil.

2) Statutul executorului judecătoresc în procedura de executare silită a actelor judecătorești cu caracter civil.

3) Competențe speciale ale executorului judecătoresc potrivit legislației Republicii Moldova.

4) Participanții la procedura de executare silită a actelor judecătorești cu caracter civil.

5) Actele executării; termenele în procedura de executare.

6) Intentarea procedurii de executare. Cheltuielile de executare.

7) Procedura de executare silită. Obiectul executării silite și procedura de sechestrare și vânzare a bunurilor.

8) Procedurile speciale de executare silită.

9) Încetarea procedurii de executare; întoarcerea executării silite.

10) Contestarea actelor executorului judecătoresc.

Conținutul de bază al lucrării respective având un volum de 142 de pagini, de asemenea, conține o bibliografie selectivă destul de variată și calitativă prin conținutul lucrărilor selectate, în număr de 107 unități, fiind inserate tratate, convenții internaționale, practica judiciară a CtEDO, a instanțelor naționale, precum și cele mai importante lucrări științifice în domeniul executării silite, care cu certitudine vor ajuta masteranzilor la dobândirea competențelor menționate *supra*.

Tema 1. LOCUL ȘI ROLUL INSTANȚEI DE JUDECATĂ ÎN EXECUTAREA SILITĂ A ACTELOR JUDECĂTOREȘTI CU CARACTER CIVIL

Unități de conținut:

- 1.1. Rolul instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil*
- 1.2. Natura juridică a procedurilor de implicare a instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil*
- 1.3. Particularitățile implicării instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil*

Concepte:

Rolul instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil. Natura juridică a procedurilor de implicare a instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil. Împuterniciri legate de asigurarea cursului executării silită. Împuterniciri specifice unui organ de executare. Împuterniciri ce țin de controlul judecătoresc asupra actelor executorului judecătoresc. Procedura privind constatarea neexecutării sau încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Procedura privind sancționarea pentru neîndeplinirea obligațiilor rezultate din Codul de executare. Particularitățile implicării instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil. Împuterniciri legate de asigurarea cursului executării silită. Eliberarea titlului executoriu. Eliberarea duplicatului titlului executoriu. Corectarea erorilor și omisiunilor din titlul executoriu. Împuterniciri specifice unui organ de executare. Anunțarea în căutare a debitorului persoană fizică. Aducerea forțată a debitorului. Interdicția de a părăsi țara. Autorizarea pătrunderii forțate. Confirmarea procesului-verbal al licitației. Confirmarea încheierii executorului judecătoresc de transmitere a bunului.

Obiective de referință:

- *să determine* locul instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil;
- *să clarifice* natura juridică a implicării instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil;
- *să identifice* particularitățile implicării instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil;
- *să distingă* împuternicirile instanței de judecată legate de asigurarea cursului executării silite;
- *să formuleze* împuternicirile instanței de judecată specifice unui organ de executare;
- *să stabilească* împuternicirile instanței de judecată ce țin de controlul judecătoresc asupra actelor executorului judecătoresc;
- *să analizeze* procedura privind constatarea neexecutării sau încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești;
- *să elucideze* procedura privind sancționarea pentru neîndeplinirea obligațiilor rezultate din Codul de executare;
- *să analizeze* particularitățile implicării instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil;
- *să identifice* împuternicirile instanței de judecată legate de asigurarea cursului executării silite;
- *să descrie* procedura de eliberare a titlului executoriu;
- *să identifice* procedura de eliberare a duplicatului titlului executoriu;
- *să analizeze* procedura de corectare a erorilor și omisiunilor din titlul executoriu, împuterniciri specifice unui organ de executare;
- *să descrie* procedura de anunțare în căutare a debitorului persoană fizică;
- *să clarifice* particularitățile procedurii de aducere forțată a debitorului;
- *să analizeze* particularitățile interdicției de a părăsi țara;
- *să proiecteze* procedura de autorizare a pătrunderii forțate;
- *să descrie* particularitățile de confirmare a procesului-verbal al licitației;

- *să identifice* specificul procedurii de confirmare a încheierii executorului judecătoresc de transmitere a bunului;
- *să întocmească* o încheiere privind examinarea demersului de anunțare în căutare a debitorului;
- *să elaboreze* o contestație la procesul-verbal al licitației;
- *să întocmească* o încheiere privind autorizarea pătrunderii forțate etc.

Repere de conținut:

1.1. Rolul instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil

Scopul activității judiciare nu se poate limita doar la obținerea unei hotărâri judecătorești favorabile. Simpla recunoaștere a dreptului sau obligarea debitorului de a restabili dreptul încălcat ori contestat nu este, de multe ori, suficientă.

Executarea silită reprezintă una din instituțiile fundamentale ale dreptului procesual civil și o componentă importantă a justiției într-un stat de drept. Încrederea publicului în actul de justiție depinde într-o măsură importantă și de eficacitatea mecanismelor de executare silită, fiind absolut necesar ca o hotărâre judecătorească obținută în urma unui demers judiciar, deseori, de durată și costisitor, să aibă o finalitate practică concretă, astfel încât justițiabilul să conștientizeze beneficiile din obținerea unui rezultat pozitiv în cadrul procesului.

În caz contrar, în lipsa unor mijloace procedurale coerente, clare, suplă și rapide, care să garanteze ducerea la îndeplinire efectivă a titlului executoriu, partea ar fi în imposibilitate de a se bucura de câștigarea procesului, titlul executoriu conferind, astfel, creditorului doar un drept teoretic și iluzoriu [71, p.11].

Importanța executării silite rezidă și în jurisprudența CtEDO [107, p.19]. Astfel, s-a apreciat de către instanța europeană că dreptul la un proces echitabil [67, p.150] nu acoperă procedura numai până la pronunțarea hotărârii, ci până la executarea acesteia, iar statul are obligația de „a se plia” unei hotărâri judecătorești pronunțate contra

sa [40, § 43], considerând că executarea silită face parte integrantă din noțiunea de proces, în sensul art. 6 din CEDO.

De asemenea, CtEDO a statuat că dreptul de acces la justiție ar fi iluzoriu și lipsit de eficiență practică, dacă ordinea juridică internă a statului, care respectă preeminența dreptului, ar permite ca o hotărâre judecătorească sau un alt înscris ce constituie titlu/document executoriu să rămână neexecutată în detrimentul unei părți. Statul, în calitate de depozitar al forței publice, este chemat să manifeste un comportament vigilent și să-l asiste pe creditor în executarea hotărârii care îi este favorabilă.

Așadar, dreptul la executarea unei hotărâri judecătorești este unul dintre aspectele dreptului de acces la justiție și reclamă, prin natura sa, o reglementare din partea statului [86, p. 43]. În doctrina europeană se afirmă că dreptul executării silite a devenit, în principal pentru dreptul european și apoi în dreptul constituțional, a treia mare garanție la un proces echitabil.

Astfel, putem constata cu ușurință că unul dintre aspectele principiului accesului liber la justiție presupune asigurarea posibilității executării efective a hotărârilor judecătorești, fapt ce constituie scopul primar al procesului civil. CtEDO menționează, în acest sens, obligația pozitivă a statului de a organiza un sistem de punere în executare a hotărârilor judecătorești care să fie eficient din punct de vedere normativ și jurisprudențial, sistem care trebuie pus în aplicare fără întârziere [44, § 84].

În această privință, la 18 septembrie 2002, Comitetul Miniștrilor a adoptat Rezoluția nr. (2002)12, prin care s-a constituit Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției. Comisie care, printre altele, a luat în considerare principiul accesului la justiție și funcționării corecte și efective a instanțelor judecătorești, accentuând importanța executării deciziilor judecătorești într-un mod efectiv și într-un timp limitat rezonabil [98, p.118].

Eficacitatea sistemului de executare este de o importanță decisivă pentru sistemul justiției civile în ansamblu. Eficacitatea procedurilor de executare, la fel ca și statutul, activitățile și instruirea executorilor judecătorești constituie nucleul acestui sistem.

Executarea corectă și eficientă a deciziilor judecătorești este posibilă numai în cazul când atât societatea, cât și statul respectă și se supun procedurilor de executare. Executarea eficientă a deciziilor judecătorești depinde de calitatea activității executorilor judecătorești. Executorii judecătorești din Republica Moldova nu sunt o excepție în această privință, astfel managementul, profesionalismul, instruirea și remunerarea adecvată a lor trebuie să fie concentrată, dezvoltată și întărită în ansamblu.

Procedura de executare silită la nivel național a fost supusă mai multor reforme. Remarcabil este faptul că, începând cu anul 2002, se conturează tendința de a spori autonomia, atât administrativă, cât și procedurală a executorilor judecătorești. Astfel, dacă până în anul 2003, aceasta era reglementată de Codul de procedură civilă în redacția anului 1964, iar executorii judecătorești își desfășurau activitatea sub controlul președintelui instanței de judecată, în anul 2004 a fost adoptat un act legislativ care reglementează anume procedura de executare – Codul de executare, iar atribuțiile procesuale ale executorilor judecătorești sunt substanțial extinse.

Ulterior, odată cu reformarea sistemului de executare din anul 2010, au fost introduse mai multe modificări în Codul de executare, cel din urmă fiind republicat în Monitorul Oficial al R. Moldova, nr.214-220/704 din 05.11.2010.

1.2. Natura juridică a procedurilor de implicare a instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil

Astfel, pornind de la atribuțiile instanței de judecată în funcție de faza și etapa de desfășurare a executării silite, de calitatea subiecților de sesizare, de natura juridică a problemei ridicate în fața instanței de judecată, în doctrina de specialitate s-au conturat mai multe clasificări ale procedurilor/împunătorilor de implicare a instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil¹.

¹ N.a. – Pentru detalii a se vedea: Bușuleac M. *Rolul instanței de judecată în cadrul procedurii de executare...*, pp. 117-118; Poalelungi M. ș.a. *Manualul judecătorului pentru cauze civile...*, p. 319, Hotărârea Plenului C.S.J. nr. 10 din

Sintetizând practica judiciară de referință, precum și prevederile normative în vigoare, distingem următoarele categorii de proceduri/împuterniciri de implicare a instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești civile.

Împuterniciri legate de asigurarea cursului executării silită. Dat fiind faptul că executarea silită reprezintă un ansamblu de măsuri, prevăzute de Codul de executare, prin care creditorul realizează, prin intermediul executorului judecătoresc, cu concursul organelor de stat abilitate, drepturile sale, recunoscute printr-un document executoriu, dacă debitorul nu-și îndeplinește benevol obligațiile. Executarea silită se efectuează în baza unui titlu executoriu, care se eliberează creditorului la cerere de către prima instanță, după rămânerea definitivă a hotărârii.

Prima și principala categorie de proceduri de implicare a instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești civile, și anume, asigurarea cursului executării silită, rezultă direct din calitatea acesteia de emitent al titlului executoriu, astfel încât la etapa respectivă instanța de judecată de fapt creează condițiile declanșării și organizării bunului mers al procedurii de executare.

Iar printre principalele atribuții la etapa respectivă, putem enumera *eliberarea titlului executoriu (art.12, 13 Cod de executare(CE)); prezentarea documentului executoriu spre executare (art.15, alin. (2) și (3) CE); eliberarea duplicatului titlului executoriu (art. 19 CE); soluționarea cererii creditorului privind repunerea în termenul de prescripție (art. 18 CE); corectarea erorilor și omisiunilor din titlul executoriu (art. 20 CE); soluționarea amânării și suspendării procesului de executare (art.76-79 CE); soluționarea problemei privind succesiunea procesuală (art.47 CE); explicarea hotărârii, a ordinii și modului de executare (art.71 CE); soluționarea întoarcerii executării (art.157-160 CE) etc.*

16.12.2013 cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Codului de executare în cauzele civile publicat în Buletinul C.S.J. a RM 3/4, pp. 1-2; Gârbuleț I., Oprina E. *Tratat teoretic și practic de executare silită...*, pp. 222-249; Oprina E. *Executarea silită în procesul civil*. Ediția a III-a. București: Universul juridic, 2009, pp. 100-147 etc.

Împuterniciri specifice unui organ de executare. Pornind de la necesitatea asigurării proporționalității dintre realizarea dreptului creditorului și limitarea drepturilor debitorului [82, p. 328], precum și de la faptul că, în principal, executarea silită se bazează pe principiul umanismului și al protejării debitorului, unele acțiuni de executare silită nu pot fi efectuate decât cu concursul nemijlocit al instanței de judecată, prin autorizarea și/sau confirmarea ulterioară de către aceasta a actelor și/sau acțiunilor de executare silită.

Astfel, printre atribuțiile instanței de judecată specifice unui organ de executare, putem evidenția *anunțarea în căutare a debitorului și a bunurilor sale (art.72 CE); aducerea forțată a debitorului (art.73 CE); aplicarea interdicției de a părăsi țara (art.64 CE); pătrunderea forțată în domiciliu pentru sechestrarea bunurilor (art.115 alin. (4) CE); confirmarea procesului-verbal al licitației (art.136 CE); confirmarea încheierii executorului judecătoresc de transmitere a bunului (art. 140 alin. (9) CE).*

Împuterniciri ce țin de controlul judecătoresc asupra actelor executorului judecătoresc. Procedura de executare silită trebuie să se desfășoare cu respectarea deplină a principiului legalității, care implică respectarea tuturor actelor normative în vigoare de către executorul judecătoresc, de către participanții la procedura de executare silită, de către toți cetățenii. Atunci când, ca rezultat al actelor exercitate în procedura de executare silită, vor fi lezate drepturile și libertățile legale ale participanților la executare sau ale altor persoane, ei vor fi în drept de a sesiza instanța de judecată pentru a-și apăra drepturile lor legale.

Astfel, potrivit art. 161 alin. (1) CE, actele de executare întocmite de executorul judecătoresc sau acțiunile/inacțiunea acestuia pot fi contestate de către părți și de alți participanți la procesul de executare, precum și de terții care consideră că prin actele de executare sau acțiunile/inacțiunea executorului judecătoresc le-a fost încălcat un drept recunoscut de lege.

Referitor la natura juridică a procedurii de efectuare de către instanța de judecată a controlului judecătoresc asupra actelor executorului judecătoresc/contestației actelor executorului judecătoresc, în doctrina de specialitate se regăsesc mai multe opinii, pe alocuri chiar

contradictorii. Astfel, în unele opinii se susține că contestația actelor executorului judecătoresc/contestația la executare ar constitui o cale de atac, în altele că aceasta ar fi o acțiune obișnuită sau de tip special, în timp ce alți autori opinează că aceasta ar constitui, după caz, o cale de atac sau o acțiune civilă².

Procedura privind constatarea neexecutării sau încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. O altă procedură specifică implicării instanței de judecată, care are o conexiune intrinsecă cu faza executării silite, este procedura de examinare a cauzelor privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Natura juridică a procedurii respective este caracterizată ca fiind drept un remediu intern de apărare a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Astfel, potrivit art. 2 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești [22], orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanța de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Procedura privind sancționarea pentru neîndeplinirea obligațiilor rezultate din Codul de executare. În virtutea art. 421 alin. (3) Cod contravențional, instanța de judecată are atribuții specifice privind soluționarea cauzelor contravenționale de atragere la răspundere contravențională a subiecților care se fac vinovați de neexecutarea obligațiilor prevăzute de Codul de executare (art. 319 Cod contravențional), precum și de neexecutarea intenționată sau eschiva-

² N.a. – Pentru detalii a se vedea: Hurubă E. *Contestația la executare în materie civilă*. București: Universul Juridic, 2011, pp. 48-49; Leș I. *Legislația executării silite. Comentarii și explicații*. București: C.H. Beck, 2007, p. 116; Gârbuleț I., Oprina E. *Tratat teoretic și practic de executare silită...*, pp. 574-577 etc.

rea de la executare a hotărârii judecătorești sau documentelor executorii prevăzute la art. 11 lit. c) și d) CE (art. 318 Cod contravențional).

Constatarea contravențiilor respective și întocmirea proceselor verbale cu privire la contravenție fiind de competența executorului judecătoresc în limita circumscripției Camerei teritoriale a executorilor judecătorești în care își are sediul biroul său.

Pornind de la natura juridică a contravențiilor prevăzute de art. 318 și 319 Cod contravențional, putem menționa că procedura juridică respectivă este un mijloc de responsabilizare a participanților/subiecților la faza executării silită, inclusiv în vederea asigurării celerității, promptitudinii, corectitudinii și legalității procedurii de executare silită, iar importanța acesteia devine și mai evidentă, în ceea ce privește necesitatea recurgerii la aceasta în vederea prevenirii încălcării dreptului la executarea într-un termen rezonabil a hotărârii judecătorești civile.

1.3. Particularitățile implicării instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil

Împuterniciri legate de asigurarea cursului executării silită. Eliberarea titlului executoriu – de către instanță are loc la cererea creditorului, după rămânerea definitivă a hotărârii, cu excepția hotărârilor care se execută imediat (art.256 CPC). Sunt definitive, deci executorii, hotărârile judecătorești emise în primă instanță, supuse apelului, după examinarea pricinii în apel (art.254 alin.(1) CPC). Sunt executorii și hotărârile judecătorești pentru care a expirat termenul de atacare, dacă participanții la proces nu au exercitat apelul în termen. Apelul exercitat în termen este suspensiv de executare (art.363 alin.(2) CPC).

Cererea de eliberare a titlului executoriu urmează a fi depusă în formă scrisă, la prima instanță. La eliberarea titlului executoriu instanțele de judecată urmează să țină cont de respectarea exigențelor de conținut stabilite în art.14 CE: *denumirea instanței de judecată care a eliberat documentul executoriu; pricina în a cărei bază a fost eliberat documentul executoriu; data pronunțării hotărârii, dispozitivul (textual); data rămânerii definitive a hotărârii sau mențiunea privind executarea imediată; numele, prenumele și data nașterii sau denumirea debi-*

torului și a creditorului; codul fiscal, domiciliul ori sediul lor; datele bancare de identificare; data eliberării titlului executoriu; mențiuni privind măsurile de asigurare a acțiunii; mențiunea privind autorizarea pătrunderii forțate a executorului judecătoresc în încăperile aflate în posesia sau în proprietatea debitorului, inclusiv în cele în care se află bunurile debitorului.

Titlul executoriu, eliberat în temeiul hotărârii judecătorești, se semnează de către judecător și grefier și se certifică cu ștampila instanței de judecată.

Conform art. 256 alin. (1) CPC, urmează să fie executate imediat ordonanța sau hotărârea judecătorească prin care pârâtul este obligat la plata: *salariului și a altor drepturi ce decurg din raporturi de muncă, precum și a indemnizațiilor prevăzute de statutul șomerilor; repararea prejudiciilor cauzate prin vătămare a integrității corporale sau prin o altă vătămare a sănătății ori prin deces, dacă reparația s-a efectuat sub formă de prestații bănești periodice, a unui salariu mediu pentru absența forțată de la lucru, în cazul reintegrării în serviciu, precum și hotărârile judecătorești privind reintegrarea în serviciu a salariatului concediat sau transferat nelegitim.* În aceste situații, nu este necesar ca hotărârea să devină definitivă pentru a fi executată.

În conformitate cu prevederile art. 15 alin. (2) CE, instanța de judecată va prezenta din oficiu titlul executoriu spre executare în pricinile ce țin: *de urmărirea sumelor ce urmează a fi făcute venit la stat; urmărirea sumelor încasate din contul statului, din contul întreprinderilor de stat și al celor municipale, al societăților comerciale cu capital majoritar de stat; de încasarea sumelor pentru repararea prejudiciilor cauzate prin vătămarea integrității corporale, prin o altă vătămare a sănătății sau prin deces, dacă repararea s-a efectuat sub formă de prestații bănești periodice; de repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești; de repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești; de restabilirea la locul de muncă și de încasarea salariului mediu pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă;*

încasarea indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale prevăzute de lege; de încasarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat.

Potrivit art. 30 alin. (3) și (4) CE, titlul executoriu va fi expediat din oficiu de către instanța de judecată executorului judecătoresc în a cărei competență teritorială excepțională, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul sau sediul debitorului. Atunci când titlul executoriu se referă la urmărirea sumelor încasate din contul statului, din contul întreprinderilor de stat și al celor municipale, al societăților comerciale cu capital majoritar de stat, titlurile executorii se remit din oficiu de către instanța de judecată spre executare executorului judecătoresc indicat de creditor în cererea de eliberare a titlului executoriu.

Totodată, este de menționat că, potrivit art. 15 alin. (5) CE, documentele executorii privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală, bugetelor unităților administrativ-teritoriale, precum și din contul autorităților/instituțiilor publice, se execută în conformitate cu procedura și termenele stabilite prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014.

Iar, potrivit art. 68 alin. (1) și (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014 [25], documentele executorii privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național, precum și din contul autorităților/instituțiilor bugetare, **se prezintă obligatoriu de către creditor direct** administratorilor de bugete și/sau, după caz, autorităților/instituțiilor bugetare respective după rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, **în cazul neexecutării documentului executoriu emis în baza unei hotărâri judecătorești definitive în termen de 3 luni de la data prezentării acestuia**, creditorul poate solicita executorului judecătoresc inițierea executării silite, conform procedurii stabilite de CE.

Prin urmare, deși art. 15 alin. (2) CE prevede obligația prezentării din oficiu a titlurilor executorii spre executare de către instanța de

judecată, în situațiile enumerate la alineatul respectiv care cad sub incidența alin. (5) din aceeași normă coroborat cu art. 68 alin. (1) și (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014, **instanța de judecată nu va prezenta spre executare din oficiu titlurile executorii respective, ci le va elibera creditorului**, dat fiind faptul că Legea nr.181/25.07.2014 are un caracter special în coraport cu prevederile art. 15 alin. (2) CE.

De asemenea, este de menționat că, deși nici în Codul de procedură civilă, nici în Codul de executare nu este prevăzut un termen de la data rămânării definitive a hotărârilor și/sau ordonanțelor judecătorești sau de la data pronunțării acestora (în cazurile de executare imediată), după expirarea căruia titlurile executorii ar putea fi prezentate/transmise spre executare silită (în situațiile prevăzute de art. 15 alin. (2) CE), se creează impresia că prezentarea/transmiterea acestora spre executare silită ar fi posibilă imediat din momentul rămânării hotărârii definitive sau din momentul pronunțării, după caz.

Totuși aspectele respective au făcut obiectul controlului constituționalității exercitat de Curtea Constituțională a Republicii Moldova, astfel încât, potrivit pct. 67 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 39 din 14.12.2017 [9, § 67], până la reglementarea de către Parlament a termenelor de executare benevolă, înainte de transmiterea documentului executoriu pentru executare silită, se va aplica termenul de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii pentru executarea benevolă, similar termenului prevăzut de art. 60 alin. (3) CE.

Iar, în cazul hotărârilor cu executare imediată prevăzute la art. 256 CPC, acest termen se va calcula de la data pronunțării. Atare raționament nu împiedică Parlamentul să reglementeze alte termene pentru executarea benevolă a diferitelor categorii de acte executorii.

În argumentarea raționamentului respectiv, Curtea a menționat că transmiterea automată a titlului executoriu spre executare silită antrenează plăți suplimentare, care nu ar fi achitate în cazul existenței posibilității executării benevole. Astfel, această situație constituie o sarcină excesivă, care afectează patrimoniul debitorului, fapt ce aduce atingere dreptului său de proprietate, garantat de art. 46 alin. (1)

din Constituție. Pentru aceste motive, Parlamentul urmează să reglementeze termene de executare benevolă a hotărârilor judecătorești.

Ținând cont de obligativitatea Hotărârilor Curții Constituționale, ținem să menționăm că cel din urmă aspect (pct. 67 din Hotărârea menționată), urmează a fi aplicat direct, până la operarea modificărilor și completărilor legislative de rigoare, astfel încât, **în cazul prezentării spre executare din oficiu de către instanța de judecată a titlurilor executorii care se execută imediat, instanța își va exercita obligația respectivă peste 15 zile din momentul pronunțării hotărârii.**

Eliberarea duplicatului titlului executoriu de către instanța de judecată are loc în două situații: pierdere sau deteriorare a acestuia (art. 19 alin. (1) CE).

Cererea respectivă poate fi înaintată atât de creditor, cât și de executorul judecătoresc la instanța care a eliberat titlul executoriu inițial, cu anexarea dovezilor care confirmă pierderea sau deteriorarea titlului executoriu.

Cererea de eliberare a duplicatului se examinează pe baza dosarului și/sau a materialelor anexate la cerere. Instanța care examinează cererea poate dispune citarea participanților la proces pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în cerere. Instanța se va pronunța în privința cererii în cel mult 5 zile.

Potrivit prevederilor art. 3 alin. (1) lit. m) din Legea taxei de stat, eliberarea duplicatelor de pe actele eliberate de instanța de judecată se impune cu taxă de stat (50% pentru fiecare titlu executoriu și suplimentar 2% pentru fiecare pagină). Eliberând duplicatul titlului executoriu, instanța în mod obligatoriu va face mențiunea *duplicat*, iar în cazul refuzului de a elibera titlul va pronunța o încheiere motivată, susceptibilă de recurs.

Corectarea erorilor și omisiunilor din titlul executoriu are loc în cazul greșelilor sau omisiunilor din titlul executoriu referitoare la:

- datele de identificare și la cele fiscale (bancare) ale părților;
- calitatea procesuală; și/sau
- orice alte erori materiale sau de calcul evidente, care nu schimbă esența dispozitivului hotărârii.

Totodată, instanța de judecată poate corecta erorile sau omisiunile respective:

- din oficiu;
- la cererea participanților la proces;
- sau la cererea executorului judecătoresc.

Problema corectării unor astfel de greșeli se soluționează pe baza dosarului și/sau a materialelor anexate la cerere. Totuși, instanța care examinează cererea poate dispune citarea participanților la proces și a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în cerere (art. 20 alin. (1) CE).

Potrivit art. 20 alin. (2) CE, instanța de judecată se va pronunța asupra cererii de corectare a erorilor sau a omisiunilor din titlul executoriu, printr-o încheiere susceptibilă de recurs, deși norma citată prevede faptul emiterii încheierii doar în cazul în care chestiunea omisiunilor și/sau erorilor este soluționată la cererea participanților la proces sau a executorului judecătoresc, totuși considerăm că și în cazul corectării erorilor sau omisiunilor din titlul executoriu din oficiu de către instanța de judecată, aceasta trebuie să emită o încheiere care, la fel, să poată fi atacată cu recurs.

Particularitățile *soluționării cererii creditorului privind repunerea în termenul de prescripție (art. 18 CE), soluționării amânării și suspendării procesului de executare (art.76-79 CE), soluționării problemei privind succesiunea procesuală (art.47 CE), explicării hotărârii, a ordinii și modului de executare (art.71 CE)* vor fi analizate în Capitolul 7 al prezentei lucrări, în compartimentul incidentelor procedurii de executare silită, iar particularitățile *soluționării întoarcerii executării silite (art.157-160 CE)* de către instanța de judecată vor fi analizate în Capitolul 9 al acestei lucrări.

Împuterniciri specifice unui organ de executare. După cum am menționat *supra*, pe parcursul desfășurării procedurii de executare silită, unele acțiuni și/sau acte de executare silită pot fi întreprinse de executorul judecătoresc numai cu concursul instanței de judecată, aspectul dat fiind determinat de necesitatea asigurării unui echilibru adecvat între interesele creditorilor și cele ale debitorilor [5, § 1 lit. g)], mai ales când este vorba de ingerința în drepturile fundamentale

ale celor din urmă, ceea ce a și condus la învestirea instanțelor de judecată cu unele împuterniciri specifice unui organ de executare, cum ar fi: *anunțarea în căutare a debitorului (art.72 CE)*; *aducerea forțată a debitorului (art.73 CE)*; *aplicarea interdicției de a părăsi țara (art.64 CE)*; *pătrunderea forțată în domiciliu pentru sechestrarea bunurilor (art.115 alin. (4) CE)*; *confirmarea procesului verbal al licitației (art.136 CE)*; *confirmarea încheierii executorului judecătoresc de transmitere a bunului (art. 140 alin. (9) CE)*.

În primul rând, trebuie clarificat care instanță de judecată este competentă să examineze și să se pronunțe în privința acțiunilor de executare. Considerăm just ca executorul să se adreseze instanței de la locul executării, cu excepția cazurilor de autorizare a pătrunderii forțate, care va fi soluționată de instanța de la locul aflării bunului.

Procedura soluționării demersurilor executorului judecătoresc nu este descrisă într-un mod detaliat în CE. În absența unor prevederi exprese și clare, înțelesul și aplicarea dreptului, urmează a fi realizat prin prisma principiilor procedurii de executare suprapuse celor din procedura civilă [82, p.329].

Condițiile de formă și conținut ale demersului executorului trebuie să fie concordate cu exigențele stabilite pentru cererea de chemare în judecată, prevăzute de art. 166 și 167 CPC. În conținutul demersului, urmează a fi demonstrată necesitatea dispunerii de către instanța de judecată a acțiunilor de executare. Executorul judecătoresc urmează să anexeze la demersul său copia documentului executoriu, a încheierii de intentare a procedurii de executare, precum și alte probe pentru susținerea poziției sale.

Anunțarea în căutare a debitorului persoană fizică³ se dispune de instanța de judecată printr-o încheiere de căutare a debitorului la demersul executorului judecătoresc sau la cererea creditorului, în cazul în care se întrunesc următoarele condiții cumulative:

- 1) prezența debitorului la anumite acțiuni de executare este impusă de:
 - lege;
 - documentul executoriu;

³ N.a. – *Căutarea debitorului persoană juridică se efectuează de către executorul judecătoresc, la cererea creditorului (art. 72 alin. (2) CE)*.

- sau când executorul judecătoresc ori creditorul o consideră necesară; și

2) în toate situațiile menționate la pct. 1), locul de aflare al debitorului nu este cunoscut (art. 72 alin. (1) CE).

Astfel executorul judecătoresc în demersul său, sau creditorul în cererea sa privind anunțarea în căutare a debitorului, va trebui, după caz, să indice concret care este temeiul legal al necesității prezenței debitorului la o anumită acțiune de executare sau alta, să indice din care punct, paragraf etc. al documentului executoriu rezultă necesitatea prezenței acestuia la anumite acțiuni de executare sau să argumenteze necesitatea prezenței acestuia la o acțiune de executare sau alta, când acesta consideră astfel, iar toate cazurile respective trebuie să facă dovada faptului că a întreprins toate acțiunile posibile și necesare de identificare a locului de aflare a debitorului, care s-au soldat cu eşec.

Demersul executorului judecătoresc privind căutarea debitorului se examinează pe baza materialelor anexate la demers. Instanța care examinează demersul poate dispune citarea participanților la proces și a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în demers. Încheierea privind căutarea debitorului sau privind refuzul de a da debitorul în căutare poate fi contestată cu recurs.

Aducerea forțată a debitorului, conducătorilor, contabililor și fondatorilor persoanei juridice debitor (art. 73 alin. (1) CE coroborat cu art. 44 alin. (3) CE) în fața executorului judecătoresc, la demersul motivat al acestuia, în cazul în care aceștia nu se prezintă repetat la solicitarea executorului judecătoresc.

Astfel, în demersul de aducere forțată a debitorului persoană fizică sau a conducătorului, contabilului și fondatorului persoanei juridice debitor, după caz, executorul judecătoresc va trebui să facă dovada expedierii, de cel puțin două ori consecutiv, a citației poștale, telegrami, faxului, email-ului sau a altui mijloc ce atestă invitația și recepția acesteia de către debitor, invocând neprezentarea la datele, locul și orele indicate [66, p.752].

Demersul executorului judecătoresc privind aducerea forțată a debitorului se examinează pe baza materialelor anexate la demers. Instanța care examinează demersul poate dispune citarea participanților la pro-

ces și a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în demers.

Aducerea forțată a debitorului se face de către organul afacerilor interne în a cărui rază teritorială debitorul își are domiciliul sau sediul. Cheltuielile de aducere forțată se încasează de la debitor în beneficiul statului de către instanța de judecată în modul prevăzut la Capitolul XXXV CPC.

Curtea Constituțională s-a expus deja asupra faptului că executarea forțată a unor acțiuni în cadrul executării silite, fără acordarea posibilității executării benevole a acestora și care duc la plăți/cheltuieli suplimentare, ce nu ar fi suportate în cel din urmă caz, constituie o sarcină excesivă, care afectează patrimoniul debitorului, aducând atingere dreptului său de proprietate, garantat de art. 46 alin. (1) din Constituție [9, § 65]. Mai mult ca atât, Recomandarea Co E nr. (2003) 17 privind executarea hotărârilor judecătorești stabilește că „în timpul procedurii de executare, trebuie găsit un echilibru adecvat între interesele creditorilor și cele ale debitorilor”.

Interdicția de a părăsi țara în cel mult 6 luni se aplică de către judecător, la demersul executorului judecătoresc, doar atunci când prezența debitorului este necesară pentru executarea eficientă a documentului executoriu și doar după luarea măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu, cu obligarea executorului judecătoresc de a efectua periodic un control privind necesitatea menținerii acestei interdicții (art. 64 alin. (1) CE).

Prin urmare, în demersul privind aplicarea interdicției de a părăsi țara, executorul judecătoresc trebuie:

- 1) să argumenteze necesitatea prezenței debitorului pentru executarea eficientă a documentului executoriu; și
- 2) să probeze faptul că, anterior înaintării demersului respectiv, a luat toate măsurile posibile de asigurare:
 - a aplicat sechestrul asupra mijloacelor bănești sau asupra bunurilor debitorului;
 - a interzis debitorului de a săvârși anumite acte;
 - a interzis altor persoane de a transmite debitorului bunuri sau de a îndeplini față de el alte obligații;

- a interzis persoanelor fizice și juridice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, efectuarea anumitor acte în privința debitorului sau a bunurilor lui, inclusiv a bunurilor ce vor fi dobândite în viitor, care ar putea duce la împiedicarea executării documentului executoriu.

Demersul executorului judecătoresc privind interdicția de a părăsi țara se examinează pe baza materialelor anexate la demers, fără participarea părților. Instanța care examinează demersul poate dispune citarea participanților la proces și a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în demers. Încheierea instanței de judecată se execută imediat, însă poate fi atacată cu recurs.

Din conținutul art. 64 alin. (1) CE, rezultă că aplicarea interdicției de a părăsi țara este o măsură excepțională, iar la aplicarea acesteia instanța trebuie să țină cont nu numai de interesele creditorului de a se executa efectiv și în termen documentul executoriu, dar și de drepturile debitorului la libera circulație [66, p. 752, 82, p. 330, 54, § 22]. Motiv din care, pe parcursul aplicării interdicției respective, executorul judecătoresc este obligat să efectueze periodic un control privind necesitatea menținerii acestei interdicții.

Interdicția de a părăsi țara poate fi aplicată pe un termen maxim de până la 6 luni, iar dacă este necesară menținerea interdicției pe un termen mai mare, aceasta poate fi aplicată în mod repetat în urma unui demers motivat al executorului judecătoresc, dar nu mai mult de 3 ori în cadrul aceleiași proceduri de executare.

La încetarea procedurii de executare în cazul în care: *obligația a fost stinsă; între creditor și debitor a fost încheiată o tranzacție, în condițiile codului de executare; după încetarea din viață, după declararea dispariției fără urmă sau după declararea decesului creditorului ori al debitorului, creanța sau obligația adjudecată nu admite succesiunea de către succesorul de drepturi al acestor persoane; hotărârea, decizia sau încheierea în al cărei temei a fost eliberat documentul executoriu a fost anulată printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă; debitorul a prezentat spre executare o hotărâre de încasare de la creditor în folosul său a unei sume egale cu suma debitoare sau mai mare decât aceasta; creditorul a renunțat la executare; sau în*

cazul restituirii documentului executoriu, interdicția de a părăsi țara se revocă de către executorul judecătoresc.

Iar în cazul în care în procesul de executare a documentului executoriu dispăre necesitatea menținerii interdicției de a părăsi țara, precum și în cazul încetării procedurii de executare când bunurile persoanei juridice lichidate nu sunt suficiente pentru satisfacerea deplină a creanțelor creditorului, această interdicție se revocă de către judecător la cererea executorului judecătoresc sau a părților în procedura de executare.

Autorizarea pătrunderii forțate. Dacă eliberând titlul executoriu instanța a omis să autorizeze pătrunderea forțată în încăpere, iar accesul la domiciliul debitorului nu este permis, executorul judecătoresc va înainta un demers instanței care a emis titlul executoriu potrivit art.115 alin.(4) CE.

Autorizația este solicitată de executorul judecătoresc dacă debitorul, reprezentantul său, un membru al lui de familie sau alte persoane nu permit pătrunderea în domiciliu pentru sechestrarea bunurilor. În privința autorizării pătrunderii forțate la domiciliul persoanei fizice, instanța va face o mențiune pe demersul respectiv indicând că se autorizează pătrunderea forțată în domiciliul debitorului.

Întru evitarea dispariției sau ascunderii bunurilor de către debitor, autorizația se va face imediat ce a parvenit demersul. În cazul în care debitor este o persoană juridică, se va autoriza pătrunderea în încăperi sau în alte locuri în care se află bunurile persoanei juridice.

Dacă există bănuieli că bunurile urmărite pot să dispară ori să fie deteriorate, iar documentul executoriu nu conține autorizarea de pătrundere forțată, executorul va efectua sechestrarea în prezența a doi martori asistenți, a colaboratorului organului afacerilor interne, informând despre acest fapt instanța de judecată imediat, dar nu mai târziu de 24 ore de la efectuarea sechestrării.

Confirmând sau infirmând legalitatea acestei acțiuni procesuale, instanța nu va emite o încheiere, ci va face o mențiune pe procesul-verbal de sechestrare, cu indicarea datei și orei confirmării [54, § 22].

Nu va fi necesară autorizarea pătrunderii forțate în cazul executării silită a documentelor executorii prin care s-a dispus *evacuarea, instalarea, partajarea silită a bunurilor, obligația de a înlătura anumite în-*

grădiri sau obstacole în curtea/casa debitorului, asigurarea accesului și folosinței nestingherite a bunului.

Concluzia rezultă din natura obligațiilor stabilite de aceste documente executorii, care implică indispensabil pătrunderea în domiciliul debitorului. Astfel, pentru aceste tipuri de documente executorii, cât și pentru cele în care expres este indicat locul aflării bunurilor ce urmează a fi urmărite/sechestrare, se va considera că dispozitivul hotărârii judecătorești constituie o autorizare implicită în acest sens, ori o tratare inversă anihilează însăși esența acestor tipuri de hotărâri judecătorești și le reduce la o simplă constatare [62, § 3].

Confirmarea procesului-verbal al licitației de către instanța de judecată este necesară în cazurile în care dreptul de proprietate asupra bunului adjudecat la licitație trebuie să fie supus înregistrării de stat (art. 136 alin. (1) CE).

În situația dată, executorul judecătoresc transmite instanței de judecată în a cărei circumscripție se află sediul biroului său, după ce întocmește procesul-verbal al licitației, copia actului privind procedura de executare pentru confirmarea procesului-verbal al licitației.

Cu toate că acest fapt nu este prevăzut de textul de lege menționat, se prezumă că instanța de judecată este sesizată prin demersul executorului judecătoresc, care trebuie să cuprindă, în mod obligatoriu, descrierea desfășurării întregii proceduri de vânzare a bunului la licitație, adică toate aspectele relevante prevăzute la art. 125-135 CE [66, p. 749].

Totodată, în demers se vor indica persoanele care urmează a fi invitate în cadrul ședinței de examinare a cauzei, cu indicarea calității, domiciliului acestora și a altor date de contact, care îi permit instanței citarea lor în cadrul termenului de examinare restrâns prevăzut de lege.

Astfel, în afară de executorul judecătoresc, se vor cita la examinarea demersului respectiv următorii participanți la proces, ale căror interese pot fi lezate prin încheierea instanței: creditorul, debitorul, câștigătorul licitației bunului, alți participanți la procedura de licitație. Neprezentarea părților, a executorului judecătoresc și a altor persoane citate nu va împiedica examinarea demersului, însă, având în vedere faptul că

sarcina de probarea necesității confirmării procesului-verbal de către instanța de judecată le revine executorului judecătoresc și creditorului, este recomandabilă prezența acestora în ședință pentru a da explicații și a răspunde la întrebările celorlalți participanți și ale instanței.

La examinarea demersului privind confirmarea procesului-verbal al licitației, instanța de judecată se va limita la aprecierea respectării condițiilor de fond și formă prevăzute de lege pentru legalitatea procedurii de licitație, urmând a fi respinse ca irelevante argumentele participanților la proces referitoare la temeinicia actelor de dispoziție în baza cărora au fost emise documentele executorii sau alte circumstanțe străine procedurii de organizare a licitației.

Totodată, este de menționat că procedura de organizare a licitației nu se limitează doar la licitația propriu-zisă desfășurată la data, ora și locul stabilit, dar și la toate acțiunile premergătoare desfășurării licitației legate de organizarea acesteia, astfel încât, apreciind legalitatea procedurii de vânzare la licitație, instanța de judecată va ține cont și va verifica și legalitatea acțiunilor respective, inclusiv va verifica respectarea termenului de inițiere a procedurii de vânzare la licitație (art. 126 CE), respectarea condițiilor de publicare a anunțului despre organizarea licitației (129 CE) etc., raționamentul respectiv derivă din însuși obligația executorului judecătoresc instituită la art. 136 alin. (1) CE de a prezenta copia actului privind procedura de licitație.

Instanța se va pronunța în privința legalității desfășurării licitației într-un termen de cinci zile de la primirea copieii de pe procedura de executare printr-o încheiere motivată, susceptibilă de recurs. În cazul în care constată neregularități în procedura de desfășurare a licitației care nu pot fi înlăturate de îndată, instanța de judecată pronunță o încheiere motivată în care indică măsurile pe care trebuie să le întreprindă executorul judecătoresc.

Confirmarea încheierii executorului judecătoresc de transmitere a bunului. În cazul transmiterii în contul achitării datoriei a bunurilor, dreptul de proprietate asupra cărora este supus înregistrării de stat, încheierea executorului judecătoresc de transmitere a bunului se confirmă de instanța de judecată, conform procedurii stabilite privind confirmarea procesului-verbal al licitației (art. 140 alin. (9) CE).

Încheierea instanței de judecată, prin care se constată legalitatea transmiterii bunului, servește ca temei pentru înregistrarea dreptului de proprietate pe numele creditorului care a preluat bunul în contul achitării creanței.

Sarcini de autoevaluare:

1. Determinați locul și rolul instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil.
2. Identificați particularitățile implicării instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil.
3. Stabiliți și delimitați împuternicirile instanței de judecată legate de asigurarea cursului executării silite.
4. Analizați procedura privind constatarea neexecutării sau încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.
5. Elucidați procedura privind sancționarea pentru neîndeplinirea obligațiilor rezultate din Codul de executare.
6. Analizați particularitățile implicării instanței de judecată în executarea silită a actelor judecătorești cu caracter civil.
7. Identificați împuternicirile instanței de judecată legate de asigurarea cursului executării silite.
8. Descrieți procedura de eliberare a titlului executoriu.
9. Identificați procedura de eliberare a duplicatului titlului executoriu.
10. Analizați procedura de corectare a erorilor și omisiunilor din titlul executoriu. Împuterniciri specifice unui organ de executare.
11. Descrieți procedura de anunțare în căutare a debitorului persoană fizică.
12. Clarificați particularitățile procedurii de aducere forțată a debitorului.
13. Analizați particularitățile interdicției de a părăsi țara.
14. Proiectați procedura de autorizare a pătrunderii forțate.
15. Descrieți particularitățile de confirmare a procesului-verbal al licitației.

16. Identificați specificul procedurii de confirmare a încheierii executorului judecătoresc de transmitere a bunului.
17. Întocmiți proiectul unei încheieri privind admiterea demersului de anunțare în căutare a debitorului.
18. Elaborati proiectul unei contestații la procesul-verbal al licitației.
19. Întocmiți proiectul unei încheieri privind autorizarea pătrunderii forțate.

Test-grilă

1. Cine nu este în drept să inițieze procedura de corectare a erorilor sau omisiunilor din titlul executoriu:
 - a) instanța de judecată, din oficiu;
 - b) creditorul sau debitorul;
 - c) executorul judecătoresc;
 - d) martorul asistent.
2. Cine nu este în drept să inițieze procedura de explicare a hotărârii judecătorești:
 - a) instanța de judecată, din oficiu;
 - b) creditorul;
 - c) executorul judecătoresc;
 - d) debitorul.
3. Care din actele enumerate nu constituie documente executorii:
 - a) încheierea de asigurare a acțiunii;
 - b) ordonanța judecătorească;
 - c) hotărârea judecătorească în pricinile contenciosului administrativ;
 - d) încheierile executorului judecătoresc.
4. Care este termenul de executare a documentului executoriu:
 - a) 30 de zile;
 - b) 3 ani de zile;
 - c) în termenul indicat în el sau, în cazul în care nu este indicat, într-un termen rezonabil;
 - d) în termenul indicat de creditor.

5. În ce caz nu se eliberează titlu executoriu:
 - a) pentru ordonanțele privind măsurile de protecție în cazurile de violență în familie;
 - b) în cazul recunoașterii hotărârilor arbitrale;
 - c) în cazul recunoașterii hotărârilor judecătorești străine;
 - d) încheierile judecătorești privind aplicarea măsurilor de asigurare.
6. În ce cazuri instanța de judecată nu prezintă din oficiu titlul executoriu spre executare în pricinile ce țin de:
 - a) confiscarea bunurilor;
 - b) urmărirea sumelor ce necesită a fi făcute venit la stat;
 - c) urmărirea pensiei de întreținere;
 - d) stabilire a domiciliului copilului minor.

Surse bibliografice recomandate:

1. BELEI, E. POALELUNGI, M. ș.a. *Pregătirea cauzelor civile pentru dezbaterile judiciare*. Chișinău, 2016.
2. BÎRSAN, C. *Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Comentariu pe articole*. Vol. I. *Drepturi și libertăți*. București: All Beck, 2004.
3. BUȘULEAC, M. Rolul instanței de judecată în cadrul procedurii de executare a documentelor executorii cu caracter civil. În: *Revista română de executare silită nr. 1*. București: Universul juridic, 2016.
4. GÂRBULEȚ, I., OPRINA, E. *Tratat teoretic și practic de executare silită*. București: Universul juridic, 2013.
5. HURUBĂ, E. *Contestația la executare în materie civilă*. București: Universul juridic, 2011.
6. LEȘ, I. *Legislația executării silite. Comentarii și explicații*. București: C.H. Beck, 2007.
7. POALELUNGI, M. ș.a. *Manualul judecătorului pentru cauze civile*. Ediția a 2-a. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013.
8. SELEGEAN, M. *Dreptul la un proces echitabil. Articolul 6 din Convenția europeană a drepturilor omului*. București: I.N.M., 2005.

9. VOICU, M. Procedura executării silite în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului – CEDO. În: *RRDJ*, nr. 5/2012.
10. Hotărârea *Fuklev vs Ucraina*.
11. Hotărârea *Hornsby vs Grecia*.
12. Hotărârea Curții Constituționale nr. 39 din 14.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 15 alin.(2) lit. d) și 38 alin.(4) lit. f) Cod de executare al Republicii Moldova (<http://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=648&l=ro>).
13. Recomandarea (2003) 17 a Comitetului Miniștrilor către Statele membre în materie de executare a deciziilor judecătorești. (*adoptată de Comitetul Miniștrilor în 9 sept. 2003, la a 851-a reuniune a delegațiilor miniștrilor*).
14. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 10 din 16.12.2013 cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Codului de executare în cauzele civile (http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=342).
15. Recomandarea Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 84 din 20.01.2016 cu privire la aplicarea dispozițiilor legale ce vizează autorizarea pătrunderii forțate în domiciliul/încăperile debitorului în cazul asigurării acțiunii, precum și modalitatea transmiterii bunurilor sechestrate la păstrare (http://jurisprudenta.csj.md/search_rec_csj.php?id=132).

Tema 2. STATUTUL EXECUTORULUI JUDECĂTORESC ÎN PROCEDURA DE EXECUTARE SILITĂ A ACTELOR JUDECĂTOREȘTI CIVILE

Unități de conținut:

- 2.1. Statutul și rolul executorului judecătoresc în procedura de executare silită*
- 2.2. Felurile de interacțiune a executorului judecătoresc cu instanța de judecată*

Concepte:

Statutul și rolul executorului judecătoresc în procedura de executare silită: Standarde internaționale privind executorii judecătorești. Drepturile și obligațiile executorului judecătoresc. Răspunderea disciplinară a executorului judecătoresc. Activitatea executorului judecătoresc. Asigurarea riscurilor activității executorului judecătoresc. Interacțiunea executorului judecătoresc cu terții și cu părțile în procedura de executare. Organele profesionale ale executorilor judecătorești.

Felurile de interacțiune a executorului judecătoresc cu instanța de judecată. Calitățile procedurale ale executorului judecătoresc în diferite acțiuni.

Obiective de referință:

- *să definească și să identifice* statutul și rolul executorului judecătoresc în procedura de executare silită;
- *să determine și să caracterizeze* standardele internaționale privind executorii judecătorești;
- *să stabilească și să delimiteze* drepturile și obligațiile executorului judecătoresc;
- *să definească* conceptul și să identifice temeiurile de răspundere disciplinară a executorului judecătoresc;
- *să caracterizeze* specificul activității executorului judecătoresc, particularitățile asigurării riscurilor activității executorului judecătoresc;

- *să stabilească* modul și condițiile de interacțiune a executorului judecătoresc cu terții și cu părțile în procedura de executare;
- *să determine* organele profesionale ale executorilor judecătorești și *să definească* rolul și competența acestora în organizarea și desfășurarea activității executorilor judecătorești;
- *să identifice* felurile de interacțiune a executorului judecătoresc cu instanța de judecată;
- *să argumenteze* diferențierea calităților procedurale ale executorului judecătoresc în funcție de tipul și obiectul acțiunii în instanța de judecată;
- *să întocmească* proiectul unei sesizări privind răspunderea disciplinară a executorilor judecătorești;
- *să elaboreze* proiectul unui demers al executorului judecătoresc privind aducerea forțată a debitorului, anunțarea în căutare a debitorului, autorizarea pătrunderii forțate, aplicarea de a părăsi țara etc.;
- *să redacteze* proiectul unei cereri a executorului judecătoresc către instanța judecătorească privind eliberarea duplicatului titlului executoriu, corectarea erorilor și omisiunilor din titlul executoriu, explicarea hotărârii, a ordinii și modului de executare etc.;
- *să proiecteze* explicațiile scrise ale executorului judecătoresc referitoare la actele contestate în ordinea art. 163 alin. (1) CE.

Repere de conținut:

2.1. Statutul și rolul executorului judecătoresc în procedura de executare silită

Realizarea unui sistem de executare eficient (independent, imparțial, credibil) reprezintă o condiție necesară pentru asigurarea supremației legii. Un act executoriu neexecutat sau, altfel zis, o justiție formală nu poate să asigure atingerea scopului de bază – protejarea drepturilor și libertăților omului, proclamate în actele normative naționale și internaționale.

Pentru un stat de drept, este esențial ca hotărârile judecătorești și alte acte executorii să fie aplicate cu strictețe, prompt, în mod unitar

pe întreg teritoriul țării, fără discriminări și influențe. Doar limitând la maximum numărul de hotărâri judecătorești neexecutate, având în vedere imposibilitatea *de facto* a executării unora dintre ele, se va putea asigura respectarea dreptului la un proces echitabil, consfințit în art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Executarea silită, adică impunerea realizării întocmai a dispozițiilor cuprinse în titlul executoriu, nu se poate aduce la îndeplinire decât cu concursul organului de executare. Acesta fiind o autoritate investită de stat cu puterea de a impune debitorului urmărit sau unor terțe persoane, care dețin bunurile acestuia, obligația de a executa dispozițiile cuprinse în titlul executoriu [71, p. 97].

Ținem să remarcăm că statele europene cunosc trei forme ale sistemelor de executare, precum ar fi: sistemul public, sistemul mixt (îmbină elementele sistemului public și al celui privat) și sistemul liberal sau privat.

În cazul sistemului pur public (sistem existent în prezent în Austria, Italia etc.), executorul judecătoresc este funcționar și este subordonat unei ierarhii de stat. Executorul judecătoresc primește un salariu stabil, are un birou care i se atribuie și soluționează mandatele de executare.

În sistemul de stat cu componente mai mult sau mai puțin libere/mixt (Germania, Franța), executorul judecătoresc este de asemenea funcționar, dar pe lângă salariul său de funcționar el primește totuși și părți din taxele încasate pentru mandatele de executare soluționate de el.

În cazul sistemului liber, executorul judecătoresc nu se supune ierarhiei de stat. El nu este funcționar și nu este salariat de stat. Remunerația sa el o obține exclusiv din taxele creditorilor. Executorii judecătorești din sistemul liber se află în concurență unul cu altul. Numărul covârșitor al țărilor Uniunii Europene au un sistem liber al executorilor judecătorești (inclusiv în Republica Moldova).

Standarde internaționale privind executorii judecătorești.
Când statele folosesc agenți de executare pentru a pune în aplicare

procedura de executare, indiferent de sistemul de executare⁴, aceștia trebuie să respecte principiile, prevăzute de art. IV al Recomandării CoE nr. (2003) 17 privind executarea hotărârilor judecătorești, după cum urmează:

- Statutul, rolul, responsabilitățile și puterile agenților de executare trebuie să fie prevăzute de lege, astfel încât să se dea cât mai multă siguranță și transparență procedurii de executare. Statele trebuie să fie libere să determine statutul profesional al agenților de executare.

- Pentru recrutarea agenților de executare, trebuie avută în vedere moralitatea candidaților, precum și cunoștințele juridice, și pregătirea în materie de legislație și de procedură. Pentru aceasta, agenții de executare trebuie să fie supuși unei examinări prin care să li se evalueze cunoștințele teoretice și practice.

- Agenții de executare trebuie să se bucure de o bună reputație, să fie competenți în îndeplinirea obligațiilor ce le revin și trebuie să acționeze mereu în conformitate cu standardele profesionale și etice recunoscute. Trebuie să fie imparțiali în relația cu părțile, trebuie să fie supuși unui control profesional și unei monitorizări care poate include controlul judiciar.

- Puterile și responsabilitățile agentului de executare trebuie să fie definite în mod clar și delimitate în raport cu cele ale judecătorului.

- Agenții de executare care sunt bănuți de abuz în funcția lor trebuie să fie supuși unei proceduri disciplinare, civile și/sau penale prevăzându-se, în caz de abuz, sancțiuni adecvate.

- Agenții de executare angajați de stat trebuie să aibă condiții de muncă potrivite, resurse materiale adecvate și personal auxiliar suficient. Trebuie, de asemenea, să fie remunerați în mod adecvat.

- Agentul de executare trebuie să urmeze stagiile de pregătire inițială și continuă, conform unor țeluri și obiective clar definite și structurate.

În ceea ce privește sistemul național de executare silită, statutul, rolul și locul executorilor judecătorești în cadrul procedurii de executare silită, instituțiile respective își au sediul juridic în reglementările

⁴ N.a. – *Potrivit art. I, lit. b) din Recomandarea respectivă, prin „agent de executare” se are în vedere orice persoană, angajat al statului sau nu, autorizată de către stat să se ocupe de procedurile de executare.*

Legii privind executorii judecătorești nr. 113 din 17.06.2010 (în continuare – Legea nr. 113/2010) [21], Codului de executare al Republicii Moldova [13], Codului de procedură civilă [12], precum și a altor acte legislative și acte normative de punere în aplicare a actelor legislative menționate.

Astfel, potrivit art. 2 al Legii nr. 113/2010, executorul judecătoresc este persoană fizică învestită de stat cu competența de a îndeplini activități de interes public prevăzute de prezenta lege și de alte legi. În exercitarea atribuțiilor de serviciu, executorul judecătoresc este exponentul puterii de stat. Doar executorul judecătoresc licențiat și investit în condițiile prezentei legi poate efectua executarea silită⁵. Activitatea executorului judecătoresc nu este activitate de întreprinzător.

De unde deducem că executorul judecătoresc desfășoară o activitate liberală care nu constituie activitate de profit, iar principalul scop de investiție în funcție a acestora este executarea hotărârilor judecătorești.

Activitatea executorului judecătoresc se desfășoară în condițiile legii, cu respectarea drepturilor și intereselor legitime ale părților în procedura de executare și ale altor persoane interesate, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de apartenență politică, de avere, de origine socială sau de orice alt criteriu. Executorul judecătoresc nu poate refuza executarea unui act dat în competența sa decât în cazurile și în condițiile stabilite de lege.

Drepturile și obligațiile executorului judecătoresc. Potrivit art. 7 al Legii nr. 113/2010, precum și art. 22 alin. (1) CE, executorul judecătoresc are dreptul: să emită acte procedurale în limitele competenței; să citeze, la sediul biroului său și la locul efectuării actelor de executare, debitorul și alți participanți la procesul de executare; să comunice, la solicitarea persoanelor interesate, actele judiciare și cele extrajudiciare; să solicite și să primească gratuit pe suport de hârtie și în regim online din partea autorităților administrației publice centrale și locale, a

⁵ N.a. – *Competența exclusivă a executorului judecătoresc de a efectua executarea silită este prevăzută și de art. 21 CE, potrivit căruia, executorul judecătoresc este unica persoană autorizată să efectueze executarea silită a documentelor executorii, efectuarea actelor de executare silită de către alte persoane atrage răspunderea prevăzută de lege.*

instituțiilor (inclusiv financiare) și din partea altor organizații (indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare) deținătoare de registre de stat și de informații relevante pentru procedura de executare orice informație care ar permite identificarea debitorului, a patrimoniului său și a locului aflării lor. Condițiile tehnice de accesare a informațiilor menționate vor fi reglementate prin acorduri încheiate între Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești și deținătorul de informații; să sesizeze autoritățile și persoanele competente referitor la faptele, constatate, de neconformare a cerințelor înaintate legal de executorul judecătoreesc; să prezinte cerințe legale persoanelor fizice și juridice părți în procedura de executare în vederea întreprinderii unor anumite acțiuni de executare; să intre, cu acordul debitorului sau al membrilor adulți ai familiei lui (iar în lipsa acordului, cu concursul organelor de drept), în încăperile și în depozitele ce aparțin debitorului, precum și în cele aflate în folosința acestuia, și să le cerceteze; să calculeze, la cererea creditorului, dobânzi, penalități, alte sume rezultate din întârzierea executării unei obligații ce decurge dintr-un document executoriu; să acorde asistență părților în procedura de executare și altor solicitanți, explicându-le consecințele juridice ale actelor de procedură; să concilieze părțile în faza prejudiciară și în procedura de executare; să constate, la cererea persoanei interesate, fapte și stările de fapt, actul constatator având forță probantă; să sechestreze bunuri, să ridice, să depoziteze, să administreze și să vândă bunurile sechestrate în procesul de executare, precum și bunurile gajate; să aplice on-line măsuri asigurătorii; să folosească, în exercițiul funcțiunii, mijloace de înregistrare audio, foto și/sau video; să recupereze datoriile pe cale amiabilă; să elibereze copii de pe actele din procedura de executare către terți neimplicați în această procedură doar în condițiile legii și în baza unei solicitări scrise; să primească, în condițiile legii, onorarii și taxe pentru activitățile desfășurate; să negocieze cu creditorul condițiile și termenul de achitare a onorariului; să beneficieze de concediu de odihnă anual; să beneficieze de asigurare socială de stat și de pensie pe baza contribuțiilor de asigurări sociale de stat; să urmărească mijloacele bănești ale debitorului (atât în numerar, cât și de pe conturile lui bancare) și veniturile lui (salariul, pensia, bursa, alte

venituri) și să exercite controlul asupra corectitudinii în executarea indicațiilor sale privind urmărirea mijloacelor bănești și a veniturilor debitorului; să solicite instituției bancare informații despre soldul sumei din contul debitorului, existent la momentul recepționării solicitării, cu eliberarea imediată și necondiționată a unui extras bancar și comunicat informativ; să primească informația de la instituțiile bancare privind operațiunile efectuate la conturile bancare ale debitorului, procedura și modul de înregistrare a actelor parvenite de la executorii judecătorești, precum și informații din registrele accesului persoanelor la celulele (safeurile) metalice închiriate de debitor și soțul/soția acestuia; să oblige instituțiile bancare să îl informeze despre deschiderea în viitor a unor conturi bancare de către debitor; să urmărească mijloacele bănești și bunurile debitorului care se află la terți, inclusiv în instituții financiare; să ridice de la debitor obiectele indicate în documentul executoriu; să beneficieze la timp și necondiționat de asistența organelor de drept, a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și a autorităților administrației publice locale; să solicite persoanelor fizice și juridice întreprinderea acțiunilor sau inacțiunilor ce rezultă din lege sau dintr-un raport juridic, în vederea executării eficiente a unui document executoriu; să dispună anunțarea în căutare și reținerea mijloacelor de transport, să identifice bunurile debitorului; să solicite instanței judecătorești, la cererea creditorului, aplicarea față de debitor a interdicției de a părăsi țara în cazul în care plecarea acestuia ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești; să solicite, după caz, organelor care au emis documentele executorii explicarea motivată a expunerilor dispozitive ale acestora, precum și explicarea modului și a ordinii de executare; să exercite alte drepturi stabilite de lege.

Totodată, potrivit art. 8 al aceleiași legi, executorul judecătoresc este obligat: să aibă un rol activ pe parcursul întregului proces de executare, depunând efort pentru realizarea prin mijloace legale a obligației prevăzute în documentul executoriu, respectând drepturile părților în procedura de executare și ale altor persoane interesate; să accepte toate cererile de punere în executare a documentelor executorii, pentru care este competent teritorial, conform prevederilor legii;

să ofere părților în procedura de executare și reprezentanților acestora posibilitatea de a lua cunoștință de materialele procedurii de executare; să examineze cererile părților privitor la procedura de executare, explicând modul și termenele de atac al actelor de executare; să păstreze secretul comercial, fiscal și cel bancar, să nu divulge informațiile și faptele care i-au devenit cunoscute în procedura de executare; să țină registrul procedurilor de executare în forma stabilită de Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești; să întocmească, să emită și să înregistreze toate documentele executorii în registrul electronic al procedurilor de executare, conform regulamentului de ținere a acestuia, aprobat de Ministerul Justiției. Toate plățile încasate/facturate se emit exclusiv prin sistemul operațional e-executor; să dea dovadă de o înaltă cultură în activitatea profesională și să fie imparțial; să-și adeverească identitatea prin prezentarea legitimației de serviciu în timpul efectuării acțiunilor procedurale de executare a documentelor executorii; să asigure activitatea sa profesională la o societate de asigurări; să achite regulat contribuțiile obligatorii la bugetul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești în cuantumul stabilit de aceasta; să participe anual la cursuri de instruire și de perfecționare profesională cu o durată totală de cel puțin 18 ore academice; să prezinte, la solicitarea scrisă a Ministerului Justiției, Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești sau Colegiului disciplinar, copia de pe dosarul de executare, autentificată de către executorul judecătoresc, și/sau alte informații privitor la activitatea sa profesională, iar în cazul prevăzut la art. 33 alin. (3) – originalele; să îndeplinească alte obligații stabilite de lege.

Iar, potrivit art. 22 alin. (2) CE, executorul judecătoresc este obligat să întreprindă măsurile prevăzute de lege pentru executarea operativă a documentelor executorii și să explice participanților la procesul de executare drepturile și obligațiile lor.

Răspunderea disciplinară a executorului judecătoresc. Executorul judecătoresc răspunde disciplinar pentru săvârșirea unei abateri disciplinare. Potrivit art. 21 alin. (2) din Legea 113/2010 constituie abatere disciplinară: nerespectarea secretului profesional; încălcarea gravă sau sistematică a obligațiilor profesionale stabilite de lege; încălcarea modului și a termenelor de comunicare a actelor întocmite

de executorul judecătoresc părților în procedura de executare și/sau reprezentanților acestora, neacordarea posibilității de a lua cunoștință sau de a efectua copii de pe materialele din dosarul de executare; săvârșirea unor fapte care aduc atingere onoarei, probității profesionale ori bunelor moravuri; tergiversarea sistematică sau neglijența gravă în efectuarea lucrărilor legate de procedura de executare; încălcarea, din motive imputabile executorului judecătoresc, a termenului de îndeplinire a acțiunilor procedurale sau refuzul nemotivat de a efectua acte de executare; încălcarea modului de evidență, pregătire și păstrare a arhivei; încălcarea gravă a Codului deontologic; nerespectarea hotărârilor organelor profesionale ale executorilor judecătorești; absența nejustificată de la birou mai mult de două zile lucrătoare consecutive; constatarea incapacității profesionale, exprimată și prin anularea irevocabilă de către instanța de judecată a unui număr de executări similite reprezentând 10% din dosarele de executare sau a unor acte de executare, întocmite în cel mult 20% din dosarele de executare, instrumentate într-un an calendaristic; neprezentarea materialelor solicitate de către Ministerul Justiției, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești sau Colegiul disciplinar în vederea exercitării de către acestea a atribuțiilor lor legale/statutare; obstrucționarea în orice mod a exercitării atribuțiilor controlorilor de supraveghere a activității executorului judecătoresc; exercitarea calității de executor judecătoresc pe durata suspendării activității sau exercitarea activității de executor judecătoresc contrar prevederilor legale privind competența teritorială.

Executorul judecătoresc poate fi tras la răspundere disciplinară în termen de un an de la data când săvârșirea abaterii disciplinare a devenit sau trebuia să devină cunoscută, dar nu mai târziu de doi ani de la săvârșirea acesteia (art. 22 alin. (1) din Legea nr. 113/2010).

Prin derogare de la termenele generale de tragere la răspundere disciplinară a executorului judecătoresc, în cazul în care dintr-o hotărâre a unei instanțe judecătorești naționale sau internaționale rezultă săvârșirea unei abateri disciplinare de către executorul judecătoresc, sancțiunea disciplinară se aplică în termen de un an de la data devenirii irevocabile a hotărârii instanței judecătorești naționale sau internaționale.

Curgerea termenului de prescripție pentru tragerea la răspundere disciplinară se suspendă pentru perioada aflării executorului judecătoresc în concediul de odihnă anual, concediul medical, concediul pentru îngrijirea copilului sau pe durata procedurii penale. Termenul continuă să curgă după încetarea împrejurărilor care au determinat suspendarea termenului.

Sancțiunile disciplinare. Potrivit art. 24 al Legii nr. 113/2010, sancțiunile disciplinare se aplică în raport cu gravitatea faptei și constau în: avertisment, cu obligația de a se instrui, pe cheltuială proprie, pe o durată de la 4 până la 8 ore academice; muștrare, cu obligația de a se instrui, pe cheltuială proprie, pe o durată de la 8 până la 24 de ore academice; amendă; suspendarea activității executorului judecătoresc pe un termen de la o lună până la 6 luni; retragere a licenței.

Sancțiunile sub forma avertismentului și muștrării cu obligația instruirii pe cheltuială proprie se execută în termen de cel mult 30 de zile de la data rămânerii definitive a deciziei Colegiului disciplinar. Neexecutarea acestora în termenul respectiv vor servi drept temei de suspendare a activității executorului judecătoresc până la executarea acestora, dar nu mai mult de 3 luni (art. 18 alin. (1) lit. e¹ din Legea nr. 113/2010).

Mărimea amenzii este de la 30 la 600 de unități convenționale. Ea se depune la contul UNEJ. Neachitarea acestei amenzi în termen de 30 de zile atrage suspendarea de drept a activității executorului judecătoresc în condițiile art. 18 din Legea nr. 113/2010. Decizia definitivă a Colegiului disciplinar este un document executoriu. Sancțiunea disciplinară se aplică prin decizie a Colegiului disciplinar.

Decizia Colegiului disciplinar poate fi contestată, fără a fi necesară procedura prealabilă, în instanța de judecată în a cărei jurisdicție își are sediul UNEJ, în termen de 30 de zile de la comunicare. Hotărârea judecătorească se contestă cu apel în condițiile Codului de procedură civilă. Deciziile instanței de apel nu se supun recursului, fiind definitive și irevocabile de la pronunțare.

Activitatea executorului judecătoresc. Activitatea executorului judecătoresc se desfășoară în cadrul unui birou, în care pot activa unul sau mai mulți executori judecătorești asociați. Drepturile și obligațiile

executorilor judecătorești în vederea deținerii biroului asociat se stabilesc prin contract. În cadrul biroului asociat, fiecare executor judecătorec își desfășoară activitatea în mod individual și răspunde personal pentru activitatea sa.

Executorul judecătorec își are biroul în circumscripția judecătorei pentru care a fost investit în funcție, cu excepția executorilor judecătorești din mun. Chișinău care își pot organiza birourile în circumscripția oricărei judecătorei din raza municipiului. În circumscripția unei judecătorei pot activa unul sau mai multe birouri ale executorilor judecătorești. Totodată, este interzisă amplasarea birourilor executorilor judecătorești în sediile aflate în gestiunea instanțelor de judecată.

Biroul executorului judecătorec trebuie să corespundă tuturor cerințelor care permit desfășurarea activității și păstrarea arhivei. Cerințele referitoare la biroul executorului judecătorec și la programul de activitate al biroului se stabilesc de Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești.

Executorul judecătorec poate întreprinde acțiuni de executare silită doar în circumscripția camerei teritoriale a executorilor judecătorești în interiorul căreia își are sediul biroul său, cu excepțiile prevăzute de lege (art. 25 alin. (1) din Legea nr. 113/2010, art. 30 alin. (2) CE).

Astfel, potrivit art. 30 alin. (2) CE, prin derogare de la regula generală enunțată *supra*, în cazul executării măsurilor de asigurare a acțiunii sau al executării prin urmărirea mijloacelor de transport, a mijloacelor bănești de pe conturile debitorului, a valorilor mobiliare sau a participațiunii debitorului la capitalul social, competența teritorială a executorului judecătorec se extinde pe întreg teritoriul țării, precum și în cazul executării documentelor executorii prin urmărirea salariului sau unui alt venit al debitorului, competent în executare este executorul judecătorec în a cărui circumscripție teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află sediul instituției (organizației) de la care debitorul obține venituri.

Totodată, documentele executorii privind încasarea plăților periodice și documentele executorii indicate la art.15 alin.(2) CE, cu excepția celor de la lit. c), se prezintă spre executare executorului judecătorec

resc în a cărei competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul sau sediul debitorului ori instituția penitenciară în care își ispășește pedeapsa debitorul (art. 30 alin. (3) CE), iar documentele executorii indicate la art. 15 alin. (2) lit. c) CE se remit din oficiu de către instanța de judecată spre executare executorului judecătoresc indicat de creditor în cererea de eliberare a titlului executoriu (art. 30alin. (4) CE).

Solicitarea de executare va fi depusă la executorul judecătoresc mandatat de partea interesată, dacă legea nu stabilește altfel⁶. Executorul judecătoresc nu poate refuza primirea documentelor executorii date prin lege în competența sa teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești decât în condițiile stabilite de lege.

Astfel, potrivit art. 61 CE, executorul judecătoresc va refuza primirea documentelor executorii și, respectiv, intentarea procedurii de executare silită, în caz dacă:

- documentul nu este de competența sa;
- termenul de prezentare a documentului spre executare a expirat;
- documentul nu este întocmit în conformitate cu prevederile art.14 din CE;
- documentul este înaintat de persoana care nu are împuternicirile respective, stabilite în modul prevăzut de legislație;
- termenul de executare benevolă acordat prin lege sau indicat în documentul executoriu nu a expirat;
- documentul a fost executat⁷.

În cazul în care, în circumscripția unei judecătării, numărul executorilor judecătorești este insuficient, camera teritorială a executorilor judecătorești va extinde temporar competența teritorială a unui sau a mai multor executori judecătorești din circumscripția aceleiași camere în privința categoriilor de documente pentru a căror punere în executare există reglementări legale imperative referitor la teritorialitate.

⁶ N.a. – *Excepțiile de la regula respectivă au fost analizate în cadrul Capitolului I al prezentei lucrări.*

⁷ N.a. – *Particularitățile temeiurilor de refuz privind primirea documentelor executorii și intentarea procedurii de executare vor fi examinate detaliat în cadrul Capitolului VI al prezentei lucrări.*

Asigurarea riscurilor activității executorului judecătoresc.

Executorul judecătoresc este obligat să încheie contract de asigurare de răspundere civilă pentru posibilele riscuri de activitate profesională. Contractul de asigurare urmează a fi încheiat de executorul judecătoresc înainte începerii activității și se înregistrează la UNEJ. Suma minimă asigurată pentru acoperirea riscurilor profesionale ale activității de executor judecătoresc este stabilită de UNEJ (art. 29 din Legea 113/2010).

Interacțiunea executorului judecătoresc cu terții și cu părțile în procedura de executare. Acțiunile executorului judecătoresc încep la cererea solicitantului, dacă legea nu prevede altfel. În cazul preluării procedurii de executare de către un alt executor judecătoresc, actele îndeplinite de executorul judecătoresc înainte de momentul preluării au efect juridic deplin, iar acțiunile ulterioare de executare încep de la actul de procedură în curs.

Debitorul este obligat să permită executorului judecătoresc să efectueze toate actele necesare prevăzute de lege privind executarea silită. Pe parcursul procedurii de executare, debitorul, la cererea executorului judecătoresc, este obligat să-și declare pe propria răspundere toate bunurile, veniturile și creanțele față de terți.

La cererea executorului judecătoresc, cei care datorează sume de bani debitorului ori dețin alte bunuri ale acestuia supuse urmăririi potrivit legii au obligația de a prezenta informația solicitată.

Autoritățile administrației publice centrale și locale, instituțiile (inclusiv financiare), organizațiile (indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare) deținătoare de registre de stat și de informații relevante pentru procedura de executare sunt obligate ca, în termen de cel mult o lună de la data solicitării de către UNEJ, să încheie contracte de furnizare on-line a informațiilor relevante pentru identificarea debitorului, a patrimoniului său și a locului aflării acestora.

Instituțiile financiare sunt obligate să furnizeze informația solicitată de executorul judecătoresc, să îi permită verificarea rulajului sumelor în conturile bancare ale debitorului, cu eliberarea imediată și necondiționată a extrasului din contul bancar. Colaboratorii de poliție și reprezentanții administrației publice locale sunt obligați, la prima

solicitare, scrisă sau verbală, a executorului judecătoresc, să asigure ordinea publică și să participe la realizarea unor măsuri procesuale prevăzute de legislație.

Organele profesionale ale executorilor judecătorești. Primul și cel mai important organ profesional și reprezentativ al executorilor judecătorești este Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești (în continuare – UNEJ), care, la rândul său, este o asociație profesională necomercială din care fac parte toți executorii judecătorești. Uniunea își are sediul în mun. Chișinău. Executorii judecătorești devin membri ai Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești în momentul învestirii în funcție. UNEJ – este persoană juridică și activează în bază de statut [36].

UNEJ pe lângă atribuțiile stabilite de Legea 113/2010 are drept scopuri principale [36, § 3.1] cele privitoare la:

- crearea cadrului normativ și organizatoric pentru asigurarea respectării și aplicării unitare de către membri a prevederilor Legii privind executorii judecătorești, Codului de executare și altor acte legislative, a hotărârilor și celorlalte acte de decizie ale organelor profesiei;

- apărarea onoarei, demnității și intereselor Corpului executorilor judecătorești;
- asigurarea exercitării calificate a profesiei de executor judecătoresc;
- reprezentarea corespunzătoare a Corpului executorilor judecătorești în raporturile cu autoritățile publice și în raporturile cu celelalte organizații profesionale ale executorilor judecătorești constituite la nivel statal, regional sau mondial;
- sporirea prestigiului și autorității profesiei de executor judecătoresc și asigurarea respectării normelor deontologice ale profesiei;
- coordonarea la nivel național a activității executorilor judecătorești etc.

De altfel, în cadrul Uniunii sunt constituite trei Camere teritoriale ale executorilor judecătorești: Nord, Centru și Sud, având circumscripția stabilită de Consiliul Uniunii. Din componența Camerei teritoriale a executorilor judecătorești fac parte toți executorii judecătorești, care își au biroul în circumscripția respectivă.

Camerei teritoriale, drept atribuții principale, îi revin:

- ducerea la îndeplinire a hotărârilor UNEJ;
- întocmirea, modificarea și publicarea anuală a listei executorilor judecătorești membri ai Camerei;
- stabilirea competenței teritoriale a executorilor judecătorești în interiorul circumscripției instanței de judecată în privința categoriilor de documente executorii, pentru a căror punere în executare există reglementări legale imperative referitor la teritorialitate;
- examinarea petițiilor referitoare la activitatea și etica profesională a executorilor judecătorești din circumscripția lor teritorială și informarea, după caz, a UNEJ despre abaterile depistate în vederea deciderii necesității de sesizare a Colegiului disciplinar;
- informarea UNEJ asupra activității birourilor executorilor judecătorești și necesarului de executori judecătorești;
- asigurarea preluării și transmiterii arhivei și a procedurilor de executare deținute de executorul judecătoresc din circumscripția sa, în caz de suspendare sau de încetare a activității acestuia etc.⁸.

2.2. Felurile de interacțiune a executorului judecătoresc cu instanța de judecată

În funcție de modurile de implicare a instanței de judecată în cadrul procedurii de executare silită a actelor judecătorești civile, precum și în funcție de natura drepturilor și obligațiilor executorului judecătoresc în cadrul procedurii de executare silită, acesta din urmă, pe parcursul procedurii de executare silită interacționează, la rândul său, cu instanța de judecată în mai multe feluri, în funcție de care dobândește o anumită calitate procesuală sau alta, astfel încât, pe lângă drepturile și obligațiile procesuale generale prevăzute de art. 56 CPC⁹, îi revin și drepturi, și obligații specifice.

⁸ N.a. – Pentru analiza detaliată a statutului, structurii, organelor și atribuțiilor UNEJ, precum și a Camerelor teritoriale, a se vedea Capitolul 9 al Legii 113/2010 și Statutul UNEJ.

⁹ N.a. – Dat fiind faptul că faza executării silite este o parte inerentă a procesului civil, precum și faptul că potrivit art. 323 alin. CE, dispozițiile cărții întâi a Codului de executare se completează cu prevederi din Codul de procedură civilă.

Astfel, în această ordine de idei, observăm că executorul judecătoresc are un rol foarte activ și deosebit de important, în primul rând, în acțiunile în care **instanța de judecată are împuterniciri specifice unui organ de executare**, și anume: *anunțarea în căutare a debitorului și a bunurilor sale (art.72 CE), aducerea forțată a debitorului (art.73 CE), aplicarea interdicției de a părăsi țara (art.64 CE), pătrunderea forțată în domiciliu pentru sechestrarea bunurilor (art.115, alin. (4) CE), confirmarea procesului-verbal al licitației (art.136 CE), confirmarea încheierii executorului judecătoresc de transmitere a bunului (art. 140 alin. (9) CE)*. Sau, acțiunile respective pot fi intentate doar la demersul executorului judecătoresc, cu excepția anunțării în căutare a debitorului care poate fi dispusă și la cererea motivată a creditorului.

După cum am menționat și în cadrul Capitolului 1 al prezentei lucrări, procedura soluționării demersurilor executorului judecătoresc nu este descrisă într-un mod detaliat în Codul de executare. În absența unor prevederi exprese și clare, înțelesul și aplicarea dreptului, urmează a fi realizat prin prisma principiilor procedurii de executare suprapuse celor din procedura civilă. Condițiile de formă și conținut ale demersului executorului trebuie să fie concordate cu exigențele stabilite pentru cererea de chemare în judecată prevăzute de art. 166 și 167 CPC. În conținutul demersului, urmează a fi demonstrată necesitatea dispunerii de către instanța de judecată a acțiunilor de executare. Executorul judecătoresc urmează să anexeze la demersul său copia documentului executoriu, a încheierii de intentare a procedurii de executare, precum și alte probe pentru susținerea poziției sale.

Astfel, în ceea ce privește anunțarea în căutare a debitorului, executorul judecătoresc în demersul său, sau creditorul în cererea sa privind anunțarea în căutare a debitorului, va trebui, după caz, să indice concret care este temeiul legal al necesității prezenței debitorului la o anumită acțiune de executare sau alta, să indice din care punct, paragraf etc. al documentului executoriu rezultă necesitatea prezenței acestuia la anumite acțiuni de executare, sau să argumenteze necesitatea prezenței acestuia la acțiunea de executare sau alta, când acesta

consideră astfel, iar toate cazurile respective trebuie să facă dovada faptului că a întreprins toate acțiunile posibile și necesare de identificare a locului de aflare a debitorului, care s-au soldat cu eșec.

Totodată, deși demersul respectiv se examinează în baza dosarului și materialelor anexate la demers, executorul judecătoresc poate fi invitat în ședință pentru a da explicații și a se pronunța asupra temeiurilor invocate de acesta în demers.

În ceea ce privește aducerea forțată a debitorului, conducătorilor, contabililor și fondatorilor persoanei juridice debitor (art. 73 alin. (1) CE coroborat cu art. 44 alin. (3) CE) în fața executorului judecătoresc, acesta din urmă, va trebui să facă dovada expedierii, de cel puțin două ori consecutiv, a citației poștale, telegramei, faxului, email-ului sau a altui mijloc ce atestă invitația și recepția acesteia de către debitor, invocând neprezentarea la datele, locul și orele indicate.

La fel ca în cazul anunțării în căutare a debitorului, demersul executorului judecătoresc privind aducerea forțată se examinează în baza dosarului și a materialelor anexate la demers, executorul judecătoresc poate fi invitat în ședință pentru a da explicații și a se pronunța asupra temeiurilor invocate de acesta în demers.

În demersul privind aplicarea interdicției de a părăsi țara, executorul judecătoresc va trebui să argumenteze necesitatea prezenței debitorului pentru executarea eficientă a documentului executoriu și să probeze faptul că, anterior înaintării demersului respectiv, a luat toate măsurile posibile de asigurare, prevăzute de CE în acest sens.

Demersul executorului judecătoresc privind interdicția de a părăsi țara se examinează în baza materialelor anexate la demers, fără participarea părților. Instanța care examinează demersul poate dispune citarea participanților la proces și a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în demers.

Totodată, dat fiind faptul că aplicarea interdicției de a părăsi țara este o măsură excepțională [66, p. 752; 82, p. 330; 54, § 22], pe parcursul aplicării interdicției respective, executorul judecătoresc este obligat de a efectua periodic un control privind necesitatea menținerii acestei interdicții (art. 64 alin. (1) CE). Astfel, în cazul în care în procesul de executare a documentului executoriu dispăre necesitatea menținerii

interdicției de a părăsi țara, executorul judecătoresc este obligat să înainteze instanței de judecată o cerere de revocare a acesteia.

Iar, în cazul în care este necesară menținerea interdicției pe un termen mai mare, aceasta poate fi aplicată în mod repetat în urma unui demers motivat al executorului judecătoresc, dar nu mai mult de 3 ori în cadrul aceleiași proceduri de executare. Executorul judecătoresc poate fi citat în ședința de judecată pentru a se expune asupra temeiurilor invocate în demers.

În cazul în care debitorul, reprezentantul său, un membru al lui de familie sau alte persoane nu permit pătrunderea în domiciliu pentru sechestrarea bunurilor, iar documentul executoriu nu conține autorizare de pătrundere forțată, precum și dacă din natura obligațiilor stabilite de documentul executoriu nu rezultă faptul că nu este necesară autorizarea pătrunderii forțate, executorul judecătoresc va înainta un demers instanței de judecată în acest sens (art. 115 alin. (4) CE).

Dacă executorul a efectuat sechestrarea în lipsa autorizării pătrunderii forțate, ca urmare a existenței unei bănuieli că bunurile ar fi putut dispărea sau ar fi putut fi distruse, în prezența a doi martori asistenți, a colaboratorului organului afacerilor interne, acesta va trebui să informeze neîntârziat instanța de judecată despre faptul dat, dar nu mai târziu de 24 de ore de la efectuarea sechestrării, care va confirma sau va infirma legalitatea procesului-verbal de aplicare a sechestrului printr-o mențiune făcută pe acesta (art. 115 alin. (5) CE). În cazul respectiv, în demersul privind confirmarea procesului-verbal de aplicare a sechestrului, executorul judecătoresc va trebui să explice și să facă dovada existenței bănuielii respective.

De asemenea, în cazul în care dreptul de proprietate asupra bunului adjudecat la licitație trebuie să fie supus înregistrării de stat, executorul judecătoresc va transmite instanței de judecată în a cărei circumscripție se află sediul biroului său, după ce întocmește procesul-verbal al licitației, copia actului privind procedura de executare pentru confirmarea procesului-verbal al licitației (art. 136 alin. (1) CE).

Cu toate că acest fapt nu este prevăzut de textul de lege menționat, se prezumă că instanța de judecată este sesizată prin demersul executorului judecătoresc, care trebuie să cuprindă, în mod obligatoriu,

descrierea desfășurării întregii proceduri de vânzare a bunului la licitație, adică toate aspectele relevante prevăzute la art. 125-135 CE [66, p. 749].

Totodată, în demers se vor indica persoanele care urmează a fi invitate în cadrul ședinței de examinare a cauzei, cu indicarea calității, domiciliului acestora și a altor date de contact, care îi permit instanței citarea lor în cadrul termenului de examinare restrâns prevăzut de lege.

Deși, comparativ cu procedurile în care instanța de judecată are împuterniciri caracteristice unui organ de executare, în cadrul procedurilor în care instanța de judecată are rolul de a asigura cursul procedurii de executare, implicarea și interacțiunea executorului judecătoresc cu instanța de judecată nu este atât de intensă, totuși acesta are un rol la fel de activ.

Astfel, în cadrul procedurii de asigurare a cursului procedurii de executare silită, executorul judecătoresc interacționează cu instanța de judecată, având, după cum am menționat *supra*, un rol activ în acțiunile privind: *eliberarea duplicatului titlului executoriu (art. 19 CE)*; *corectarea erorilor și omisiunilor din titlul executoriu (art. 20 CE)*; *explicarea hotărârii, o ordinii și modului de executare (art. 71 CE)*; *soluționarea amânării și suspendării procesului de executare (art. 76-79 CE)*.

Prin urmare, în cazul pierderii sau deteriorării titlului executoriu, executorul judecătoresc este în drept să înainteze instanței de judecată care a eliberat titlul o cerere privind eliberarea duplicatului titlului executoriu, la care va trebui să anexeze dovezile ce confirmă pierderea sau deteriorarea acestuia (art. 19 CE). Executorul judecătoresc poate fi citat pentru a se pronunța asupra temeiurilor invocate în cerere. Totodată, în cazul în care instanța va refuza eliberarea duplicatului, executorul judecătoresc va fi în drept să conteste cu recurs încheierea instanței.

În cazul constatării unor greșeli sau omisiuni în titlul executoriu referitoare la datele de identificare și la cele fiscale (bancare) ale părților, calitatea procesuală, orice alte erori materiale sau de calcul evidente, care nu schimbă esența dispozitivului hotărârii, executorul judecăto-

resc poate înainta în instanța de judecată o cerere privind corectarea acestora (art. 20 alin. (1) CE), Executorul judecătoresc poate fi citat pentru a se pronunța asupra temeiurilor invocate în cerere, iar în cazul în care instanța va respinge cererea executorului acesta va fi în drept să o atace cu recurs (art. 20 alin. (3) CE).

De asemenea, dacă sensul, extinderea sau modul de aplicare a actului de dispoziție al instanței de judecată ce urmează a fi executat nu sunt clare sau au incidență asupra procedurii de executare ori dacă actul de dispoziție al instanței cuprinde dispoziții contradictorii, executorul judecătoresc poate solicita, din oficiu sau la cererea participanților la procedura de executare, instanței de judecată sau organului emitent explicarea actului în modul stabilit de lege pentru explicarea hotărârii judecătorești (art. 71 CE).

Astfel, potrivit art. 251 alin. (3) și (4) CPC, executorul judecătoresc va fi citat în ședința de judecată, însă neprezentarea acestuia nu va împiedica examinarea cererii, totodată, acesta va fi în drept să atace cu recurs încheierea judecătorească prin care va fi soluționată cererea sa.

În cazul în care există circumstanțe care fac executarea dificilă sau imposibilă, executorul judecătoresc va putea înainta în instanța de judecată care a eliberat documentul executoriu o cerere privind schimbarea modului și a ordinii de executare a hotărârii (art. 77 CE). În cerere executorul judecătoresc va trebui să motiveze circumstanțele respective și să anexeze probele care fac dovada acestora.

Totodată, potrivit art. 79 CE, executorul judecătoresc poate înainta instanței de judecată care a eliberat documentul executoriu o cerere privind suspendarea executării în cazul: 1) depunerii de către executorul judecătoresc, în instanța de judecată sau la organul care a eliberat documentul executoriu, a unei cereri de explicare a hotărârii adoptate; 2) contestării eliberării documentului executoriu; 2¹) depunerii cauțiunii la exercitarea cererii de apel în afara termenului legal; 3) depunerii recursului, atunci când: a) recursul a fost depus împotriva unei hotărâri privind strămutarea hotarelor, distrugerea plantațiilor și semănăturilor, demolarea construcțiilor sau a oricărui bun imobil; b) recurentul a depus cauțiune; c) recursul a fost depus după eliberarea documentului executoriu, cu condiția depunerii cauțiunii.

Dacă, în cazul primelor două categorii de interacțiuni ale executorului judecătoresc cu instanța de judecată în cadrul procedurii de executare silite, acesta are un rol activ-positiv, fiind practic cel care inițiază sau care poate iniția acțiunile respective, atunci, în cazul procedurii în care instanța de judecată are rolul de a efectua controlul judecătoresc asupra actelor și/sau acțiunilor executorului judecătoresc (*examinarea contestațiilor împotriva actelor executorului judecătoresc*), acesta are un rol pasiv¹⁰, având calitatea procesuală de intervenient accesoriu de partea pârâtului.

Astfel, potrivit art. 163 alin. (1) CE, reclamațiile din cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia se înaintează împotriva creditorului sau debitorului, cererea se judecă în condițiile Codului de procedură civilă, ***executorul judecătoresc atras din oficiu în calitate de intervenient accesoriu*** este obligat să prezinte instanței de judecată copia certificată a procedurii de executare și să dea explicații scrise referitoare la actele contestate.

Prin urmare, pe lângă drepturile și obligațiile prevăzute de art. 56 CPC, în cadrul procedurii respective executorul judecătoresc se va dispune și de drepturile și obligațiile atribuite intervenientului accesoriu, prevăzute de art. 68 CPC.

De asemenea, este de menționat că în cazul neexecutării obligației de a prezenta instanței de judecată copia certificată a procedurii de executare sau a explicațiilor scrise referitoare la actele contestate prevăzută de art. 163 alin. (1) CE, executorul judecătoresc riscă să fie sancționat de instanța de judecată cu amendă de până la 50 de unități convenționale, încheierea instanței de judecată privind aplicarea sancțiunii este executorie din momentul emiterii și poate fi atacată cu recurs odată cu încheierea prin care se soluționează cererea privind contestarea actelor de executare.

Un rol deosebit îl are executorul judecătoresc și cadrul procedurii privind sancționarea pentru neîndeplinirea obligațiilor rezultate din Codul de executare, în cadrul acțiunilor respective executorul jude-

¹⁰ N.a. – Potrivit art. 163 alin. (2) CE în cazul contestării actului întocmit de executorul judecătoresc, sarcina probațiunii este pusă în seama reclamantului.

cătoresc are calitatea procesuală de agent constator și are drepturile și obligațiile generale corespunzătoare, reglementate de Codul contravențional al Republicii Moldova, cu excepțiile prevăzute de art. 421 Cod contravențional.

Astfel, potrivit art. 23 CE, în cazul în care acțiunile (inacțiunile) cu elemente ale contravenției ale persoanelor care, fără motive justificative, nu îndeplinesc cerințele executorului judecătoresc sau împiedică executarea documentului executoriu, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal cu privire la contravenție, pe care îl înaintează spre examinare instanței de judecată.

În acest sens, ținem să remarcăm că un specific al activității executorului judecătoresc este că el exercită nu doar atribuții de executare, ci și de agent constator în cadrul procedurilor contravenționale potrivit art. 421 Cod contravențional, astfel, contravențiile menționate la art. 318 și art. 319 Cod contravențional se constată de executorul judecătoresc, care este în drept să constate contravenții și să încheie procese-verbale doar în circumscripția camerei teritoriale a executorilor judecătorești în care își are sediul biroul său.

Este remarcabil și faptul că, în cadrul procedurilor contravenționale, executorul judecătoresc trebuie să efectueze și operațiunea de calificare a contravenției, ceea ce presupune că fapta săvârșită trebuie încadrată în norma din partea specială a Codului contravențional, iar în procesul-verbal obligatoriu trebuie să fie specificați indicii calificativi ai contravenției, examinarea în fond a contravențiilor respective este atribuită în mod exclusiv instanței de judecată.

Astfel, în cazul constatării neexecutării intenționate sau eschivării de la executare a deciziilor (hotărârilor) contravenționale, inclusiv cele emise de agenții constatori în limitele competenței atribuite lor prin lege, titlurile executorii emise pe cauze penale și sentințele pe cauzele penale, în partea încasării amenzii, precum și în partea acțiunii civile și a ordonanțelor privind liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională sub formă de amendă executorul judecătoresc va întocmi proces-verbal cu privire la contravenție în temeiul art. 318 Cod contravențional.

Iar în cazul constatării acțiunilor (inacțiunilor) persoanelor care, fără motive întemeiate, nu îndeplinesc cerințele executorului judecătoresc în cadrul procedurii de executare sau împiedică executarea documentului executoriu, neîndeplinirii obligației de către părțile procedurii de executare de a comunica executorului judecătoresc schimbarea domiciliului sau a sediului, precum și necomunicării în termenele prevăzute de Codul de executare a informațiilor solicitate de executorul judecătoresc în virtutea atribuțiilor sale, sau efectuării actelor de executare silită de către altă persoană decât executorul judecătoresc, acesta va întocmi proces-verbal cu privire la contravenție în conformitate cu art. 319 Cod contravențional.

Sarcini de autoevaluare:

1. Definiți și identificați statutul și rolul executorului judecătoresc în procedura de executare silită.
2. Determinați și caracterizați standardele internaționale privind executorii judecătorești.
3. Stabiliți și delimitați drepturile și obligațiile executorului judecătoresc.
4. Definiți conceptul și identificați temeiurile de răspundere disciplinară a executorului judecătoresc.
5. Caracterizați specificul activității executorului judecătoresc, particularitățile asigurării riscurilor activității executorului judecătoresc.
6. Stabiliți modul și condițiile de interacțiune a executorului judecătoresc cu terții și cu părțile în procedura de executare.
7. Determinați organele profesionale ale executorilor judecătorești și definiți rolul și competența acestora în organizarea și desfășurarea activității executorilor judecătorești.
8. Identificați felurile de interacțiune a executorului judecătoresc cu instanța de judecată.
9. Argumentați diferențierea calităților procedurale ale executorului judecătoresc în funcție de tipul și obiectul acțiunii în instanța de judecată.

10. Întocmiți proiectul unei sesizări privind răspunderea disciplinară a executorilor judecătorești.
11. Elaborati proiectul unui demers al executorului judecătoresc privind aducerea forțată a debitorului, anunțarea în căutare a debitorului, autorizarea pătrunderii forțate, aplicarea de a părăsi țara etc.
12. Redactați proiectul unei cereri a executorului judecătoresc către instanța judecătorească privind eliberarea duplicatului titlului executoriu, corectarea erorilor și omisiunilor din titlul executoriu, explicarea hotărârii, a ordinii și modului de executare etc.

Test-grilă

1. Care din condițiile enumerate *infra* nu constituie cerință obligatorie pentru exercitarea activității de executor judecătoresc:
 - a) este licențiat în drept;
 - b) are titlu de master în drept;
 - c) posedă limba de stat;
 - d) are cetățenia Republicii Moldova.
2. Care este organul investit prin lege cu dreptul de a elibera licență pentru activitatea de executor judecătoresc:
 - a) ministrul Justiției al R. Moldova;
 - b) Uniunea Executorilor Judecătorești din Republica Moldova;
 - c) Comisia de Licențiere;
 - d) Consiliul Uniunii Executorilor Judecătorești din Republica Moldova.
3. În ce caz încetează activitatea de executor judecătoresc:
 - a) la atingerea plafonului de vârstă de 65 de ani;
 - b) depunerii unei cereri pe motiv de concediu de maternitate și de concediu pentru îngrijirea copilului cu vârstă de până la 3 ani;
 - c) incapacității temporare de muncă cu o durată mai mare de 4 luni consecutive;
 - d) lipsei contractului de asigurare de răspundere civilă – pe o perioadă ce nu poate depăși 3 luni.

4. Care autoritate supraveghează activitatea executorului judecătoresc:
 - a) Ministerul Justiției și Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești;
 - b) Instanța de judecată și Colegiul Disciplinar;
 - c) Camera teritorială a executorilor judecătorești;
 - d) Comisia de cenzori.
5. Care este organul învestit prin lege cu dreptul de a trage la răspundere disciplinară executorii judecătorești:
 - a) Ministerul Justiției al R. Moldova;
 - b) Uniunea Executorilor Judecătorești din Republica Moldova;
 - c) Colegiul Disciplinar constituit pe lângă Ministerul Justiției al R. Moldova;
 - d) Consiliul Uniunii Executorilor Judecătorești din Republica Moldova.
6. Care din sancțiunile enumerate nu sunt reglementate de lege:
 - a) mustrarea;
 - b) retragerea licenței;
 - c) retrogradarea;
 - d) suspendarea activității.
7. Identificați statutul juridic al executorului judecătoresc:
 - a) statut de persoană juridică;
 - b) statut de persoană fizică;
 - c) liber profesionist;
 - d) antreprenor individual.
8. Care principii de drept nu sunt reglementate de legislația execuțională civilă:
 - a) umanismului;
 - b) inamovibilității executorilor judecătorești;
 - c) limba procedurii de executare;
 - d) disponibilității.
9. Care este termenul stagiului profesional al executorului judecătoresc stagiar:
 - a) 1 an;
 - b) 2 ani;

- c) 6 luni;
 - d) 3 ani.
10. Care este autoritatea căreia i se supune executorul judecătoresc:
- a) nu se supune niciuneia autorității, pentru că este independent în exercitarea atribuțiilor;
 - b) ministrul Justiției al Republicii Moldova;
 - c) Uniunea Executorilor Judecătorești din Republica Moldova;
 - d) Instanța de judecată din circumscripția unde activează executorul judecătoresc.
11. Care din circumstanțe nu constituie temei de recuzare a executorului judecătoresc:
- a) se află cu debitorul sau cu soțul/soția acestuia în raporturi de rudenie de până la gradul al treilea inclusiv sau de afinitate de până la gradul al doilea inclusiv;
 - b) este tutore, curator sau adoptator al debitorului;
 - c) există un conflict de interese între el și creditor;
 - d) este cadru didactic la universitatea în care studiază fiul creditorului.
12. Care din circumstanțe constituie temei de suspendare a activității executorului judecătoresc:
- a) se află într-o unitate activă a Forțelor Armate sau a altor trupe și formațiuni militare ale Republicii Moldova;
 - b) lipsa contractului de asigurare de răspundere civilă – pe o perioadă ce nu poate depăși 3 luni;
 - c) incapacitatea temporară de muncă cu o durată mai mare de 4 luni consecutive, dar care nu poate depăși un an;
 - d) depunerea unei cereri pe motiv de concediu de maternitate și de concediu pentru îngrijirea copilului cu vârstă de până la 3 ani.
13. Unde poate fi contestat actul prin care se aplică sancțiunea disciplinară executorului judecătoresc:
- a) Ministerul Justiției al Republicii Moldova;
 - b) Camera teritorială a executorilor judecătorești;
 - c) Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești;

- d) Instanța de judecată.
14. Care este termenul de aplicare a sancțiunii disciplinare față de executorul judecătoresc:
- a) cel târziu la 6 luni de la data constatării abaterii disciplinare și cel târziu la un an de la data comiterii ei;
 - b) este imprescriptibilă;
 - c) cel târziu la 3 luni de la data constatării abaterii disciplinare și cel târziu la un an de la data comiterii ei;
 - d) nu este reglementată.
15. Are obligația executorul judecătoresc să răspundă la petiții:
- a) doar în cadrul procedurii de executare;
 - b) la toate petițiile;
 - c) doar terților ce nu vizează procedura de executare;
 - d) doar la petițiile părților procedurii de executare.

Surse bibliografice recomandate:

1. Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte. Ratificat prin Legea nr. 112 din 02.07.2014. Publicat: 18.07.2014 în *Monitorul Oficial*, nr. 185-199, art. 442.
2. BELEI, E. ș.a. *Drept procesual civil. Partea generală*. Chișinău: Cartea juridică, 2014.
3. BELEI E. ș.a. *Drept procesual civil. Partea specială*. Chișinău: Lexon, 2016.
4. BELEI, E., POALELUNGI, M. ș.a. *Pregătirea cauzelor civile pentru dezbaterile judiciare*. Chișinău, 2016.
5. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225 din 30.05.2003. Publicat: 21.06.2013 în *Monitorul Oficial*, nr. 130-134, art. 415.
6. Codul de executare al Republicii Moldova, nr. 443 din 2004. Publicat: 03.03.2005 în *Monitorul Oficial*, nr. 34-35, art. 112. Data intrării în vigoare: 01.07.2005.
7. GÂRBULEȚ, I., OPRINA, E. *Tratat teoretic și practic de executare silită*. București: Universul juridic, 2013;

8. Hotărârea Plenului C.S.J. nr. 10 din 16.12.2013 cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Codului de executare în cauzele civile.
9. Hotărârea Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești nr. 23 din 26.04.2017 privind aprobarea Regulamentului privind procedura de înregistrare de către UNEJ a actelor de constatare a faptelor și stărilor de fapt și cerințele minime privind conținutul actului de constatare. Publicată: 12.05.2017, în *Monitorul Oficial*, nr. 149-154, art. 872.
10. Legea nr. 113 din 17.06.2010 privind executorii judecătorești, Publicată: 23.07.2010 în *Monitorul Oficial*, nr. 126-128, art. 406.
11. Legea nr. 87 din 21.04.2011, privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului executarea în termen rezonabil a hotărâri judecătorești. Publicată: 01.07.2011 în *Monitorul Oficial*, nr. 107-109, art. 282.
12. Ordinul ministrului Justiției nr. 331 din 30.07.2015 privind aprobarea Regulamentului de activitate al Comisiei de licențiere a executorilor judecătorești, condițiile de admitere la concurs, de desfășurare a acestuia și criteriile de selectare a celor mai buni candidați pentru profesia de executor judecătoresc,. Publicat: 07.08.2015 în *Monitorul Oficial*, nr. 206-210, art. 1356.
13. Ordinul ministrului Justiției nr. 96 din 20.02.2017 privind aprobarea Regulamentului de activitate al Colegiului disciplinar al executorilor judecătorești. Publicat: 24.02.2017 în *Monitorul Oficial*, nr. 60-66, art. 314.
14. POALELUNGI, M. ș.a. *Manualul judecătorului pentru cauze civile*. Ediția a 2-a. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013.
15. Recomandarea Rec. (2003)17 a Comitetului Miniștrilor către Statele membre în materie de executare a deciziilor judecătorești. Adoptată de Comitetul Miniștrilor la data de 09.09.2003, la a 851-a reuniune a delegaților miniștrilor.
16. Recomandarea CSJ nr. 22 din 01.11.12 privind unele aspecte ale reprezentării în procesul civil.

- 17.Recomandarea CSJ nr. 82 din 21.10.2015 cu privire la momentul punerii în executare a hotărârilor date de instanțele de judecată în cauzele de contencios administrativ.
- 18.Recomandarea nr. 84 din 20.01.2016 cu privire la aplicarea dispozițiilor legale ce vizează autorizarea pătrunderii forțate în domiciliul/încăperile debitorului în cazul asigurării acțiunii, precum și modalitatea transmiterii bunurilor sechestrate la păstrare.
- 19.Statutul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești, disponibil:www.unej.md/user/admin_portions/documente_cadru_normativ/4statutul%2520UNEJ.docx+%26amp;cd=3&hl=ro&ct=clnk&gl=md.Accesat: 22.01.2020.

Tema 3. COMPETENȚE SPECIALE ALE EXECUTORULUI JUDECĂTORESC POTRIVIT LEGISLAȚIEI REPUBLICII MOLDOVA

Unități de conținut:

3.1. Esența și felurile competențelor speciale ale executorului judecătoresc

3.2. Particularitățile competențelor speciale ale executorului judecătoresc

Concepte:

Esența competențelor speciale ale executorului judecătoresc.

Felurile și particularitățile competențelor speciale ale executorului judecătoresc: Constatarea faptelor și a stărilor de fapt. Executarea măsurilor de asigurarea acțiunii și a măsurilor de asigurare a probelor dispuse de instanța de judecată. Comunicarea actelor de procedură și a altor documente. Cauțiunea. Evaluarea bunurilor. Transmiterea silită a bunurilor gajate. Vânzarea bunurilor gajate/ipotecate la solicitarea creditorului gajist/ipotecar. Audierea martorului prin intermediul videoconferinței.

Obiective de referință:

- *să determine* esența, scopul și rolul competențelor speciale ale executorului judecătoresc;
- *să stabilească și să delimiteze* felurile competențelor speciale ale executorului judecătoresc;
- *să identifice* particularitățile constatării faptelor și a stărilor de fapt;
- *să caracterizeze* particularitățile executării măsurilor de asigurarea acțiunii și a măsurilor de asigurare a probelor dispuse de instanța de judecată;
- *să accentueze* particularitățile comunicării actelor de procedură și a altor documente;

- *să determine* rolul implicării executorului judecătoresc în instituția cauțiunii;
- *să contureze* caracteristicile evaluării bunurilor de executorul judecătoresc;
- *să deosebească* specificul transmiterii silită a bunurilor gajate de vânzarea bunurilor gajate/ipotecate la solicitarea creditorului gajist/ipotecar de către executorul judecătoresc;
- *să deducă* rolul executorului judecătoresc la audierea martorului prin intermediul videoconferinței.
- *să realizeze* proiectul unui act de constatare a faptelor și a stărilor de fapt;
- *să elaboreze* proiectul unui proces-verbal cu privire la faptul imposibilității îndeplinirii încheierii instanței de judecată privind asigurarea acțiunii;
- *să întocmească* proiectul unui proces-verbal de comunicare a actelor de procedură etc.

Repere de conținut:

3.1. Esența și felurile competențelor speciale ale executorului judecătoresc

După cum am mai menționat, procesul de înlăptuire a justiției nu poate fi finalizat cu adoptarea hotărârii judecătorești. Or, nu putem vorbi despre o justiție efectivă, în condițiile art.6 CEDO, fără materializarea actului de înlăptuire a justiției prin executarea acestuia [71, 14-15].

În acest sens, executorul judecătoresc constituie un subiect „special” – investit prin lege cu atribuții exclusive în materia executării silită. Astfel, art. 21 CE stipulează în mod expres faptul că executorul judecătoresc este unica persoană autorizată să efectueze executarea silită a documentelor executorii, iar efectuarea actelor de executare silită de către alte persoane atrage răspunderea prevăzută de lege.

Deși la prima vedere executorul judecătoresc pare a fi un subiect investit cu atribuții exclusive ce vizează executarea silită, putem identifica și alte competențe speciale ale acestuia nelegate în mod direct de

realizarea acțiunilor de executare silită, cum ar fi: *constatarea faptelor și a stărilor de fapt (art.25 CE)*; *executarea măsurilor de asigurare a acțiunii și a măsurilor de asigurare a probelor dispuse de instanța de judecată (art.27 CE)*; *comunicarea actelor de procedură și a altor documente (art.28 CE)*; *cauțiunea (art.80-82 CE)*; *transmiterea silită a bunurilor gajate; vânzarea bunurilor gajate/ipotecate la solicitarea creditorului gajist/ipotecar (art. 24¹ CE)*; *constatarea contravențiilor legate de procedura de executare (art. 23 alin. (1) CE coroborat cu art. 421, 318 și 319 Cod contravențional)*; *audierea martorului prin intermediul videoconferinței (art. 216 alin. (1¹) CPC) etc.*

Prin urmare, observăm că activitatea de executare silită este una complexă în care executorul judecătoresc are un rol principal. Pentru realizarea sarcinilor sale, executorul judecătoresc este învestit prin lege cu anumite atribuții. Însă, în pofida rolului și misiunii executorului judecătoresc în realizarea executării silite, prin lege acesta este investit și cu anumite competențe speciale care, direct sau indirect, contribuie fie la executarea silită a documentelor executorii, fie chiar la procesul de înfăptuire al justiției (asigurarea probelor, comunicarea actelor de procedură). Din considerentele enunțate, putem conchide că în cazul competențelor speciale ale executorului judecătoresc nu putem vorbi despre niște capacități atipice, ci, mai degrabă, de unele facultative care contribuie la realizarea sarcinilor de bază [101, p. 100].

3.2. Particularitățile competențelor speciale ale executorului judecătoresc

Constatarea faptelor și a stărilor de fapt (art. 25 CE). În general, toată procedura judiciară, în esență, este axată pe administrarea materialului probator. Art.117 alin.(2) CPC enumeră în mod expres doar șase mijloace de probă: *explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea pricinii; depozițiile martorilor; înscrisuri; probe materiale; înregistrări audio; video și concluziile experților.*

Din conținutul prevederii legale enunțate nu identificăm ca mijloc de probă separat: *constatarea faptelor și a stărilor de fapt de către executorul judecătoresc (art.25 CE)*. Acest fapt însă nu exclude posibilitatea administrării unui astfel de mijloc de probă în procesul civil.

Astfel, art. 25 CE nu instituie un mijloc de probă nou, ci doar reglementează o modalitate de administrare a elementelor de fapt. Ori, art.117 alin.(1) CPC stipulează cu titlu de normă permisivă dobândirea în mod legal a elementelor de fapt – probelor: *probe în pricini civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii.*

În acest sens, **constatarea faptelor și a stărilor de fapt efectuată de executorul judecătoresc** nu va constitui mijloc de probă distinct în condițiile art. 117, alin. (2) CPC – el urmând regimul juridic al înscrișului. În acest caz, constatarea faptelor și a stărilor de fapt efectuată de executorul judecătoresc – reprezintă o modalitate de constituire a mijlocului de probă.

Potrivit prevederilor art.25 CE, executorul judecătoresc, la solicitarea persoanei interesate, poate constata **orice fapt și stare de fapt**, inclusiv în vederea executării încheierii de asigurare a probelor.

Deși, la prima vedere, reglementarea citată *supra* ar investi executorul judecătoresc cu o „*competență absolută*” în constatarea faptelor și a stărilor de fapt, considerăm că aceasta este totuși una limitată, cel puțin de principiul legalității. Astfel, ar fi de neadmis desfășurarea de către executorul judecătoresc a activității de constatare a faptelor și stărilor de fapt ce ar periclita *de exemplu*: viața personală sau alte aspecte ale datelor cu caracter personal. *Per a contrario*, probele obținute prin astfel de constatări vor fi lovite de nulitate absolută prin prisma art. 122 alin. (3) CPC, care stipulează că: *se consideră inadmisibile probele obținute cu încălcarea prevederilor legii, cum ar fi inducerea în eroare a participantului la proces, încheierea actului de către o persoană neîmputernicită, încheierea defectuoasă a actului procedural, alte acțiuni ilegale.*

Reglementarea din art. 25 alin. (1) CE, care stipulează în mod expres că actul prin care executorul judecătoresc constată faptele și stările de fapt are forță probantă, are o valoare funcțională. Această reglementare are drept scop de a complementa prevederile lacunare ale legii procesual civile privitor la enunțarea expresă a probațiunii

judiciare prin intermediul constatării faptelor și a stărilor de fapt efectuată de executorul judecătoresc.

În ceea ce privește valoarea probantă a constatărilor faptelor și a stărilor de fapt, efectuată de executorul judecătoresc, considerăm că acestea urmează regimul juridic general al probațiunii judiciare. Acestea având aceeași valoare probantă, la fel ca celelalte mijloace de probă, deoarece potrivit art. 130 alin. (2) CPC: *niciun fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.*

Faptele constatate prin actul întocmit de executorul judecătoresc pot fi utilizate ca probe în procesul de judecată. În acest context, legiuitorul stipulează că constatările faptelor și a stărilor de fapt efectuată de executorul judecătoresc nu necesită a fi probate suplimentar, fiind valabile până la proba contrară (art. 25 alin. (1) CE). Prin această reglementare s-a instituit o prezumție a veritabilității acestor elemente de fapt ca mijloace de probă în procesul civil.

La întocmirea actului de constatare, executorul judecătoresc va reflecta doar stările și faptele prezente obiectiv, fără a formula concluzii și aprecieri. Actul prin care executorul judecătoresc va constata fapte și stări de fapt constituie procesul-verbal. La constatarea faptelor și a stărilor de fapt, executorul este în drept să utilizeze și mijloace tehnice audio, video etc., fapt despre care trebuie să menționeze în procesul-verbal de constatare a faptelor și stărilor de fapt.

Executorul judecătoresc poate efectua constatările faptelor și a stărilor de fapt cu utilizarea înregistrărilor audio, foto și video, din oficiu sau la cererea persoanei interesate – în condițiile art.26 CE. Rezultatele înregistrărilor audio, foto și video constituie parte integrantă a actului de constatare a faptelor și a stărilor de fapt, motiv din care acestea urmează a fi anexate în original.

Despre efectuarea înregistrărilor sunt informate persoanele care participă la acțiunile de executare și se fac mențiunile respective în procesul-verbal. Posibilitatea utilizării de către executorul judecătoresc din oficiu a înregistrărilor audio, foto și video la constatarea faptelor și a stărilor de fapt este dictată de necesitatea asigurării păstrării în mod exact, just și obiectiv a informației cu privire la circumstanțele constatate.

Potrivit art. 25 alin. (6) CE, actului de constatare i se atribuie un număr unic, în modul stabilit de Consiliul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești. În acest sens, potrivit pct. 3 din **Regulamentul privind procedura de înregistrare de către UNEJ a actelor de constatare a faptelor și stărilor de fapt și cerințele minime privind conținutul actului de constatare** [37], în cel mult 5 zile lucrătoare din ziua finalizării actului de constatare, executorul judecătoresc remite, la adresa electronică, comunicată de UNEJ, actul integral, scanat, cu solicitarea de înregistrare a acestuia. Anexele la act nu vor fi remise, însă existența și indicii calitativi și cantitativi ai acestora vor fi menționați în act.

Actul de constatare se înregistrează în Registrul de evidență a actelor de constatare a faptelor și stărilor de fapt, ținut de UNEJ. Acesta se înregistrează în Registru conform ordinii parvenirii la adresa electronică comunicată de UNEJ executorilor judecătorești. Numărul de înregistrare atribuit actului de constatare se formează din numărul de ordine al parvenirii și anul înregistrării (nr./anul). Acest număr unic se atribuie prin formularul de înregistrare, generat de UNEJ. Remiterea actului de constatare spre înregistrare după expirarea termenului stipulat în pct. 3 atrage refuzul de înregistrare a acestuia. Refuzul se face prin aplicarea inscripției „Refuzat în înregistrare conform pct. 3 al Regulamentului” pe formularul de înregistrare și remiterea foii de titlu scanate la adresa electronică a executorului judecătoresc emitent. În cel mult 1 zi lucrătoare de la data recepționării actului de constatare, UNEJ expediază foaia de titlu scanată a actului cu formularul de atribuire a numărului, aplicat pe aceasta, la adresa electronică a executorului judecătoresc.

Pentru înregistrarea actului de constatare, se achită o taxă în mărimea stabilită de Consiliul UNEJ¹¹. Taxa respectivă va fi inclusă în plata achitată executorului judecătoresc de către solicitantul serviciului și va fi transferată la contul UNEJ de către executorul judecătoresc în termen de cel mult 7 zile lucrătoare de la data întocmirii actului. În cazul când taxa prevăzută la pct.7 nu este achitată în 30 de zile de la

¹¹ N.a. – Potrivit Hotărârii UNEJ menționate supra, taxa respectivă este în sumă de 100 lei.

parvenirea actului la UNEJ, cuantumul acesteia se reține din sumele achitate cu titlu de contribuții obligatorii la bugetul UNEJ de executorul judecătoresc emitent al actului. Admiterea repetată de către executorul judecătoresc a încălcării termenului de transferare a taxei de înregistrare poate atrage refuzul înregistrării actelor întocmite de acesta până la achitarea sumelor restante. UNEJ va asigura păstrarea actelor de constatare înregistrate pe o durată de 5 ani de la data înregistrării.

Potrivit **cerințelor minime privind conținutul actului de constatare a faptelor și a stărilor de fapt**¹², actul de constatare în mod obligatoriu va fi cusut, sigilat, cu indicarea numărului de pagini ce se conțin în el și va include următoarele elemente: 1) *Foaia de titlu (conform modelului aprobat)*; 2) *Copia licenței pentru exercitarea activității de executor judecătoresc, eliberată executorului judecătoresc emitent al actului, autentificată de acesta*; 3) *Actul nemijlocit de constatare a faptelor și stărilor de fapt*; 4) *Informația privind existența anexelor (tipul, cantitatea)*.

De asemenea, este de menționat faptul că nici CE, nici Regulamentul menționat nu reglementează expres care sunt consecințele juridice ale refuzului de a înregistra actele de constatare a faptelor și a stărilor de fapt sau a neînregistrării acestora în modul stabilit, considerăm că consecința directă a unui astfel de act de constatare a faptelor și a stărilor de fapt refuzat la înregistrare sau neînregistrat din oricare alte motive este faptul că acesta pierde din valoarea probantă, adică un astfel de act nu se mai poate bucura de valoarea probantă incontestabilă, până la proba contrarie, conferită prin prisma art. 25 alin. (1) CE, ci va putea fi administrat doar ca o probă indirectă, care necesită a fi probată suplimentar.

Executarea măsurilor de asigurare a acțiunii și a măsurilor de asigurare a probelor dispuse de instanța de judecată (art.27 CE). Deși, potrivit art. 21 CE, activitatea executorului judecătoresc ține de executarea silită a documentelor executorii, în cazul reglementat de art. 27 CE (executarea măsurilor de asigurare a acțiunii și a măsurilor

¹² N.a. – Pentru mai multe detalii a se vedea: Anexa nr.1 la Regulamentul privind procedura de înregistrare de către UNEJ a actelor de constatare a faptelor și stărilor de fapt și cerințele minime privind conținutul actului de constatare.

de asigurare a probelor dispuse de instanța de judecată) – vorbim de o competență specială a executorului judecătoresc. Deoarece executarea măsurilor de asigurare a acțiunii și a măsurilor de asigurare a probelor dispuse de instanța de judecată – atât ca și conținut, cât și ca scop nu urmăresc derularea procedurii clasice de executare silită.

Pornind de la conținutul prevederilor art. 27 alin. (1) CE, putem identifica competența expresă a executorului judecătoresc în executarea unor astfel de documente executorii: *documentele executorii, eliberate de instanța de judecată, prin care s-a dispus aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii sau de asigurare a probelor, sau de anulare a lor se pun în executare prin intermediul executorului judecătoresc.* Încheierea de asigurare a acțiunii se execută imediat, iar cea de anulare a lor, după rămânerea definitivă a încheierii.

Executorul judecătoresc aplică măsurile de asigurare a acțiunii în limitele valorii revendicărilor din acțiune. În cazul în care instanța de judecată nu indică expres bunurile pe care se aplică măsurile de asigurare ori măsurile ce urmează a fi întreprinse, executorul judecătoresc este în drept să aplice interdicții sau sechestre tuturor bunurilor debitorului, ținând cont de prevederile art. 76 CE. La cererea debitorului, în cazul când acesta demonstrează documentar că valoarea bunurilor sechestrate depășește esențial valoarea acțiunii, se mențin sub sechestru doar bunurile a căror valoare acoperă valoarea acțiunii.

După aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii, bunurile rămân la locul de păstrare indicat de instanța de judecată. În cazul în care acesta nu este indicat se aplică reglementările generale ale Codului de executare. Măsurile de asigurare se aduc la îndeplinire imediat, fără a fi necesară înștiințarea părților. Măsurile de asigurare a acțiunii aduse la îndeplinire de executorul judecătoresc își păstrează efectul până la executarea hotărârii judecătorești asigurate sau până la anularea încheierii în al cărei temei acestea au fost aplicate.

Despre măsurile întreprinse de executorul judecătoresc este informat solicitantul. La cererea persoanei interesate, executorul judecătoresc constată, în condițiile art. 25 din prezentul cod, respectarea măsurilor de asigurare aplicate. Dacă încheierea instanței de judecată nu poate fi adusă la îndeplinire, executorul judecătoresc întocmește un

proces-verbal și expediază instanței de judecată copia de pe el alăturată titlului executoriu, iar creditorului îi remite o copie de pe procesul-verbal.

Cheltuielile de punere în executare a măsurilor de asigurare a acțiunii sunt puse pe seama reclamantului și sunt compensate ulterior în condițiile art. 94-97 CPC. Repararea prejudiciilor rezultate din asigurarea acțiunii poate fi pretinsă reclamantului conform prevederilor art. 182 CPC.

Potrivit art.127¹ CPC, orice persoană căreia i s-au încălcat drepturile de proprietate intelectuală poate cere instanței, până la intentarea procesului în instanță judecătorească, precum și în timpul procesului, aplicarea de măsuri provizorii pentru asigurarea probelor, sub rezerva protecției informațiilor care constituie secret comercial sau a căror confidențialitate necesită a fi asigurată conform prevederilor legislației în vigoare și cu condiția depunerii unei cauțiuni.

Observăm că în cazul executării măsurilor de asigurare a probelor pentru situațiile ce vizează obiectele de proprietate intelectuală față de executorul judecătoresc se înaintează cerințe de diligență ce necesită protecția informațiilor care constituie secret comercial sau a căror confidențialitate necesită a fi asigurată conform prevederilor legislației în vigoare. Art. 127² CPC reglementează posibilitatea asigurării probelor până la intentarea acțiunii cu condiția depunerii unei cauțiuni. Pentru acest caz, cauțiunea se stabilește în proporție de 20% din valoarea bunurilor a căror asigurare se solicită, iar în cazul cererilor al căror obiect nu este evaluabil, suma cauțiunii constituie până la 50.000 de lei.

Comunicarea actelor de procedură și a altor documente (art.28 CE). Procesul contemporan de înlăptuire a justiției este unul contradictoriu. O garanție de consfințire a contradictorialității presupune asigurarea posibilității realizării în mod egal a drepturilor procesuale de către participanții la proces. Unul din mecanismele de realizare a acestei garanții îl constituie comunicarea actelor de procedură și a altor documente.

În conformitate cu prevederile art. 100 CPC, comunicarea actelor de procedură constituie **o obligație**. Motiv din care comunicarea ac-

telor de procedură constituie o acțiune procesuală, legiuitorul reglementând modul de realizare a acesteia prin norme procesual-civile. Astfel, art.100 alin. (1) CPC prevede că actele de procedură se comunică: contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Potrivit art. 28 CE, cererea de chemare în judecată, actele de procedură emise de instanța de judecată sau de executorul judecătoresc, alte documente pot fi comunicate, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, participanților la proces și persoanelor interesate, la solicitarea părții interesate.

Executorul judecătoresc are obligația ca, în cel mult 3 zile lucrătoare de la depunerea cererii și achitarea taxelor pentru serviciile sale, să organizeze personal sau prin intermediul angajaților săi comunicarea actelor de procedură. În acest context, potrivit art. 9 alin. (8) al Legii nr.113/2010 din 17.06.2010¹³, comunicarea actelor de procedură nu intră în lista atribuțiilor care nu pot fi îndeplinite de executorul judecătoresc stagiar. Motiv din care executorul judecătoresc stagiar este în drept să comunice actele de procedură potrivit art. 28 CE.

Art. 29 CE stipulează în mod expres că la înmânarea actelor de procedură și altor documente se întocmește un proces-verbal privind înmânarea actului de procedură, care va cuprinde: a) anul, luna și ziua întocmirii lui; b) numele, prenumele și funcția celui care l-a întocmit; c) numele, prenumele și domiciliul destinatarului; d) denumirea autorității care a emis actul de procedură și denumirea actului; e) conținutul actului care se înmânează; f) numele, prenumele și ca-

¹³ N.a. – *Legea R. Moldova privind executorii judecătorești nr.113 din 17.06.2010, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 23.07.2010 – reglementează statutul, sarcinile și responsabilitățile executorilor judecătorești, modul de organizare profesională și de autoadministrare, relațiile lor cu autoritățile publice, cu organizații publice sau private; de asemenea, sub incidența prezentei legi se află executorii judecătorești care efectuează acțiuni procedurale pentru executarea documentelor executorii în conformitate cu dispozițiile Codului de executare, ale Codului de procedură civilă și ale altor acte legislative și normative, autoritățile publice și organizațiile implicate în activitatea executorului judecătoresc.*

litatea celui căruia i se înmânează actul; g) semnătura celui care a întocmit procesul-verbal.

Refuzul de a semna procesul-verbal ca dovadă de primire a actului de procedură sau a unui alt document sau imposibilitatea de a-l semna se menționează în procesul-verbal. Acesta se transmite părții care a solicitat înmânarea.

Cauțiunea (art.80-82 CE). Cauțiunea reprezintă o garanție exprimată într-o sumă bănească care se depune pentru garantarea executării unei obligații de către debitor. Codul de procedură civilă reglementează mai multe cazuri care duc la necesitatea depunerii unei cauțiuni: asigurarea probelor (art.127¹CPC); asigurarea acțiunii (art.182 CPC); suspendarea executării hotărârii atacate cu apel exercitat în afara termenului legal (art. 363¹ CPC); suspendarea executării deciziilor instanțelor de apel în cazul contestării acestora în ordine de recurs (art.435-438 CPC); suspendarea executării hotărârii judecătorești în cazul depunerii și examinării cererii de revizuire (art.451 CPC).

Executorul judecătoresc reprezintă subiectul prin intermediul căruia se realizează această garanție. Cauțiunea se depune la contul executorului judecătoresc unde se află documentul executoriu spre executare, iar în cazul în care documentul executoriu nu este depus spre executare, el depune cauțiunea la biroul executorului judecătoresc în a cărui competență teritorială, stabilită de Camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul sau sediul debitorului.

În cazul în care documentul executoriu a fost pus în executare concomitent sau ulterior depunerii cauțiunii, procedura de executare va fi transmisă către executorul judecătoresc la al cărui cont a fost depusă cauțiunea. În toate cazurile, depunerea cauțiunii va fi efectuată cu înaintarea unei cereri de acceptare a cauțiunii executorului judecătoresc. Sumele încasate sau primite de executorul judecătoresc până la depunerea cererii de acceptare a cauțiunii vor fi folosite de executorul judecătoresc pentru executarea documentului executoriu, conform regulilor generale.

Cauțiunea se depune în monedă națională. Cauțiunea poate fi depusă în valută străină, inclusiv în numerar, de către persoanele fizice în cazul în care suma, conform documentului executoriu, poate fi în-

casată în valută străină. În baza documentului de plată, executorul judecătoresc este obligat să elibereze debitorului confirmarea depunerii cauțiunii, înștiințând despre aceasta creditorul.

Înscrisul eliberat de executorul judecătoresc care confirmă depunerea cauțiunii servește drept dovadă pentru instanța de judecată a îndeplinirii garanției, care condiționează realizarea a unei anumite acțiuni procesuale, *de exemplu*: dispunerea suspendării executării hotărârii judecătorești în cazul depunerii cererii de revizuire este posibilă numai după depunerea cauțiunii de către revizuent (art. 453 CPC) etc.

În cazul în care hotărârea judecătorească se află în proces de executare, executorul judecătoresc dispune, după verificarea depunerii cauțiunii, amânarea executării pentru 15 zile, termen în care partea interesată urmează să prezinte încheierea judecătorească de suspendare a executării. În asemenea caz, executorul judecătoresc poate dispune ridicarea totală sau parțială a sechestrului de pe bunurile debitorului. În cazul în care încheierea de suspendare a executării nu este prezentată în termen, executorul judecătoresc, la cererea scrisă a creditorului, poate elibera acestuia suma depusă. Persoana care depune cauțiunea, dacă nu este parte a procedurii de executare, are obligația de a achita taxa de primire a cauțiunii în mărime de 3% din suma depusă, dar nu mai mult de 500 de lei.

Cauțiunea depusă de reclamant în condițiile art.182 CPC va fi depusă la contul executorului judecătoresc în a cărui competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul sau sediul reclamantului. Cauțiunea se depune în cuantum de 120% din suma bănească ce urmează a fi încasată de la debitor sau din valoarea bunurilor pe care acesta este obligat să le transmită în temeiul hotărârii judecătorești, cu includerea cheltuielilor de judecată.

În cazul în care recursul a fost admis cu adoptarea unei noi hotărâri prin care acțiunea creditorului este respinsă, cauțiunea depusă se restituie debitorului. Cheltuielile de executare efectuate până la data depunerii cauțiunii se scad din cauțiune. Cauțiunea constituită în valută străină poate fi restituită și în numerar în cazul persoanei fizice. În cazul în care recursul a fost admis cu casarea hotărârii și remiterea pricinii la rejudecare, cauțiunea rămâne la contul pe care a fost depusă

până la adoptarea unei noi hotărâri irevocabile. Dacă instanța de recurs menține hotărârea atacată, suma respectivă se folosește în contul executării hotărârii, în modul prevăzut de lege.

Persoana care a depus cauțiunea are dreptul să solicite restituirea acesteia în cazul în care partea care se consideră prejudiciată prin măsurile de asigurare a acțiunii nu depune o acțiune pentru compensarea prejudiciilor în termen de cel mult două luni de la data la care a rămas irevocabilă hotărârea judecătorească prin care a fost soluționată cauza ori s-a emis încheierea judecătorească irevocabilă prin care a fost încetat procesul sau prin care cererea a fost scoasă de pe rol (art. 182 alin. (3) CPC).

Un element de noutate este instituirea de către legiuitor a posibilității de suspendare a executării hotărârii instanței de judecată atacată cu apel în afara termenului legal cu condiția depunerii unei cauțiuni, prin introducerea unui articol nou – 363¹ – în CPC¹⁴. Potrivit căruia în cauzele patrimoniale, la cererea apelantului, instanța de apel dispune suspendarea executării hotărârii atacate cu apel exercitat în afara termenului legal, dacă apelantul a depus cauțiune în condițiile art. 80 și 81 din Codul de executare. Suspendarea se dispune în cel mult 10 zile printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac.

În cazul în care cererea de repunere în termenul de apel a fost admisă, iar ca urmare a examinării cererii de apel se adoptă o decizie prin care acțiunea este respinsă, cauțiunea depusă se restituie prin decizia instanței de apel. În cazul în care cererea de repunere în termenul de apel a fost admisă, iar ca urmare a examinării cererii de apel hotărârea se casează și cauza se remite la rejudicare, cauțiunea rămâne în cont până la adoptarea unei hotărâri irevocabile.

Dacă cererea de repunere în termenul de apel a fost admisă, iar ca urmare a examinării cererii de apel hotărârea s-a menținut sau dacă cererea de repunere în termenul de apel a fost respinsă, suma depusă se folosește pentru executarea hotărârii în modul prevăzut de lege.

Prin urmare, analizând prevederile art. 363¹ alin. (4) CPC, potrivit căroră „*dacă cererea de repunere în termenul de apel a fost admisă, iar*

¹⁴ N.a. – *Introdus prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr. 17 din 04.05.2018. MO, nr. 142-148/04.05.18, art.277; în vigoare din 01.06.18.*

ca urmare a examinării cererii de apel hotărârea s-a menținut, suma depusă se folosește pentru executarea hotărârii în modul prevăzut de lege” coroborate cu prevederile art. 435 alin. (2) și (3) CPC, potrivit cărora, la cererea recurentului, instanța investită cu judecarea recursului dispune suspendarea executării hotărârii atacate cu recurs dacă recurentul a depus cauțiune, cauțiunea se depune în cauzele patrimoniale în care hotărârile nu au fost executate, în cuantumul stabilit la art. 81 din Codul de executare, observăm că, în cazul în care persoana a depus cauțiune în conformitate cu prevederile art. 363¹ CPC, în cazul respingerii apelului și menținerii hotărârii atacate, la înaintarea recursului aceasta nu va mai putea dispune de dreptul de a solicita suspendarea executării, sau, reieșind din prevederile art. 363¹ alin. (4) CPC, hotărârea menținută prin decizia instanței de apel va putea fi executată până la depunerea recursului din contul cauțiunii deja înaintate.

În atare situație, pentru a nu diminua drepturile și garanțiile procesuale ale categoriei respective de participanți la proces, considerăm oportună operarea unor modificări legislative, prin care să fie instituită posibilitatea acestora, de a amâna executarea hotărârii din contul cauțiunii depuse până la examinarea cauzei în ordine de recurs.

Evaluarea bunurilor (art.117 CE). Evaluarea bunurilor, la prima vedere, nu constituie o activitate tocmai tipică a executorului judecătoresc, deoarece de multe ori aceasta necesită cunoștințe speciale din diverse domenii ale vieții sociale.

Cu toate acestea, potrivit art.117 CE, evaluarea bunurilor supuse sechestrului se efectuează de către executorul judecătoresc la prețurile medii de piață din localitatea respectivă. Executorul judecătoresc este obligat să înștiințeze în scris părțile despre faptul determinării valorii bunurilor supuse sechestrului și să explice dreptul acestora de a apela la un evaluator în cazul în care nu sunt de acord cu valoarea determinată de executor.

Dacă evaluarea bunurilor este dificilă ori debitorul sau creditorul nu este de acord cu valoarea bunului determinată de executorul judecătoresc, acesta din urmă va antrena în evaluare un evaluator în domeniu. În cazul în care debitorul sau terțul împiedică accesul evaluatorului la bunul supus evaluării, debitorul sau terțul este lipsit de dreptul

de a contesta valoarea stabilită a bunului, iar repararea prejudiciilor rezultate din eventuala diminuare a valorii poate fi pretinsă de la debitor sau de la terț.

În cazul în care nicio parte în procedura de executare nu contestă în termen prețul stabilit de executorul judecătoresc, evaluarea se prezumă a fi corectă și definitivă. Cheltuielile de evaluare a bunurilor efectuată de evaluator le suportă persoana care a contestat valoarea determinată de executorul judecătoresc.

Transmiterea silită a bunurilor gajate sau ipotecate. Potrivit art. 757 alin. (1) Cod civil, creditorul gajist care nu poate intra în posesia bunului corporal gajat conform art. 755 sau, în cazul ipotecii, conform art. 756 Cod civil, are dreptul să obțină posesia bunului: a) în baza unei ordonanțe sau hotărâri judecătorești, conform dispozițiilor CPC și ale CE. Doar împrejurările prevăzute la art. 761 alin. (2) lit. a)-e) Cod civil constituie obiecții motivate pe care debitorul gajist le poate înainta împotriva ordonanței judecătorești; sau b) fără a recurge la procedură judecătorească, **prin intermediul unui executor judecătoresc**, conform dispozițiilor Codului civil și ale CE.

Creditorul gajist nu este în drept să procedeze la transmiterea silită în posesie până la expirarea termenului prevăzut la art. 752 alin. (12) Cod civil decât dacă bunul gajat este susceptibil de picire ori distrugere sau este perisabil.

Totodată, potrivit art. 757 alin. (3) Cod civil, creditorul gajist poate alege să obțină posesia bunului fără a recurge la procedura judecătorească dacă: a) debitorul gajist a consimțit, în contractul de gaj sau altfel, asupra obținerii posesiei bunului de către creditorul gajist fără a recurge la procedura judecătorească sau, în cazul ipotecii, dacă contractul de ipotecă a fost investit cu formulă executorie conform art. 759 Cod civil; și b) creditorul gajist a transmis avizul de executare a gajului persoanelor indicate la art. 752 alin. (1) Cod civil și a înregistrat avizul de executare conform art. 752 alin. (9) Cod civil.

Prin derogare de la prevederile Codului de executare, **la transmiterea silită în posesiunea creditorului gajist a bunurilor corporale gajate**, se vor aplica următoarele reguli: a) *creditorul gajist prezintă executorului judecătoresc originalele contractului de gaj, a avizului de executare*

a gajului înscris în Registrul garanțiilor și listei bunurilor gajate, care urmează a fi ridicată, iar executorul judecătoresc reține copii ale acestora și certifică corespunderea lor cu originalul; b) în termen de 48 de ore de la primirea tuturor documentelor menționate la lit. a), cu excepția cazului în care creditorul gajist consimte la un termen mai mare, executorul judecătoresc inițiază procedura de executare după consultarea Registrului garanțiilor cu privire la înscrierea avizului de executare a gajului și merge la locul indicat de creditorul gajist, ridică bunul gajat și îl predă creditorului gajist sau persoanei desemnate de acesta. Executorul judecătoresc poate solicita asistența organelor indicate în art. 22 alin. (1) lit. u) din Codul de executare; c) la predarea bunului gajat, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal și transmite câte o copie a acestuia creditorului gajist și debitorului gajist.

În cazul în care creditorul gajist este în imposibilitate de a indica locul de aflare a bunurilor gajate, la cererea executorului judecătoresc debitorul gajist este obligat să indice imediat locul de aflare a bunurilor. Creditorul gajist avansează cheltuielile legate de transmiterea silită în posesiune și își asumă riscul pieririi sau deteriorării bunurilor gajate preluate în posesiune.

Iar, în cazul în care bunul gajat este accesoriu unui bun imobil, creditorul gajist poate să-l separe din bunul imobil, cu condiția compensării prejudiciului efectiv cauzat titularului dreptului real al bunului imobil, altul decât debitorul gajist. Creditorul gajist nu este obligat să compenseze orice diminuare a valorii bunului imobil cauzată prin separarea bunului gajat.

Vânzarea bunurilor gajate/ipotecate la solicitarea creditorului gajist/ipotecar (art. 24¹ CE). Potrivit art. 24¹ CE, executorul judecătoresc poate vinde bunurile gajate/ipotecate în condițiile și modalitățile prevăzute Codul civil.

Organizarea licitației de vânzare a bunului gajat la cererea creditorului gajist se face conform procedurilor stabilite la art. 128-135 CE, cu derogările stabilite de art. 24¹ CE și Codul civil. Condițiile și modalitățile de vânzare a bunului gajat/ipotecat vor fi stabilite prin contractul încheiat de către creditorul gajist/ipotecar cu executorul judecătoresc, fără a aduce atingere prevederilor alin. (2) art. 24¹ CE.

Prețul inițial al bunului vândut la licitație va fi prețul indicat în raportul de evaluare. Cu acordul debitorului gajist, acesta poate fi redus în limitele cuantumului indicat la art. 132 alin. (1) CE. Câștigătorul licitației semnează cu creditorul ipotecar contractul de vânzare-cumpărare a bunului, acesta servind temei de înregistrare a dreptului de proprietate asupra bunului vândut.

În cazurile indicate la art. 139 alin. (1) lit. a)-d) CE, la solicitarea creditorului gajist, executorul judecătoresc organizează o licitație repetată, cu respectarea condițiilor de anunțare a licitației și cu posibilitatea aplicării reducerii prețului într-un quantum ce nu va depăși cuantumul stabilit la art. 140 CE.

În cazul în care bunul gajat/ipotecat este urmărit silit de alți creditori, vânzarea bunului se realizează prin organizarea licitației, cu excepția cazului în care toți creditorii sunt de acord ca vânzarea să fie realizată în alt mod.

Audierea martorului prin intermediul videoconferinței (art. 216 alin. (1¹) CPC). Potrivit art. 216 alin. (1¹) CPC, audierea martorului are loc în sala de ședințe. În cazul imposibilității de a se prezenta în ședință, la cererea participanților, a martorului sau din oficiu, instanța poate dispune audierea martorului prin intermediul videoconferinței. Audierea prin intermediul videoconferinței a martorului aflat peste hotarele Republicii Moldova are loc la sediul misiunii diplomatice sau al oficiului consular al Republicii Moldova, a martorului aflat pe teritoriul Republicii Moldova – la biroul notarial, la sediul organului de probațiune sau biroul executorului judecătoresc, a martorului care execută pedeapsa în penitenciarele din Republica Moldova – la instituția penitenciară în care execută pedeapsa, a martorului internat într-o instituție medicală care nu se poate deplasa pentru a participa la ședințele de judecată – la sediul instituției medicale, dacă acestea dispun de mijloace tehnice corespunzătoare și verifică identitatea martorului. Martorul semnează declarația privind cunoașterea obligațiilor și răspunderii lui, care va fi expediată instanței de judecată prin intermediul poștei electronice.

Prin urmare, din conținutul normei respective, rezultă că martorul aflat pe teritoriul Republicii Moldova, dar care se află în imposibilitate de a se prezenta în ședință, la cererea acestuia, a participanților la

proces sau din oficiu, instanța poate dispune audierea lui prin intermediul videoconferinței, inclusiv la **biroul executorului judecătoresc**. Cu condiția ca acesta să dispună de mijloace tehnice necesare și să verifice identitatea martorului.

De asemenea, în acest din urmă caz, în seama executorului judecătoresc rămâne și faptul ca martorul să semneze declarația privind cunoașterea obligațiilor și răspunderii lui, pe care o va expedia instanței de judecată prin intermediul poștei electronice.

Cheltuielile de audiere a martorului prin intermediul videoconferinței la biroul executorului judecătoresc vor fi suportate de partea care a solicitat proba cu martori, care vor fi eventual rambursate conform regulilor generale privind cheltuielile de judecată.

Sarcini de autoevaluare:

1. Determinați esența, scopul și rolul competențelor speciale ale executorului judecătoresc.
2. Stabiliți și delimitați felurile competențelor speciale ale executorului judecătoresc.
3. Identificați particularitățile constatării faptelor și a stărilor de fapt.
4. Caracterizați specificul executării măsurilor de asigurarea acțiunii și a măsurilor de asigurare a probelor dispuse de instanța de judecată.
5. Accentuați particularitățile comunicării actelor de procedură și a altor documente.
6. Deosebiți specificul transmiterii silite a bunurilor gajate de vânzarea bunurilor gajate/ipotecate la solicitarea creditorului gajist/ipotecar de către executorul judecătoresc.
7. Deduceți rolul executorului judecătoresc la audierea martorului prin intermediul videoconferinței.
8. Realizați proiectul unui act de constatare a faptelor și a stărilor de fapt.
9. Elaborați proiectul unui proces-verbal cu privire la faptul imposibilității îndeplinirii încheierii instanței de judecată privind asigurarea acțiunii.

10. Întocmiți proiectul unui proces-verbal de comunicare a actelor de procedură etc.

Test-grilă

1. Care acțiuni le poate efectua executorul judecătoresc la constatarea faptelor:
 - a) va reflecta doar stările și faptele prezente obiectiv;
 - b) va stabili adevărul, inclusiv cu ajutorul specialiștilor;
 - c) va confirma doar faptele notorii;
 - d) este în drept să audieze martori.
2. În ce cazuri executorul judecătoresc nu este limitat de regula competenței teritoriale:
 - a) în cazul executării măsurilor de asigurare a acțiunii sau al executării;
 - b) în cazul debitorului – cetățean străin;
 - c) în cazul în care în raportul material litigios există un element de extraneitate;
 - d) în cazul transmiterii bunurilor mobile.
3. Care atribuții nu pot fi exercitate de executorul judecătoresc stagiar:
 - a) desfășurarea licitațiilor;
 - b) comunicarea de acte;
 - c) constatarea de fapte;
 - d) executarea măsurilor de asigurare a acțiunii dispuse de instanța de judecată.
4. Care din măsurile enumerate nu se includ în măsurile de asigurare a executării documentului executoriu:
 - a) aplicarea sechestrului pe mijloacele bănești sau pe bunurile debitorului;
 - b) interzicerea debitorului de a săvârși anumite acte;
 - c) interzicerea altor persoane de a transmite debitorului bunuri sau de a îndeplini față de el alte obligații;
 - d) scoaterea la licitație a bunurilor debitorului.
5. Care din atribuții nu le poate exercita executorul judecătoresc:
 - a) să explice actele judecătorești;

- b) să aplice on-line măsuri de asigurare;
 - c) să recupereze datoriile pe cale amiabilă;
 - d) să negocieze cu creditorul condițiile și termenul de achitare a onorariului.
6. Care este cuantumul cauțiunii:
- a) 120% din suma bănească ce urmează a fi încasată de la debitor;
 - b) 80% din suma bănească ce urmează a fi încasată de la debitor sau din valoarea bunurilor;
 - c) 150% din valoarea bunurilor debitorului;
 - d) 180% din suma bănească ce urmează a fi încasată de la debitor sau din valoarea bunurilor.
7. Evaluarea bunurilor la momentul sechestrului se efectuează de:
- a) expert;
 - b) executorul judecătoresc;
 - c) specialist; și
 - d) evaluator.
8. Cine suportă cheltuielile de evaluare a bunurilor în cazul contestării valorii determinate de executorul judecătoresc:
- a) creditorul;
 - b) debitorul;
 - c) executorul judecătoresc;
 - d) cel ce a contestat.
9. În ce termen executorul judecătoresc organizează comunicarea actelor de procedură:
- a) 3 zile de la depunerea cererii;
 - b) în termen rezonabil;
 - c) 3 zile de la achitarea taxelor pentru serviciile sale;
 - d) 15 zile de la depunerea cererii.

Surse bibliografice recomandate:

1. COBAN, I. Competențe speciale ale executorului judecătoresc potrivit legislației Republicii Moldova. În: *Revista Națională de Executare Silită din Republica Moldova*, nr. 1/2015, Chișinău: Universul juridic, 2015.

2. GÂRBULEȚ, I., OPRINA, E. *Tratat teoretic și practic de executare silită*. Vol. I. *Teoria generală și proceduri execuționale*. București: Universul juridic, 2013.
3. Hotărârea Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești nr. 23 din 26.04.2017. Publicată: 12.05.2017 în *Monitorul Oficial*, nr. 149-154, art. 872.
4. Legea nr. 17 din 04.05.2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Publicată: 04.05.2018 în *Monitorul Oficial*, nr. 142-148, art. 277. În vigoare: 01.06.2018.
5. OPRINA, E. *Executarea silită în procesul civil*. Ediția a III-a. București: Universul juridic, 2009.
6. Regulamentul privind procedura de înregistrare de către UNEJ a actelor de constatare a faptelor și stărilor de fapt și cerințele minime privind conținutul actului de constatare. Aprobat prin Hotărârea Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești nr. 23 din 26.04.2017. Publicată: 12.05.2017 în *Monitorul Oficial*, nr. 149-154, art. 872.

Tema 4. PARTICIPANȚII LA PROCEDURA DE EXECUTARE SILITĂ A ACTELOR JUDECĂTOREȘTI CU CARACTER CIVIL

Unități de conținut:

- 4.1. Categoriile de participanți la procedura de executare silită a actelor judecătorești cu caracter civil*
- 4.2. Statutul procedural al participanților la procedura de executare silită a actelor judecătorești cu caracter civil*

Concepte:

Categoriile de participanți la procedura de executare silită a actelor judecătorești cu caracter civil. Statutul procedural al participanților la procedura de executare silită a actelor judecătorești cu caracter civil. Participanții la procedura de executare. Drepturile și obligațiile părților în executarea silită. Succesiunea de drepturi în procedura de executare (art. 47 CE). Reprezentarea în procedura de executare silită. Reprezentarea convențională. Împuternicirile reprezentantului (art. 50 CE). Reprezentarea legală în procedura de executare. Creditorii intervenienți. Interpretul. Martorii asistenți (art. 54 CE). Participarea specialistului în cadrul procedurii de executare silită. Participarea expertului în cadrul procedurii de executare. Participarea organelor de drept, organelor centrale de specialitate ale administrației publice și a autorităților publice locale în cadrul procedurii de executare.

Obiective de referință:

- *să identifice* categoriile de participanți la procedura de executare silită a actelor judecătorești cu caracter civil;
- *să aprecieze* statutul procedural al participanților la procedura de executare silită a actelor judecătorești cu caracter civil;
- *să distingă* participanții la procedura de executare;
- *să identifice* și să definească drepturile și obligațiile părților în executarea silită;

- *să aprecieze* particularitățile succesiunii de drepturi în procedura de executare (art. 47 CE);
- *să clarifice* natura juridică a instituției reprezentării în procedura de executare silită;
- *să distingă* particularitățile reprezentării convenționale în procedura de executare silită;
- *să identifice* împuternicirile reprezentantului (art. 50 CE) în procedura de executare silită;
- *să aprecieze* specificul reprezentării legale în procedura de executare;
- *să analizeze* statutul creditorilor intervenienți în procedura de executare silită;
- *să aprecieze* statutul interpretului în procedura de executare silită;
- *să identifice* importanța și locul martorilor asistenți (art. 54 CE) în procedura de executare silită;
- *să argumenteze* condițiile participării specialistului în cadrul procedurii de executare silită;
- *să aprecieze* locul și necesitatea participării expertului în cadrul procedurii de executare;
- *să clarifice* locul și rolul organelor de drept, organelor centrale de specialitate ale administrației publice și a autorităților publice locale în cadrul procedurii de executare;
- *să proiecteze* o tranzacție între părțile procedurii de executare;
- *să întocmească* proiectul unei cereri de recuzare a executorului judecătoresc;
- *să elaboreze* proiectul unei cereri privind succesiunea în drepturi în cadrul procedurii de executare silită;
- *să redacteze* proiectul unui contract de reprezentare în procedura de executare silită.

Repere de conținut:

4.1. Categoriile de participanți la procedura de executare silită a actelor judecătorești cu caracter civil

Executarea silită, caracterizată ca fiind cea de-a doua fază a procesului civil, nu poate fi concepută fără participarea mai multor subiecți procesuali care, prin manifestarea lor de voință, nasc, modifică sau sting raporturi procedurale execuționale [80, p.259].

Astfel, potrivit art. 42 CE, participanți la procedura de executare sunt: părțile; creditorii intervenienți; reprezentanții; specialiștii; experții; interpreții și martorii asistenți.

Iar, potrivit art. 43 CE, părți în procedura de executare sunt: creditorul și debitorul. Creditor este persoana fizică sau juridică în al cărei interes a fost emis documentul executoriu. În cazul în care sumele se încasează în beneficiul statului, calitatea de creditor o exercită Ministerul Finanțelor prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat. Iar debitor este persoana fizică sau juridică obligată, prin documentul executoriu, să efectueze anumite acțiuni ori să se abțină de la efectuarea lor.

Sub aspect comparativ, în dreptul român cercul participanților la procedura de executare este mult mai larg, în acest sens, art. 643 alin. (1) NCPC reglementează în mod expres, dar nu limitativ, participanții la executarea silită, care pot fi următoarele persoane sau organe: părțile; terții garanți; creditorii intervenienți; instanța de executare; executorul judecătoresc; Ministerul Public; agenții forței publice; martorii asistenți; experții; interpreții și alți participanți, în condițiile anume prevăzute de lege.

4.2. Statutul procedural al participanților la procedura de executare silită a actelor judecătorești cu caracter civil

Așa după cum am arătat, în faza executării silite, părțile poartă denumirea de creditor și debitor. În doctrina de specialitate, a fost considerat că aceste calități pot fi dobândite de oricare din părțile procesului civil, fie de reclamant, fie de pârât, în funcție de rezultatul judecății consemnat în hotărârea judecătorească [71, p. 61].

Deși împărtășim raționamentul respectiv, ținem să menționăm că cercul persoanelor care pot obține calitățile respective nu se limitează doar la cercul părților procesului civil, sau drepturile și obligațiile părților la procedura de executare silită pot izvorî și în temeiul altor categorii de documente executorii, în afară de cele emise în baza unor acte judecătorești.

În acest sens, considerăm prevederile art. 43 alin. (2) și (3) CE ca fiind destul de reușite, în sensul că acestea, fiind de o natură generală, cuprind întreg cercul persoanelor care pot dobândi calitatea de parte în procesul de executare silită, astfel, potrivit normelor enunțate, **creditor** în procedura de executare silită este *persoana fizică sau juridică în al cărei interes a fost emis documentul executoriu. În cazul în care sumele se încasează în beneficiul statului, calitatea de creditor o exercită Ministerul Finanțelor prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat, iar debitor este persoana fizică sau juridică obligată, prin documentul executoriu, să efectueze anumite acțiuni ori să se abțină de la efectuarea lor.*

Drepturile și obligațiile părților în executarea silită. Potrivit art. 44 CE, în procesul executării, părțile au dreptul: a) să ia cunoștință de materialele procedurii de executare; b) să facă extrase și copii de pe materialele procedurii de executare; c) să depună cereri și demersuri; d) să participe la actele de executare; e) să-și prezinte argumentele și considerentele asupra tuturor chestiunilor; f) să dea executorului judecătoresc explicații verbale și scrise; g) să facă obiecții împotriva cererilor, argumentelor și considerentelor celorlalți participanți la procedura de executare; h) să solicite recuzarea executorului judecătoresc; i) să încheie tranzacții; j) să se expună asupra apartenenței și valorii bunurilor urmărite; k) să conteste actele executorului judecătoresc; l) să exercite alte drepturi prevăzute de legislație.

În tot cursul executării silite, creditorul și debitorul pot conveni, sub supravegherea executorului judecătoresc, ca executarea să se efectueze, total sau parțial, numai asupra veniturilor bănești ale debitorului sau ca stingerea obligației să se facă în alt mod permis de lege.

Debitorul este obligat să execute documentul executoriu, să declare în scris, pe propria răspundere, executorului judecătoresc, la solici-

tarea acestuia, toate veniturile, drepturile de creanță deținute și bunurile sale, inclusiv cele care se află în proprietate comună pe cote-părți, în devălmășie sau care sunt gajate, precum și locul aflării lor. Aceeași obligație revine și conducătorilor, contabililor și fondatorilor persoanei juridice debitor. Nerespectarea acestei obligații atrage răspunderea prevăzută de lege.

Debitorul, ale cărui bunuri au fost sechestrate anterior, este obligat să aducă la cunoștință executorului judecătoresc care sechestrează aceleași bunuri existența sechestrului anterior și organul (persoana) care l-a aplicat, predând executorului o copie de pe procesul-verbal de sechestr.

Creditorul este obligat să acorde executorului judecătoresc sprijin efectiv pentru aducerea la îndeplinire a executării silite, punându-i la dispoziție și mijloacele necesare în acest scop.

Părțile sunt obligate să respecte întocmai cerințele legislației privind executarea.

La categoria altor drepturi prevăzute de legislație, putem menționa că creditorul are următoarele drepturi: de a cere executarea silită a documentelor executorii, precum și de a renunța la executarea începută sau de a amâna pornirea ei, în limitele prescripției dreptului stabilit (art. 4 CE); de a solicita eliberarea titlului executoriu (art. 12 CE); de a solicita eliberarea mai multor titluri executorii în cazul debitorilor solidari (art. 13 alin. (3) CE); de a alege un alt executor judecătoresc, conform procedurii stabilite la art. 32 CE, în cazul titlurilor executorii ce se remit spre executare direct de către instanța de judecată (art. 15 alin. (2¹) CE); de a solicita repunerea în termenul de prezentare a titlului executoriu spre executare (art. 18 CE); de a solicita executorului judecătoresc să înainteze instanței de judecată demersul privind aplicarea față de debitor a interdicției de a părăsi țara (art. 22 alin. (1) lit. x) CE); de a solicita încasarea sumei ce urma a fi încasată de la debitor, dar nu a fost încasată din vina lor, precum și reparația prejudiciilor cauzate de la persoanele care nu sunt părți în procedura de executare, nu îndeplinesc prevederile art. 63 alin. (1), art. 92, 98, 99 ale Capitolului VIII, Secțiunea a 2-a CE sau în cazul când aceste persoane furnizează informații eronate, precum și în alte cazuri prevăzute

de lege (art. 23 alin. (2) CE); de a solicita executorului judecătoresc calcularea și încasarea dobânzilor, penalităților și altor sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu prevederile Codului civil (art. 24 alin. (1) CE); de a solicita strămuntarea documentului executoriu la un alt executor judecătoresc (art. 32 CE); de a solicita executorului judecătoresc dispunerea participării în procedura de executare a specialistului pentru lămurirea problemelor care apar în cadrul actelor de executare, cu executorul judecătoresc (art. 56 CE); de a solicita executorului judecătoresc dispunerea efectuării expertizei pentru elucidarea unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, al meșteșugurilor artisanale și din alte domenii, aspecte care au apărut în procesul de executare și care cer cunoștințe speciale (art. 58 CE); de a solicita efectuarea executării silite în zile nelucrătoare sau în alt timp decât cel prevăzut de CE (art. 70 CE); de a solicita instanței de judecată anunțarea în căutare a debitorului persoană fizică (art. 72 alin. (1) CE); de a solicita executorului judecătoresc căutarea debitorului persoană juridică (art. 72 alin. (3) CE); de a solicita amânarea executării (art. 76 CE); de a solicita reluarea procedurii de executare (art. 78 alin. (4) CE); de a solicita eliberarea sumei depuse drept cauciune, în cazul neprezentării în termen a încheierii de suspendare a executării (art. 80 alin. (4) CE); de a solicita reluarea procedurii de executare privind restabilirea la locul de muncă sau efectuarea de către debitor a unor acte obligatorii, cu condiția dovedirii faptului că după încetarea procedurii de executare în condițiile alin.(1) lit. a) art. 83 CE, debitorul continuă neexecutarea obligației stabilite în documentul executoriu (art. 83 alin. (2) CE); de a cere restituirea documentului executoriu (art. 86 alin. (1) lit. a) CE); de a solicita instanței de judecată reconstituirea dosarului de executare (art. 87 CE); de a solicita instituirea administrării silite asupra bunurilor debitorului (art. 96 alin. (2) CE); de a solicita urmărirea salariului și a altor venituri ale debitorului în alte cazuri decât cele prevăzute de lege (art. 105 alin. (1) lit. d) CE); de a face observații și declarații în procesul-verbal de aplicare a sechestrului asupra bunurilor debitorului (art. 115 alin. (8) CE); de a solicita transmiterea bunurilor către sine, dacă acestea nu au putut fi vândute conform prevederilor CE (art. 125 alin. (7) CE); de a solicita

amânarea licitației (art. 128 alin. (3) CE); de a solicita ca prețul inițial al bunurilor scoase la licitație să fie cel indicat în procesul-verbal de sechestru sau, după caz, în raportul de evaluare a bunului (art. 132 alin. (1) CE); să preia bunurile la prețul stabilit la licitație în cazul în care se declară că licitația nu a avut loc în condițiile art. 139 alin. (1) lit. a)-c) CE (art. 139 alin. (3) CE); să preia bunurile în contul achitării creanței, la prețul inițial stabilit la ultima licitație, dacă se declară că licitația repetată nu a avut loc (art. 140 alin. (3) CE); să conteste procesul-verbal al licitației (art. 142 alin. (1) CE); creditorul este în drept să efectueze, sub controlul executorului judecătoresc, din contul debitorului, actele prevăzute în hotărârea prin care debitorul este obligat să efectueze anumite acte nelegate de remiterea unor sume de bani sau a unor bunuri (art. 152 alin. (2) CE); de a solicita instanței de judecată de a dispune să i se plătească salariul mediu sau diferența de salariu pe timpul dintre data pronunțării hotărârii privind restabilirea salariatului la locul de muncă și data executării (art. 153 alin. (1) CE) etc.

La rândul său, **debitorul**, în procedura de executare silită, mai dispune de următoarele drepturi: de a solicita executorului judecătoresc dispunerea participării în procedura de executare a specialistului pentru lămurirea problemelor care apar în cadrul actelor de executare, cu executorul judecătoresc (art. 56 CE); de a solicita executorului judecătoresc dispunerea efectuării expertizei pentru elucidarea unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, al meșteșugurilor artisanale și din alte domenii, aspecte care au apărut în procesul de executare și care cer cunoștințe speciale (art. 58 CE); de a executa benevol documentul executoriu în cadrul procedurii de executare silită (art. 60 CE); de a solicita substituirea unei măsuri de asigurare a executării documentului executoriu cu alta, care ar asigura integral valoarea creanței, în cazul suspendării procedurii de executare în temeiul indicat la art. 78alin.(1) lit. f) CE (art. 78 alin. (2) CE); de solicita instanței de judecată dispunerea suspendării executării silite (art. 79 alin. (1) și alin. (2) CE); de a prezenta spre executare o hotărâre de încasare de la creditor în folosul său a unei sume egale cu suma debitoare sau mai mare decât aceasta (art. 83 alin. (1) lit. f) CE); de a participa la stabilirea consecutivității urmăririi bunurilor sale (art. 90 CE); de a face observații și declarații

în procesul-verbal de aplicare a sechestrului asupra bunurilor debitorului (art. 115 alin. (8) CE); de înainta pretenții cu privire la modul de evaluare a bunului (art. 117 CE); de a înainta o cerere de întoarcere a executării în procedura în ordonanță, fără respectarea procedurii prealabile, către instanța care a examinat rejudecarea dar care a omis să se expună asupra întoarcerii executării (art. 158 alin. (2) CE).

De asemenea, debitorul în cadrul procedurii de executare silită mai are obligația să:

- informeze executorul judecătoresc despre bunurile care sunt proprietate comună pe cote-părți sau în devălmășie, la data întocmirii procesului-verbal de sechestrare sau la data primirii lui, în caz contrar, debitorul este lipsit de dreptul de a contesta procesul-verbal invocând această circumstanță, iar prejudiciile rezultate din urmărirea bunului îi sunt opozabile (art. 95 alin. (3) CE);

- comunice, în termen de 5 zile, executorului judecătoresc schimbarea locului de muncă sau a domiciliului, precum și schimbările din componența bunurilor și a veniturilor (art. 112 alin. (2) CE);

Totodată, este de menționat că în cazul contestării actelor și/sau acțiunilor executorului judecătoresc în ordinea prevăzută de art. 161-163 CE, părțile vor dispune și de drepturile, și obligațiile procesuale prevăzute de CPC, în acest sens.

Potrivit art. 46 alin. (1) CE, minorii care au împlinit vârsta de 16 ani își pot exercita drepturile și își pot asuma obligații în procedura de executare, dacă au dobândit capacitate de exercițiu deplină. Drepturile și interesele ocrotite de lege ale minorilor în procedura de executare sunt apărute de părinții, înfietorii, tutorii și curatorii lor.

În cazurile prevăzute de legislație, la punerea în executare a documentelor executorii în cauzele ce izvorăsc din relații civile, de familie, de muncă și din acte juridice legate de dreptul de a dispune de salariul primit, de bursă, minorii între 16 și 18 ani pot să-și exercite de sine stătător drepturile și să-și asume obligații în procedura de executare.

Sucesiunea de drepturi în procedura de executare (art. 47 CE). În cazul ieșirii uneia dintre părți din procedura de executare (decesul persoanei fizice, dizolvarea persoanei juridice sau reorganizarea ei, cesiunea creanței, preluarea datoriei), instanța de judecată examinează

cererea privind înlocuirea acestei părți cu succesorul ei în drepturi în conformitate cu art.70 CPC.

Toate actele săvârșite în cadrul procedurii de executare până la înlocuirea părții în procedura de executare cu succesorul ei în drepturi sunt obligatorii pentru acesta din urmă în măsura în care actele ar fi fost obligatorii pentru partea care a fost înlocuită.

Successiunea în drepturi este posibilă în orice fază a procedurii de executare. Încheierea privind admiterea succesiunii de drepturi (art. 47 alin. (4) CE), precum și încheierea instanței despre refuzul în admiterea succesorului pot fi atacate cu recurs (art. 70 alin. (3) CPC).

Dat fiind faptul că la construcția art. 47 CE, a fost practic preluat *ad integrum* conținutul normei prevăzute de art. 70 CPC, și aceasta din urmă nu rezistă criticilor, potrivit cărora, în cadrul succesiunii procesuale la faza executării silită, nu are loc schimbarea părților (părțile rămân aceleași), ci se schimbă persoanele: fizice și juridice, care participă în proces fie în calitate de creditor, fie în calitate de debitor [94, p. 180].

De asemenea, este de menționat faptul că, în cadrul succesiunii în drepturi în procedura de executare, succesorul va dobândi toate drepturile și obligațiile celui succedat, adică a debitorului sau a creditorului [64, p. 176].

Totodată, trebuie să avem în vedere faptul că, la fel ca în cazul succesiunii procesuale, succesiunea în drepturi în procedura de executare silită nu se va produce, dacă legea materială nu permite trecerea drepturilor și obligațiilor către alte persoane, drept exemplu putem menționa procedurile de executare silită intentate în baza unor documente executorii prin care debitorul a fost obligat la niște prestații strict personale legate de abilitățile/capacitățile speciale ale debitorului etc.

Un alt aspect, nu mai puțin important, este faptul că în conformitate cu art. 78 alin. (1) lit. c) CE, în cazul înregistrării, în urma reorganizării persoanei juridice debitor, a unei noi persoane juridice, executorul judecătoresc este obligat să suspende procedura de executare a documentului executoriu până la admiterea succesiunii în procedura de executare.

Reprezentarea în procedura de executare silită. Reprezentarea convențională. Potrivit art. 48 CE, persoana fizică având capacitate de exercițiu deplină își poate exercita personal sau prin reprezentanți drepturile în procedura de executare. Participarea personală nu atrage decăderea din dreptul de a avea în procedura de executare un reprezentant.

Debitorul nu poate realiza prin reprezentant obligațiile indicate în documentul executoriu, dacă acestea au caracter strict personal. Creditorul, de asemenea, nu poate fi reprezentat la executarea documentelor executorii care implică participarea sa personală.

Persoana juridică poate fi reprezentată în procedura de executare de către organele sale, care acționează în limitele împuternicirilor acordate prin lege, statut sau prin regulament, ori de către reprezentanți.

Potrivit art. 49 CE, împuternicirile reprezentantului trebuie să fie formulate în **procură** sau în **contract**, întocmite în condițiile legii.

Conducătorii de organizații își confirmă împuternicirile prin documente ce atestă funcția sau calitatea lor de serviciu ori, după caz, prin actele de constituire. În caz de dizolvare sau de lichidare a persoanei juridice, interesele ei pot fi reprezentate de administratorul din oficiu sau de lichidator, desemnat în condițiile legii.

Împuternicirile reprezentantului (art. 50 CE). Împuternicirea de reprezentare dă dreptul de a efectua toate actele legate de procedura de executare, cu excepția celor de: a) prezentare sau de retragere a documentului executoriu; b) transmitere a împuternicirilor către o altă persoană (substituire); c) încheiere a tranzacției; d) contestare a actelor executorului judecătoresc; e) schimbare a modului de executare; f) amânare sau de eșalonare a executării; g) primire a mijloacelor bănești sau a bunurilor.

Care se vor menționa expres în procura eliberată de reprezentat, sub sancțiunea nulității.

Creditorul persoană juridică nu poate împuternici un reprezentant să primească în numele său mijloacele bănești ce-i revin în urma executării silite.

Potrivit art. 51 CE, nu pot fi reprezentanți în procedura de executare persoanele care nu au capacitate de exercițiu deplină. În procedura de executare, de asemenea, nu pot fi reprezentanți judecătorii, procu-

rorii, ofițerii de urmărire penală, cu excepția cazurilor când ei apar în calitate de reprezentanți legali (părinți, înfietori, tutori, curatori), precum și în calitate de reprezentanți ai instanței de judecată, ai organelor procuraturii și ai organelor afacerilor interne.

Nu poate fi reprezentant în procedura de executare executorul judecătoresc, cu excepția cazurilor când el apare în calitate de reprezentant legal, precum și în calitate de reprezentant al biroului sau al organizațiilor executorilor judecătorești, de persoană care acordă sau a acordat anterior în cauze asistență juridică unor persoane ale căror interese contravin intereselor celui pe care îl reprezintă, sau a participat în calitate de judecător, de procuror, de ofițer de urmărire penală, de expert, de specialist, de interpret ori de martor asistent, sau care se află în raport de rudenie de până la al treilea grad cu executorul judecătoresc în a cărui procedură se află executarea.

Dacă există circumstanțele menționate *supra*, reprezentantul poate fi recuzat de partea în procedura de executare interesată. Cererea de recuzare se examinează de executorul judecătoresc care adoptă o încheiere motivată. Încheierea executorului judecătoresc poate fi contestată.

Prin urmare, este de menționat că spre deosebire de Codul de procedură civilă, și de condițiile de reprezentare în fața instanței de judecată, Codul de executare nu limitează cercul persoanelor care pot avea calitatea de reprezentanți în procedura de executare silită, acesta instituind doar anumite interdicții de reprezentare unor categorii de persoane în virtutea funcțiilor sau statutului deținut de aceștia.

Astfel, deși participanții la procedura de executare pot transmite prin procură reprezentanților lor (persoane fizice sau juridice), împuternicirile speciale, precum ar fi: contestarea actelor executorului judecătoresc etc., totuși împuternicirea acestora se va limita doar la formularea și depunerea contestațiilor respective, fără a putea fi reprezentantul și în fața instanței de judecată, în cazul în care nu corespunde niciunei categorii de reprezentanți prevăzuți de Codul de procedură civilă.

Reprezentarea legală în procedura de executare. Potrivit art. 52 CE, drepturile și interesele ocrotite de lege ale minorilor sunt apărate, în procedura de executare, de către părinții, înfietorii, tutorii sau cu-

ratorii lor, care prezintă executorului judecătoresc documentele ce le certifică împuternicirile.

În cazul în care în privința participantului la procedura de executare este instituită o măsură de ocrotire judiciară, capacitatea de exercițiu în procedura de executare se determină conform art. 58¹ CPC.

Potrivit căruia, persoana fizică în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire judiciară (persoana ocrotită) are capacitate de exercițiu al drepturilor procedurale civile în măsura în care:

a) în cadrul cauzei civile, persoana ocrotită își apără drepturile, libertățile sau interesele legitime pe care, conform legii civile, le poate exercita de sine stătător;

b) cauza civilă se referă la un act juridic pe care, conform legii civile, persoana ocrotită îl poate încheia de sine stătător.

În măsura în care pentru exercitarea drepturilor, libertăților sau intereselor legitime ori pentru încheierea actelor juridice, conform legii civile, persoana ocrotită are nevoie de încuviințare sau autorizare, actele de procedură în cauzele civile care se referă la acestea sunt supuse încuviințării sau autorizării. Încuviințarea sau autorizarea poate fi dată pentru toate actele de procedură aferente unei cauze civile sau pentru fiecare act de procedură în parte.

În măsura în care pentru exercitarea drepturilor, libertăților sau intereselor legitime ori pentru încheierea actelor juridice, conform legii civile, în numele persoanei ocrotite acționează reprezentantul legal, actele de procedură în cauzele civile care se referă la acestea se îndeplinesc în numele persoanei ocrotite de către reprezentantul legal corespunzător (ocrotitorul provizoriu, curatorul, tutorele ș.a.).

În caz de dubiu, persoana se consideră că are capacitate deplină de exercițiu pentru îndeplinirea actului de procedură. În toate cazurile, persoana ocrotită are capacitate deplină de exercițiu al drepturilor procedurale civile în cauzele care cad sub incidența Capitolului XXVIII din CPC.

Prin derogare de la dispozițiile art. 58¹ alin. (1)-(3) CPC, instanța de judecată examinează cererea de chemare în judecată sau altă cerere depusă de o persoană ocrotită fără asistența sau reprezentarea persoanei însărcinate cu ocrotirea în cazul în care cauza respectivă poate

fi examinată cu participarea nemijlocită a persoanei ocrotite. Dacă o persoană ocrotită a depus nemijlocit o cerere de chemare în judecată sau altă cerere în instanța de judecată, se prezumă că cauza respectivă poate fi examinată cu participarea nemijlocită a persoanei ocrotite.

În cazul menționat *supra*, la cererea persoanei ocrotite sau din oficiu, cu acordul persoanei ocrotite, instanța de judecată care examinează cauza poate desemna, prin încheiere, un curator special care va asista persoana în cauza respectivă sau un tutore special care va reprezenta persoana în cauza respectivă.

În toate cazurile în care persoana ocrotită este pârât sau intervenient accesoriu de partea pârâtului, actele de procedură în cauzele civile se îndeplinesc în numele persoanei ocrotite de către reprezentantul legal corespunzător (ocrotitorul provizoriu, curatorul, tutorele ș.a.).

Reprezentanții legali săvârșesc, în numele persoanelor reprezentate, toate actele de procedură pe care un reprezentat are dreptul să le săvârșească, cu restricțiile prevăzute de lege.

În cazurile prevăzute la art. 52 alin.(1) și (2) CE, părinții, înfietorii, tutorii sau curatorii pot încredința unei alte persoane, pe care și-au ales-o în calitate de reprezentant, să participe la procedura de executare.

Creditorii intervenienți. Potrivit art. 45 CE, până la data fixată de executorul judecătoresc pentru vânzarea bunurilor asupra cărora dețin drepturi reale, creditorii debitorului, garantați prin dreptul de ipotecă sau de gaj, pot, în condițiile prezentului cod, să intervină în procedura de executare silită aflată în curs, iar după depunerea sau consemnarea sumelor realizate din vânzare la contul executorului judecătoresc, pot să participe la distribuirea acestora, potrivit dispozițiilor Codului de executare.

Astfel, potrivit art. 100 CE, bunurile gajate pot fi urmărite de executorul judecătoresc în cazul în care debitorul nu dispune de alte bunuri sau bunurile lui nu sunt suficiente pentru a acoperi întreaga sumă urmărită. În asemenea cazuri, executorul judecătoresc înștiințează creditorul gajist, care va prezenta calculul datoriei la contractul a cărui asigurare este garantată prin gaj, însoțit de extrasele de evidență financiară.

În toate cazurile când bunurile gajate sunt urmărite și în favoarea altor creditori, negaranța, vânzarea bunurilor se va face la licitație, dacă toți creditorii nu au acceptat o altă modalitate de executare.

Potrivit art. 144 alin. (4) CE, sumele distribuite creditorilor gajști în temeiul art. 100 CE le vor fi eliberate doar după prezentarea titlului executoriu sau altui document executoriu prevăzut la art. 11 CE, cu condiția ca sumele distribuite să fie indicate în titlul executoriu sau în actul emis de creditorul gajist care însoțește un alt document executoriu.

După satisfacția deplină a creanțelor creditorilor gajști, bunurile rămase sau suma realizată care depășește creanțele creditorilor gajști se distribuie altor creditori în ordinea categoriilor stabilite la art. 145 CE.

La cererea creditorului gajist care face dovada înregistrării avizului de executare a gajului, executorul judecătoresc este obligat să îi transmită posesiunea bunului gajat, în cel mult 3 zile, pentru executarea gajului.

Totodată, potrivit art. 127 alin. (1) lit. h) CE, în cazul vânzării de către creditorul gajist a bunului gajat, executorul judecătoresc va ridica sechestrul de pe bunul respectiv, cu condiția prezentării executorului judecătoresc a documentelor confirmative privind achitarea integrală a prețului de vânzare și calculul creanței și cu condiția virării la contul executorului judecătoresc a diferenței dintre prețul de vânzare și valoarea creanței sale.

De asemenea, potrivit art. 139 alin. (3) CE, creditorul gajist are dreptul preferențial de a primi bunul gajat la prețul stabilit la licitație în contul achitării datoriei fiind obligat să restituie suma ce depășește valoarea creanțelor sale în cazul în care s-a declarat că licitația nu a avut loc din motivele indicate la art. 139 alin. (1) lit. a) -c) CE.

Acesta se bucură de dreptul preferențial de a primi bunul gajat în contul achitării creanței, la prețul inițial stabilit la ultima licitație, în cazul în care se stabilește că licitația nu a avut loc, în condițiile art. 140 CE.

Interpretul. Potrivit art. 53 CE, procedura de executare se efectuează în limba de stat. În cadrul procedurii de executare, părțile pot

beneficia de serviciile unui interpret. Interpret poate fi persoana autorizată pentru această activitate în modul prevăzut de lege.

Cheltuielile pentru atragerea traducătorului sau a interpretului le suportă participantul care a solicitat atragerea.

Executorul judecătoresc avertizează în scris interpretul asupra răspunderii pe care o poartă în conformitate cu prevederile Codului penal.

Martorii asistenți. Prezența martorului asistent este obligatorie la pătrunderea în locuință, dacă legea nu prevede altfel. La pătrunderea în încăpere, în depozit, în alt local, la cercetarea lor, la sechestrarea și la ridicarea bunurilor debitorului pot fi atrași martori asistenți sau utilizate mijloace tehnice (foto/video).

La latitudinea executorului judecătoresc, pot fi invitați martori asistenți și în alte cazuri. Cum ar fi, de exemplu, acțiunile de constatare a faptelor și a stărilor de fapt etc.

În cazul în care debitorul consimte efectuarea acțiunilor executorului judecătoresc, prezența martorilor asistenți nu este necesară.

Astfel, Codul de executare prevede expres necesitatea antrenării martorului interpret, în acțiunile ce țin de, dar nu se limitează la: a) deschiderea, fără consimțământul reprezentantului debitorului sau în lipsa acestuia, a locurilor și a localurilor în care se păstrează numerarul (art. 91 alin. (4) CE); b) cercetarea încăperilor și a altor locuri în care se află bunurile, precum și sechestrarea acestor bunuri, dacă persoanele indicate la art. 115 alin. (2) CE nu participă la sechestrarea bunurilor (art. 115 alin. (3) CE); c) sechestrarea bunurilor în cazul în care există bănuieli că bunurile urmărite pot să dispară ori să fie deteriorate, iar documentul executoriu nu conține autorizarea pătrunderii forțate (art. 115 alin. (5) CE); d) evacuarea efectuată prin pătrundere forțată în încăpere, dacă persoana care urmează să fie evacuată se ascunde sau nu-i permite executorului judecătoresc să intre în încăperea pe care o ocupă, sau comite alte acte ce împiedică executarea documentului executoriu (147 alin. (6) CE); e) strămutarea bunurilor debitorului, dacă evacuarea se efectuează cu acordarea unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi), iar debitorul refuză să ia parte la evacuare (art. 148 alin. (3) CE) etc.

Martor asistent poate fi persoana: a) cu capacitate de exercițiu deplină; b) care nu este interesată de săvârșirea actelor de executare; c) nu se află în relații de rudenie cu părțile în procedura de executare; și d) nu este supusă controlului din partea lor.

Potrivit art. 55 CE, martorul asistent trebuie să ateste faptul, conținutul și rezultatele actelor de executare la care a asistat. El este îndreptățit să știe pentru săvârșirea căror acte de executare este invitat, să facă observații în legătură cu actele efectuate.

Observațiile martorului asistent se consemnează în proces-verbal de către executorul judecătoresc sau personal de către fiecare martor asistent. Înainte de a începe derularea actelor de executare la care urmează să participe martori asistenți, executorul judecătoresc le va explica drepturile și obligațiile lor.

Martorului asistent i se păstrează salariul mediu la locul său de muncă pe toată durata lipsei în legătură cu participarea la actele de executare, iar dacă nu lucrează, i se poate plăti o remunerație achitată în avans de către creditor cu încasarea ulterioară de la debitor, în cuantumul stabilit de Guvern.

Participarea specialistului în cadrul procedurii de executare silită. În conformitate cu art. 56 CE, pentru lămurirea problemelor care apar în cadrul actelor de executare, executorul judecătoresc, din oficiu ori la cererea debitorului sau a creditorului, poate dispune participarea la procedura de executare a unui sau a mai multor specialiști, după caz.

În calitate de specialist poate participa persoana care posedă cunoștințele necesare în domeniul respectiv, nu este interesată de rezultatele actelor care se efectuează și nu se află în raporturi de rudenie cu participanții la procesul de executare.

Specialistul trage concluzii verbale sau scrise.

Specialistul este obligat: a) să se prezinte la citare; b) să participe la actele de executare, folosindu-și cunoștințele de specialitate pentru a acorda participanților ajutor în soluționarea problemelor; c) să dea explicații în legătură cu actele pe care le efectuează; d) să facă declarații, care vor fi consemnate în proces-verbal de către executorul judecătoresc sau, personal, de către specialist.

Specialistul are dreptul la o remunerație din contul debitorului, cu excepția cazurilor în care Codul de executare nu prevede altfel.

Participarea expertului în cadrul procedurii de executare. Potrivit art. 58 CE, pentru elucidarea unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, al meșteșugurilor artisanale și din alte domenii, aspecte care au apărut în procesul de executare și care cer cunoștințe speciale, executorul judecătoresc poate dispune, din oficiu ori la cererea debitorului sau a creditorului, efectuarea unei expertize.

Poate fi numită în calitate de expert persoana care dispune de cunoștințe speciale, nu este interesată de rezultatele actelor pe care le efectuează și nu se află în raporturi de rudenie cu părțile în procedura de executare.

Expertiza judiciară se efectuează de către un expert judiciar înscris în Registrul de stat al experților judiciari. În cazul în care în Registrul de stat al experților judiciari nu sunt experți de specializarea necesară sau în cazul în care nu poate fi numit un alt expert judiciar din motive de incompatibilitate, în calitate de expert judiciar poate fi recunoscută ad-hoc o persoană competentă în specializarea solicitată pentru efectuarea expertizei judiciare.

Expertul este în drept: a) să ia cunoștință de materialele procedurii de executare referitoare la obiectul expertizei; b) să pună participanților la procesul de executare întrebări referitor la obiectul expertizei; c) să se abțină de a da raport dacă problemele depășesc sfera cunoștințelor sale speciale sau dacă materialele puse la dispoziție sunt insuficiente; d) să i se compenseze cheltuielile de efectuare a expertizei și să primească onorariul pentru lucrul efectuat.

Expertul este obligat să nu întreprindă, fără încuviințarea executorului judecătoresc, a debitorului sau a creditorului, cercetări care să distrugă total ori parțial obiectul cercetării ori care să schimbe calitatea sau însușirea lui.

Pentru depunerea cu bună-știință a unui raport fals, expertul răspunde în conformitate cu legislația penală.

Participarea organelor de drept, organelor centrale de specialitate ale administrației publice și a autorităților publice locale în cadrul procedurii de executare. După cum am mai menționat și în

prima parte a Capitolului respectiv, deși art. 47 CE nu prevede acest fapt, considerăm că în rândul participanților la procedura de executare, se încadrează și organele de drept, organele centrale ale administrației publice și a autorităților publice locale.

Sau, potrivit art. 10 alin. (1) CE, executarea silită reprezintă un ansamblu de măsuri, prevăzute de prezentul cod, prin care creditorul realizează, prin intermediul executorului judecătoresc, **cu concursul organelor de stat abilitate**, drepturile sale, recunoscute printr-un document executoriu, dacă debitorul nu-și îndeplinește benevol obligațiile.

Iar, potrivit art. 22 alin. (1) lit. u) CE, executorul judecătoresc **are dreptul să beneficieze la timp și necondiționat de asistența** organelor de drept, a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și a autorităților administrației publice locale.

Astfel, unele măsuri și/sau acțiuni de executare silită pot fi efectuate/finalizate doar cu concursul și/sau asistența organelor respective, astfel încât, acestea în mod direct sau indirect (de cele mai dese ori) contribuie la realizarea sarcinii procedurii de executare silită.

Sarcini de autoevaluare:

1. Identificați categoriile de participanți la procedura de executare silită a actelor judecătorești cu caracter civil.
2. Apreciați statutul procedural al participanților la procedura de executare silită a actelor judecătorești cu caracter civil.
3. Distingeți participanții la procedura de executare.
4. Enumerați drepturile și obligațiile părților în executarea silită.
5. Apreciați particularitățile succesiunii de drepturi în procedura de executare (art. 47 CE).
6. Analizați natura juridică a instituției reprezentării în procedura de executare silită.
7. Specificați particularitățile participanților în procedura de executare silită.
8. Proiectați o tranzacție între părțile procedurii de executare.
9. Întocmiți proiectul unei cereri de recuzare a executorului judecătoresc.

10. Elaborați proiectul unei cereri privind succesiunea în drepturi în cadrul procedurii de executare silită.
11. Redactați proiectul unui contract de reprezentare în procedura de executare silită.

Test-grilă

1. Identificați care subiecți nu se includ în lista participanților procedurii de executare:
 - a) martorii asistenți;
 - b) specialiștii;
 - c) reclamantul;
 - d) reprezentantul.
2. Identificați părțile procedurii de executare:
 - a) creditorul și pârâtul;
 - b) reclamantul și pârâtul;
 - c) creditorul intervenient și debitorul;
 - d) creditorul și debitorul.
3. Identificați drepturile care nu sunt specifice debitorului în cadrul procedurii de executare:
 - a) să participe la actele de executare;
 - b) să conteste actele executorului judecătoresc;
 - c) să se expună asupra apartenenței și valorii bunurilor urmărite;
 - d) să renunțe la executarea documentului executoriu.
4. Identificați drepturile care sunt specifice creditorului în cadrul procedurii de executare:
 - a) să corecteze erorile evidente și de calcul din documentele executorii;
 - b) să conteste actele executorului judecătoresc;
 - c) să încaseze cheltuielile de executare de la debitor;
 - d) să aplice măsuri de asigurare asupra patrimoniului debitorului.
5. Cum sunt formulate împuternicirile reprezentantului în cadrul procedurii de executare:
 - a) doar prin procură;

- b) prin procură sau contract;
 - c) în mandatul avocatului;
 - d) doar prin procură sau mandatul avocatului.
6. Care persoane nu pot fi reprezentanți în cadrul procedurii de executare:
- a) avocații stagiați;
 - b) procurorii și judecătorii;
 - c) contabilul persoanei juridice împuternicit prin procură;
 - d) avocații împuterniciți prin contract.
7. Determinați care din situațiile enumerate nu constituie temei de strămutare a documentului executoriu:
- a) executorul judecătoresc nu mai este competent teritorial, în conformitate cu art. 30 din prezentul Cod;
 - b) documentul executoriu a fost primit cu încălcarea competenței teritoriale;
 - c) la cererea motivată a creditorului;
 - d) executorul judecătoresc se află în concediu de boală timp de 3 luni consecutiv.

Surse bibliografice recomandate:

1. Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443 din 2004. Publicat: 03.03.2005 în *Monitorul Oficial*, nr. 34-35, art. 112. Data intrării în vigoare: 01.07.2005.
2. Legea nr. 113 din 17.06.2010 privind executorii judecătorești. Publicată: 23.07.2010 în *Monitorul Oficial*, nr. 126-128, art. 406.
3. BELEI, E. ș.a. *Drept procesual civil. Partea generală*. Chișinău: Cartea juridică, 2014.
4. GÂRBULEȚ, I., OPRINA, E. *Tratat teoretic și practic de executare silită*. București: Universul juridic, 2013.
5. OPRINA, E. *Participanții la procedura de executare*. București: C.H. Beck, 2009.
6. ОСОКИНА, Г.Л. *Гражданский процесс. Общая часть*. Москва: Юристъ, 2004.

Tema 5. ACTELE EXECUTĂRII. TERMENELE ÎN PROCEDURA DE EXECUTARE

Unități de conținut:

5.1. Esența actelor de executare

5.2. Condițiile de formă și de conținut ale actelor de executare

5.3. Termenele în procedura de executare

Concepte:

Esența actelor de executare. Condițiile de formă și de conținut ale actelor de executare. Încheierile executorului judecătoresc. Procesele-verbale în procedura de executare. Procesul-verbal de constatare a contravențiilor în domeniul executării silite. Demersurile executorului judecătoresc. Actele de constatare ale executorului judecătoresc. Cererile în procedura de executare. Termenele în procedura de executare. Clasificarea termenelor în procedura de executare.

Obiective de referință:

- să analizeze esența actelor de executare;
- să identifice condițiile de formă și de conținut ale actelor de executare;
- să distingă conținutul încheierilor executorului judecătoresc;
- să clarifice natura juridică a proceselor-verbale în procedura de executare;
- să identifice particularitățile procesului-verbal de constatare a contravențiilor în domeniul executării silite;
- să specifice trăsăturile demersurilor executorului judecătoresc;
- să aprecieze importanța actelor de constatare ale executorului judecătoresc;
- să stabilească conținutul cererilor în procedura de executare;
- să aprecieze importanța și definiția termenelor în procedura de executare;

- *să distingă* criteriile de clasificare a termenelor în procedura de executare;
- *să întocmească* proiectul unei încheieri motivate privind suspendarea procedurii de executare silită, privind încasarea cheltuielilor de executare, de strămutare a documentului executoriu etc.;
- *să realizeze* proiectul unui proces-verbal de vânzare a bunului sechestrat la licitație, proces-verbal de constatare a contravențiilor în domeniul executării silite etc.;
- *să elaboreze* proiectul unei cereri de chemare în judecată privind repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea termenului rezonabil de executare a unei hotărâri judecătorești.

Repere de conținut:

5.1. Esența actelor de executare

Potrivit art. 22 alin. (1) lit. a) CE, executorul judecătoresc este în drept să emită acte procedurale în limitele competenței prevăzute de lege.

Conform art. 65 CE, la îndeplinirea atribuțiilor și a îndatoririlor sale legate de punerea în executare a documentelor executorii, executorul judecătoresc:

- emite încheieri;
- întocmește procese-verbale;
- și alte acte de procedură.

Astfel, potrivit Codului de executare în timpul activității sale, printre alte acte de procedură, executorul judecătoresc poate emite/întocmi:

- acte de constatare (art. 25 CE);
- cereri (art. 19 CE etc.);
- demersuri (64 CE etc.);
- somații (art. 98, 99 CE etc.);
- borderouri de calcul (art. 37 alin. (6) CE);
- înștiințări etc.

Erorile materiale sau formale comise la întocmirea actelor procedurale ale executorului judecătoresc se pot corecta de către executorul

judecătorească din oficiu sau la cererea părții interesate și nu pot servi temei de contestare sau de anulare a actului executorului judecătorească. Încheierea privind refuzul corectării actelor poate fi contestată în instanța de judecată în decursul a 5 zile de la comunicare.

În acest context, trebuie să menționăm că, potrivit 163 alin. (3¹) CE, neînaintarea cererii prealabile către executorul judecătorească cu privire la corectarea erorilor materiale sau formale admise la întocmirea actelor procedurale ale executorului judecătorească – servește drept temei pentru scoaterea cererii de contestare a actelor executorului judecătorească de pe rol în conformitate cu prevederile art. 267 lit. a) CPC.

Unul din principiile care urmează să fie aplicat la emiterea fiecărui act al executorului judecătorească este cel al legalității [82, p. 342]. Potrivit acestuia executorul judecătorească asigură executarea silită a documentelor executorii în strictă conformitate cu Codul de executare și cu alte acte normative.

5.2. Condițiile de formă și de conținut ale actelor de executare

Încheierile executorului judecătorească. Actul de procedură care este **cel mai des întâlnit** în activitatea executorului judecătorească **este încheierea** [54, p. 7], iar potrivit art. 66 CE *intentarea, amânarea, suspendarea și încetarea executării silită, eliberarea sau distribuirea sumelor obținute din executare, aplicarea și ridicarea măsurilor de asigurare a executării, alte măsuri prevăzute de lege* se dispun de executorul judecătorească prin încheiere, care trebuie să cuprindă:

- a) data și locul adoptării, numărul procedurii de executare;
- b) numele executorului judecătorească, adresa juridică a biroului său;
- c) procedura de executare asupra căreia se adoptă încheierea;
- d) chestiunea asupra căreia se adoptă încheierea;
- e) motivele care au determinat adoptarea încheierii și legea care a fost aplicată la adoptare;
- f) dispoziția executorului judecătorească;
- g) calea și termenul de contestare a încheierii;
- h) semnătura și ștampila executorului judecătorească.

După cum observăm, unul din elementele obligatorii principale, care trebuie să le conțină încheierile emise de executorii judecătorești întru exercitarea atribuțiilor lor, sunt motivele care au determinat adoptarea încheierii și legea care a fost aplicată la adoptare, sau cu alte cuvinte, motivarea de drept și de fapt al acesteia.

Or, așa cum procedura de executare este o fază importantă a procesului civil, neexecutarea efectivă a hotărârilor judecătorești face actul de justiție iluzoriu [82, p. 1]. Dacă se refuză, se omite executarea unei hotărâri judecătorești sau se tergiversează executarea acesteia, garanțiile art.6 ale CEDO, de care a beneficiat justițiabilul în fața instanțelor judecătorești, devin iluzorii, fapte reiterate în numeroase cazuri în jurisprudența CEDO [45, § 34; 40, § 53].

Chiar dacă din textul art. 6 CEDO nu reiese expres acest lucru, Înalta Curte a recunoscut că hotărârea motivată este elementul implicit al unui proces echitabil [38, § 61]. În temeiul art. 6 al Convenției judecătării naționale sunt obligați să-și motiveze deciziile în măsura în care acest lucru ar permite exercitarea efectivă a dreptului de apel [42, §26], având în vedere că executarea hotărârii reprezintă o parte a unui proces echitabil, considerăm că legiuitorul, pe bună dreptate, a stabilit obligația executorilor judecătorești de a-și motiva actele emise, pentru a nu lăsa părțile într-o stare de incertitudine și pentru a nu crea impresia că ei nu au fost auziți [63, p. 549].

În același timp, deși art. 6 CEDO cere motivarea hotărârilor judecătorești, aceasta nu poate fi înțeleasă ca obligând judecătorul să răspundă la fiecare argument. Totuși, instanța, sau după caz, executorul judecătoresc urmează să se expună asupra argumentelor esențiale.

În conformitate cu prevederile art. 78 CE, executorii judecătorești au o competență obligatorie de a suspenda executarea, doar în cazuri expres prevăzute de lege. Această încheiere nu poate conține un termen de suspendare determinat (în zile, luni), dar obligatoriu se va indica criteriul determinant până când este suspendată executarea documentului executoriu. Din care considerente, executorul judecătoresc este obligat detaliat să expună care este temeiul de suspendare și prin ce acte se confirmă acesta, la fel care este temeiul de reluare pentru a demonstra că executarea documentului executoriu nu este tergiversată nemotivat.

Încheierea privind încasarea cheltuielilor de executare sau refuzul de emitere a unei astfel de încheieri (art.36 alin.(7) CE) trebuie să fie clară și să fie indicată fiecare sumă de ce este încasată sau de ce se respinge încasarea acesteia, iar calculele trebuie să fie bazate pe borderouri.

Încheierea privind refuzul de a primi documentul executoriu spre executare trebuie obligatoriu motivată, deoarece poate fi contestată de creditor, care este în drept să cunoască temeiurile de ce nu a fost primit documentul executoriu spre executare și să se folosească de dreptul său de a remedia situația pentru a putea repetat să se adreseze pentru intentarea procedurii de executare [54, p.15].

Încheierea de strămutare a documentului executoriu este procedura care poate duce la mărirea termenului în care urmează a fi îndeplinit documentul executoriu, iar participanții la procedura de executare sunt în drept de a cunoaște care este temeiul transferului unei proceduri de la un executor judecătoresc la altul [69, p.247].

Încheierea prin care s-a soluționat recuzarea reprezentantului potrivit art. 51 alin. (5) CE are o importanță majoră la continuarea procedurii de executare, deoarece lipsa reprezentantului poate duce la impasul executării în cazul în care prezența acestuia este obligatorie, iar desemnarea unui nou reprezentant necesită o perioadă de timp. Totodată, schimbarea reprezentantului poate duce și la revizuirea unor acțiuni deja petrecute în cadrul procedurii de executare.

Încheierea privind asigurarea executării documentului executoriu în cadrul procedurii de executare este printre cele mai importante, astfel, de exemplu aplicarea sechestrului pe bunurile debitorului în ordinea prevăzută de lege și limita creanței, trebuie obligatoriu completată cu bunurile ce aparțin debitorului și actele ce confirmă costul bunurilor.

Încheierea de amânare a executării întotdeauna duce la tergiversarea executării documentului executoriu, din care considerente executorul trebuie să motiveze că prin acest act procesual nu vor fi încălcate drepturile creditorului.

Încheierea de încetare a procedurii de executare trebuie să conțină în mod obligatoriu unul din temeiurile prevăzute de CE, iar motivul insuficienței bunurilor la o persoană juridică lichidată trebuie indicat

obligatoriu ce măsuri s-au întreprins în perioada când persoana juridică dispunea de bunuri, precum și de ce acestea nu și-au atins efectul scontat.

Încheierea de ridicare a sechestrului de pe bunuri trebuie să fie motivată pentru a nu afecta scopul final al executării silite, și anume, executarea documentului executoriu, de aceea ridicarea nemotivată a sechestrului într-un final poate duce la imposibilitatea încasării creanței.

Procesele-verbale în procedura de executare. Conform art. 75 CE, acțiunile întreprinse de executorul judecătoresc se consemnează într-un proces-verbal, care va cuprinde:

- a) data întocmirii lui, numărul procedurii de executare;
- b) denumirea și adresa juridică a biroului executorului judecătoresc;
- c) numele și prenumele executorului judecătoresc care a întocmit procesul-verbal;
- d) documentul executoriu în al cărui temei se efectuează actul de executare;
- e) numele, prenumele și domiciliul sau denumirea și sediul debitorului și al creditorului;
- f) mențiunea că participanților li s-au explicat drepturile prevăzute la art.44 din prezentul cod;
- g) măsurile întreprinse de executorul judecătoresc sau constatările acestuia;
- h) mențiunea cu privire la explicațiile date de participanți la procedura de executare și la obiecțiile lor;
- i) mențiunea despre efectuarea înregistrărilor audio, foto sau video în cadrul procedurilor executorii;
- j) mențiunea, atunci când este cazul, despre absența creditorului sau a debitorului ori despre refuzul și motivele refuzului de a semna procesul-verbal;
- k) mențiunea despre numărul de exemplare în care s-a întocmit procesul-verbal, precum și despre persoanele cărora li s-a înmănat acesta;
- l) alte mențiuni prevăzute de lege sau considerate de executorul judecătoresc ca fiind necesare;

m) semnătura executorului judecătoresc, a altor persoane interesate în executare sau a persoanelor care asistă la efectuarea actelor de executare;

n) ștampila executorului judecătoresc.

Codul de executare prevede expres cazurile în care este întocmit procesul-verbal și conținutul acestuia, de obicei, acestea sunt actele care nu trebuie motivate, dar luând în considerație corectitudinea întocmirii acestora și plenitudinea informațiilor transpuse în acesta duc la ridicarea calității actului emis.

Procesul-verbal al licitației este compus din două părți. Partea întâi cuprinde:

- a) data, ora și locul desfășurării licitației;
- b) denumirea biroului executorului judecătoresc și numele licitatorului;
- c) documentul executoriu pentru a cărui executare se vând bunurile;
- d) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul debitorului;
- e) caracteristica obiectului scos la licitație;
- f) prețul de la care începe licitarea și pasul de ridicare;
- g) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul participanților la licitație;
- h) sumele oferite de fiecare participant.

Iar partea a doua cuprinde:

- a) propunerile de ridicare a prețului de către fiecare participant în ordine succesivă;
- b) prețul la care a fost vândut lotul;
- c) numele și prenumele participantului care a câștigat lotul;
- d) termenul de achitare a costului lotului de către adjudecător;
- e) semnătura executorului judecătoresc și a participantului care a câștigat lotul, a creditorului și/sau a debitorului, dacă cei din urmă sunt prezenți.

Bunul cumpărat la licitație se transmite după ce a fost achitat integral costul lui, iar procesul-verbal al licitației a fost confirmat printr-o încheiere judecătorească definitivă în condițiile legii. Transmiterea bunului se certifică printr-un proces-verbal.

La înmânarea actelor de procedură și altor documente se întocmește un proces-verbal privind înmânarea actului de procedură, care va cuprinde:

- a) anul, luna și ziua întocmirii lui;
- b) numele, prenumele și funcția celui care l-a întocmit;
- c) numele, prenumele și domiciliul destinatarului;
- d) denumirea autorității care a emis actul de procedură și denumirea actului;
- e) conținutul actului care se înmânează;
- f) numele, prenumele și calitatea celui căruia i se înmânează actul;
- g) semnătura celui care a întocmit procesul-verbal.

Refuzul de a semna procesul-verbal ca dovadă de primire a actului de procedură sau a unui alt document sau imposibilitatea de a-l semna se menționează în procesul-verbal. Acesta se transmite părții care a solicitat înmânarea.

După achitarea cheltuielilor de executare, documentul executoriu care nu a fost executat ori care a fost executat parțial se restituie creditorului fiind întocmit în acest sens proces-verbal conform art. 86 CE.

Faptul ridicării numerarului și al deschiderii locurilor și a localurilor fără consimțământul reprezentantului debitorului se consemnează într-un proces-verbal, care se semnează de cei prezenți.

Sechestrarea bunurilor constă în întocmirea unui proces-verbal în care se enumeră obiectele și documentele sechestrate, indicându-se numărul, măsura, greutatea lor, genul, elementele de individualizare, gradul de uzură și, pe cât este posibil, valoarea lor. În cazul valorilor mobiliare, se indică numărul, emitentul, prețul nominal și alte date cunoscute în momentul sechestrării lor.

Executorul judecătoresc consemnează în procesul-verbal evacuarea silită și transmiterea încăperii către creditor.

În cadrul activității sale, executorul judecătoresc emite mai multe categorii de acte care produc efecte juridice și pot fi obiectul cercetării judecătorești. Totodată, pot fi emise și acte care nu se supun controlului instanțelor de judecată, spre exemplu, procesul-verbal de concii-

liere semnat de părțile procedurii de executare, care este obligatoriu pentru părți [69, p. 249].

Procesul-verbal de constatare a contravențiilor în domeniul executării silite. Un specific al activității executorului judecătoresc este că acesta exercită nu doar atribuții de executare, dar și de agent constator potrivit art. 421 Cod contravențional, astfel contravențiile menționate la art.318 și 319 se constată de executorul judecătoresc, care este în drept să constate contravenții și să încheie procese-verbale doar în circumscripția camerei teritoriale a executorilor judecătorești în care își are sediul biroul său.

În aceste cazuri, la întocmirea proceselor-verbale, executorul judecătoresc se va conduce de prevederile art. 443 Cod contravențional, potrivit căruia procesul-verbal cu privire la contravenție va cuprinde:

- a) data (ziua, luna, anul) și locul încheierii;
- b) calitatea, numele și prenumele agentului constator, denumirea autorității pe care o reprezintă;
- c) numele, prenumele, domiciliul, ocupația contravenientului, datele din buletinul lui de identitate, iar în cazul persoanei juridice, denumirea, sediul, codul ei fiscal, datele persoanei fizice care o reprezintă;
- d) fapta contravențională, locul și timpul săvârșirii ei, circumstanțele cauzei care au importanță pentru stabilirea faptelor și consecințelor lor juridice, evaluarea eventualelor pagube cauzate de contravenție;
- e) încadrarea juridică a faptei, norma materială contravențională și indiciile calificative ale elementelor constitutive ale contravenției;
- f) aducerea la cunoștința contravenientului și a victimei a drepturilor și obligațiilor lor prevăzute la art.384 și 387 Cod contravențional;
- g) obiecțiile și probele pe care contravenientul le aduce în apărarea sa, precum și obiecțiile și probele victimei.

În cazul în care contravenientul este un minor, în procesul-verbal se va consemna și numele, prenumele, domiciliul părinților sau ale altor reprezentanți legali.

În cazul în care contravenientul sau victima nu cunoaște limba procesului-verbal, se asigură asistența unui interpret/traducător, datele lui consemnându-se în procesul-verbal.

În procesul-verbal se individualizează corpurile delictive (se descriu forma, mărimea, culoarea, greutatea, alte caracteristici care permit individualizarea lor), indicându-se datele proprietarului și, după caz, măsurile luate pentru valorificarea sau conservarea lor.

Procesul-verbal se semnează pe fiecare pagină de agentul constator, de contravenient și de victimă când există. În cazul în care constatarea contravenției este de competența unui organ colegial, procesul-verbal cu privire la contravenție se încheie de către președintele organului colegial sau de către un membru ales cu votul majorității membrilor prezenți la ședința în al cărei cadru are loc constatarea faptei ori desemnat de către președintele acestei ședințe și se semnează de către toți membrii prezenți la ședință.

Faptul absenței contravenientului ori al refuzului său de a semna procesul-verbal se consemnează în procesul-verbal și se adeverește prin semnătura a cel puțin doi martori, indicându-se și datele acestora.

În procesul-verbal nu se admit rectificări, adăugiri, alte modificări. În cazul necesității unor astfel de acțiuni, se încheie un nou proces-verbal, în care se face consemnarea respectivă.

În cazul în care contravenția prevăzută la Capitolul XIII al cărții întâi a fost constatată cu ajutorul mijloacelor tehnice certificate sau al mijloacelor tehnice omologate și verificate metrologic, agentul constator, după stabilirea identității conducătorului de vehicul, poate încheia procesul-verbal și în absența contravenientului.

În acest sens, ținem să reiterăm că potrivit art. 445 Cod contravențional neconsemnarea în procesul-verbal cu privire la contravenție a datelor și faptelor indicate la art.443 are ca efect nulitatea acestuia [77, p. 125]. Regula dată diferă de prevederile CE care prevăd expres că actele de executare întocmite de executorul judecătoresc, legale în fond, nu pot fi anulate pe motive formale (art. 163 alin. (3) CE).

Este remarcabil și faptul că în cadrul procedurilor contravenționale executorul judecătoresc trebuie să efectueze și operațiune de calificare a contravenției, ceea ce presupune că fapta săvârșită trebuie încă

drată în normă din Partea specială a Codului contravențional, iar în procesul-verbal obligatoriu ar trebui să fie arătați indicii calificativi ai contravenției [83, p. 311].

Demersurile executorului judecătoresc. O altă categorie de acte emise de executorul judecătoresc sunt demersurile.

După cum am mai menționat deja, în condițiile în care procedura soluționării demersurilor executorului judecătoresc nu este descrisă într-un mod detaliat în CE. În absența unor prevederi exprese și clare, înțelesul și aplicarea dreptului urmează a fi realizate prin prisma principiilor procedurii de executare suprapuse celor din procedura civilă, or art. 323 alin. (1) CE prevede în mod expres acest fapt.

În atare ordine de idei, în contextul în care CE nu prevede expres anumite condiții generale de formă și conținut care ar trebui să fie respectate la întocmirea și înaintarea demersurilor executorului judecătoresc, acestea trebuie să fie concordate cu exigențele stabilite pentru cererea de chemare în judecată, prevăzute de art. 166 și 167 CPC, în măsura în care acestea nu contravin condițiilor reglementate expres de Codul de executare pentru fiecare tip de demers în parte.

În conținutul demersului, urmează a fi demonstrată necesitatea dispunerii de către instanța de judecată a acțiunilor de executare. Executorul judecătoresc urmează să anexeze la demersul său copia documentului executoriu, a încheierii de intentare a procedurii de executare, precum și alte probe pentru susținerea poziției sale. În cele ce urmează, ne vom expune asupra condițiilor speciale de formă și de conținut reglementate de Codul de executare în ceea ce privește demersurile executorului judecătoresc.

Actele de constatare ale executorului judecătoresc. Unul din specificul de activitate a executorului judecătoresc care reprezintă un novatoriu este că, potrivit art. 25 CE, la solicitarea persoanei interesate, executorul judecătoresc poate constata orice fapt și stare de fapt, inclusiv în vederea executării încheierii de asigurare a probelor. Constatarea se face printr-un act care are forță probantă. Faptele constatate prin actul întocmit de executorul judecătoresc pot fi utilizate ca probe în procesul de judecată. Ele nu necesită a fi probate suplimentar, fiind valabile până la proba contrară.

Deși legiuitorul expres a prevăzut că, la întocmirea actului de constatare, executorul judecătoresc va reflecta doar stările și faptele prezente obiectiv, fără a formula concluzii și aprecieri. Pentru plenitudine a actului, acesta poate fi confirmat de probe suplimentare prin utilizarea de mijloace tehnice, deoarece acesta este valabil până la proba contrară.

Lipsa reglementărilor în norma citată cu privire la tipul actului în care executorul judecătoresc înscrie constatările efectuate și condițiilor de conținut al acestuia, a fost suplimentată prin Hotărârea Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești nr. 23 din 26.04.2017 [37] cu privire la aprobarea **Regulamentului privind procedura de înregistrare de către UNEJ a actelor de constatare a faptelor și stărilor de fapt și cerințele minime privind conținutul actului de constatare.**

Astfel, potrivit cerințelor minime privind conținutul actului de constatare a faptelor și a stărilor de fapt, stabilite în Anexa nr. 1 a Regulamentului respectiv, actul de constatare în mod obligatoriu va fi cusut, sigilat, cu indicarea numărului de pagini ce se conțin în el și va include următoarele elemente: 1) Foaia de titlu (conform modelului aprobat); 2) Copia licenței pentru exercitarea activității de executor judecătoresc, eliberată executorului judecătoresc emitent al actului, autenticată de acesta; 3) Actul nemijlocit de constatare a faptelor și stărilor de fapt; 4) Informația privind existența anexelor (tipul, cantitatea).

Cererile în procedura de executare. Dacă există circumstanțe ce fac dificilă sau imposibilă executarea, executorul judecătoresc poate înainta în judecată o cerere în conformitate cu art.77 CE și 252 CPC privind schimbarea modului și ordinii de executare. Această cerere urmează expres să conțină informație că obligația nu este îndeplinită nici măcar parțial și urmează să fie demonstrat instanței imposibilitatea executării hotărârii în modul stabilit. În acest sens, urmează a fi anexate acte ce demonstrează imposibilitatea executării, iar în demers să fie efectuată o analiză profundă a circumstanțelor, ceea ce va duce la admiterea demersului.

5.3. Termenele în procedura de executare

Stabilitatea relațiilor sociale necesită o soluționare rapidă și eficientă a conflictelor care apar în mod firesc între subiecții circuitului civil și economic, conflicte care adesea îmbracă forma litigiilor judiciare. Sarcina procedurii civile este de a oferi certitudine unei situații incerte. Sau, pentru soluționarea acestei probleme, drept imperioasă, apare necesitatea stabilirii unor termene procesuale concrete. Scopul stabilirii termenelor procesuale fiind de a asigura coraportul optim dintre eficiența și calitatea activității judiciare [64, p. 395].

Articolul 6 §1 CEDO, în partea relevantă, prevede: „*Orice persoană are dreptul la judecarea ... în termen rezonabil, de către o instanță ... care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații penale îndreptate împotriva sa*”.

Prin urmare, dat fiind faptul că **executarea unei hotărâri pronunțate de orice instanță trebuie, privită ca o parte integrantă a „procesului” în sensul art. 6 CEDO** [40, § 40; 43, § 52], este imperios ca și executarea silită a documentelor executorii să fie efectuată într-un termen rezonabil.

În acest context, ținem să menționăm că odată cu adoptarea Legii nr. 87/2011 a fost creat un remediu intern privind apărarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Astfel, potrivit legii menționate, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanța de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de legea respectivă și de legislația procesuală civilă.

Astfel, potrivit practicii CtEDO în ceea ce privește determinarea respectării și/sau a încălcării dreptului la executarea hotărârii judecătorești într-un termen rezonabil, instanțele de judecată trebuie să țină cont de următoarele criterii: **1) complexitatea procedurii; 2) comportamentul părților; precum și 3) obiectul deciziei care urmează a fi executată** [49, § 25].

În același sens, art. 70 alin. (1) CE prevede că documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul în care nu este indicat, într-un termen rezonabil, criteriile de determinare a termenului rezonabil sunt: **1) complexitatea procedurii de executare; 2) comportamentul participanților la procedura de executare; 3) interesul creditorului și 4) conduita executorului judecătoresc.**

De asemenea, ținem să atragem atenția asupra faptului că, potrivit practicii CtEDO în materia executării împotriva Moldovei a fost reliefat faptul că, de obicei, depășirea termenului de un an de zile de la momentul înaintării documentului executoriu spre executare silită constituie o încălcare a dreptului la executarea hotărârii judecătorești în termen rezonabil [106, p.38-39].

Totuși în unele cauze speciale, în care obiectul executării reprezintă unele drepturi sensibile ale creditorului în procedura de executare, cum ar fi: *litigii de muncă și reîncadrare la serviciu sau plata salariilor, compensațiilor, acordarea de spații locative însoțită de evacuarea altor persoane, înregistrarea unor drepturi etc.*, poate constitui o încălcare a termenului rezonabil chiar dacă procedura de executare a durat mai puțin de un an de zile de la prezentarea documentului executoriu spre executare.

Astfel, având în vedere necesitatea respectării dreptului la executarea hotărârii judecătorești într-un termen rezonabil, legislația execuțională reglementează un șir de termene procedurale, care în funcție de natura, scopul, rolul și subiecții vizați pot fi clasificate în diferite categorii.

Clasificarea termenelor în procedura de executare. Un prim criteriu de clasificare a termenelor în procedura de executare îl constituie natura acestora în raport cu reținerea unor elemente care creează întregul procedurii de executare pe o anumită cauză, în funcție de care acestea pot fi divizate în: termene necesare săvârșirii unor acte/acțiuni de executare silită (art. 126 alin. (1) CE); termene de executare a documentelor executorii (art. 70 alin. (1) CE).

La rândul său, după cum am indicat mai sus, termenele de executare a documentelor executorii pot fi divizate în termene: speciale (stabilite în documentul executoriu sau prevăzute expres de lege);

generale (termenul rezonabil de executare a documentelor executorii).

În funcție de modul de executare a documentelor executorii, termenele procedurii de executare pot fi divizate în: termene de executare benevolă (art. 68 alin. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014, pct. 67 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 39 din 14.12.2017 etc.); termene de executare silită.

De asemenea, după natura acestora, termenele în procedura de executare pot fi divizate în: termene de efectuare a unor acțiuni/acte de executare; termene de contestare a actelor de executare etc.

În funcție de modul de calcul al acestora, termenele în procedura de executare pot fi divizate în termene stabilite în: ani; luni; zile; și ore.

După subiecții cărora le sunt adresate anumite termene concrete în procedura de executare, acestea pot fi divizate în: termene destinate instanței de judecată; termene destinate executorului judecătoresc; termene destinate părților și altor participanți la procedura de executare.

Sarcini de autoevaluare:

1. Analizați esența actelor de executare.
2. Identificați condițiile de formă și de conținut ale actelor de executare.
3. Apreciați conținutul încheierilor executorului judecătoresc.
4. Analizați natura juridică a proceselor-verbale în procedura de executare.
5. Identificați particularitățile procesului-verbal de constatare al contravențiilor în domeniul executării silite.
6. Specificați trăsăturile demersurilor executorului judecătoresc.
7. Apreciați importanța actelor de constatare a executorului judecătoresc.
8. Definiți termenele în procedura de executare.
9. Analizați criteriile de clasificare a termenelor în procedura de executare.
10. Întocmiți proiectul unei încheieri motivate de suspendare a procedurii de executare silită, de încasarea cheltuielilor de executare, de strămutare a documentului executoriu etc.

11. Realizați proiectul unui proces-verbal de vânzare a bunului sechestrat la licitație, proces-verbal de constatare a contravențiilor în domeniul executării silite etc.
12. Elaborați proiectul unei cereri de chemare în judecată privind repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea termenului rezonabil de executare a unei hotărâri judecătorești.

Test-grilă

1. Identificați termenul de contestare a încheierilor executorului judecătoresc:
 - a) 15 zile;
 - b) 10 zile;
 - c) 20 de zile;
 - d) 30 de zile.
2. Identificați termenul de contestare a acțiunilor și inacțiunilor executorului judecătoresc:
 - a) 30 de zile;
 - b) 15 zile;
 - c) 20 de zile;
 - d) 10 zile.
3. Identificați termenul de decădere în contestarea acțiunilor și inacțiunilor executorului judecătoresc:
 - a) 6 luni de zile;
 - b) 3 luni de zile;
 - c) 1 an;
 - d) 3 ani.
4. Identificați termenul de contestare a procesului-verbal de conciliere semnat de părțile procedurii de executare:
 - a) 7 zile;
 - b) 15 zile;
 - c) nu se contestă;
 - d) 10 zile.
5. Identificați termenul de contestare a procesului-verbal de sechestrare și ridicare a bunurilor:

- a) 7 zile;
 - b) 15 zile;
 - c) 20 de zile;
 - d) 10 zile.
6. Identificați termenul de contestare a încheierii privind refuzul corectării actelor emise de executorul judecătoresc:
- a) 5 zile;
 - b) 15 zile;
 - c) 20 de zile;
 - d) 10 zile.
7. Determinați termenul general de prezentare a titlului executoriu spre executare:
- a) în decursul a 3 ani de la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești;
 - b) sunt imprescriptibile;
 - c) în decursul a 1 an de la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești;
 - d) în termen de 6 luni de zile de la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.
8. Determinați care situații nu constituie temeii de întrerupere a termenului de prezentare a documentului executoriu spre executare:
- a) intentarea procedurii de executare;
 - b) executarea parțială înainte de începerea executării silite;
 - c) îndeplinirea de către debitor (reprezentantul sau fidejuserul acestuia) a unui act de recunoaștere, în orice alt mod, a obligației;
 - d) restituie documentul executoriu la cererea creditorului.
9. Care este perioada de timp în cadrul căreia se permite efectuarea actelor de executare:
- a) în zilele lucrătoare, între orele 6.00 - 22.00;
 - b) în zilele lucrătoare, între orele 8.00 - 22.00;
 - c) 7 zile în săptămână, 24 de ore pe zi;
 - d) în zilele lucrătoare, 24 de ore pe zi.

Surse bibliografice recomandate:

1. BĂCANU, I. ș.a. *Drept procesual civil. Executarea silită*. Vol. II, ed. a II-a revăzută. București: Lumina Lex, 1998.
2. BELEI, E. ș.a. *Drept procesual civil. Partea generală*. Chișinău: Cartea juridică, 2014.
3. BELEI, E., VISTERNICEAN, D. Implicarea instanței de judecată în executarea hotărârilor judecătorești definitive. În: POALELUNGI, M.ș.a. *Manualul judecătorului pentru cauze civile*. Ediția a 2-a. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013.
4. Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Direcția Agent Guvernamental. *Ghid practic de aplicare a jurisprudenței Curții Europene în materia executării și/sau duratei excesive a procedurilor*. Chișinău, 2012.
5. MOCANU, V., MUNTEANU, V. *Drept contravențional*. Note de curs. Chișinău: USEM, 2013.
6. POALELUNGI, M. *Modele de acte judecătorești în procesul contravențional*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2017.
7. Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 10 din 16.12.2013 cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Codului de executare în cauzele civile (http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=342).
8. Hotărârea García Ruiz c. Spaniei.
9. Hotărârea Hornsby c. Greciei.
10. Hotărârea Norma SRL c. Moldovei.
11. Hotărârea Prodan c. Moldovei.
12. Hotărârea Raylyan c. Rusiei.
13. Hotărârea Șandor c. României.
14. Hotărârea Van de Hurk c. Olandei.

Tema 6. INTENTAREA PROCEDURII DE EXECUTARE. CHELTUIELILE DE EXECUTARE

- 6.1. Particularitățile de intentare a procedurii de executare*
- 6.2. Temeiurile de refuz în intentarea procedurii de executare*
- 6.3. Categoriile cheltuielilor de executare*
- 6.4. Calcularea cheltuielilor de executare*

Concepte:

Particularitățile de intentare a procedurii de executare: Modalitățile de intentare a procedurii de executare silită. Termenele de prezentare a documentelor executorii. Condiția respectării termenului de executare benevolă. Condițiile de formă și de conținut ale cererii de intentare a procedurii de executare silită. Încheierea de intentare a procedurii de executare. Temeiurile de refuz în intentarea procedurii de executare.

Categoriile cheltuielilor de executare. Calcularea cheltuielilor de executare.

Obiective de referință:

- *să distingă* particularitățile de intentare a procedurii de executare silită;
- *să determine* modalitățile de intentare a procedurii de executare silită;
- *să specifice* termenele de prezentare a documentelor executorii;
- *să definească* condiția respectării termenului de executare benevolă;
- *să analizeze* condițiile de formă și de conținut ale cererii de intentare a procedurii de executare silită;
- *să caracterizeze* particularitățile încheierii de intentare a procedurii de executare;
- *să deosebească* temeiurile de refuz în intentarea procedurii de executare;

- să delimiteze categoriile cheltuielilor de executare;
- să stabilească modul de calculare a cheltuielilor de executare;
- să elaboreze proiectul unei cereri privind intentarea procedurii de executare silită;
- să proiecteze încheierea executorului judecătoresc privind refuzul sau intentarea procedurii de executare silită;
- să întocmească proiectul unui borderou de calcul al cheltuielilor de executare.

Repere de conținut:

6.1. Particularitățile de intentare a procedurii de executare

Procedura de executare în sine reprezintă un mecanism de realizare a drepturilor creditorilor recunoscute printr-un document executoriu prezentat spre executare în modul stabilit de lege. Codul de executare reglementează două modalități de intentare a procedurii de executare silită, și anume: 1) *la cererea creditorului urmăritor*; și 2) *la demersul instanței judecătorești, în cazurile expres prevăzute de Codul de executare. Cu prezentarea documentului executoriu spre executare (art. 60 alin. (1) CE).*

Astfel, potrivit art. 15 alin. (2) CE, instanța de judecată va prezenta din oficiu titlul executoriu spre executare în pricinile ce țin:

- 1) *de urmărirea sumelor ce urmează a fi făcute venit la stat;*
- 2) *de urmărirea sumelor încasate din contul statului, din contul întreprinderilor de stat și al celor municipale, al societăților comerciale cu capital majoritar de stat;*
- 3) *de încasarea sumelor pentru repararea prejudiciilor cauzate prin vătămarea integrității corporale, prin o altă vătămare a sănătății sau prin deces, dacă repararea s-a efectuat sub formă de prestații bănești periodice;*
- 4) *de repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești;*
- 5) *de repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești;*

6) de restabilirea la locul de muncă și de încasarea salariului mediu pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă;

7) de încasarea indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale prevăzute de lege;

8) de încasarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat.

Potrivit art. 30 alin. (3) și (4) CE, titlul executoriu va fi expediat din oficiu de către instanța de judecată executorului judecătoresc în a cărui competență teritorială excepțională, stabilită de Camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul sau sediul debitorului.

Atunci când titlul executoriu se referă la urmărirea sumelor încasate din contul statului, din contul întreprinderilor de stat și al celor municipale, al societăților comerciale cu capital majoritar de stat, titlurile executorii se remit din oficiu de către instanța de judecată spre executare executorului judecătoresc indicat de creditor în cererea de eliberare a titlului executoriu.

Totodată, este de menționat că, potrivit art. 15 alin. (5) CE, documentele executorii privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală, bugetelor unităților administrativ-teritoriale, precum și din contul autorităților/instituțiilor publice, se execută în conformitate cu procedura și termenele stabilite prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014.

Iar, potrivit art. 68 alin. (1) și (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014¹⁵, documentele executorii privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național, precum și din contul autorităților/instituțiilor bugetare, **se prezintă obligatoriu de către creditor direct** administratorilor de bugete și/sau,

¹⁵ N.a. – Publicată: 08.08.2014 în Monitorul Oficial, nr. 223-230, art. 519. În vigoare din 1 ianuarie 2015, cu excepția art.10, art.15-17, art.18 lit. b) și d), art.19 lit. d), f) și g), art.20 alin.(1) lit. b), c) și k), art.21 alin.(1) lit. j), art.24 alin.(1) lit. e) și g), art.29-30, art.36, art.37, art.47 alin.(1) lit. a)-c), art.48, art.49, art.54 alin.(4), art.59-61, art.64, art.67-69, art.70 alin.(3), art.72 alin.(4), art.74-76, art.81, care au intrat în vigoare de la 1 ianuarie 2016.

după caz, autorităților/instituțiilor bugetare respective după rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, **în cazul neexecutării documentului executoriu emis în baza unei hotărâri judecătorești definitive în termen de 3 luni de la data prezentării acestuia**, creditorul poate solicita executorului judecătoresc inițierea executării silite, conform procedurii stabilite de Codul de executare.

Prin urmare, deși art. 15 alin. (2) CE prevede obligația prezentării din oficiu a titlurilor executorii spre executare de către instanța de judecată, în situațiile enumerate la alineatul respectiv care cad sub incidența alin. (5) din aceeași normă coroborat cu art. 68 alin. (1) și (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014, **instanța de judecată nu va prezenta spre executare din oficiu titlurile executorii respective, ci le va elibera creditorului**, dat fiind faptul că Legea nr. 181/25.07.2014 are un caracter special în coraport cu prevederile art. 15 alin. (2) CE.

Termenele de prezentare a documentelor executorii. Potrivit art. 16 CE, titlul executoriu poate fi prezentat spre executare în decursul a 3 ani de la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești în al cărei teamei a fost emis, dacă legea nu prevede altfel. Documentul executoriu privind urmărirea plăților periodice își menține valabilitatea în cursul întregii perioade în care urmează să se efectueze plățile. Termenul general de 3 ani se aplică fiecărei plăți periodice în parte, iar curgerea lui începe de la scadența fiecărei plăți.

Hotărârile judecătorești în contencios administrativ se prezintă spre executare în decursul a 30 de zile de la data expirării termenului de executare benevolă stabilit de lege sau de instanța de judecată. Termenele de prezentare a documentelor executorii se calculează în conformitate cu art. 111 CPC.

Condiția respectării termenului de executare benevolă. Dat fiind faptul că, potrivit art. 10 CE, executarea silită reprezintă un ansamblu de măsuri prin care creditorul realizează, prin intermediul executorului judecătoresc, cu concursul organelor de stat abilitate, drepturile sale, recunoscute printr-un document executoriu, **dacă debitorul nu-și îndeplinește benevol obligațiile**. Sau, cu alte cuvinte, începerea executării silite este condiționată, pe de o parte, de pasivitatea debitorului

care nu își execută de bună voie obligația din titlul executoriu, iar pe de altă parte, de prezentarea documentului executoriu către executorul judecătoresc.

În aceste circumstanțe, Curtea Constituțională a reiterat, în mai multe rânduri, **importanța necesității reglementării unor termene de executare benevolă până la intentarea executării silită.**

Astfel încât, prin Hotărârea nr. 39 din 14 decembrie 2017, Curtea Constituțională a stabilit că, până la reglementarea de către Parlament a termenelor de executare benevolă, înainte de transmiterea documentului executoriu pentru executare silită, se va aplica termenul de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii pentru executarea benevolă, similar termenului prevăzut de articolul 60 alin.(3) CE. În cazul hotărârilor cu executare imediată prevăzute la art. 256 CPC acest termen se va calcula de la data pronunțării. Acest raționament nu împiedică Parlamentul să reglementeze alte termene pentru executarea benevolă a diferitelor categorii de acte executorii.

Sau, *per a contrario*, atunci când documentele executorii vor fi prezentate executorului spre executare, până la expirarea termenelor respective, acesta va refuza intentarea procedurii de executare în temeiul art. 61 alin. (1) lit. e) CE.

Condițiile de formă și de conținut ale cererii de intentare a procedurii de executare silită. Codul de executare silită nu reglementează în mod expres condițiile de formă și de conținut ale Cererii privind intentarea procedurii de executare silită, totuși din conținutul art. 60 alin. (1) CE, ar rezulta că una din condițiile esențiale este faptul că la aceasta **urmează a fi anexat documentul executoriu în original.** De asemenea, considerăm că aceasta urmează a fi depusă în formă scrisă, personal sau prin reprezentant, împuternicit în modul și condițiile prevăzute de Codul de executare sau Codul de procedură civilă.

Totodată, aceasta ar putea fi depusă direct la sediul biroului executorului judecătoresc, prin poștă, sau prin orice alte mijloace care vor putea asigura dovada transmiterii și recepționării acesteia. În ea urmează a fi indicate datele cu privire la biroul executorului judecătoresc cui este adresată, cu privire la creditor, reprezentantul acestuia (după caz, cu anexarea actelor care certifică transmiterea împuternicirii de

prezentare a documentului executoriu spre executare silită), cu privire la debitor, precum și cu privire la documentul executoriu a cărui executare se cere.

Dat fiind faptul că executarea silită, precum și celelalte acte de executare care sunt de competența executorului judecătoresc **se îndeplinesc, de regulă, la cerere**, dacă legea nu dispune altfel.

În cererea de intentare a procedurii de executare, pe lângă datele menționate *supra*, creditorul poate indica: 1) care din măsurile de asigurare a executării documentului executoriu solicită să fie aplicate de către executorul judecătoresc (art. 63 alin. (1) CE); 2) care măsuri de executare silită prevăzute la art. 74 CE le solicită a fi întreprinse, întru aducerea la îndeplinire a documentului executoriu depus spre executare; 3) poate solicita calcularea dobânzii de întârziere, penalității și altor sume rezultate din întârzierea executării art. 24 CE); 4) să solicite executorului judecătoresc dispunerea instituirii administrării silită asupra bunurilor debitorului (art. 96 alin. (2) CE); sau 5) să solicite antrenarea expertului sau specialistului, după caz etc.

În plan comparativ, este de menționat faptul că legislația română, de exemplu, reglementează în mod expres care sunt condițiile de formă și de conținut ale cererii de intentare a procedurii de executare silită, modalitatea depunerii acesteia, precum și actele care urmează a fi anexate la aceasta, astfel, potrivit art. 664 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă al României: „(2) *Cererea de executare silită se depune, personal sau prin reprezentant legal ori convențional, la biroul executorului judecătoresc competent ori se transmite acestuia prin poștă, curier, telefax, poșta electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului și confirmarea primirii cererii de executare cu toate documentele justificative.* (3) *Cererea de executare silită, în afara mențiunilor prevăzute la art. 148, va cuprinde: a) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul creditorului și debitorului; b) bunul sau, după caz, felul prestației datorate; c) modalitățile de executare solicitate de creditor.* (4) *La cerere se vor atașa titlul executoriu în original sau în copie legalizată, după caz, și dovada achitării taxelor de timbru, inclusiv timbrul judiciar, precum și, dacă este cazul, înscrisurile anume prevăzute de lege”.*

Astfel încât, în condițiile inexistenței unei asemenea norme corespundente în Codul de executare al Republicii Moldova, considerăm oportună reglementarea aspectului respectiv, în scopul evitării unei practici contradictorii și a abuzurilor din partea subiecților implicați la faza intentării procedurii de executare silită.

Încheierea de intentare a procedurii de executare. În termen de 3 zile după primirea documentului executoriu, executorul judecătoresc emite o încheiere cu privire la intentarea procedurii de executare, pe care o expediază părților în procedura de executare în cel mult 3 zile de la emitere, și propune debitorului de a executa documentul executoriu în termen de 15 zile, fără să întreprindă acțiuni de punere în executare a documentului executoriu. La încheierea cu privire la intentarea procedurii de executare va fi anexat borderoul de calcul al cheltuielilor de executare legate de plata taxei de intentare și de arhivare a dosarului de executare. Debitorului i se va expedia și copia documentului executoriu, certificată de executorul judecătoresc. Curgerea termenului începe din momentul comunicării debitorului a încheierii cu privire la intentarea procedurii de executare în condițiile art. 67 CE.

În cazul documentelor executorii cu executare imediată, cu excepția celui menționat la art. 27 CE, executorul judecătoresc propune debitorului executarea documentului executoriu în termen de 3 zile, fără întreprinderea acțiunilor de punere în executare a documentului executoriu în acest termen. În încheierea de intentare a procedurii de executare, executorul judecătoresc citează părțile pentru a se prezenta la biroul acestuia, în vederea posibilității de conciliere, a coordonării modalității de executare și/sau consecutivității de urmărire a bunurilor.

În cazul în care debitorul nu execută documentul executoriu în termenele menționate, executorul judecătoresc continuă procedura de executare, expediind părților o încheiere în acest sens, însoțită de borderoul de calcul al altor cheltuieli de executare, cu mențiunea că suma acestora, care urmează a fi încasată de la debitor, se va stabili ulterior în condițiile legii.

Încheierea privind intentarea procedurii de executare poate fi contestată doar de debitor, în temeiul prevăzut la art. 61 lit. b), e) și f)

CE, în instanța de judecată în a cărei circumscripție teritorială biroul executorului judecătoresc își are sediul sau, în cazul municipiului Chișinău, în instanța de judecată în a cărei circumscripție Camera teritorială a executorilor judecătorești a stabilit competența teritorială a executorului judecătoresc. Contestația depusă împotriva încheierii de intentare a procedurii de executare nu are efect suspensiv.

Conform art. 62 CE, în termenul stabilit de executorul judecătoresc în încheierea de intentare a procedurii de executare, părțile sunt obligate să se prezinte în fața executorului judecătoresc pentru a li se comunica drepturile și obligațiile lor, inclusiv posibilitatea de conciliere sau, după caz, de determinare a modalității de executare și/sau a consecutivității de urmărire a bunurilor debitorului.

În cazul în care părțile convin asupra condițiilor de executare, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în care indică aceste condiții, ele devenind obligatorii pentru părți, pe parcursul procedurii de executare silită.

6.2. Temeiurile de refuz în intentarea procedurii de executare

Potrivit art. 61 alin. (1) CE, executorul judecătoresc poate refuza intentarea procedurii de executare, dacă: a) Documentul nu este de competența sa; b) Termenul de prezentare a documentului spre executare a expirat; c) Documentul nu este întocmit în conformitate cu prevederile art. 14 CE; d) Documentul este înaintat de persoana care nu are împuternicirile respective, stabilite în modul prevăzut de legislație; e) Termenul de executare benevolă acordat prin lege sau indicat în documentul executoriu nu a expirat; f) Documentul a fost executat.

De menționat că, prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 22 din 08.10.2019 [10], s-a declarat neconstituțional cuvântul „poate” din articolul 61 alin. (1) CE, în motivarea acesteia, Curtea a conchis că, în condițiile în care cuvântul „poate” din articolul 61 alin. (1) CE este interpretat în mod echivoc de către autorități, unele susținând că acesta denotă o prerogativă discreționară a executorului judecătoresc de a refuza sau intenta procedura executării silite, pentru asigurarea certitudinii juridice, raportat la dreptul de proprietate, acesta urmează a fi

declarat neconstituțional. Astfel, urmare a clarificărilor operate prin hotărârea menționată, atragem atenția asupra faptului că, în cazul depistării a cel puțin unuia din temeiurile sus-indicate, **executorul judecătoresc este obligat să refuze intentarea procedurii de executare, și nicidecum acesta nu poate acționa la discreția sa, fie să refuze, fie să accepte cererea de intentare.**

6.3. Categoriile cheltuielilor de executare

Codul de executare prevede o serie de categorii de cheltuieli de executare, astfel, potrivit art. 36 alin. (1) CE, cheltuielile de executare se compun din:

- 1) *taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc;*
- 2) *spezele procedurii de executare; și*
- 3) *onorariul executorului judecătoresc.*

Totodată, este de menționat că, potrivit art. 37 alin. (3) CE, nu sunt considerate cheltuieli de executare cheltuielile suportate de părțile în procedura de executare pentru asistență juridică. Debitorii ai taxelor pentru efectuarea actelor de executare și ai spezelor procedurii de executare sunt în mod solidar creditorul și debitorul procedurii de executare, dacă legea nu prevede altfel. Iar, în cazul în care creditorul a avansat integral cheltuielile de executare, debitor al cheltuielilor devine debitorul procedurii de executare.

Partea care solicită îndeplinirea unui act sau întreprinderea unei acțiuni în cadrul procedurii de executare este obligată să avanseze taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare necesare în acest scop. Pentru actele sau acțiunile dispuse și efectuate din oficiu de către executorul judecătoresc, cheltuielile se avansează de către creditor.

Dacă, potrivit documentului executoriu, calitatea de debitor o au mai multe persoane, acestea achită solidar cheltuielile de executare. Partea interesată poate pretinde restituirea cheltuielilor de executare avansate prin înaintarea unei cereri executorului judecătoresc și prezentarea dovezilor de achitare a cheltuielilor. Sumele ce urmează a fi încasate în calitate de cheltuieli de executare se încasează în baza unei încheieri emise de executorul judecătoresc, fără citarea părților.

Încheierea este un document executoriu. În cazul în care cheltuielile nu au fost avansate, executorul judecătoresc emite o încheiere de încasare a acestora în temeiul borderoului de calcul al cheltuielilor de executare.

Cererea creditorului, documentele care confirmă achitarea, borderoul de calcul al cheltuielilor de executare și originalul încheierii de încasare a acestor cheltuieli se anexează la dosarul de executare. Încheierea privind încasarea cheltuielilor de executare sau refuzul de emitere a unei astfel de încheieri pot fi contestate în modul prevăzut la art. 66 CE.

Taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc. Potrivit art. 37 alin. (1) CE, taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc sunt plățile, a căror mărime este stabilită de Guvern [29], pe care creditorul sau partea care solicită efectuarea acestor acțiuni le va achita pentru toate acțiunile efectuate de executorul judecătoresc din oficiu sau la cererea părților în procedura de executare.

Deși Codul de executare nu prevede expres care sunt categoriile taxelor de executare, aspectul dat este reglementat de Regulamentul privind modul de determinare a mărimii taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și a spezelor procedurii de executare, astfel, potrivit pct. Taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc se compun din: 1) *taxe de gestiune a dosarelor de executare și administrare a documentelor*; 2) *taxe pentru acțiunile procedurale întreprinse de executorul judecătoresc*; 3) *taxe pentru serviciile prestate de executorii judecătorești*.

La solicitarea persoanei interesate, executorul judecătoresc este în drept să accepte eșalonarea achitării taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc. De obligația avansării taxelor pentru efectuarea din oficiu a actelor executorului judecătoresc sunt scutiți creditorii conform documentelor privind: a) *încasarea pensiei de întreținere*; b) *încasarea sumelor bănești pentru reparația prejudiciilor cauzate prin vătămarea integrității corporale, prin o altă vătămare a sănătății sau prin deces, dacă reparația se efectuează sub formă de prestații bănești periodice*; c) *restabilirea la locul de muncă*; d) *încasarea indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și*

altor prestații de asigurări sociale prevăzute de lege; e) încasarea sumelor în beneficiul statului și confiscările.

Spezele procedurii de executare. Spezele procedurii de executare, modul de determinare a mărimii cărora este stabilit de Guvern, se constituie din cheltuielile pentru: a) transportul, păstrarea și vânzarea bunurilor debitorului; b) deschiderea forțată și închiderea încăperilor; strămutarea sau înlăturarea îngrădirilor; c) remunerarea specialiștilor, experților, martorilor asistenți și altor persoane antrenate în procesul de executare, în conformitate cu legea; d) deplasările executorului judecătoresc efectuate în cadrul procedurii de executare; e) căutarea debitorului și a bunurilor lui; f) transferul (expedierea) sumelor încasate; g) transmiterea sau înmânarea încheierilor, înștiințărilor, telegramelor etc.; h) asigurarea aducerii forțate a debitorului; i) organizarea și desfășurarea licitației; j) plățile bancare pentru transferul și convertirea mijloacelor bănești; k) eliberarea copiilor și duplicatelor de pe actele procedurale; l) comunicarea actelor executorului judecătoresc.

Taxe pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare vor fi avansate de către creditor sau de persoana care solicită efectuarea acestor acte, conform borderoului întocmit de executorul judecătoresc, în cel mult 3 zile de la data comunicării sau pe măsura identificării necesității cheltuielilor de executare. Sumele destinate avansării taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și avansării spezelor procedurii de executare pot fi plătite atât prin virament la contul executorului judecătoresc, cât și direct în numerar. Pentru documentele executorii conform cărora calitatea de creditor o are statul se vor achita în avans taxele de intentare și de arhivare a dosarului de executare, precum și spezele procedurii de executare.

Onorariul executorului judecătoresc. Potrivit art. 38 alin. (1) CE, onorariul executorului judecătoresc este încasat de la debitor, dacă legea nu prevede altfel, în temeiul unei încheieri emise de executorul judecătoresc, în toate cazurile de stingere, totală sau parțială, a obligației stabilite în documentul executoriu sau de încetare a procedurii de executare.

Executorii judecătorești pot negocia avansarea totală sau parțială a onorariului de către creditor, nu însă și să condiționeze punerea în executare a documentelor executorii de achitarea anticipată a onorariului. În cazul anulării, prin decizie irevocabilă, a hotărârii judecătorești în al cărei temei a fost eliberat titlul executoriu, taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare avansate la contul executorului judecătoresc se restituie de către acesta din urmă, la cererea persoanei interesate, în măsura în care acțiunile pentru care au fost destinate nu au început în momentul depunerii cererii.

Din momentul intentării procedurii de executare, toate achitățile între debitor și creditor se fac prin intermediul biroului executorului judecătoresc, cu excepția cazului în care aceștia încheie o tranzacție în condițiile art. 62 CE. Sumele destinate creditorilor se transferă de către debitor pe contul curent special al executorului judecătoresc ori se remit în numerar executorului judecătoresc. Sumele menționate se depun sau se transferă de către debitor în monedă națională, precum și în valută străină, inclusiv în numerar de către persoanele fizice – în cazurile în care Legea nr. 62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară permite primirea/efectuarea pe teritoriul Republicii Moldova a plăților și a transferurilor în valută străină în privința datoriei dintre creditor și debitor.

Executorul judecătoresc **depune neîntârziat** sumele destinate creditorilor pe contul său curent special. Sumele încasate în folosul statului se depun de către debitor sau de către executorul judecătoresc nemijlocit în instituția financiară.

Sumele de pe contul curent special se eliberează creditorului persoană fizică în numerar, sau se virează în contul acestuia, iar creditorului persoană juridică i se virează în contul lui. Numerarul se eliberează creditorului sau unei alte persoane care are procură ce confirmă acest drept. Sumele aflate în contul executorului judecătoresc se eliberează ori se transferă imediat, dar nu mai mult de 4 zile lucrătoare. În cazul transferării sumelor la contul creditorului, creanța se consideră stinsă din momentul în care suma datorată este înscrisă în contul creditorului.

6.4. Calcularea cheltuielilor de executare

Calcularea taxelor și spezelor în procedura de executare. Procedura de determinare a mărimii taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc, a spezelor procedurii de executare și modului de percepere a acestora sunt stabilite de Regulamentul privind modul de determinare a mărimii taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și a spezelor procedurii de executare [29] (în continuare – Regulament).

Actele efectuate de executorul judecătoresc în cadrul procedurii de executare, precum și în afara ei, sunt achitate în cuantumul stabilit de Regulament. Taxele pentru actele efectuate de executorul judecătoresc și spezele procedurii de executare suportate de executorul judecătoresc îi sunt rambursate în măsură deplină. Executorul judecătoresc nu este în drept să pretindă pentru actele efectuate plăți mai mari decât cele stabilite în Regulament.

Potrivit pct. 5 al Regulamentului, executorul judecătoresc este obligat: *1) să țină evidența tuturor mijloacelor bănești primite, încasate, eliberate și/sau achitate, conform prevederilor Regulamentului respectiv; 2) să ofere, la solicitare, părților procedurii de executare un raport detaliat privind costurile procedurii de executare; 3) să afișeze la sediul biroului său, într-un loc accesibil, cuantumul plăților stabilite de prezentul Regulament.*

Taxele pentru actele efectuate de executorul judecătoresc și spezele procedurii de executare, prevăzute de Regulament, se aplică în egală măsură creditorilor, precum și creditorilor intervenienți, care s-au alăturat la procedura de executare.

Justificarea acțiunilor pentru care au fost încasate (avansate) taxele pentru actele efectuate de executorul judecătoresc se face în baza actelor ce vor fi întocmite, în condițiile legii, de executorul judecătoresc pentru acțiunea respectivă, iar a spezelor procedurii de executare – prin confirmarea achitării serviciilor.

Mărimea taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și a spezelor procedurii de executare se stabilește în unități convenționale. **O unitate convențională este egală cu 20 de lei.**

Calcularea onorariului executorului judecătoresc. Potrivit art. 38 alin. (2) CE, pentru documentele executorii cu caracter pecuniar, onorariul executorului judecătoresc va fi calculat în cotă procentuală din suma datoriei stinse, după cum urmează: a) pentru sumele de până la 100.000 de lei, onorariul va constitui 10% din suma stinsă. În toate cazurile, cu excepția documentelor executorii privind încasările periodice și încasarea amenzilor, onorariul nu va fi mai mic de 500 de lei. În cazul documentelor executorii privind încasarea amenzilor, onorariul nu va fi mai mic de 200 de lei; b) pentru sumele cuprinse între 100.001 lei și 300.000 de lei, onorariul va fi de 10.000 de lei plus 5% din suma ce depășește 100.001 lei; c) pentru sumele de peste 300.000 de lei, onorariul va fi de 20 de mii de lei plus 3% din sumele ce depășesc 300.000 lei, dar nu va fi mai mare de 300.000 de lei.

Onorariul executorului judecătoresc pentru vânzarea locuințelor gajate/ipotecate la solicitarea creditorului gajist, care au fost procurate prin intermediul Programului de stat „Prima casă”, va fi calculat în conformitate cu prevederile prezentului articol, dar nu va depăși 5.000 de lei.

În cazul încetării procedurii de executare în alte temeiuri decât cele indicate la art. 38 alin. (1) CE, onorariul va fi achitat după cum urmează: a) în cazul în care procedura de executare a încetat, ca urmare a faptului că între creditor și debitor a fost încheiată o tranzacție, în condițiile CE (art. 83 alin. (1) lit. b) CE) – onorariul va fi achitat de debitor cu aplicarea coeficientului de 0,7 la mărimea obișnuită a acestuia; b) în cazul încetării procedurii de executare ca urmare a faptului că hotărârea, decizia sau încheierea în al cărei temei a fost eliberat documentul executoriu a fost anulată printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă (art. 83 alin. (1) lit. e) CE) – onorariul va fi achitat de creditor; c) în cazul încetării din viață, al declarării dispariției fără urmă sau al declarării decesului creditorului, când creanța nu admite succesiunea de către succesorul său de drepturi, onorariul, calculat din valoarea creanței, va fi achitat de debitor; d) în cazul încetării din viață, al declarării dispariției fără urmă sau al declarării decesului debitorului, când obligația nu admite succesiunea de către succesorul său de drepturi, onorariul, calculat din valoarea creanței, va fi achitat de către

succesorii de drepturi; e) în cazul încetării procedurii de executare ca urmare a faptului că creditorul a renunțat la executare (art. 83 alin. (1) lit. e) CE) – onorariul, calculat din valoarea creanței, va fi achitat de creditor; f) în cazul executării documentului executoriu în termenul prevăzut la art. 60 alin. (3) CE, onorariul va fi achitat de debitor în proporție de 50% din mărimea obișnuită a acestuia.

Mărimea onorariului pentru documentele executorii cu caracter nepecuniar va fi stabilită în conformitate cu anexa la Codul de executare¹⁶.

Sarcini de autoevaluare:

1. Distingeți particularitățile de intentare a procedurii de executare silită.
2. Determinați modalitățile de intentare a procedurii de executare silită.
3. Specificați termenele de prezentare a documentelor executorii.
4. Definiți condiția respectării termenului de executare benevolă.
5. Analizați condițiile de formă și de conținut ale cererii de intentare a procedurii de executare silită.
6. Caracterizați particularitățile încheierii de intentare a procedurii de executare.
7. Stabiliți temeiurile de refuz în intentarea procedurii de executare.
8. Delimitați categoriile cheltuielilor de executare.
9. Analizați modul de calculare a cheltuielilor de executare.
10. Elaborați proiectul unei cereri privind intentarea procedurii de executare silită.
11. Proiectați încheierea executorului judecătoresc privind refuzul sau intentarea procedurii de executare silită.
12. Întocmiți proiectul unui borderou de calcul al cheltuielilor de executare.

¹⁶ N. a. – A se vedea în acest sens Anexa la Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443 din 24.12.2004. Publicat: 05.11.2010, în Monitorul Oficial, nr. 214-220, art. 704.

Test-grilă:

1. Executorul judecătoresc poate refuza intentarea procedurii de executare dacă:
 - a) documentul nu este de competența sa;
 - b) s-a împlinit 1 an de zile de la eliberarea documentului executoriu de către instanța de judecată;
 - c) termenul de executare benevolă acordat prin lege sau indicat în documentul executoriu a expirat;
 - d) documentul este înaintat spre executare de reprezentantul creditorului împuternicit prin contract.
2. Este în drept executorul judecătoresc să primească spre executare încheierea irevocabilă a instanței de judecată neînsoțită de titlu executoriu cu privire la obligarea debitorului la efectuarea unor acțiuni:
 - a) nu este în drept să refuze;
 - b) este în drept să refuze;
 - c) se lasă la discreția executorului judecătoresc;
 - d) nu este reglementat.
3. Care cheltuieli nu se includ în spezele procedurii de executare:
 - a) transportul, păstrarea și vânzarea bunurilor debitorului;
 - b) deschiderea forțată și închiderea încăperilor, strămutarea sau înlăturarea îngrădirilor;
 - c) plata locațiunii oficiului executorului judecătoresc;
 - d) deplasările executorului judecătoresc efectuate în cadrul procedurii de executare.
4. Care cheltuieli nu se includ în cheltuielile procedurii de executare:
 - a) taxele de gestiune a dosarelor de executare și administrare a documentelor;
 - b) taxele pentru acțiunile procedurale întreprinse de executorul judecătoresc;
 - c) taxele pentru serviciile prestate de executorii judecătorești;
 - d) asigurarea aducerii forțate a debitorului.
5. Care cheltuieli nu se încadrează în cheltuielile de executare:
 - a) cheltuielile necesare pentru asistența juridică la faza executării actelor judecătorești;

- b) onorariul executorului judecătoresc;
 - c) spezele de executare;
 - d) taxele de executare.
6. Poate fi executată din oficiu încheierea executorului judecătoresc de încasare a cheltuielilor de executare:
- a. nu;
 - b. da;
 - c. la discreția executorului judecătoresc;
 - d. la discreția instanței de judecată.
7. Care va fi cuantumul onorariului executorului judecătoresc când părțile încheie o tranzacție de împăcare prin care reduc suma obligației din documentul executoriu:
- a) 50% din suma prevăzută de documentul executoriu;
 - b) 50% din suma prevăzută în tranzacția de împăcare a părților;
 - c) 70% din suma prevăzută în tranzacția de împăcare a părților;
 - d) 500 lei.
8. Are sau nu obligația executorul judecătoresc de a restitui cheltuielile de executare avansate de creditor până la executarea documentului executoriu:
- a) da, are obligația să le restituie imediat;
 - b) nu, nu are obligația să le restituie;
 - c) are obligația să le restituie doar după încasarea lor din contul debitorului;
 - d) legea nu reglementează.
9. Ce efecte juridice are preluarea procedurii de executare de către un alt executor judecătoresc asupra actelor îndeplinite de executorul judecătoresc precedent:
- a) procedura de executare se inițiază de la început;
 - b) își păstrează efectul deplin;
 - c) puterea lor juridică se apreciază la discreția instanței de judecată;
 - d) puterea lor juridică se apreciază la discreția creditorului.

Surse bibliografice recomandate:

1. BĂCANU, I. ș.a. *Drept procesual civil. Executarea silită*. Vol. II, ed. a II-a revăzută. București: Lumina Lex, 1998.
2. BELEI, E. ș.a. *Drept procesual civil. Partea specială*. Chișinău: Lexon, 2016.
3. Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443 din 2004. Publicat: 03.03.2005 în *Monitorul Oficial*, nr. 34-35, art. 112. Data intrării în vigoare: 01.07.2005.
4. Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 39 din 14.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 15 alin. (2) lit. d) și art. 38 alin. (4) lit. f) din Codul de executare al Republicii Moldova (sesizarea nr. 24g/2017). Publicată: 02.03.2018 în *Monitorul Oficial*, nr. 68-76, art. 36. În vigoare din: 14.12.2017.
5. Hotărârea Curții Constituționale nr.22 din 08.10.2019 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 61 alin. (1) din Codul de executare (sesizarea nr. 152g/2019).
6. Hotărârea Guvernului nr. 886 din 23.09.2010 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de determinare a mărimii taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și a spezelor procedurii de executare. Publicată: 01.10.2010 în *Monitorul Oficial*, nr. 191-19, art. 977.
7. Hotărârea Plenului C.S.J. nr. 10 din 16.12.2013 cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Codului de executare în cauzele civile.
8. Recomandarea Plenului C.S.J. nr. 75 din 17.04.2015 cu privire la modul de aplicare a art. 24 din Codul de executare.
9. Recomandarea nr. 82 din 21.10.2015 cu privire la momentul punerii în executare a hotărârilor date de instanțele de judecată în cauzele de contencios administrativ.
10. Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116 din 19.07.2018. Publicat: 17-08-2018 în *Monitorul Oficial*, nr. 309-320, art. 466.

Tema 7. PARTICULARITĂȚILE PROCEDURII DE EXECUTARE SILITĂ. OBIECTUL EXECUTĂRII SILITE ȘI PROCEDURA DE SECHESTRARE ȘI VÂNZARE A BUNURILOR

Unități de conținut:

- 7.1. Particularitățile procedurii de executare silită*
- 7.2. Incidentele procedurii de executare silită*
- 7.3. Obiectul procedurii de executare silită*
- 7.4. Particularitățile procedurii de sechestrare și vânzare a bunurilor*

Concepte:

Particularitățile procedurii de executare silită: Explicarea drepturilor și explicațiilor părților. Procedura de conciliere. Aplicarea măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu. Modalitățile (măsurile) de executare silită.

Obiectul procedurii de executare silită: Particularitățile procedurii de sechestrare și vânzare a bunurilor. Procedura de sechestrare și evaluare a bunurilor sechestrate. Păstrarea bunurilor sechestrate. Vânzarea bunurilor sechestrate. Ridicarea sechestrului de pe bunuri.

Obiective de referință:

- *să identifice* particularitățile procedurii de executare silită;
- *să proiecteze* particularitățile etapei de explicare a drepturilor și obligațiilor părților în procedura de executare silită;
- *să analizeze* conținutul procedurii de conciliere;
- *să distingă* particularitățile aplicării măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu;
- *să dezvolte* conținutul și trăsăturile modalităților (măsurilor) de executare silită;
- *să definească* obiectul procedurii de executare silită;

- să identifice particularitățile procedurii de sechestrare și vânzare a bunurilor;
- să proiecteze procedura de sechestrare și evaluare a bunurilor sechestrate;
- să stabilească particularitățile de păstrare a bunurilor sechestrate;
- să identifice importanța și conținutul procedurii de vânzare a bunurilor sechestrate;
- să distingă aspectele procedurale ale ridicării sechestrului de pe bunuri;
- să întocmească proiectul unui proces-verbal de conciliere a părților în cadrul procedurii de executare silită;
- să elaboreze proiectul unei încheieri privind aplicarea măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu;
- să redacteze proiectul unei contestații împotriva procesului-verbal de sechestrare etc.

Repere de conținut:

7.1. Particularitățile procedurii de executare silită

Explicarea drepturilor și obligațiilor părților. Procedura de conciliere. Potrivit art. 62 alin. (1) CE, în încheierea de intentare a procedurii de executare, executorul judecătoresc va fixa termenul în care părțile vor fi obligate să se prezinte la biroul acestuia, pentru a li se comunica drepturile și obligațiile lor, inclusiv posibilitatea de conciliere sau, după caz, de determinare a modalității de executare și/sau a consecutivității de urmărire a bunurilor debitorului. Părțile se pot prezenta personal la biroul executorului judecătoresc sau împuternici un reprezentant în acest sens în modul prevăzut de lege.

În cazul în care părțile convin asupra condițiilor de executare, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în care indică aceste condiții, ele devenind obligatorii pentru părți.

În cazul în care părțile au convenit asupra încheierii unei tranzacții, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în care consemnează condițiile tranzacției, acest proces-verbal servind drept temei pen-

tru încetarea procedurii de executare. Procesul-verbal al executorului judecătoresc prin care se întărește tranzacția este un document executoriu. Totodată, este de menționat că, în cazul în care părțile sunt reprezentate, executorul judecătoresc va verifica dacă acestea au fost împuternicite cu dreptul de a încheia tranzacție în modul prevăzut de art. 50 CE.

În cazul în care una dintre părți sau ambele părți nu se prezintă, ori concilierea nu se finalizează cu încheierea unei tranzacții, executorul judecătoresc consemnează faptul într-un proces-verbal și continuă urmărirea patrimoniului debitorului. Procesele-verbale întocmite în condițiile art. 62 CE sunt semnate obligatoriu de părțile în procedura de executare prezente la procedura de conciliere sau de reprezentanții acestora, sunt certificate cu semnătura și cu ștampila executorului judecătoresc și înmânate părților în procedura de executare. Procesele-verbale nu pot fi contestate.

Procedura de conciliere a părților **poate fi reluată la orice etapă a procedurii de executare**, la cererea unei părți în procedura de executare.

Prevederile art. 62 CE nu se aplică în cazul documentelor executorii conform cărora calitatea de creditor o are statul.

Măsurile asigurătorii aplicate de executorul judecătoresc până la încheierea tranzacției, în condițiile art. 62 alin. (3) CE, pot fi ridicate total sau parțial de acesta doar la cererea scrisă a creditorului sau în baza unui proces-verbal de constatare a executării.

În cazul în care părțile în procedura de executare încheie, până la aplicarea măsurilor de executare silită, o tranzacție în condițiile prezentului articol, executorul judecătoresc beneficiază de un onorariu în proporție de 50% din onorariul stabilit pentru executarea integrală a documentului executoriu.

Aplicarea măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu. În scopul asigurării executării eficiente a documentului executoriu, **odată cu intentarea procedurii de executare și pe tot parcursul acesteia**, executorul judecătoresc este în drept să aplice măsuri de asigurare a executării documentului executoriu în măsura în care acestea au o legătură cauzală directă cu dispozitivul documentului executoriu sau rezultă direct din acesta, după cum urmează:

- a) să aplice sechestru pe mijloacele bănești sau pe bunurile debitorului;
- b) să interzică debitorului de a săvârși anumite acte;
- c) să interzică altor persoane de a transmite debitorului bunuri sau de a îndeplini față de el alte obligații;
- d) să interzică persoanelor fizice și juridice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, efectuarea anumitor acte în privința debitorului sau a bunurilor lui, inclusiv a bunurilor care vor fi dobândite în viitor, care ar putea duce la împiedicarea executării documentului executoriu (art. 63 alin. (1) CE).

De asemenea, Codul de executare prevede la art. 64 CE, drept o măsură excepțională de asigurare a executării documentului executoriu, **aplicarea de către instanța de judecată a interdicției debitorului de a părăsi țara**, la demersul motivat al executorului judecătoresc, numai după aplicarea măsurilor de asigurare menționate *supra* și numai în cazurile în care prezența debitorului este necesară pentru executarea eficientă a documentului executoriu¹⁷.

Executorul judecătoresc este obligat să țină un registru de evidență a măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu.

Încheierea privind asigurarea executării documentului executoriu poate fi contestată în instanță de judecată. În cadrul examinării cererii de contestare a aplicării măsurilor de asigurare, instanța de judecată nu poate dispune suspendarea executării încheierii prin care acestea au fost aplicate.

Recursul depus împotriva încheierii instanței de judecată privind anularea sau substituirea măsurilor de asigurare a executării suspendă executarea încheierii.

Sistarea executării încheierilor de aplicare a măsurilor de asigurare a executării, în cazul anulării acestora de către instanță, se admite doar în temeiul hotărârii judecătorești definitive și se execută imediat de executorul judecătoresc care are în procedură sa documentul executoriu în baza căruia s-a dispus aplicarea măsurilor de asigurare a executării.

¹⁷ N.a. – pentru detalii privind temeiurile și procedura de aplicare a interdicției de a părăsi țara a se vedea pct. 3.1. al Capitolului I din prezenta lucrare.

Ridicarea măsurilor de asigurare se dispune prin încheiere a executorului judecătoresc, din oficiu, în cazul în care debitorul achită datoria și restituie cheltuielile de executare.

De asemenea, un aspect deosebit de important este faptul că, potrivit art. 64¹ CE, măsurile de asigurare în procedura de executare se aplică și se mențin doar dacă aplicarea sau menținerea lor este necesară și proporțională.

Modalitățile (măsurile) de executare silită. Potrivit art. 74 CE, executarea silită se efectuează prin:

- a) urmărirea mijloacelor bănești (inclusiv în valută străină) în numerar ale debitorului;
- b) urmărirea mijloacelor bănești (inclusiv în valută străină) de pe conturile bancare ale debitorului;
- c) urmărirea bunurilor debitorului prin aplicarea sechestrului pe bunuri și prin vânzarea sau administrarea lor silită;
- d) urmărirea salariului, pensiei, bursei și altor venituri ale debitorului;
- e) urmărirea mijloacelor bănești (inclusiv în valută străină) și bunurilor debitorului care se află la terți;
- f) ridicarea de la debitor și predarea către creditor a obiectelor indicate în documentul executoriu;
- g) alte măsuri prevăzute de lege.

Timpul efectuării actelor de executare. Actele de executare pot fi efectuate în zilele lucrătoare, între orele 6.00 și 22.00 (art. 69 alin. (1) CE).

Executarea începută va putea fi continuată peste aceste ore în aceeași zi sau în zilele următoare.

Executarea silită în zilele nelucrătoare sau în alt timp decât cel indicat la art. 69 alin.(1) CE se admite la cererea motivată a creditorului.

Termenul de executare. Potrivit art. 70 alin. (1) CE, documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul în care nu este indicat, într-un termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sunt:

- 1) complexitatea procedurii de executare, comportamentul participanților la procedura de executare;

- 2) interesul creditorului; și
- 3) conduita executorului judecătoresc.

Titlul executoriu privind repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești va fi executat în cel mult 3 luni de la prezentarea sa spre executare.

Expedierea și înmânarea actelor executorului judecătoresc. Potrivit art. 67 alin. (1) CE, actele executorului judecătoresc se trimit destinatarului prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, sau prin orice alt mijloc care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui (telegramă, fax, e-mail etc.), ori se înmânează personal destinatarului ori altor persoane indicate la alin.(2), din aceeași normă, de către executorul judecătoresc din oficiu sau la cererea părții interesate.

În cazul absenței destinatarului persoană fizică, documentele menționate la art. 67 alin.(1) CE se înmânează unui membru adult al familiei sale, rudelor, afinilor acestuia sau unei persoane care locuiește cu destinatarul, unei persoane cu funcție de răspundere din primărie sau președintelui asociației locatarilor de la domiciliul destinatarului, pentru a i se transmite lui. Persoana care a primit documentele este responsabilă de transmiterea sau de comunicarea lor neîntârziată destinatarului, răspunde pentru prejudiciile cauzate prin necomunicarea sau prin comunicarea tardivă a actelor. Documentul se consideră înmânat destinatarului la data indicată în avizul de primire.

În cazul persoanei juridice, documentele se expediază pe adresa ei juridică și se consideră recepționate la data intrării lor în sediu sau la data înmânării lor unui angajat din administrație, din oficiul sau din secretariatul debitorului pentru a fi transmise destinatarului.

În cazul în care înmânarea actului executorului judecătoresc către persoanele indicate la art. 67 alin.(2) și (3) CE nu a fost posibilă, actul va fi comunicat prin publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova (art. 67 alin. (4) CE).

Atât destinatarul, cât și persoana care a primit documentele pentru a le transmite semnează și restituie avizul de primire. Refuzul de a

primi actele executorului judecătoresc se atestă de către executorul judecătoresc în proces-verbal. Acest fapt însă nu împiedică efectuarea actelor de executare.

Termenul de contestare curge de la data indicată în avizul de primire, în confirmarea transmiterii documentului sau în procesul-verbal de înmânare a actului persoanelor indicate la art. 67 alin.(2) și (3) CE, sau de la data comunicării actului în modul prevăzut la alin.(4) din aceeași normă.

Obligația părților de a comunica schimbarea domiciliului ori a sediului. Dacă, pe parcursul procedurii executării documentului executoriu, își schimbă domiciliul sau sediul, adresa poștală sau electronică, numărul de telefon/fax, părțile în procedura de executare sunt obligate să comunice executorului judecătoresc noua adresă, noul număr de telefon, de fax etc. (art. 68 alin. (1) CE).

În caz contrar, documentele afișate sau înmânate la ultima adresă sau expediate la numărul de fax cunoscut executorului judecătoresc se consideră comunicate.

În cazul neîndeplinirii obligației de a comunica schimbarea domiciliului sau a sediului, executorul judecătoresc poate prezenta instanței de judecată procesul-verbal respectiv pentru aplicarea unei sancțiuni contravenționale.

7.2. Incidentele procedurii de executare silită

În doctrina procesual civilă, s-a reliefat ideea că prin „incident procedural” se înțelege orice contestație care se grefează pe cererea principală și care este de natură să suspende, să întrerupă, să stingă cursul judecării sau să modifice soluția [99, p. 117].

Raportând **această definiție pe planul executării silită, se poate spune că incidentele procedurii de executare silită** sunt acele împrejurări sau impedimente care temporizează, împiedică, amână, suspendă, restrâng sau sting executarea silită.

Astfel, la categoria incidentelor procedurale în cadrul procedurii de executare silită, putem menționa:

- 1) *prescripția, întreruperea și repunerea în termenul de prezentare a documentului executoriu spre executare;*

- 2) *competența teritorială a executorului judecătoresc, conexarea procedurilor de executare, strămutarea documentului executoriu, conflictul de competență;*
- 3) *recuzarea sau abținerea de la recuzare a executorului judecătoresc;*
- 4) *sucesiunea procesuală în procedura de executare silită;*
- 5) *explicarea hotărârii, a ordinii și modului de executare;*
- 6) *schimbarea modului și ordinii de executare a hotărârii;*
- 7) *suspendarea procedurii de executare silită;*
- 8) *amânarea executării silite;*
- 9) *restituirea documentului executoriu etc.*

Efectele juridice ale incidentelor în procedura de executare constau în luarea unor măsuri procesuale de către executorul judecătoresc sau instanța de judecată, după caz, sub formă de încheieri motivate sau procese-verbale, cu privire la aprobarea sau infirmarea incidentului apărut, precum și la modurile, termenele și condițiile de soluționare a acestora (de exemplu, refuzul de a intenta procedura de executare silită în cazul expirării termenului de prescripție etc.).

7.3. Obiectul procedurii de executare silită

Spre deosebire de legislația altor state, Codul de executare al Republicii Moldova stabilește cercul obligațiilor susceptibile de executare silită (obiectul executării silite) într-o manieră de o generalitate excesivă, astfel, dacă potrivit art. 10 alin. (1) CE, executarea silită reprezintă un ansamblu de măsuri, prevăzute de prezentul cod, prin care creditorul realizează, prin intermediul executorului judecătoresc, cu concursul organelor de stat abilitate, **drepturile sale, recunoscute printr-un document executoriu**, dacă debitorul nu-și îndeplinește benevol obligațiile (de unde și rezultă caracterul general al stabilirii obiectului executării silite), atunci, potrivit art. 628 alin. (1) CPC al României, pot fi executate silit obligațiile al căror obiect constă în plata unei sume de bani, predarea unui bun ori a folosinței acestuia, desființarea unei construcții, a unei plantații ori a altei lucrări, încredințarea minorului, stabilirea locuinței și vizitarea acestuia sau în luarea unei alte măsuri stabilite prin titlul executoriu.

riu, observând astfel că legislația română, deși nu se limitează la, stabilește expres cercul obligațiilor care sunt susceptibile de executare, considerăm că cea din urmă modalitate de a determina obiectul executării silite, este una mai reușită.

Revenind la determinarea obiectului executării silite conform legislației naționale, pornind de la normele speciale ale Codului de executare silită, putem menționa că pot fi supuse executării silite orice obligații care se referă la (dar nu se limitează la acestea): plata unei sume de bani, remiterea unui bun sau a folosinței acestuia, demolarea unei construcții, stabilirea domiciliului copilului minor, efectuarea unor acte nelegate de remiterea unor sume de bani sau a unor bunuri, restabilirea salariatului la locul de muncă, evacuarea din spațiul locativ, schimbul forțat al încăperii etc.

Astfel, în ceea ce privește urmărirea bunurilor debitorului, potrivit art. 88 CE, poate fi urmărit orice bun corporal ori universalitate de bunuri ale debitorului, care se află în circuit civil, indiferent de faptul la cine se află în posesiune, precum și orice drept patrimonial sau creanță bănească, cu excepția celor care nu sunt pasibile de urmărire silită. Bunurile supuse unui circuit civil limitat pot fi urmărite numai în condițiile prevăzute de lege.

La cererea executorului judecătoresc, deținătorii de registre și de informații relevante pentru procedura de executare, instituțiile financiare, Serviciul Fiscal de Stat, organele cadastrale, alte persoane fizice sau juridice sunt obligate să îi comunice, în cel mult 10 zile, informațiile necesare pentru efectuarea executării silite.

Totodată, art. 89 CE stabilește categoriile de bunuri care nu pot fi supuse urmăririi (executării silite), și anume, nu pot fi urmărite:

- 1) bunurile strict necesare uzului personal sau casnic al debitorului persoană fizică și al membrilor lui de familie:
 - a) îmbrăcămintea, pentru fiecare persoană: un palton de iarnă și unul de toamnă, un costum de iarnă și unul de vară (pentru bărbați), două rochii sau două costume de vară și două de iarnă (pentru femei), o pălărie și o căciulă de iarnă, două broboarde de vară și două de iarnă (pentru femei), altă îmbrăcămintă întrebuințată timp îndelungat și care nu are valoare;

- b) încălțăminte, lenjeria de corp și de pat, cu excepția obiectelor confecționate din materiale prețioase, precum și a obiectelor care au valoare artistică;
- c) toate bunurile copiilor;
- d) mobila: câte un pat și un scaun pentru fiecare persoană, o masă, un dulap pentru familie;
- e) icoanele și portretele de familie, verighetele;
- f) ordinele, medaliile, alte semne distinctive cu care a fost decorat debitorul sau membrii lui de familie;
- g) obiectele (inclusiv manualele și cărțile) necesare debitorului pentru a-și continua exercitarea profesiei;
- h) mijloacele de transport speciale pentru persoanele cu dizabilități, obiectele necesare persoanelor cu dizabilități și bolnavilor, destinate îngrijirii lor;
- i) produsele alimentare în cantități necesare pentru hrana debitorului și a membrilor lui de familie pe 3 luni;
- j) combustibilul necesar în prepararea bucatelor și încălzirea locuinței familiei în perioada rece a anului;
- 2) semințele de culturi agricole pentru însămânțare și sădire, în limitele necesare uzului personal al debitorului și familiei sale, când acestea aparțin unui debitor persoană fizică, a cărui activitate nu ține de producerea sau comercializarea acestora;
- 3) nutrețul pentru vitele care nu au fost urmărite, necesar până la strânsul nutrețurilor noi sau până la scoaterea vitelor la pășunat, după caz;
- 5) bunurile din domeniul public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale;
- 6) alte bunuri care, conform legii, nu pot fi urmărite.

În ceea ce privește consecutivitatea urmăririi bunurilor debitorului, potrivit art. 90 alin. (1) CE, aceasta poate fi stabilită, de comun acord al părților în procedura de executare, ținându-se cont de prioritatea intereselor creditorului.

Iar, în cazul în care debitorul nu indică în ce consecutivitate solicită să fie urmărite bunurile sale, consecutivitatea va fi stabilită de creditor, în comun cu executorul judecătoresc, ținându-se cont de următoarea consecutivitate:

- a) în primul rând, vor fi urmărite bunurile personale ale debitorului libere de gaj sau de ipotecă și mijloacele bănești;
- b) în al doilea rând, vor fi urmărite bunurile debitorului care se află în proprietate comună pe cote-părți sau în devălmășie, libere de gaj sau de ipotecă;
- c) în al treilea rând, vor fi urmărite bunurile gajate sau ipotecate;
- d) în ultimul rând, va fi urmărit bunul imobil în care domiciliază debitorul.

În ceea ce privește particularitățile urmăririi unor categorii specifice de bunuri reglementate de Codul de executare, acestea vor fi examinate în Capitolul 8 al prezentei lucrări.

7.4. Particularitățile procedurii de sechestrare și vânzare a bunurilor

Potrivit art. 115 alin. (1) CE, sechestrarea bunurilor constă în întocmirea unui proces-verbal în condițiile art. 118 CE. Astfel, potrivit art. 118 CE, despre sechestrarea și/sau ridicarea bunurilor se întocmește un proces-verbal în trei exemplare, după modelul prevăzut la art. 75 CE.

În procesul-verbal se enumeră obiectele și documentele sechestrate, indicându-se numărul, măsura, greutatea lor, genul, elementele de individualizare, gradul de uzură și, pe cât este posibil, valoarea lor. În cazul valorilor mobiliare, se indică numărul, emitentul, prețul nominal și alte date cunoscute în momentul sechestrării lor.

Procesul-verbal de sechestrare și/sau de ridicare a bunurilor se aduce la cunoștință tuturor persoanelor care participă la efectuarea acestor acte procesuale, fapt confirmat prin semnătura fiecăreia. Refuzul de a semna procesul-verbal se consemnează în acesta.

Dacă, în timpul aplicării sechestrului, debitorul sau alte persoane au încălcat ordinea publică ori au încercat să distrugă sau să ascundă bunurile, executorul judecătoresc va consemna în procesul-verbal aceste acțiuni, indicând, totodată, și măsurile pe care le-a întreprins.

Procesul-verbal de sechestrare și/sau de ridicare a bunurilor poate fi contestat în instanța de judecată în termen de 7 zile de la data întocmirii sau comunicării lui, după caz.

Copia de pe procesul-verbal de sechestrare și/sau de ridicare a bunurilor se înmânează, contra semnătură, debitorului sau reprezentantului său ori unui membru adult al familiei sale, după caz, iar dacă aceștia sunt absenți, se înmânează reprezentantului organizației de exploatare a locuințelor sau, după caz, reprezentantului autorității administrației publice locale de nivelul întâi, cărora li se explică dreptul și modul de contestare a acestor acte procesuale ori se transmit prin alte modalități prevăzute pentru comunicarea actelor executorului judecătoresc. În cazul sechestrării și/sau ridicării bunurilor debitorului persoană juridică, copia de pe procesul-verbal se înmânează în conformitate cu prevederile stabilite în prezentul cod pentru comunicarea actelor executorului judecătoresc persoanelor indicate la art.115 alin. (2) CE (art. 119 CE).

Sechestrarea bunurilor se efectuează în limitele valorii revendicărilor ce se conțin în documentul executoriu și al cheltuielilor de executare.

Potrivit art. 115 alin. (2) CE, sechestrarea bunurilor debitorului persoană juridică se efectuează în prezența administratorului, a reprezentantului acestuia sau a unei persoane cu funcție de răspundere a debitorului, iar în cazul gospodăriei țărănești (de fermier) sau al întreprinderii individuale, în prezența debitorului ori a unui alt membru al gospodăriei sau, după caz, a unui membru de familie al fondatorului întreprinderii. Sechestrarea bunurilor debitorului persoană fizică se efectuează în prezența lui ori a reprezentantului său, ori a unui membru adult al familiei sale.

Dacă debitorul sau persoanele indicate la art. 115 alin.(2) CE nu participă la sechestrarea bunurilor, cercetarea încăperilor și a altor locuri în care se află bunurile, precum și sechestrarea acestor bunuri, se efectuează în prezența a doi martori asistenți.

Dacă debitorul, reprezentantul său ori un membru al lui de familie nu permite pătrunderea în domiciliu, iar documentul executoriu nu conține autorizare de pătrundere forțată, executorul judecătoresc solicită autorizația instanței de judecată.

În cazul în care există bănuieli că bunurile urmărite pot să dispară ori să fie deteriorate, iar documentul executoriu nu conține autorizarea

pătrunderii forțate, executorul judecătoresc efectuează sechestrarea în prezența a doi martori asistenți, a colaboratorului organului afacerilor interne, urmând să înștiințeze instanța de judecată imediat, dar nu mai târziu de 24 de ore de la efectuarea sechestrării, cu prezentarea materialelor respective în care se vor indica motivele efectuării sechestrării. Judecătorul va confirma legalitatea acestei acțiuni procesuale printr-o mențiune pe procesul-verbal de sechestrare. Prezența creditorului sau a reprezentantului său la aplicarea sechestrului este obligatorie.

Dacă un terț declară că bunurile supuse sechestrului sunt ale sale, în procesul-verbal cu privire la sechestrare se face mențiunea respectivă, iar terțului i se explică dreptul de a intenta o acțiune de ridicare a sechestrului.

Debitorul și creditorul, ceilalți participanți la procedura de executare pot face declarații și observații, care se consemnează în proces-verbal.

Despre aplicarea sechestrului asupra bunurilor supuse înregistrării de stat executorul judecătoresc informează neîntârziat organele care efectuează înregistrarea de stat pentru a se face în registrul respectiv o mențiune cu privire la interdicția de înstrăinare a bunului sau de aplicare a sechestrului. Contractul de înstrăinare a bunului încheiat după introducerea interdicției de înstrăinare a bunului sau după întocmirea procesului-verbal de sechestrare este nul. Asigurarea bunurilor sechestrate și suportarea riscurilor legate de ridicarea și de transportarea lor sunt puse pe seama debitorului.

Totodată, potrivit art. 116 CE, în cadrul aplicării sechestrului pe bunuri, executorul judecătoresc are dreptul să deschidă și să cerceteze încăperile și depozitele încuiate, dacă debitorul nu le deschide benevol, evitându-se deteriorarea nejustificată a bunurilor.

La deschiderea încăperilor și a depozitelor pot fi utilizate mijloace tehnice, fapt care va fi consemnat în proces-verbal. Încăperea și depozitul pot fi sigilate și/sau puse sub pază, după caz. Executorul judecătoresc este obligat să nu dea publicității circumstanțele vieții intime a persoanei, constatate la aplicarea sechestrului.

Dacă în timpul cercetării încăperilor și a depozitelor debitorului se descoperă obiecte și documente a căror circulație este interzisă de lege, executorul judecătoresc informează neîntârziat organul de resort.

Prevederile respective se aplică și în cazul urmăririi bunurilor debitorului care se află la terți.

Unul din cele mai importante momente, în ceea ce privește sechestrarea bunurilor, ține de evaluarea acestora, astfel, potrivit art. 117 alin. (1) CE, evaluarea bunurilor supuse sechestrului se efectuează de către executorul judecătoresc la prețurile medii de piață din localitatea respectivă. Executorul judecătoresc este obligat să înștiințeze în scris părțile despre faptul determinării valorii bunurilor supuse sechestrului și să explice dreptul acestora de a apela la un evaluator în cazul în care nu sunt de acord cu valoarea determinată de executor.

Dacă evaluarea bunurilor este dificilă ori debitorul sau creditorul nu este de acord cu valoarea bunului determinată de executorul judecătoresc, acesta din urmă va antrena în evaluare un evaluator în domeniu.

În cazul în care debitorul sau terțul împiedică accesul evaluatorului la bunul supus evaluării, debitorul sau terțul este lipsit de dreptul de a contesta valoarea stabilită a bunului, iar repararea prejudiciilor rezultate din eventuala diminuare a valorii poate fi pretinsă de la debitor sau terț.

În cazul în care nicio parte în procedura de executare nu contestă în termen prețul stabilit de executorul judecătoresc, evaluarea se prezumă a fi corectă și definitivă. Cheltuielile de evaluare a bunurilor efectuată de evaluator le suportă persoana care a contestat valoarea determinată de executorul judecătoresc.

Păstrarea bunurilor sechestrate. În conformitate cu art. 120 alin. (1) CE, cu consimțământul creditorului, bunurile sechestrate se transmit spre păstrare, contra semnătură, debitorului sau membrilor adulți ai familiei sale.

În cazul în care creditorul nu este de acord cu faptul că debitorului i se transmit bunurile sechestrate sau în cazul în care creditorul refuză să preia la păstrare bunurile, cu acordul părților se numește un administrator sau bunurile se dau la păstrare în baza unui contract de depozit.

În cazul în care părțile nu ajung la un acord, administratorul este desemnat de către executorul judecătoresc.

Nu pot fi desemnați în calitate de administrator rudele sau afinii de până la gradul al treilea, inclusiv ai executorului judecătoresc sau ai părților în procedura de executare.

În cazul bijuteriilor și altor obiecte de aur, argint, de platină și de metale din grupa platinei, din pietre prețioase și din perle, fragmentele din aceste obiecte, ridicate de la debitor, se depun imediat, de către executorul judecătoresc, la păstrare în instituțiile financiare ale Republicii Moldova (art. 121 CE).

Potrivit art. 122 CE, persoana căreia i-au fost date spre păstrare bunuri sechestrate nu are dreptul să le folosească ori să le înstrăineze, cu excepția cazului în care acestea i-au fost date spre administrare similară. Persoana căreia i-au fost date bunuri spre păstrare este obligată să informeze executorul judecătoresc despre fructele acestor bunuri.

Persoana căreia i-au fost date bunuri spre păstrare poartă, în conformitate cu legislația, răspundere pentru prejudiciul cauzat intenționat sau din culpă. Însușirea, înstrăinarea, substituirea, tănuirea bunurilor sechestrate date spre păstrare, utilizarea lor în alte scopuri atrag răspunderea prevăzută de lege.

Dacă bunul sechestrat aflat la păstrare este expus degradării ori a suferit schimbări care implică pericolul deprecierei lui și nu mai este timp pentru înlăturarea, prevenirea degradării sau deprecierei bunului, persoana căreia i s-a dat bunul spre păstrare va informa la timp executorul judecătoresc, care este obligat să organizeze vânzarea bunului în condițiile prezentului cod. În acest caz, contestarea procesului-verbal de sechestră nu va suspenda vânzarea bunurilor, iar prevederile art. 129 alin. (2) CE nu se vor aplica. Executorul judecătoresc este în drept să vândă bunul sechestrat și în cazul în care păstrarea bunului implică cheltuieli disproporționate (art. 123 CE).

În cazul desemnării în calitate de administrator a unei alte persoane decât debitorul, aceasta va avea dreptul la remunerație și la recuperarea cheltuielilor de păstrare a bunurilor (art. 124 alin. (1) CE). Executorul judecătoresc determină cuantumul remunerației în conformitate cu tarifele stabilite, iar în lipsa tarifelor, stabilește o remunerație obișnuită.

Cheltuielile de păstrare a bunurilor sechestrate se includ în spezele procedurii de executare și sunt suportate de către debitor.

Vânzarea bunurilor sechestrate. Potrivit art. 125 alin. (1) CE, bunurile sechestrate se vând, de regulă, la licitație sau prin organizații comerciale specializate, în bază de contract de comision.

Bijuteriile și alte obiecte de aur, de argint, de platină și de metale din grupa platinei, din pietre prețioase și din perle, fragmentele din aceste obiecte, ridicate de la debitor, se vând prin intermediul organizațiilor specializate în achiziționarea obiectelor de valoare de la populație. Cu acordul părților, bunurile indicate în prezentul alineat, cu excepția celor prevăzute de lege, pot fi predate creditorului în contul achitării datoriei la prețul convenit de ei, care nu poate fi mai mic decât prețul determinat de organizația specializată.

Valorile mobiliare sechestrate se vând în conformitate cu reglementările legale privind circulația valorilor mobiliare.

Bunurile debitorului care fac parte din fondurile organizațiilor de stat, precum și ale întreprinderilor și altor obiective incluse în programul de privatizare, se vând de către organele centrale de specialitate ale administrației publice sau de autoritățile administrației publice locale în modul stabilit pentru privatizarea patrimoniului public, sub controlul executorului judecătoresc, cu virarea mijloacelor financiare, obținute din vânzare, la contul executorului judecătoresc în mărime suficientă pentru acoperirea creanței și a cheltuielilor de executare.

Cu cel puțin 5 zile înaintea desfășurării licitației, se admite vânzarea de către debitor a bunurilor sechestrate la un preț care să nu fie mai mic decât valoarea stabilită în procesul-verbal de sechestru sau în raportul de evaluare, cu condiția virării sau vărsării sumelor, obținute din vânzare, nemijlocit la contul executorului judecătoresc. În cazul în care suma urmărită este mai mare decât prețul de vânzare a bunului propus de debitor și/sau dacă, în cererea de participare la licitație, cel puțin un participant oferă un preț mai mare decât cel la care debitorul intenționează să vândă bunul, executorul judecătoresc poate refuza debitorului vânzarea de sine stătătoare a bunului (art. 125 alin. (5) CE).

Măsurile asigurătorii aplicate în privința bunului vândut, dreptul de proprietate asupra căruia este supus înregistrării de stat, își pierd efectul din momentul autentificării contractului de vânzare-cumpărare. Autentificarea contractului de vânzare-cumpărare se efectuează doar

dacă există confirmarea executorului judecătoresc că suma echivalență prețului vânzării este depusă la contul său.

În cazul în care bunul sechestrat este gajat, executorul vinde acest bun și distribuie mijloacele obținute din vânzarea bunului gajat, în condițiile prezentului cod.

Dacă nu au fost vândute în modul stabilit de Codul de executare și de alte acte normative, bunurile pot fi transmise creditorului următor, iar dacă acesta refuză să le primească, pot fi date debitorului.

Potrivit art. 126 alin. (1) CE, dacă actele de aplicare a sechestrului asupra bunurilor nu au fost contestate în termenul prevăzut la art. 118 alin. (5) CE (adică în decurs de 7 zile de la data întocmirii sau comunicării lor), executorul judecătoresc este obligat să inițieze, în cel mult 10 zile, procedura de vânzare a bunurilor sechestrate.

În cazul în care actele de aplicare a sechestrului asupra bunurilor au fost contestate, vânzarea bunurilor la care se referă contestarea se suspendă până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

Potrivit art. 128 alin. (1) CE, data și locul desfășurării licitației de vânzare a bunurilor sechestrate se fixează de către executorul judecătoresc, ținându-se cont de necesitatea asigurării integrității bunurilor și de cheltuielile legate de păstrarea lor.

Licitația se organizează la sediul biroului executorului judecătoresc sau într-un alt loc stabilit de acesta. Licitația poate fi amânată de către executorul judecătoresc la cererea creditorului sau la cererea debitorului, acceptată de creditor. Cheltuielile de organizare a vânzării bunurilor sunt opozabile solicitantului amânării.

Anunțul despre desfășurarea licitației se publică într-un ziar de nivel raional ori național sau în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se afișează la sediul biroului executorului judecătoresc. La solicitarea creditorului, pot fi aplicate suplimentar și alte modalități de anunțare a licitației (art. 129 alin. (1) CE).

Licitația va avea loc la cel puțin 15 zile de la data anunțării organizării ei. Persoana la care se află bunurile în păstrare este obligată să asigure accesul la ele. În caz de amânare a licitației, executorul judecătoresc va face un alt anunț în conformitate cu art. 129 alin. (1) și (2) CE.

Potrivit art. 130 CE, la licitație se admit persoanele care au depus la timp cerere de participare și au prezentat documentele necesare. Doritorii de a participa la licitație prezintă următoarele documente:

- a) cerere de participare la licitație, în care indică prețul propus pentru bunul scos la licitație;
- b) copie de pe documentul de plată care confirmă depunerea acontului în mărimea stabilită la art.129 CE și a taxei de participare pe contul bancar indicat în anunțul despre organizarea licitației;
- c) procură, după caz, pentru dreptul de a participa la licitație.

Primirea cererilor și a documentelor se încheie cu o zi înainte de data licitației. Datele despre persoanele care au depus cerere de participare la licitație și numărul cererilor sunt confidențiale. Executorul judecătoresc înregistrează persoana care a depus cerere în calitate de participant la licitație. În cazul în care persoana nu a respectat cerințele referitoare la întocmirea și la prezentarea documentelor sau nu are dreptul de a participa la licitație, executorul judecătoresc refuză să o înregistreze.

Persoana care a depus cerere de participare la licitație este în drept să o retragă, adresând un demers scris înainte de începutul licitației.

De asemenea, este de menționat că Codul de executare prevede anumite limitări, în ceea ce privește cercul persoanelor care pot participa la licitație, astfel, potrivit art. 131 CE, sub sancțiunea nulității absolute, nu pot participa la licitație: 1) deputații; 2) judecătorii; 3) avocații; 4) notarii; 5) procurorii; 6) executorii judecătorești; 7) polițiștii și ofițerii de urmărire penală.

Potrivit art. 132, alin. (1) CE, prețul inițial al bunurilor scoase la licitație este cu 20% mai mic decât cel stabilit la evaluarea lor, indicat în procesul-verbal de sechestrare a bunurilor sau, după caz, în raportul de evaluare a acestora. La cererea creditorului, executorul judecătoresc poate accepta ca prețul inițial să fie cel indicat în procesul-verbal de sechestrare sau, după caz, în raportul de evaluare a bunului.

Bunurile proprietate pe cote-părți vândute în condițiile art. 561 alin. (3) lit. b) Cod civil vor fi expuse la vânzare la prețul stabilit la evaluarea lor, dacă coproprietarii/administratorul asigură accesul

cumpărătorilor și al executorului judecătoresc la ele. În cazul în care coproprietarii/administratorul nu asigură accesul cumpărătorilor și al executorului judecătoresc la bunuri, acestea vor fi vândute în condițiile art. 132 alin. (1) CE.

Dacă în cererile de participare la licitație este propus un preț al bunurilor scoase la licitație care îl depășește pe cel inițial, acesta din urmă va fi cel mai mare preț propus în cererile menționate.

Înainte de demararea licitației, executorul judecătoresc verifică la organul cadastral teritorial sau la alte organe competente drepturile reale și alte sarcini care grevează bunul urmărit. Titularii acestor drepturi vor fi înștiințați despre desfășurarea licitației. După expirarea termenului de depunere a cererilor de participare la licitație și până la începutul înregistrării prezenței, executorul judecătoresc este obligat să elaboreze partea întâi a procesului-verbal al licitației (art. 133 CE).

Licitarea este desfășurată de executorul judecătoresc în a cărui procedură se află documentul executoriu. În ziua licitației, la înmânarea biletelor de participare, executorul judecătoresc înregistrează participanții prezenți. Înregistrarea se încheie cu 10 minute înainte de începutul procedurii de licitare. Participanții care au întârziat la înregistrare nu sunt admiși la licitație. Executorul judecătoresc (licitatorul) anunță începutul licitației și dă citire părții întâi a procesului-verbal. Executorul judecătoresc oferă bunul (lotul) la prețul inițial. Persoana care acceptă prețul ridică biletul de participare.

Executorul judecătoresc oferă bunul spre vânzare de cel puțin 3 ori la rând, la intervale de timp care să permită opțiuni și suprasolicitări. După ce unul dintre participanți ridică biletul, ceilalți pot pretinde la bun (lot), propunând un preț mai mare cu unul sau cu mai mulți pași de ridicare. Dacă nimeni nu oferă un preț mai mare decât cel acceptat, strigat de 3 ori, executorul judecătoresc fixează, prin lovitură de ciocan, vânzarea bunului.

Participantul la licitație care a câștigat bunul (lotul) este obligat să semneze procesul-verbal. Dacă participantul care a câștigat bunul (lotul) refuză să semneze procesul-verbal, se consideră că licitația nu a avut loc. În acest caz, licitarea reîncepe de la prețul oferit de participantul anterior.

Acontul nu se restituie participantului care:

- a) a refuzat să semneze procesul-verbal de licitație;
- b) nu s-a prezentat la licitație;
- c) nu a achitat în termen costul lotului cumpărat.

Acontul nerestituit rămas la contul executorului judecătoresc se utilizează pentru necesitățile biroului acestuia.

În cazul în care la licitație sunt scoase mai multe loturi separate, iar participantul care a depus acontul nu a câștigat lotul pentru care a depus cerere și acont, el poate fi admis la licitarea următoarelor loturi, dacă acontul depus nu este mai mic de 5% din prețul următorului lot.

Potrivit art. 135 CE, procesul-verbal al licitației este compus din două părți. Partea întâi cuprinde:

- a) data, ora și locul desfășurării licitației;
- b) denumirea biroului executorului judecătoresc și numele licitatorului;
- c) documentul executoriu pentru a cărui executare se vând bunurile;
- d) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul debitorului;
- e) caracteristica obiectului scos la licitație;
- f) prețul de la care începe licitarea și pasul de ridicare;
- g) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul participanților la licitație;
- h) sumele oferite de fiecare participant.

Partea a doua cuprinde:

- a) propunerile de ridicare a prețului de către fiecare participant în ordine succesivă;
- b) prețul la care a fost vândut lotul;
- c) numele și prenumele participantului care a câștigat lotul;
- d) termenul de achitare a costului lotului de către adjudecător;
- e) semnătura executorului judecătoresc și a participantului care a câștigat lotul, a creditorului și/sau a debitorului, dacă cei din urmă sunt prezenți.

Copia de pe procesul-verbal al licitației se înmânează adjudecătorului după achitarea costului lotului câștigat, iar în cazurile stabilite, după confirmarea procesului-verbal de către instanța de judecată.

Copia de pe procesul-verbal al licitației, după confirmarea de către instanța de judecată a legalității desfășurării licitației conform art.136 din prezentul cod, servește temei pentru înregistrarea dreptului de proprietate pe numele adjudecătorului.

În cazul în care dreptul de proprietate asupra bunului adjudecat la licitație trebuie să fie supus înregistrării de stat, executorul judecătoresc, după ce întocmește procesul-verbal al licitației, transmite instanței de judecată în a cărei circumscripție se află sediul biroului său copia de pe procedura de executare pentru confirmarea procesului-verbal al licitației (art. 136 alin. (1) CE).

În termen de 5 zile de la primirea copiei de pe procedura de executare, judecătorul constată legalitatea desfășurării licitației, pronunțând în acest sens o încheiere motivată. Prin aceeași încheiere judecătorul dispune anularea măsurilor de asigurare a acțiunii aplicate asupra bunului vândut la licitație, dacă acestea există.

În cazul în care constată neregularități în procedura de desfășurare a licitației care nu pot fi înlăturate de îndată, judecătorul pronunță o încheiere motivată în care indică măsurile pe care executorul judecătoresc urmează să le întreprindă. Încheierea judecătorului poate fi contestată cu recurs. În cazul în care judecătorul nu confirmă procesul-verbal al licitației, executorul judecătoresc dispune desfășurarea unei licitații repetate. În acest caz, acontul depus pentru licitația anterioară se menține pentru licitația repetată.

Stingerea datoriei după vânzarea bunului la licitație nu poate servi temei de neconfirmare sau de anulare a licitației.

Potrivit art. 137 CE, adjudecătorul este obligat să depună integral la contul executorului judecătoresc costul bunurilor cumpărate, în termen de 10 zile după încheierea licitației. Acontul depus se include în suma de cumpărare a lotului.

Bunul cumpărat la licitație se transmite după ce a fost achitat integral costul lui, iar procesul-verbal al licitației a fost confirmat printr-o încheiere judecătorească definitivă în condițiile legii. Transmiterea bunului se certifică printr-un proces-verbal (art. 138 CE).

În conformitate cu art. 139 CE, se declară că licitația nu a avut loc în cazul în care:

- a) nu s-au înregistrat cel puțin doi participanți;
- b) la licitație s-a prezentat numai un participant sau nu s-a prezentat niciunul;
- c) niciun participant la licitație nu a propus cel puțin un preț egal cu prețul inițial al bunurilor scoase la licitație;
- d) adjudecătorul nu a achitat integral, în termen, costul lotului cumpărat;
- e) judecătorul a pronunțat o încheiere, rămasă irevocabilă, privind neconfirmarea procesului-verbal al licitației.

Dacă s-a declarat că licitația nu a avut loc, executorul judecătoresc consemnează acest fapt într-un proces-verbal.

În cazul în care s-a declarat că licitația nu a avut loc din motivele indicate la 139 alin. (1) lit. a)-c) CE, creditorul este în drept să preia bunurile la prețul stabilit la licitație. Creditorul gajist are dreptul preferențial de a primi bunul gajat. Creditorul care a solicitat primirea bunului în contul achitării datoriei este obligat să restituie suma ce depășește valoarea creanțelor sale.

Potrivit art. 140 CE, dacă, în decurs de 5 zile de la data desfășurării licitației, creditorul nu solicită preluarea bunurilor, se organizează licitație repetată în condițiile Codului de executare.

Pentru vânzarea unui bun vor fi organizate cel mult trei licitații. În cazul în care se declară că licitația nu a avut loc din motivul indicat la art. 139 alin. (1) lit. e) CE, numărul licitațiilor nu este limitat.

În cazurile prevăzute la art.139 alin.(1) lit.a)-c) CE, executorul judecătoresc reduce prețul bunului. Reducerea nu poate fi mai mare de 20% din prețul la care a fost expus bunul la licitația precedentă și de 10% în cazul bunurilor imobile. Prețul inițial al bunului expus spre vânzare la a treia licitație nu poate fi mai mic de 50% din prețul stabilit la evaluarea acestuia. În celelalte cazuri, nu se permite reducerea prețului.

Dacă se declară că licitația repetată nu a avut loc, creditorul este în drept să preia bunurile în contul achitării creanței, la prețul inițial stabilit la ultima licitație. Dacă la bunurile nevândute la licitația repetată pretind mai mulți creditori, acestea se vor transmite în ordinea de satisfacere a creanțelor, stabilită de Codul de executare. Dacă nu există

creanțe care trebuie satisfăcute în primul rând, de dreptul preferențial dispune creditorul la al cărui demers au fost sechestrate bunurile, apoi creditorul care a avansat cheltuielile de executare pentru urmărirea acestui bun. În cazul în care creditorii se află în situații egale, problema se rezolvă prin tragere la sorți.

În cazul în care creditorul care a solicitat să-i fie transmise bunurile nu se prezintă nemotivat la data stabilită de executorul judecătoresc sau refuză primirea lor, bunurile sunt propuse unui alt creditor, conform ordinii stabilite, iar dacă nu există alți creditori, bunurile sunt vândute prin alte modalități prevăzute de prezentul cod ori sechestrul se ridică, dacă cheltuielile de executare sunt achitate integral.

În cazul în care suma restituită de creditor în condițiile art. 139 alin. (3) CE nu este suficientă pentru acoperirea cheltuielilor de executare, acesta va achita și cheltuielile de executare. Bunul va fi transmis creditorului care a acceptat primirea lui în contul datoriei după achitarea diferenței dintre valoarea bunului transmis și valoarea creanței sale și după achitarea cheltuielilor de executare.

Transmiterea bunului se dispune prin încheiere a executorului judecătoresc. În cazul transmiterii în contul achitării datoriei a bunurilor, dreptul de proprietate asupra cărora este supus înregistrării de stat, încheierea executorului judecătoresc de transmitere a bunului se confirmă de instanța de judecată, conform procedurii stabilite la art. 136 CE. Încheierea instanței de judecată prin care se constată legalitatea transmiterii bunului servește temei pentru înregistrarea dreptului de proprietate pe numele creditorului care a preluat bunul în contul achitării creanței. Ridicarea sechestrului de pe bunuri în cazurile prevăzute la art. 140 alin.(7) CE se admite în baza unei încheieri.

Dacă suma obținută din vânzarea unei părți din bunuri este suficientă pentru satisfacerea creanțelor și pentru recuperarea cheltuielilor de executare, sau dacă debitorul le-a achitat până la vânzarea bunurilor, executorul judecătoresc, prin încheiere, dispune încetarea vânzării celorlalte bunuri și ridică sechestrul (art. 141 CE).

Potrivit art. 142 CE, creditorul, debitorul și/sau persoanele care au participat la licitație pot contesta procesul-verbal de desfășurare a licitației în termen de 15 zile de la data desfășurării.

În cazul transmiterii dreptului de proprietate asupra bunurilor care urmează a fi supuse înregistrării de stat, va fi contestată încheierea judecătorului privind confirmarea licitației.

În termen de 2 luni de la data când trebuiau să afle despre desfășurarea licitației, terții care nu au participat la licitație pot cere anularea rezultatelor ei. Persoanele respective nu vor putea fi repuse în termenul de contestare, dacă, din data desfășurării licitației, a trecut mai mult de un an.

În cazul contestării rezultatelor licitației de către părțile în procedura de executare, sumele obținute în urma desfășurării licitației se mențin în contul curent special al executorului judecătoresc până la devenirea irevocabilă a hotărârii judecătorești prin care s-a examinat contestarea.

În conformitate cu art. 142¹ CE, în scopul celerității procedurii, executorul judecătoresc este în drept să vândă drepturile litigioase ale debitorului prin licitație cu strigare, organizată în modul și în condițiile stabilite de prezentul cod. Prețul inițial nu va fi mai mic de 50% din valoarea lor de bilanț/nominală, iar la licitația repetată prețul poate fi redus până la 30% din valoarea de bilanț/nominală. Creditorii vor beneficia de dreptul de a prelua drepturile litigioase în contul stingerii datoriilor, conform prevederilor art. 140 alin. (3) CE.

Totodată, potrivit art. 143 CE, bunurile mobile pot fi vândute prin organizații comerciale în baza unui contract de comision. În termen de 3 zile lucrătoare de la vânzarea bunurilor, sumele obținute de organizațiile comerciale din vânzarea bunurilor se transferă la contul curent special al executorului judecătoresc în a cărui procedură se află executarea. Reevaluarea bunurilor transmise spre vânzare se admite, în condițiile legii, cu participarea executorului judecătoresc. Data, ora și locul reevaluării se comunică debitorului și creditorului. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea chestiunii. Dacă debitorul și creditorul nu au fost prezenți la reevaluare, executorul judecătoresc le comunică reevaluarea operată.

Quantumul comisionului se stabilește de comunul acord al executorului judecătoresc și al comisionarului și se achită din sumele încasate din vânzarea bunurilor.

Ridicarea sechestrului de pe bunuri. În conformitate cu art. 127 alin. (1) CE, sechestrul se ridică de pe bunuri în cazul:

- a) achitării de către debitor a datoriei și al recuperării cheltuielilor de executare;
- b) achitării datoriei și restituirii cheltuielilor de executare din contul altor bunuri vândute sau prin alte modalități de executare;
- c) necesității sechestrării unor alte bunuri solicitate pe piață, în scopul urgentării executării documentului executoriu;
- d) vânzării bunului în condițiile art. 125 CE;
- e) imposibilității vânzării bunului;
- f) scoaterii de sub sechestrul a bunului în baza unei hotărâri judecătorești definitive;
- g) solicitării creditorului, dacă sunt achitate cheltuielile de executare, inclusiv onorariul;
- h) vânzării de către creditorul gajist a bunului gajat, cu condiția prezentării executorului judecătoresc a documentelor confirmative privind achitarea integrală a prețului de vânzare și calculul creanței și cu condiția virării la contul executorului judecătoresc a diferenței dintre prețul de vânzare și valoarea creanței sale.

După ridicarea sechestrului de pe bunuri, dacă ele nu se păstrează la debitor, executorul judecătoresc dispune restituirea acestora debitorului. În cazul în care dreptul de proprietate asupra bunurilor a trecut, în modul stabilit de prezentul cod, la persoana care le-a cumpărat sau la creditor, bunurile nu se restituie.

În cazul executării parțiale a documentului executoriu, sechestrul se menține pe bunurile a căror valoare este suficientă pentru a achita partea neexecutată a datoriei și cheltuielile de executare.

Sarcini de autoevaluare:

1. Identificați particularitățile procedurii de executare silită.
2. Proiectați particularitățile etapei de explicare a drepturilor.
3. Analizați conținutul procedurii de conciliere.
4. Distingeți particularitățile aplicării măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu.
5. Dezvoltați conținutul și trăsăturile modalităților (măsurilor) de executare silită.

6. Definiți obiectul procedurii de executare silită.
7. Identificați particularitățile procedurii de sechestrare și vânzare a bunurilor.
8. Proiectați procedura de sechestrare și evaluare a bunurilor sechestrate.
9. Stabiliți particularitățile de păstrare a bunurilor sechestrate.
10. Identificați importanța și conținutul procedurii de vânzare a bunurilor sechestrate.
11. Distingeți aspectele procedurale ale ridicării sechestrului de pe bunuri.
12. Întocmiți proiectul unui proces-verbal de conciliere a părților în cadrul procedurii de executare silită.
13. Elaborați proiectul unei încheieri privind aplicarea măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu.
14. Redactați proiectul unei contestații împotriva procesului-verbal de sechestrare etc.

Test-grilă

1. Obligația executorului judecătoresc de a suspenda executarea:
 - a) adresării de către executorul judecătoresc în instanța de judecată sau în organul care a eliberat documentul executoriu al cererii de a se explica hotărârea adoptată;
 - b) pierderii de către debitor a capacității de exercițiu – până la numirea reprezentantului;
 - c) aflării debitorului într-o delegație îndelungată în interes de serviciu sau cu o misiune de stat atunci când obligația are un caracter personal;
 - d) aflării debitorului într-o instituție curativ-profilactică.
2. Dreptul executorului judecătoresc de a suspenda executarea:
 - a) insolvabilității debitorului – până la examinarea în fond a cauzei de insolvabilitate;
 - b) contestării de către debitor a actelor executorului judecătoresc, cu condiția depunerii cauțiunii – până la rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a examinat contestarea;
 - c) anulării hotărârii în a cărei bază a fost emis titlul executoriu, cu remiterea cauzei la re judecare – până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești;

- d) căutării debitorului.
3. Evidențiați cazurile de conexare a procedurilor de executare:
- a) la cererea debitorului;
 - b) la cererea creditorului;
 - c) în cazul în care referitor la aceleași bunuri se efectuează mai multe executări silite de către executori judecătorești diferiți;
 - d) în cazul când dispune instanța de judecată.
4. Evidențiați cazurile de restituire a documentului executoriu:
- a) a expirat termenul de prescripție;
 - b) bunurile persoanei juridice lichidate nu sunt suficiente pentru satisfacerea deplină a creanțelor creditorului;
 - c) creditorul a renunțat la executare;
 - d) creditorul refuză să preia bunurile nevândute în procesul executării hotărârii, iar debitorul nu dispune de alte bunuri.
5. Care din bunurile enumerate nu pot fi urmărite de la debitor:
- a) icoanele;
 - b) bijuteriile de familie;
 - c) bunurile copiilor;
 - d) toate unitățile de mobilier.
6. Care este termenul de vânzare a bunurilor sechestrate:
- a) în termen de 10 zile de la data întocmirii sau comunicării procesului-verbal de sechestrare a bunurilor;
 - b) în termen de cel mult 6 luni de zile de la data întocmirii sau comunicării procesului-verbal de sechestrare a bunurilor;
 - c) în termen de 15 zile de la data întocmirii sau comunicării procesului-verbal de sechestrare a bunurilor;
 - d) oricând.
7. În ce termen înainte de desfășurarea licitației debitorul are dreptul să vândă personal bunurile:
- a) cu cel puțin 3 zile înaintea desfășurării licitației;
 - b) cu cel puțin 5 zile înaintea desfășurării licitației;
 - c) cel târziu în ziua licitației;
 - d) nu se admite în general.

8. Care este termenul minimal de desfășurare a licitației de la data anunțării organizării ei:
 - a) cu cel puțin 3 zile;
 - b) cu cel puțin 10 zile;
 - c) cu cel puțin 15 zile;
 - d) cu cel puțin 30 de zile;
9. Care este termenul limită de primire a cererilor și documentelor necesare pentru participarea la licitație:
 - a) cel puțin cu o zi înainte de licitație;
 - b) în termen de cel mult 10 zile de la data anunțării organizării licitației;
 - c) cu 5 zile înainte de data desfășurării licitației;
 - d) cel târziu cu o oră înainte de începerea licitației;
10. Care este de regulă prețul inițial al bunurilor scoase la licitație:
 - a) cu 20% mai mic decât prețul stabilit la evaluarea acestora;
 - b) prețul indicat în procesul-verbal de sechestrare;
 - c) prețul indicat în raportul de evaluare;
 - d) cu 25% mai mic decât prețul stabilit la evaluarea acestora.
11. În ce termen după încheierea licitației, adjudecătorul este obligat să depună integral la contul executorului judecătoresc costul bunurilor cumpărate:
 - a) cel târziu a doua zi;
 - b) în termen de 10 zile;
 - c) oricând;
 - d) în termen de 30 zile.
12. Indicați în ce caz se declară că licitația nu a avut loc:
 - a) creditorul solicită transmiterea bunului în contul datoriei;
 - b) debitorul nu este de acord cu prețul licitat;
 - c) niciun participant la licitație nu a propus cel puțin un preț egal cu prețul inițial al bunurilor scoase la licitație;
 - d) la licitație s-au prezentat doar doi participanți.
13. În ce caz creditorul este în drept să preia bunurile în contul achitării creanței:
 - a) dacă creditorul solicită acest fapt;

- b) dacă se declară că licitația repetată nu a avut loc;
 - c) dacă nu există alte bunuri în patrimoniul debitorului;
 - d) dacă executorul judecătoresc consideră această modalitate ca fiind cea mai oportună pentru executarea documentului executoriu.
14. Identificați temeiul încetării vânzării bunului scos la licitație:
- a) debitorul prezintă probe că bunul scos la licitație intră în categoria bunurilor ce nu pot fi urmărite;
 - b) creditorul solicită urmărirea altui bun al debitorului;
 - c) debitorul contestă faptul petrecerii licitației;
 - d) creanța a fost stinsă în totalitate.
15. Care este termenul de aprobare a rezultatelor licitației:
- a) 5 zile de la data prezentării copiei de pe procedura de executare;
 - b) în ziua prezentării procesului-verbal al licitației;
 - c) în 15 zile de la data prezentării copiei de pe procedura de executare;
 - d) în cel mult 30 de zile de la data desfășurării licitației.
16. Care este termenul minimal de păstrare a bunurilor debitorului în cazul evacuării acestuia:
- a) cel puțin 3 luni de zile de la data transmiterii lor la păstrare;
 - b) cel puțin 30 zile de la data transmiterii lor la păstrare;
 - c) cel puțin 1 an de la data transmiterii lor la păstrare;
 - d) nu este reglementat.
17. Care acte trebuie să le transmită executorul judecătoresc în cazul conexării procedurilor de executare:
- a) documentul executoriu și borderoul de calcul al cheltuielilor de executare;
 - b) copia autentificată a documentului executoriu și încheierea executorului judecătoresc privind încasarea cheltuielilor de executare;
 - c) documentul executoriu;
 - d) copia autentificată a documentului executoriu, borderoul de calcul al cheltuielilor de executare și încheierea executorului judecătoresc privind încasarea cheltuielilor de executare.

18. Apreciați dacă executorul judecătoresc este în drept să pătrundă în domiciliul debitorului sau să evacueze persoane fără autorizația instanței de judecată:
- a) este în drept numai în cazul în care se execută un document executoriu privind transmiterea silită a bunului ipotecat în posesiune creditorului ipotecar;
 - b) nu este în drept;
 - c) numai cu autorizația instanței de judecată;
 - d) la discreția creditorului.
19. Pot fi oare evacuate din bunul ipotecat persoanele care închiriază acest bun pe perioada contractului de locațiune în baza documentului executoriu privind transmiterea silită a bunului ipotecat în posesiunea creditorului ipotecar:
- a) da;
 - b) doar cu autorizația instanței de judecată;
 - c) nu;
 - d) poate doar dacă există un alt document executoriu.

Surse bibliografice recomandate:

1. Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443 din 2004. Publicat: 03.03.2005 în *Monitorul Oficial*, nr. 34-35, art. 112. Data intrării în vigoare: 01.07.2005.
2. COADĂ, C. Discuții în legătură cu interpretarea și aplicarea unor dispoziții legale referitoare la incidente procedurale în procesul civil. În: *Dreptul*, nr. 12/2008.
3. GÂRBULEȚ, I., OPRINA, E. *Tratat teoretic și practic de executare silită*. București: Universul juridic, 2013.
4. LEȘ, I. *Legislația executării silite. Comentarii și explicații*. București: C.H. Beck, 2007.
5. OPRINA, E. *Executarea silită în procesul civil*. Ediția a III-a. București: Universul juridic, 2009.
6. OPRINA, E. *Participanții la procedura de executare*. București: C.H. Beck, 2009.
7. OPRINA, E. *Executarea silită în procesul civil*. Ed. a IV-a revăzută și adăugită. București: Universul juridic, 2011.

Tema 8. PROCEDURILE SPECIALE DE EXECUTARE SILITĂ. MODUL DE SATISFACERE A CREAŢELOR

Unități de conținut:

- 8.1. Felurile procedurilor speciale de executare silită*
- 8.2. Particularitățile procedurilor speciale de executare silită*
- 8.3. Modul de satisfacere a creanțelor*

Concepte:

Felurile și particularitățile procedurilor speciale de executare silită: Urmărirea unor anumite categorii de bunuri. Urmărirea salariului și altor venituri ale debitorului. Executarea documentelor executorii privind litigiile locative. Executarea hotărârilor privind efectuarea de către debitor a unor acte obligatorii și remiterea către creditor a sumelor bănești și a bunurilor.

Modul de satisfacere a creanțelor.

Obiective de referință:

- *să definească și să identifice* sistemul procedurilor speciale de executare silită;
- *să clasifice* procedurile speciale de executare silită;
- *să caracterizeze* procedura de urmărire a salariului și a altor venituri ale debitorului;
- *să stabilească* specificul executării documentelor executorii privind litigiile locative;
- *să determine* particularitățile executării hotărârilor privind efectuarea de către debitor a unor acte obligatorii și remiterea către creditor a sumelor bănești și a bunurilor;
- *să explice* modul de satisfacere a creanțelor;
- *să întocmească* proiectul unui proces-verbal de ridicare a mijloacelor bănești în numerar deținute de debitor;

- *să elaboreze* proiectul unui ordin incaso privind urmărirea mijloacelor bănești de pe conturile debitorului;
- *să redacteze* proiectul unei încheieri privind distribuirea sumelor obținute prin executare.

Repere de conținut:

8.1. Felurile procedurilor speciale de executare silită

După cum am menționat, obiectul executării silite este format din obligațiile care se referă la (dar nu se limitează la acestea): plata unei sume de bani; remiterea unui bun sau a folosinței acestuia; demolarea unei construcții; stabilirea domiciliului copilului minor; efectuarea unor acte nelegate de remiterea unor sume de bani sau a unor bunuri; restabilirea salariatului la locul de muncă; evacuarea din spațiul locativ; schimbul forțat al încăperii etc.

Astfel, în funcție de timpul fiecărei obligații în parte care poate face obiectul executării silite, de natura juridică a acestora și alte caracteristici specifice, legiuitorul a prevăzut anumite reglementări speciale privind urmărirea acestora, ceea ce nu constituie altceva decât niște proceduri speciale de executare silită, și anume: 1) *urmărirea unor anumite categorii de bunuri*; 2) *urmărirea salariului și altor venituri ale debitorului*; 3) *executarea documentelor executorii privind litigiile locative*; 4) *executarea hotărârilor privind efectuarea de către debitor a unor acte obligatorii și remiterea către creditor a sumelor bănești și a bunurilor*.

La rândul său, la categoria procedurii urmăririi unor anumite categorii de bunuri, putem menționa următoarele categorii specifice de proceduri speciale de executare silită, și anume: a) *urmărirea mijloacelor bănești în numerar*; b) *urmărirea mijloacelor bănești de pe conturi*; c) *urmărirea valorilor mobiliare*; d) *urmărirea bunurilor imobile și a celor mobile*; e) *urmărirea bunurilor proprietate comună*; f) *urmărirea fructelor și administrarea forțată a bunurilor*; g) *urmărirea cotelor-părți din capitalul social*; h) *urmărirea bunurilor debitorului care se află la alte persoane*; i) *urmărirea creanțelor debitorului*; î) *urmărirea bunurilor gajate*; j) *urmărirea bunurilor sechestrate de alte organe*; k)

urmărirea bunurilor sechestrate de organele de urmărire penală; l) urmărirea bunurilor debitorului decedat; și m) urmărirea bunurilor persoanelor juridice în caz de reorganizare ori de lichidare sau de declarare a insolvenței.

De asemenea, în ceea ce privește executarea documentelor executorii privind litigiile locative, putem menționa următoarele categorii specifice de proceduri speciale de executare silită, și anume, procedurile ce țin de executarea hotărârilor privind: a) evacuarea din spațiul locativ; b) evacuarea cu acordarea unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi); c) evacuarea fără acordarea unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi); d) instalarea în spațiul locativ (în încăpere); e) strămutarea în alt spațiu locativ (în altă încăpere) sau schimbul forțat al spațiului locativ (încăperii) etc.

Iar la categoria procedurilor speciale ce țin de executarea hotărârilor privind efectuarea de către debitor a unor acte obligatorii și remiterea către creditor a sumelor bănești și a bunurilor, putem menționa procedurile privind executarea hotărârilor ce țin de: a) efectuarea de către debitor a unor acte obligatorii; b) efectele neexecutării hotărârii privind restabilirea salariatului la locul de muncă; c) stabilirea domiciliului copilului minor; d) remiterea către creditor a sumelor bănești sau a bunurilor; e) executarea hotărârilor judecătorești și a hotărârilor arbitrale străine etc.

8.2. Particularitățile procedurilor speciale de executare silită

1) Procedurile speciale de executare silită ce țin de urmărirea unor anumite categorii de bunuri:

Urmărirea mijloacelor bănești în numerar. Potrivit art. 91 CE, urmărirea mijloacelor bănești în numerar, inclusiv în valută străină, se efectuează prin sechestrarea și ridicarea lor. Pentru ridicarea mijloacelor bănești de la debitor, executorul judecătoresc controlează locurile și localurile în care debitorul păstrează numerarul, precum și rețeaua lui comercială.

La ridicarea mijloacelor bănești în numerar de la persoana juridică participă casierul (gestionarul) sau un angajat suplinitor, care este obli-

gat să prezinte documentele necesare și să asigure acces liber la seiful casei debitorului, în încăperea izolată a casei, precum și în rețeaua lui comercială.

Deschiderea, fără consimțământul reprezentantului debitorului sau în lipsa acestuia, a locurilor și a localurilor în care se păstrează numerarul, se efectuează în prezența a doi martori asistenți. Până la sosirea acestora, executorul judecătoresc sigilează locurile și localurile.

Faptul ridicării numerarului și al deschiderii locurilor și al localurilor fără consimțământul reprezentantului debitorului se consemnează într-un proces-verbal, care se semnează de cei prezenți. Procesul-verbal se întocmește în două exemplare. Exemplarul al doilea se remite debitorului sau reprezentantului acestuia contra semnătură pe primul exemplar ori se expediază recomandat debitorului în aceeași zi sau în următoarea zi lucrătoare.

Mijloacele bănești ridicate se depun pe contul executorului judecătoresc în decursul a 24 de ore. Valuta străină se depune pe contul în valută străină al executorului judecătoresc, iar în cazul în care valoarea creanței este stabilită în monedă națională, se vinde băncii comerciale în care executorul judecătoresc are deschis contul la cursul valutar stabilit de bancă, cu înregistrarea echivalentului în monedă națională în contul curent special al executorului judecătoresc.

Urmărirea mijloacelor bănești de pe conturi. Executorul judecătoresc este în drept să urmărească mijloacele bănești aflate sau parvenite ulterior în instituțiile financiare pe conturile debitorului ori să aplice sechestrul pe mijloacele bănești care vor fi transferate în viitor. Această prevedere nu se aplică conturilor bancare deschise conform acordurilor de împrumut încheiate între Republica Moldova și donatorii externi (art. 92 alin. (1) CE).

Valuta străină se transferă la contul în valută străină al executorului judecătoresc. În cazul în care ordinul de incaso emis prevede încasarea în monedă națională, valuta străină se vinde băncii comerciale plătitoare la cursul valutar stabilit de aceasta, cu înregistrarea sumei în contul curent special al executorului judecătoresc.

Ordinul incaso, emis de executorul judecătoresc, se execută de instituția financiară în ziua primirii. În toate cazurile când mijloacele

bănești de pe contul debitorului sunt urmărite ori sechestrate de executorul judecătoresc și de alte organe abilitate prin lege, iar mijloacele bănești disponibile în cont nu sunt suficiente, instituția financiară va informa executorul judecătoresc despre existența unor alte sechestruri și despre organul care le-a aplicat.

În acest caz, executorul judecătoresc va propune, în cel mult 3 zile, organelor respective să se alăture urmăririi în termenul indicat la art.101 alin.(1) CE, și anume, în termen de 10 zile de la înștiințare. După ce toate organele informate au comunicat că se alătură urmăririi, dar nu mai târziu de expirarea termenului stabilit pentru alăturare, executorul judecătoresc emite ordinele incaso respective potrivit sumelor indicate în documentele executorii a căror alăturare la executare a fost solicitată, iar după executarea ordinului incaso, va distribui sumele în condițiile prezentului cod. Dacă alăturarea la urmărire nu are loc, executorul judecătoresc emite un ordin incaso privind încasarea sumei indicate în documentul executoriu aflat în procedura sa, executarea lui fiind obligatorie pentru instituția financiară, indiferent de existența unor alte grevări la contul debitorului.

În cazul când mijloacele bănești ale debitorului sunt urmărite de mai mulți executori judecătorești, iar ele nu sunt suficiente pentru executarea tuturor documentelor executorii, urmărirea o va face executorul judecătoresc care are în procedură mai multe documente executorii în privința aceluși debitor, iar în cazul când numărul documentelor executorii este egal, urmărirea se va face de executorul care execută creanța mai mare, fiind somat de ceilalți executori judecătorești, în termenul indicat la art.101 alin. (1) CE, despre existența și mărimea creanței. În acest caz, se vor aplica prevederile art. 31 CE referitor la repartizarea onorariului.

Urmărirea valorilor mobiliare. În conformitate cu art. 93 CE, urmărirea valorilor mobiliare se face prin ridicarea lor de la debitor sau prin aplicarea sechestrului. În cazul ridicării sau sechestrării valorilor mobiliare, executorul judecătoresc remite o copie de pe procesul-verbal entității care ține evidența deținătorilor de valori mobiliare. Entitatea menționată va consemna neîntârziat în registrul corespunzător sechestrarea valorilor mobiliare.

Urmărirea bunurilor mobile și a celor imobile. Urmărirea unui bun imobil include prin natura sa și urmărirea bunurilor accesorii și a obiectelor care servesc la exploatarea acestuia sau care sunt legate solid de pământ, precum și tot ceea ce, în mod natural sau artificial, este încorporat în acest bun. Despre sechestrarea bunului imobil executorul judecătoresc informează organul cadastral teritorial, iar dacă bunul este ipotecat, informează și creditorul ipotecar. Bunurile mobile nesupuse înregistrării de stat, aflate în posesiunea debitorului, se prezumă a fi proprietatea acestuia până la proba contrară (art. 94 CE).

Urmărirea bunurilor proprietate comună. Potrivit art. 95 CE, urmărirea unei cote-părți din bunurile proprietate comună pe cote-părți și în devălmășie, inclusiv a celor indivizibile, se efectuează conform regulilor stabilite la art. 553 Cod civil. În cazul bunurilor comune determinate generic, poate fi urmărită cota-parte de bunuri egală cu cota-parte a debitorului.

La data întocmirii procesului-verbal de sechestrare sau la data primirii lui, debitorul este obligat să informeze executorul judecătoresc despre bunurile care sunt proprietate comună pe cote-părți sau în devălmășie. În caz contrar, debitorul este lipsit de dreptul de a contesta procesul-verbal invocând această circumstanță, iar prejudiciile rezultate din urmărirea bunului îi sunt opozabile.

Urmărirea fructelor și administrarea forțată a bunurilor. Art. 96 CE prevede că pot fi urmărite fructele și orice venituri ale unui bun al proprietarului sau al uzufructuarului debitor. La cererea creditorului următor, executorul judecătoresc este în drept să dispună instituirea administrării silită asupra bunurilor debitorului. În acest caz, veniturile obținute în urma administrării bunului vor fi virate la contul executorului judecătoresc și utilizate pentru stingerea datoriei stabilite prin documentul executoriu. Cheltuielile de administrare silită a bunului se vor achita prioritar din veniturile rezultate din administrare. În cazul în care pe durata a 3 luni consecutive cheltuielile de administrare silită depășesc veniturile, administrarea va înceta.

Urmărirea cotelor-părți din capitalul social. Potrivit art. 97 CE, executorul judecătoresc poate urmări cota-parte a debitorului din capitalul social: 1) al societății în nume colectiv; 2) al societății cu răspun-

dere limitată; 3) al cooperativei (valoarea participațiunii sau bunurile corespunzătoare participațiunii sale din patrimoniul).

Urmărirea bunurilor debitorului care se află la alte persoane.

Bunurile debitorului care se află la alte persoane în baza unor contracte de împrumut, de arendă, de închiriere, de păstrare etc. se includ, în baza documentelor de care dispune debitorul referitor la aceste bunuri, în lista bunurilor sechestrate. După semnarea actului de sechestru, persoanei la care se află bunurile i se remite o somație despre sechestrarea bunurilor debitorului, despre obligația ei de a asigura integritatea lor și despre interdicția de a le transmite debitorului sau unor terți, fără acordul executorului judecătoresc. Bunurile se examinează, după caz, la locul aflării lor. Dacă, ulterior, se descoperă că bunurile debitorului se află la o altă persoană și că ele nu au fost sechestrate anterior, acestei persoane i se remite o somație despre sechestrarea bunurilor debitorului, despre faptul că îi revine obligația de a asigura integritatea lor și despre interdicția de a le transmite debitorului sau unor terți, fără acordul executorului judecătoresc (art. 98 CE).

Urmărirea creanțelor debitorului. În conformitate cu art. 99 CE, creanțele debitorului se urmăresc, dacă legea nu prevede altfel. Astfel, pentru a urmări creanțele pecuniare, executorul judecătoresc remite persoanei care este obligată să plătească debitorului creanța o somație despre obligația de a nu plăti debitorului următor suma datorată. Concomitent, debitorului i se expediază o somație de a nu da dispoziții cu privire la creanța în cauză. Creanța pecuniară se consideră sechestrată de la data înmânării somației. În termen de 15 zile de la primirea somației, terțul va consemna suma datorată la contul executorului judecătoresc. Dacă terțul nu își îndeplinește obligația respectivă, părțile în procedura de executare pot înainta în procedura în ordonanță în instanța de judecată o cerere privind încasarea din contul terțului a sumei datorate debitorului.

Urmărirea bunurilor gajate. Art. 100 CE prevede că bunurile gajate pot fi urmărite de executorul judecătoresc în cazul în care debitorul nu dispune de alte bunuri sau bunurile lui nu sunt suficiente pentru a acoperi întreaga sumă urmărită. În asemenea cazuri, executorul judecătoresc înștiințează creditorul gajist, care va prezenta calculul da-

toriei la contractul a cărui asigurare este garantată prin gaj, însoțit de extrasele de evidență financiară. În toate cazurile când bunurile gajate sunt urmărite și în favoarea altor creditori, negarantați, vânzarea bunurilor se va face la licitație, dacă toți creditorii nu au acceptat o altă modalitate de executare. După satisfacția deplină a creanțelor creditorilor gajiști, bunurile rămase sau suma realizată care depășește creanțele creditorilor gajiști se distribuie altor creditori în ordinea categoriilor stabilite la art. 145 CE.

La cererea creditorului gajist care face dovada înregistrării avizului de executare a gajului, executorul judecătoresc este obligat să îi transmită posesiunea bunului gajat, în cel mult 3 zile, pentru executarea gajului.

Urmărirea bunurilor sechestrate de alte organe. În conformitate cu art. 101 CE, bunurile, în sensul definit la art. 459 Cod civil, sechestrate de alte organe pentru asigurarea încasării unei datorii pot fi urmărite de executorul judecătoresc în baza documentului executoriu. În acest caz, executorul judecătoresc înștiințează organul care a instituit sechestrul despre posibilitatea de a interveni în decursul a 10 zile de la înștiințare în procedura de executare, alăturându-se urmăririi. La solicitarea executorului judecătoresc, organul care a instituit sechestrul este obligat să informeze executorul judecătoresc, în termenul stabilit la art.88 alin.(4) din prezentul cod, despre mărimea sumei urmărite. Suma obținută din valorificarea acestui bun va fi distribuită și eliberată creditorilor în condițiile prezentului cod.

Urmărirea bunurilor sechestrate de organele de urmărire penală. Bunurile sechestrate de organele de urmărire penală în procesul urmăririi penale pot fi sechestrate repetat și urmărite pentru satisfacerea unor alte creanțe numai în cazul în care cauza penală a fost clasată, lipsește prejudiciul material sau valoarea acestor bunuri depășește mărimea prejudiciului material asigurat prin sechestrul organului de urmărire penală. La solicitarea executorului judecătoresc, organul de urmărire penală este obligat să îl informeze, în termenul stabilit la art. 88 alin. (4) CE, despre mărimea sumei prejudiciului asigurat și despre persoana în ale cărei interese a fost instituit sechestrul (art. 102 CE).

Despre inițierea procedurii de valorificare a bunului sechestrat, executorul judecătoresc va înștiința organul care a instituit sechestrul și partea interesată în al cărei folos a fost instituit sechestrul. Suma obținută se distribuie în condițiile prezentului cod, ținându-se cont și de suma pretinsă de partea interesată în a cărei favoare a fost instituit sechestrul de către organul de urmărire penală. Mijloacele bănești vor fi consemnate pe contul executorului judecătoresc și eliberate după emiterea unei hotărâri judecătorești irevocabile în acest sens.

Urmărirea bunurilor debitorului decedat. În cazul decesului debitorului, potrivit art. 103 CE, urmărirea bunurilor lui va continua la ultimul său domiciliu, după admiterea succesiunii de drepturi. În cazul în care minorii au vocație succesorală, executarea începută se va suspenda până la desemnarea reprezentantului lor legal. Dacă executarea nu a început până la decesul debitorului, documentele executării nu se vor executa decât după expirarea a 10 zile de la data expedierii copiei de pe documentul executoriu la locul deschiderii succesiunii pe numele celui care a lăsat moștenirea, fără a se arăta numele și calitatea fiecărui moștenitor.

Urmărirea bunurilor persoanelor juridice în caz de reorganizare ori de lichidare sau de declarare a insolvabilității. Potrivit art. 104 CE, în cazul reorganizării debitorului persoană juridică, se urmăresc mijloacele bănești și bunurile succesorilor de drepturi potrivit art. 70 Cod civil. În cazul lichidării debitorului persoană juridică sau al declarării insolvabilității lui, documentul executoriu și încheierea de încasare a cheltuielilor de executare se transmit comisiei de lichidare/lichidatorului, fapt despre care se informează creditorul.

Administratorul/lichidatorul este obligat să informeze executorul judecătoresc despre derularea valorificării masei debitoare și a executării documentelor executării care i-au fost transmise de către executorul judecătoresc, cel din urmă acționând în interesele și limitele drepturilor creditorilor pe aceste documente executării, dacă creditorii nu au renunțat expres la acest lucru. Se admite vânzarea de către administrator/lichidator a bunurilor sechestrate de executorul judecătoresc, cu condiția virării la contul curent special al executorului judecătoresc a sumelor ce revin creditorilor, conform documentelor executării

care i-au fost transmise. Cheltuielile de executare vor fi considerate obligații ale masei și vor fi achitate de administrator/lichidator prioritar altor categorii de creanțe. În cazul anulării hotărârii privind lichidarea sau declararea insolvenței debitorului, administratorul va restitui, în termen de 10 zile, executorului judecătoresc documentele executorii, informând despre acest fapt creditorii.

Procedura specială de executare silită privind urmărirea salariului și altor venituri ale debitorului. În conformitate cu art. 105 alin. (1) CE, salariul și alte venituri bănești ale debitorului pot fi urmărite în baza documentelor executorii în cazul în care: a) se execută hotărârile privind încasările periodice (pensia de întreținere, repararea prejudiciilor cauzate prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, în legătură cu pierderea întreținătorului etc.); b) suma urmărită nu depășește 150 de unități convenționale, dacă debitorul lucrează; c) debitorul nu are bunuri sau bunurile lui nu sunt suficiente pentru a acoperi întreaga sumă urmărită; d) în alte cazuri, la cererea creditorului.

Persoanele fizice și juridice sunt obligate, la cererea executorului judecătoresc, să prezinte în termen informații despre câștigul lunar și despre alte venituri ale debitorului.

Potrivit art. 106 CE, cuantumul reținerilor din salariu și din alte venituri se calculează din suma pe care debitorul urmează să o primească. Din salariul și din alte venituri ale debitorului pot fi reținute, în baza unui document executoriu, nu mai mult de 20%, iar în baza câtorva documente executorii, nu mai mult de 50% din cuantumul lor până la achitarea deplină a sumei urmărite.

În caz de urmărire a pensiei de întreținere, a sumelor pentru repararea prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului, și a sumelor pentru repararea daunei cauzate prin tâlhărie sau prin sustragere de bunuri, reținerea constituie nu mai mult de 70% din salariu și din alte venituri. Dispozițiile respective aplicându-se și în privința burselor, pensiilor de orice fel, precum și a sumelor cuvenite în baza dreptului de autor, a dreptului de inventator sau de inovator.

Deosebit de important este de menționat faptul că, potrivit art. 107 CE, în cazul mai multor urmăririi ale aceluiași salariu și aceluiași

tip de alte venituri, în următoarea ordine se satisfac: a) obligațiile de întreținere; b) repararea prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului; c) datoriile la impozite, la taxe și la amenzi; d) alte categorii de datorii.

Astfel, trebuie de accentuat faptul că, la distribuirea sumelor ca rezultat al reținerii salariului și altor sume, executorul judecătoresc va trebui să aplice mai întâi prevederile art. 107 CE, și mai apoi prevederile art. 144-145 CE, sau prima este o normă specială în coraport cu cele din urmă. Potrivit art. 108 CE, indemnizațiile de asigurare socială plătite în caz de incapacitate temporară de muncă pot fi urmărite în baza documentelor executorii privind încasarea pensiei de întreținere și privind repararea prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului.

Urmărirea veniturilor debitorului care execută pedeapsa închisoării se face în condițiile legii, fără a se ține seama de reținerile pentru întreținerea lui în penitenciar (art. 109 CE).

Totodată, potrivit art. 110 CE, **nu pot fi urmărite veniturile debitorului expuse *infra***: a) sumele plătite în legătură cu deplasarea în interes de serviciu, cu transferul, cu angajarea sau cu trimiterea la muncă în altă localitate, plata suplimentară pentru lucrul legat de deplasări frecvente; b) indemnizațiile plătite mamei cu mulți copii sau mamei singure; c) pensiile de întreținere; d) indemnizația unică acordată la nașterea copilului și indemnizația lunară acordată pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani; e) indemnizațiile de deces și de ajutor de deces; f) sporurile pentru muncă în condiții grele sau vătămătoare; g) indemnizațiile de eliberare din serviciu; h) indemnizațiile persoanelor care au avut de suferit de pe urma avariei de la C.A.E. Cernobîl; i) pensia de urmaș stabilită părintelui sau tutorei (curatorului) pentru copii; j) compensațiile nominative; k) alocațiile sociale de stat; l) partea pensiei în mărimea cuantumului minim garantat al salariului în sectorul real, cu excepția cazurilor de încasare a pensiei de întreținere.

În conformitate cu art. 111 CE, executorul judecătoresc expediază documentul executoriu organizației în care lucrează debitorul sau de

unde el primește recompensă, pensie, bursă ori un alt venit, cerând să se facă reținerile cuvenite în baza documentului executoriu și să se trimită creditorului sumele reținute.

Potrivit art. 112 CE, administrația organizației care a efectuat reținerea în baza documentului executoriu este obligată să comunice, în termen de 5 zile, executorului judecătoresc și creditorului concedierea debitorului, precum și noul lui loc de muncă sau noul domiciliu, dacă acesta este cunoscut.

Controlul asupra efectuării corecte și prompte a reținerilor din salariu și din alte venituri ale debitorului revine executorului judecătoresc. Procedura de control se inițiază la necesitate din oficiu de către executorul judecătoresc sau la solicitarea scrisă a părții în procedura de executare (art. 113 CE).

Modul de încasare a pensiei de întreținere și a restanțelor la pensie este reglementat de Codul familiei. Dacă creditorul a retras documentul executoriu și procedura a fost încheiată, la prezentarea ulterioară a documentului executoriu spre executare pensia de întreținere se încasează de la data prezentării documentului executoriu, iar cuantumul restanței se stabilește de către instanța de judecată, la cererea creditorului, în modul stabilit de Codul familiei. În cazul în care documentul executoriu este în proces de executare, iar pensia de întreținere nu a fost reținută, cuantumul restanței se determină de către executorul judecătoresc pentru toată perioada anterioară printr-o încheiere motivată.

Procedurile speciale de executare silită în cazul executării documentelor executorii privind litigiile locative: Potrivit art. 147 CE, evacuarea constă în eliberarea spațiului locativ indicat (încăperii indicate) în documentul executoriu de către persoanele nominalizate în acest document împreună cu bunurile care le aparțin. Dacă debitorul nu eliberează benevol spațiul locativ indicat (încăperea indicată) în documentul executoriu, executorul judecătoresc procedează la evacuare silită.

Executorul judecătoresc îl anunță pe debitor despre ziua și ora evacuării silită, însă neprezentarea lui nu împiedică executarea documentului executoriu. Sunt supuse evacuării silită toate persoanele indicate

în documentul executoriu împreună cu bunurile care le aparțin sau, dacă evacuarea se efectuează dintr-o încăpere nedestinată locuitului, împreună cu bunurile aflate în încăpere.

În cazul în care documentul executoriu prevede transmiterea bunului ipotecat, iar debitorul refuză eliberarea lui benevolă, executorul judecătoresc va evacua silit din imobil atât debitorul, cât și persoanele care locuiesc cu acesta. Dacă persoana care urmează să fie evacuată se ascunde sau nu-i permite executorului judecătoresc să intre în încăperea pe care o ocupă, sau comite alte acte ce împiedică executarea documentului executoriu, evacuarea se face prin pătrundere forțată în încăpere în prezența a doi martori asistenți, iar la necesitate, și cu participarea colaboratorilor organului afacerilor interne sau a reprezentanților autorității administrației publice locale.

În cazul existenței unor impedimente, executorul judecătoresc amână evacuarea și înaintează, după caz, judecătorului un demers privind explicarea executării, informând creditorul. Executorul judecătoresc consemnează în procesul-verbal evacuarea silită și transmiterea încăperii către creditor. Procesul-verbal se semnează de către executorul judecătoresc și de persoanele care participă la evacuare. Cheltuielile legate de evacuarea silită le suportă debitorul.

Evacuarea cu acordarea unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi). Evacuarea debitorului cu acordarea unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi) se efectuează numai după ce acestuia i s-a acordat spațiul locativ (încăperea) (art. 148 alin. (1) CE).

Dacă în documentul executoriu este indicată necesitatea acordării unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi) debitorului, executorul judecătoresc adresează organului obligat să acorde spațiul locativ (încăperea) propunerea de a executa hotărârea, stabilindu-i un termen concret, care nu poate fi mai mare de 6 luni. În cazul în care spațiul locativ nu a fost acordat (încăperea nu a fost acordată) în termenul stabilit, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal și prezintă documentele respective instanței de judecată care a adoptat hotărârea. Instanța va examina documentele prezentate și va emite, după caz, o încheiere privind: a) aplicarea de sancțiuni prevăzute de lege organului obligat să acorde un alt spațiu locativ (o altă încăpere); b) sesizarea organului

de urmărire penală; c) explicarea modului și ordinii de executare a hotărârii.

Evacuarea fără acordarea unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi). Dacă debitorul nu eliberează benevol spațiul locativ indicat (încăperea indicată) în documentul executoriu, executorul judecătoresc stabilește data și ora executării silite și îl obligă pe debitor să comunice locul unde pot fi strămutate bunurile (art. 149 CE).

Dacă debitorul nu își îndeplinește obligația de a căuta o încăpere pentru strămutarea bunurilor sau refuză să ia parte la evacuare, ori dacă persoana indicată de debitor refuză primirea bunurilor debitorului, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în care indică toate bunurile aflate în încăpere, și transmite bunurile spre păstrare creditorului sau unei alte persoane stabilite de executorul judecătoresc. După expirarea a 3 luni de la data transmiterii bunurilor spre păstrare, executorul judecătoresc poate vinde bunurile în modul stabilit de prezentul cod. Suma obținută se utilizează la recuperarea cheltuielilor de executare și de păstrare, iar suma rămasă se depune la contul executorului judecătoresc, debitorul fiind în drept să o revendice.

Dacă debitorul nu participă la evacuare, dar a comunicat unde trebuie să-i fie strămutate bunurile și a plătit în avans cheltuielile de executare, bunurile se indică în procesul-verbal și se strămută în locul indicat de debitor în aceeași localitate.

Instalarea în spațiul locativ (în încăpere). Potrivit art. 150 CE, instalarea în spațiul locativ (în încăpere) constă în asigurarea de către executorul judecătoresc a accesului creditorului în spațiul locativ indicat (în încăperea indicată) în documentul executoriu și folosirea lui nestingherită. Debitorului i se explică obligația de a nu crea creditorului obstacole la accesul în spațiul locativ (în încăpere) și la folosirea lui. La executarea documentelor executorii privind instalarea în spațiul locativ (în încăpere) se vor aplica prevederile art.147 alin. (6) CE.

Documentul executoriu se consideră executat numai după ce creditorului i s-a asigurat posibilitatea de a se folosi zilnic și nestingherit de spațiul locativ respectiv (încăperea respectivă). Procedura de executare poate fi reluată pe durata termenului de prescripție dacă debitorul împiedică accesul creditorului în spațiul locativ (în încăpere) și

folosirea lui. În acest caz, debitorului îi pot fi aplicate și sancțiunile prevăzute de legislație.

Strămutarea în alt spațiu locativ (în altă încăpere) sau schimbul forțat al spațiului locativ (încăperii). Dacă debitorul nu a executat benevol și în termen hotărârea privind strămutarea în alt spațiu locativ (în altă încăpere) sau privind schimbul forțat al spațiului locativ (încăperii), executarea se efectuează în conformitate cu prevederile Capitolului XI al Cărții I din Codul de executare.

Executorul judecătoresc și persoanele care participă la executarea unui document executoriu privind un litigiu locativ au dreptul să pătrundă în domiciliul debitorului, în condițiile art. 147 din prezentul cod, în temeiul titlului executoriu prin care s-a dispus evacuarea. În cazul în care evacuarea este realizată în contextul executării dreptului de ipotecă, se va ține cont de prevederile Legii nr. 142-XVI din 26 iunie 2008 cu privire la ipotecă, referitoare la drepturile locatarilor (art. 151¹ CE).

Procedurile speciale de executare silită ce țin de executarea hotărârilor privind efectuarea de către debitor a unor acte obligatorii și remiterea către creditor a sumelor bănești și a bunurilor. Potrivit art. 152 CE, la executarea hotărârii prin care debitorul este obligat să efectueze anumite acte nelegate de remiterea unor sume de bani sau a unor bunuri, executorul judecătoresc somează debitorul să-și execute obligația în cel mult 10 zile de la primirea somației, dacă hotărârea nu prevede altfel.

În cazul în care debitorul nu execută hotărârea, creditorul este în drept să efectueze, sub controlul executorului judecătoresc, din conținutul debitorului, actele prevăzute în hotărâre. Executorul judecătoresc consemnează acest fapt într-un proces-verbal. Dacă efectuarea actelor de către creditor este imposibilă, iar debitorul refuză executarea hotărârii, executorul judecătoresc încheie un proces-verbal și înaintează un demers instanței de judecată care a adoptat hotărârea, pentru a stabili modul de executare a acesteia și de aplicare a sancțiunii față de debitor.

Hotărârile judecătorești privind efectuarea unor acte obligatorii de către organele colegiale se execută prin adoptarea actului respectiv

prin vot nominal în cadrul ședinței acestuia. În cazul în care organul colegial nu a executat hotărârea judecătorească, instanța, în baza procesului-verbal de constatare întocmit de executorul judecătoresc, va aplica membrilor organului colegial, obligați să execute hotărârea, sancțiunea prevăzută de lege.

Efectele neexecutării hotărârii privind restabilirea salariatului la locul de muncă. Potrivit art. 153 CE, în cazul în care administrația unității sau organul ei colegial nu a executat hotărârea judecătorească privind restabilirea salariatului la locul de muncă, instanța, în baza procesului-verbal de constatare întocmit de executorul judecătoresc, va aplica persoanei cu funcție de răspundere sau, după caz, membrilor organului colegial, obligați să execute hotărârea, sancțiunea prevăzută de Codul contravențional. În acest caz, executorul judecătoresc stabilește debitorului un nou termen de executare.

La cererea creditorului, instanța de judecată dispune prin încheiere să i se plătească salariatului salariul mediu sau diferența de salariu pe timpul dintre data pronunțării hotărârii și data executării. Hotărârea judecătorească privind restabilirea la locul de muncă substituie hotărârea organului colegial, după caz, ori procedurile interne de desemnare sau de angajare și constituie temei pentru organul executiv de a emite ordinul de rigoare.

Stabilirea domiciliului copilului minor. Hotărârea privind stabilirea domiciliului copilului o execută, în prezența reprezentanților autorității tutelare, executorul judecătoresc, cu participarea persoanei la al cărei domiciliu a fost stabilit domiciliul copilului dat spre îngrijire și educație. Dacă împiedică executarea hotărârii, debitorului i se aplică prevederile art. 152 CE. Executorul judecătoresc poate înainta, după caz, instanței de judecată un demers privind plasarea provizorie a copilului într-o instituție de stat pentru copii (art. 154 CE).

Remiterea către creditor a sumelor bănești sau a bunurilor. În conformitate cu art. 155 CE, dacă debitorul nu remite benevol creditorului sumele sau bunurile indicate în documentul executoriu, executorul judecătoresc ridică aceste sume sau bunuri și le remite creditorului. La ridicarea sumelor sau a bunurilor, executorul judecătoresc poate recurge la toate măsurile prevăzute de Codul de executare.

Executarea hotărârilor judecătorești și a hotărârilor arbitrale străine. Hotărârile judecătorești și hotărârile arbitrale străine se primesc spre executare și se execută numai în cazul în care executarea lor a fost recunoscută și încuviințată conform procedurii stabilite în Capitolul XLII din Codul de procedură civilă. În cazul executării hotărârilor judecătorești și al hotărârilor arbitrale străine, instanța de judecată competentă în a examina demersurile executorului judecătoresc privind explicarea hotărârii, schimbarea modului și a ordinii de executare, amânarea sau eșalonarea executării ei va fi instanța de judecată care a încuviințat executarea hotărârii (art. 156 CE).

8.3. Modul de satisfacere a creanțelor

Potrivit art. 144 CE, dacă sumele obținute din executare nu sunt suficiente pentru stingerea creanțelor, ele se distribuie creditorilor, în modul stabilit de prezentul cod, proporțional creanței fiecăruia în modul stabilit de lege, până la satisfacerea totală a creanțelor acestora. Creanțele fiecărei categorii ulterioare se satisfac după ce au fost satisfăcute creanțele categoriei anterioare.

În cazul în care, până la distribuirea sumelor obținute prin executare, și alți creditori au depus documente executorii, executorul judecătoresc va dispune distribuirea sumelor potrivit ordinii stabilite la art. 145 și 146 CE, dacă legea nu prevede altfel. Sumele distribuite creditorilor gajști în temeiul art. 100 CE le vor fi eliberate doar după prezentarea titlului executoriu sau altui document executoriu prevăzut la art. 11 CE, cu condiția ca sumele distribuite să fie indicate în titlul executoriu sau în actul emis de creditorul gajist care însoțește un alt document executoriu. Sumele distribuite în temeiul titlurilor executorii de asigurare a acțiunii vor fi eliberate doar după prezentarea documentului executoriu și în mărimea stabilită de acesta spre încasare.

Sumele distribuite se eliberează după expirarea a 5 zile de la data intrării în vigoare a încheierii privind distribuirea lor, cu excepția cazurilor de contestare. Sumele pot fi eliberate creditorilor în valută străină, inclusiv în numerar persoanelor fizice, numai în cazul în care Legea nr. 62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară

permite primirea/efectuarea plăților și transferurilor în valută străină pe teritoriul Republicii Moldova în privința creanțelor respective.

Sumele pot fi eliberate prin derogare de la norma prevăzută la alin. (5) în cazul în care debitorul și creditorii solicită, prin cerere, acest lucru. Părțile care au consimțit să li se elibereze sumele până la expirarea termenului de contestare sunt decăzute din dreptul de a contesta încheierea de distribuire. La întocmirea încheierii de distribuire se va ține cont și de sumele calculate în condițiile art.24 CE.

Suma rămasă după satisfacerea tuturor creanțelor se restituie debitorului. Suma în valută străină rămasă după satisfacerea tuturor creanțelor se restituie prin virament. În cazul debitorului persoană fizică, suma în cauză poate fi restituită și în numerar.

Astfel, potrivit art. 145 CE, se stabilesc trei categorii de creanțe. La categoria întâi de creanțe sunt atribuite creanțele privind: a) plata pensiei de întreținere; b) plățile ce decurg din raporturile de muncă; c) reparația prejudiciilor cauzate prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului; d) reparația prejudiciilor cauzate persoanelor fizice prin infracțiune sau contravenție; e) contribuțiile obligatorii de asigurări sociale de stat.

La categoria a doua de creanțe sunt atribuite creanțele privind: a) impozitele, taxele și alte plăți aferente bugetului public național; b) taxele de stat, amenzile și penalitățile aferente bugetului public național; c) reparația prejudiciilor cauzate prin infracțiune sau contravenție persoanelor juridice, precum și asociațiilor și societăților care nu au personalitate juridică, dar care dispun de organe de conducere proprii; d) plățile pentru drepturile de autor și drepturile conexe; e) cheltuielile de asistență juridică. Iar la categoria a treia de creanțe sunt atribuite celelalte creanțe.

Sumele calculate de executorul judecătoresc în condițiile art. 24 CE se vor plăti în ultimul rând. Totodată, în conformitate cu prevederile art. 146 CE, cheltuielile de executare se restituie în ordine prioritară înainte de satisfacerea tuturor creanțelor. Creanțele garantate prin gaj sau ipotecă constituite asupra bunurilor vândute se plătesc din suma obținută, în ordine prioritară, înainte de satisfacerea celorlalte creanțe.

Sarcini de autoevaluare:

1. Definiți și identificați sistemul procedurilor speciale de executare silită.
2. Clasificați procedurile speciale de executare silită.
3. Caracterizați procedura de urmărire a salariului și altor venituri ale debitorului.
4. Stabiliți specificul executării documentelor executorii privind litigiile locative.
5. Determinați particularitățile executării hotărârilor privind efectuarea de către debitor a unor acte obligatorii și remiterea către creditor a sumelor bănești și a bunurilor.
6. Explicați modul de satisfacere a creanțelor.
7. Întocmiți proiectul unui proces-verbal de ridicare a mijloacelor bănești în numerar deținute de debitor.
8. Elaborați proiectul unui ordin incaso privind urmărirea mijloacelor bănești de pe conturile debitorului.
9. Redactați proiectul unei încheieri privind distribuirea sumelor obținute prin executare.

Test-grilă

1. Determinați consecutivitatea corectă de urmărire a bunurilor:
 - a) mijloacele bănești – bunurile mobile – bunurile imobile – bunurile ipotecate – bunul în care își are viza de reședință debitorul;
 - b) bunurile mai prețioase, iar ulterior cele cu o valoare mai mică;
 - c) bunurile cu o valoare mai mică, iar ulterior bunurile cu o valoare mai mare;
 - d) bunurile personale – bunurile proprietate comună – bunurile gajate sau ipotecate.
2. Salariul și alte venituri bănești ale debitorului pot fi urmărite în baza documentelor executorii în cazul în care:
 - a) documentul executoriu vizează realizarea de obligații personale;

- b) suma urmărită depășește 150 de unități convenționale, dacă debitorul lucrează;
 - c) debitorul nu are bunuri sau bunurile lui nu sunt suficiente pentru a acoperi întreaga sumă urmărită;
 - d) la cererea debitorului.
3. Determinați ordinea de urmărire a salariului:
- a) inițial obligațiile față de bugetul de stat, iar ulterior cele față de persoanele fizice;
 - b) inițial obligațiile de întreținere, iar ulterior celelalte obligații;
 - c) inițial obligațiile privitor la repararea prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, iar ulterior celelalte obligații;
 - d) prioritare sunt obligațiile față de persoanele străine.
4. Determinați care venituri nu pot fi urmărite:
- a) pensia pentru limita de vârstă;
 - b) salariul achitat persoanelor care nu au atins vârsta de 18 ani;
 - c) indemnizațiile de eliberare din serviciu;
 - d) echivalentul bănesc achitat pentru compensarea prejudiciului moral în legătură cu concedierea ilegală.
5. Determinați care venituri pot fi urmărite:
- a) salariul pentru absență forțată ca rezultat al concedierii ilegale;
 - b) prejudiciul material achitat pentru deteriorarea proprietății;
 - c) onorariul de avocat;
 - d) sporurile pentru muncă în condiții grele.
6. Ce categorie de creanțe sunt atribuite la categoria întâi:
- a) plăți aferente bugetului public național;
 - b) cheltuielile de asistență juridică;
 - c) reparația prejudiciilor cauzate persoanelor fizice prin infracțiune sau contravenție;
 - d) taxele de stat, amenzile și penalitățile aferente bugetului public național.
7. Care este termenul maximal stabilit de executorul judecătoresc pentru obligarea în acordarea spațiului locativ organului abi-

- litat, dacă în documentul executoriu este indicată necesitatea acordării unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi) debitorului:
- a) cel mult 6 luni de zile;
 - b) cel mult 15 zile;
 - c) cel mult 30 de zile;
 - d) nu există limitări.
8. În baza cărui document poate fi suspendată executarea unui act judecătoresc definitiv pentru cazurile de evacuare din spațiul locativ:
- a) Recomandarea Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești;
 - b) Încheierea Curții Supreme de Justiție;
 - c) Decizia Curții Supreme de Justiție;
 - d) Decizia Curții de Apel.
9. Care este termenul maximal la executarea hotărârii prin care debitorul este obligat să efectueze anumite acte nelegate de remiterea unor sume de bani sau a unor bunuri:
- a) cel puțin 5 zile de la data primirii somației;
 - b) cel puțin 7 zile de la data primirii somației;
 - c) cel puțin 10 zile de la data primirii somației;
 - d) la discreția executorului judecătoresc.

Surse bibliografice recomandate:

1. BĂCANU, I. ș.a. *Drept procesual civil. Executarea silită*. Vol. II. Ed. a II-a revăzută. București: Lumina Lex, 1998.
2. Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443 din 2004. Publicat: 03.03.2005 în *Monitorul Oficial*, nr. 34-35, art.112. Data intrării în vigoare: 01.07.2005.
3. GÂRBULEȚ, I., OPRINA, E. *Tratat teoretic și practic de executare silită*. București: Universul juridic, 2013.
4. LEȘ, I. *Legislația executării silite. Comentarii și explicații*. București: C.H. Beck, 2007.
5. Legea nr. 113 din 17.06.2010 privind executorii judecătorești. Publicată: 23.07.2010 în *Monitorul Oficial*, nr. 126-128, art. 406.

6. Recomandarea Rec. (2003)17 a Comitetului Miniștrilor către Statele membre în materie de executare a deciziilor judecătorești. Adoptată de Comitetul Miniștrilor în 9 sept. 2003, la a 851-a reuniune a delegaților miniștrilor.
7. POALELUNGI, M. ș.a. *Manualul judecătorului pentru cauze civile*. Ediția a 2-a. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013.

Tema 9. ÎNCETAREA PROCEDURII DE EXECUTARE. ÎNTOARCEREA EXECUTĂRII SILITE

Unități de conținut:

9.1. Temeiurile de încetare a procedurii de executare silită

9.2. Particularitățile procedurii de întoarcere a executării silite

Concepte:

Temeiurile de încetare a procedurii de executare silită: Stingerea obligației. Încheierea unei tranzacții. Neadmiterea succesiunii în cazul încetării din viață sau lichidării creditorului sau debitorului. Insuficiența bunurilor debitorului persoană juridică lichidat. Anularea actului în al cărui temei a fost emis documentul executoriu. Renunțarea la executare etc.

Particularitățile procedurii de întoarcere a executării silite.

Obiective de referință:

- *să determine* temeiurile de încetare a procedurii de executare silită;
- *să explice* particularitățile încetării procedurii de executare silită prin stingerea obligației;
- *să distingă* specificul încheierii unei tranzacții în cadrul procedurii de executare silită;
- *să definească* efectele neadmiterii succesiunii în cazul încetării din viață sau lichidării creditorului sau debitorului;
- *să deosebească* particularitățile încetării procedurii de executare silită ca urmare a insuficienței bunurilor debitorului persoană juridică lichidate de anularea actului în al cărui temei a fost emis documentul executoriu și renunțarea la executare a creditorului;
- *să contureze* particularitățile procedurii de întoarcere a executării silite;

- să redacteze proiectul unei încheieri privind încetarea procedurii de executare silită;
- să elaboreze proiectul unui proces-verbal de confirmare a tranzacției încheiate între părțile procedurii de executare silită;
- să întocmească proiectul unei cereri privind renunțarea la executare;
- să elaboreze proiectul unei cereri privind întoarcerea executării silite.

Repere de conținut:

9.1. Temeiurile de încetare a procedurii de executare silită

În ceea ce privește temeiurile de încetare a procedurii de executare silită, acestea sunt reglementate expres la art. 83 alin. (1) CE, astfel, potrivit normei citate, procedura de executare încetează în cazul în care: *a) obligația a fost stinsă; b) între creditor și debitor a fost încheiată o tranzacție, în condițiile prezentului cod; c) după încetarea din viață, după declararea dispariției fără urmă sau după declararea decesului creditorului ori al debitorului, creanța sau obligația adjudecată nu admite succesiunea de către succesorul de drepturi al acestor persoane; d) bunurile persoanei juridice lichidate nu sunt suficiente pentru satisfacerea deplină a creanțelor creditorului; e) hotărârea, decizia sau încheierea în al cărei temei a fost eliberat documentul executoriu a fost anulată printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă; f) debitorul a prezentat spre executare o hotărâre de încasare de la creditor în folosul său a unei sume egale cu suma debitoare sau mai mare decât aceasta; g) creditorul a renunțat la executare.*

De regulă, reluarea executării după încetarea acesteia este inadmisibilă, totuși ca excepție de la regula respectivă, la solicitarea creditorului, **procedura de executare privind restabilirea la locul de muncă sau efectuarea de către debitor a unor acte obligatorii poate fi reluată**, dacă se dovedește că, după încetarea procedurii de executare în condițiile art. 83 alin.(1) lit. a) CE, debitorul continuă neexecutarea obligației stabilite în documentul executoriu. În acest caz, se vor aplica reglementările privind cheltuielile de executare a acestor categorii

de documente executorii. Reluarea procedurii se poate face doar pe durata termenului de prescripție a punerii în executare.

Potrivit art. 84 CE, asupra încetării procedurii de executare decide executorul judecătoresc, cu înștiințarea creditorului și a debitorului. Neprezentarea lor însă nu împiedică luarea deciziei. Executorul judecătoresc va decide asupra încetării procedurii de executare silită, prin emiterea unei încheieri motivate în drept și în fapt, în condițiile art. 66 CE. Încheierea privind încetarea procedurii de executare poate fi contestată în instanța de judecată.

Drept consecințe ale încetării procedurii de executare silită, art. 85 CE prevede că după intrarea în vigoare a încheierii privind încetarea procedurii de executare, executorul judecătoresc dispune, în decurs de 3 zile lucrătoare, anularea măsurilor de asigurare a executării. Documentul executoriu, în care au fost făcute mențiunile de rigoare, se restituie instanței de judecată sau altor organe emitente. În cazul încetării executării din motivul încheierii unei tranzacții între creditor și debitor (art. 83 alin. (1) lit. b) CE) în condițiile art. 63 alin. (2) CE, documentul executoriu se restituie creditorului, cu o mențiune despre încheierea tranzacției, de asemenea, este de menționat că, potrivit ultimei norme citate, în cazul în care părțile au convenit asupra încheierii unei tranzacții, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în care consemnează condițiile tranzacției, și anume, acest proces-verbal va servi drept temei pentru încetarea procedurii de executare (nu tranzacția în sine). **Procesul-verbal al executorului judecătoresc prin care se întărește tranzacția este un document executoriu.**

Deși nu sunt prevăzute expres la art. 85 CE, trebuie să menționăm că, drept consecință a încetării procedurii de executare silită este faptul că în funcție de temeiul încetării, prevăzut de art. 83 alin. (1) CE, se schimbă formula/metoda de calcul al onorariului executorului judecătoresc, precum și participantul la procedura de executare silită care urmează să suporte plata onorariului executorului judecătoresc.

Astfel, după cum am mai menționat, pct. 4 din Capitolul 6 al prezentei lucrări, art. 38 alin. (1) CE stabilește regula generală, potrivit căreia onorariul executorului judecătoresc este încasat de la debitor, dacă legea nu prevede altfel, în temeiul unei încheieri emise de exe-

cutorul judecătoresc, în toate cazurile de stingere, totală sau parțială, a obligației stabilite în documentul executoriu sau de încetare a procedurii de executare.

Totodată, alin. (4) din aceeași normă stabilește că, prin derogare de la regula respectivă, onorariul executorului judecătoresc se va calcula după cum urmează:

1) în cazul încetării procedurii de executare silită din motivul că între creditor și debitor a fost încheiată o tranzacție în condițiile art. 62 alin. (3) CE, *onorariul va fi achitat de debitor cu aplicarea coeficientului de 0,7 la mărimea obișnuită a acestuia;*

2) în cazul încetării procedurii de executare silită din motivul că hotărârea, decizia sau încheierea în al cărei temei a fost eliberat documentul executoriu a fost anulată printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, *onorariul va fi achitat de creditor;*

3) în cazul încetării procedurii de executare silită din motivul încetării din viață, al declarării dispariției fără urmă sau al declarării decesului creditorului, când creanța nu admite succesiunea de către succesorul său de drepturi, *onorariul, calculat din valoarea creanței, va fi achitat de debitor;*

4) în cazul încetării procedurii de executare silită din motivul încetării din viață, al declarării dispariției fără urmă sau al declarării decesului debitorului, când obligația nu admite succesiunea de către succesorul său de drepturi, *onorariul, calculat din valoarea creanței, va fi achitat de către succesorii de drepturi;*

5) în cazul încetării procedurii de executare silită din motivul că creditorul a renunțat la executare, *onorariul, calculat din valoarea creanței, va fi achitat de creditor;*

6) în cazul încetării procedurii de executare silită în temeiul art. 83 alin. (1) lit. a) CE, ca urmare a executării documentului executoriu în termenul prevăzut la art. 60 alin. (3) CE, *onorariul va fi achitat de debitor în proporție de 50% din mărimea obișnuită a acestuia.*

De asemenea, o altă consecință a încetării procedurii de executare silită, neprevăzută expres de art. 85 CE, este faptul că în funcție de temeiul încetării, se va determina subiectul care va decide asupra interdicției de a părăsi țara. Astfel, potrivit art. 64 alin. (3) CE, în cazul

încetării procedurii de executare în condițiile art. 83 alin. (1) lit. a)-c) și e)-g) CE, interdicția de a părăsi țara se revocă de către executorul judecătoresc. Iar, în cazul încetării procedurii de executare în condițiile art. 83 alin. (1) lit. d) CE, această interdicție se revocă de către judecător la cererea executorului judecătoresc sau a părților în procedura de executare.

În aceeași ordine de idei, ținem să menționăm că o altă consecință a încetării procedurii de executare silită din motivul că hotărârea, decizia sau încheierea în al cărei temei a fost eliberat documentul executoriu a fost anulată printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă (art. 83 alin. (1) lit. e) CE), este faptul că poate fi dispusă întoarcerea executării silite, particularitățile căreia le vom examina în continuare.

9.2. Particularitățile procedurii de întoarcere a executării silite

În doctrina de specialitate a fost reliefată ideea, potrivit căreia, prin întoarcerea executării silite a hotărârii, deciziei, încheierii instanței judecătorești sau a unui alt organ jurisdicțional, se are în vedere că la anularea hotărârii, încheierii, deciziei executate și, după rejudecarea pricinii, se adoptă o hotărâre, încheiere, decizie prin care pretenția se respinge parțial sau integral ori se emite o încheiere de încetare a procesului sau de scoatere a cererii de pe rol [70, p. 292].

Într-o altă opinie, s-a reținut că prin întoarcerea executării, părțile se restabilesc în drepturile lor, căci nerestituirea celor primite de la debitor de către creditor ar crea situația îmbogățirii fără justă cauză a celui din urmă, actul juridic în temeiul căreia s-au făcut încasările fiind anulat, stabilește nejustificarea prestației efectuate [82, p. 329]. În aceeași ordine de idei, potrivit art. 157 alin. (1) CE, în cazul în care hotărârea executată se anulează și, după rejudecarea cauzei, se adoptă o hotărâre prin care acțiunea se respinge parțial sau integral ori o încheiere de încetare a procesului sau de scoatere a cererii de pe rol, instanța de judecată dispune din oficiu restituirea către pârât (debitor), din contul reclamantului (creditorului), a tot ceea ce s-a încasat în temeiul hotărârii anulate, precum și a cheltuielilor de executare.

Dacă restituirea în natură a bunurilor este imposibilă, instanța de judecată prevede restituirea contravalorii lor, stabilită la data întoarcerii executării. Restituirea sumelor încasate în valută străină se efectuează prin virament. În cazul pârâtului (debitorului) persoană fizică, restituirea sumelor poate fi făcută și în numerar. Iar, potrivit art. 158 alin. (1) CE, instanța de judecată căreia i s-a trimis cauza spre rejudecare este obligată să examineze din oficiu întoarcerea executării și să o soluționeze în o nouă hotărâre sau încheiere, prin care se dispune încetarea procesului în cauză.

În caz că instanța de judecată care a rejudecat cauza nu a soluționat întoarcerea executării hotărârii anulate, pârâtul este în drept, în termenele de prescripție, să înainteze în această instanță o cerere de întoarcere a executării în procedură în ordonanță, fără respectarea procedurii prealabile. Termenul de prescripție începe să curgă de la data rămânării definitive a hotărârii de respingere a acțiunii. Părțile sunt scutite de plata taxei de stat, inclusiv pentru cererea de recurs. Totodată, potrivit art. 159 alin. (1) CE, instanța de apel sau instanța de recurs este obligată să dispună întoarcerea executării, dacă, examinând apelul sau recursul, anulează hotărârea instanței de fond cu adoptarea unei noi hotărâri prin care respinge parțial sau integral acțiunea ori adoptă o încheiere de încetare a procesului sau de scoatere a cererii de pe rol. Iar, potrivit alin. (2) al aceleiași norme, în cazul în care instanța de apel sau de recurs nu a dispus întoarcerea executării, pârâtul poate înainta o acțiune în condițiile art. 158 CE (procedura în ordonanță).

Astfel, pornind de la textul normelor citate *supra*, putem sintetiza că întoarcerea executării silită poate avea loc sau poate fi dispusă în următoarele cazuri: când o hotărâre judecătorească deja executată a fost anulată sau modificată, prin decizia instanței superioare; când în urma rejudecării cauzei pretențiile reclamantului au fost respinse integral sau parțial; când prin decizia instanței superioare sau ca efect al rejudecării cererea a fost scoasă de pe rol ori procesul a încetat.

Totodată, o condiție esențială pentru ca întoarcerea executării să poată fi dispusă, este ca hotărârea, decizia sau încheierea anulată să fi fost executată parțial sau total. De asemenea, este de menționat că Codul de executare silită, pe de o parte reglementează obligația

instanțelor de a dispune din oficiu întoarcerea executării silite, iar pe de altă parte, prevede posibilitatea părții interesate de înainta o cerere în procedura în ordonanță privind dispunerea întoarcerii executării silite, în cazul omiterii acestui fapt de către instanțele de judecată.

La acest aspect, ținem să precizăm că instanța de judecată, indiferent de cazurile menționate *supra* în care aceasta este operabilă, va putea dispune întoarcerea executării silite din oficiu numai în situația în care la materialele cauzei vor exista informații cu privire la executarea hotărârii anulate. Sau este inadmisibilă și lipsită de fond expunerea asupra întoarcerii executării silite în cazurile în care nu există informații cu privire la acest fapt, sau când aceasta nu a avut loc.

Iar, în ceea ce privește examinarea cererii privind întoarcerea executării silite în procedura în ordonanță, precum și a eventualelor obiecții depuse, instanța de judecată urmează să țină cont de faptul că valoarea pretențiilor creditorului urmează a fi incontestabilă, în cazul unor divergențe asupra acestui fapt, instanța urmează să refuze primirea cererii în temeiul art. 348 alin. (2) lit. d) CPC sau să anuleze ordonanța emisă.

În acest caz, judecătorul va explica creditorului că pretenția sa poate fi înaintată debitorului în procedură de examinare a acțiunii civile. Dacă instanța de judecată nu primește din partea debitorului obiecții motivate sau dacă debitorul este de acord cu pretențiile creditorului, judecătorul eliberează creditorului un al doilea exemplar de ordonanță judecătorească. Această ordonanță va reprezenta un document executoriu.

Potrivit unei opinii, pe care o împărtășim, dreptul la întoarcerea executării poate fi realizat și prin depunerea unei cereri de chemare în judecată în procedura acțiunii civile. În acest caz, instanța de judecată va asigura egalitatea și disponibilitatea în drepturi a participanților în proces. Luând în considerare din principiul nemijlocirii cercetării judecătorești în cadrul ședinței de judecată, instanța de judecată va putea stabili cert mărimea prestației executate. La judecarea pricinii, nu se va admite completarea sau modificarea hotărârii inițiale, respectându-se principiul autorității lucrului judecat. Dacă pretențiile reclamantului sunt întemeiate, instanța de judecată va adopta o ho-

tărăre prin care va admite acțiunea. În temeiul hotărârii definitive, la solicitarea creditorului, instanța de judecată va elibera titlul executoriu [82, p. 330].

De regulă, întoarcerea executării silită este posibilă în toate cauzele de executare silită în circumstanța întrunirii condițiilor enumerate mai sus, totuși Codul de executare prevede și anumite excepții de la regula respectivă, astfel, potrivit art. 160 CE, **nu se admite întoarcerea executării** în cauzele de: 1) încasare a pensiei de întreținere; 2) de reparare a prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin altă vătămare a sănătății; 3) de reparare a prejudiciului prin pierderea întreținătorului.

Cu excepția cazurilor când hotărârea anulată a fost întemeiată pe informații sau pe documente false prezentate de reclamant.

Sarcini de autoevaluare:

1. Determinați temeiurile de încetare a procedurii de executare silită.
2. Explicați particularitățile încetării procedurii de executare silită prin stingerea obligației.
3. Distingeți specificul încheierii unei tranzacții în cadrul procedurii de executare silită.
4. Definiți efectele neadmiterii succesiunii în cazul încetării din viață sau lichidării creditorului sau debitorului.
5. Deosebiți particularitățile încetării procedurii de executare silită ca urmare a insuficienței bunurilor debitorului persoană juridică lichidate de anularea actului în al cărui temei a fost emis documentul executoriu și renunțarea la executare a creditorului.
6. Redactați proiectul unei încheieri privind încetarea procedurii de executare silită.
7. Elaborati proiectul unui proces-verbal de confirmare a tranzacției încheiate între părțile procedurii de executare silită.
8. Întocmiți proiectul unei cereri privind renunțarea la executare.
9. Elaborati proiectul unei cereri privind întoarcerea executării silită.

Test-grilă

1. Care situații constituie temei de încetare a procedurii de executare:
 - a) bunurile persoanei juridice lichidate nu sunt suficiente pentru satisfacerea deplină a creanțelor creditorului;
 - b) debitorul se află într-o delegație îndelungată în interes de serviciu sau cu o misiune de stat, atunci când obligația are un caracter personal;
 - c) înaintarea de către terți a unei acțiuni privind ridicarea sechestrului de pe bunuri – în partea ce ține de aceste bunuri;
 - d) insolvabilității debitorului.
2. Care este actul judecătoresc de dispoziție prin care se dispune întoarcerea executării:
 - a) hotărârea judecătorească;
 - b) încheierea judecătorească;
 - c) ordonanța judecătorească;
 - d) decizia judecătorească.
3. În ce cazuri nu se admite întoarcerea executării:
 - a) pricinile de reparare a prejudiciului cauzat prin vătămare a sănătății;
 - b) pricinile privind încasarea mijloacelor bănești cu titlu de prejudiciu material;
 - c) litigiile de muncă privind restabilirea la muncă;
 - d) litigiile de apărare a demnității.
4. Care este instanța de judecată competentă să dispună întoarcerea executării silite:
 - a) instanța de apel sau de recurs;
 - b) instanța de contencios administrativ;
 - c) doar Curtea Supremă de Justiție;
 - d) Doar Curtea de Apel.
5. În ce caz instanța dispune restituirea contravalorii bunurilor în locul restituirii în natură a bunurilor:
 - a) dacă restituirea în natură a bunurilor este imposibilă;
 - b) dacă debitorul solicită acest lucru;
 - c) dacă creditorul formulează o astfel de cerere;

- d) dacă executorul judecătoresc consideră acest fapt ca fiind oportun.
6. Care din situațiile enumerate nu constituie temei de întoarcere a executării silite:
- a) când o hotărâre judecătorească deja executată a fost anulată sau modificată, prin decizia instanței superioare;
 - b) când în urma rejudecării cauzei pretențiile reclamantului au fost respinse integral sau parțial;
 - c) când prin decizia instanței superioare sau ca efect ale rejudecării cererea a fost scoasă de pe rol ori procesul a încetat.
 - d) când debitorul solicită.

Surse bibliografice recomandate:

1. BELEI, E. ș.a. *Drept procesual civil. Partea specială*. Chișinău: Lexon, 2016.
2. Codul de executare al Republicii Moldova, nr. 443 din 2004. Publicat: 03.03.2005 în *Monitorul Oficial*, nr. 34-35, art. 112. Data intrării în vigoare: 01.07.2005.
3. COJUHARI, AL. ș.a. *Drept procesual civil. Partea specială*. Curs universitar. Chișinău: Tipografia Centrală, 2009.
4. POALELUNGI, M. ș.a. *Manualul judecătorului pentru cauze civile*. Ediția a 2-a. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013.
5. OPRINA, E. *Executarea silită în procesul civil*. Ed. a IV-a revăzută și adăugită. București: Universul juridic, 2011.
6. VOICU, M. Procedura executării silite în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului – CEDO. În: *RRDJ*, 2012, nr. 5.

Tema 10. CONTESTAREA ACTELOR EXECUTORULUI JUDECĂTORESC

Unități de conținut:

10.1. Natura juridică a contestației la executare

10.2. Particularitățile de examinare a contestațiilor actelor executorului judecătoresc

10.3. Procedura de apărare a drepturilor altor persoane

Concepte:

Natura juridică a contestației la executare. Obiectul contestației la executare. Subiecții contestației la executare și calitatea procesuală a acestora în cadrul examinării contestației la executare. Instanța competentă în examinarea contestației la executare. Termenele în procedura contestației la executare. Cerințele de formă și de conținut ale cererii privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia. Actul emis de instanța de judecată privind soluționarea contestației la executare. Particularități privind examinarea contestației la executare. Procedura de apărare a drepturilor altor persoane.

Obiective de referință:

- *să clarifice* natura juridică a contestației la executare;
- *să determine* obiectul contestației la executare;
- *să identifice* subiecții contestației la executare și calitatea procesuală a acestora în cadrul examinării contestației la executare;
- *să stabilească* instanța competentă în examinarea contestației la executare;
- *să determine* termenele în procedura contestației la executare;
- *să proiecteze* cerințele de formă și de conținut ale cererii privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia;

- *să stabilească* actul emis de instanța de judecată privind soluționarea contestației la executare;
- *să aprecieze* particularități privind examinarea contestației la executare;
- *să dezvolte* procedura de apărare a drepturilor altor persoane;
- *să întocmească* proiectul unei contestații împotriva actelor, acțiunilor și/sau inacțiunilor executorului judecătoresc;
- *să redacteze* proiectul unei cereri privind ridicarea sechestrului de pe bunurile care aparțin unei persoane neimplicate în procedura de executare silită;
- *să proiecteze* o încheiere judecătorească cu privire la examinarea contestației la executare.

Repere de conținut:

10.1. Natura juridică a contestației la executare

Necesitatea implicării instanței de judecată în procedura de executare este incontestabilă, determinată de nevoia stringentă de a asigura corectitudinea, promptitudinea și eficiența executării silite a actelor de justiție. Sarcina instanței care a ordonat executarea și care are sub controlul ei permanent activitatea organului de executare, rămâne aceeași – de a arbitra un conflict nestins, de a supraveghea executarea și de a soluționa nemulțumirile părților, dar și ale terțelor persoane ale căror drepturi sunt vătămate prin executarea silită [82, p. 319].

Totodată, în procedura executării silite, instanței de judecată îi revine un rol preponderent pasiv, acționând în majoritatea situațiilor în mod exclusiv la sesizare. Procedura de executare silită trebuie să se desfășoare cu respectarea deplină a principiului legalității, care implică respectarea tuturor actelor normative în vigoare de către executorul judecătoresc, de către participanții la procedura de executare silită, de către toți cetățenii. Atunci când, ca rezultat al actelor exercitate în procedura de executare silită, vor fi lezate drepturile și libertățile legale ale participanților la executare sau ale altor persoane, ei vor fi în drept de a sesiza instanța de judecată pentru a-și apăra drepturile lor legale prin contestarea actelor executorului judecătoresc (contestarea la executare).

Prin urmare, deși legiuitorul reglementează statutul special al executorului judecătoresc, în special independența acestuia în scopul executării documentelor executorii, totuși acesta a instituit și un sistem de control asupra actelor emise în cadrul procedurii de executare. Instanța de judecată având împuterniciri exclusive ce țin de controlul judecătoresc asupra actelor executorului judecătoresc, judecătoria arbitrală neavând asemenea atribuții.

Referitor la natura juridică a procedurii de efectuare de către instanța de judecată a controlului judecătoresc asupra actelor executorului judecătoresc/contestației actelor executorului judecătoresc (în continuare contestația la executare), în doctrina de specialitate se regăsesc mai multe opinii, pe alocuri chiar contradictorii. Astfel, în unele opinii se susține că contestația actelor executorului judecătoresc/contestația la executare ar fi o cale de atac, în altele că aceasta ar fi o acțiune obișnuită sau de tip special, în timp ce alți autori opinează că aceasta ar constitui după caz, o cale de atac sau o acțiune civilă [73, p. 48-49; 74, p. 116; 71, p. 574-577].

Contestația la executare este așadar singura cale procesuală din faza de executare silită care declanșează controlul legalității actelor de executare silită sau, după caz, controlul conformității lor cu conținutul real intrinsec al titlului executoriu.

În doctrina românească mai veche, instituția „*contestației la executarea silită*” a fost apreciată a fi importantă din două puncte de vedere:

- calea contestației la executare este deschisă oricărei persoane care pretinde că a fost lezată în drepturile sale prin acte execuționale ilegale;
- contestația la executare reprezintă modalitatea juridică procesuală ce are menirea de a înlătura orice ilegalitate ce se poate ivi în activitatea de executare silită [78, p. 255].

S-a mai arătat că, tocmai pentru înlăturarea neregularităților ce se pot ivi în cadrul executării silite, contestația la executare reprezintă mijlocul procedural prin intermediul căruia părțile ori terțele persoane interesate de executare se pot plânge instanței competente [91, p. 16].

În aprecierea noastră, cea mai importantă funcție, pe care o are contestația la executare ca instituție procedurală, este aceea de a declanșa controlul judecătoresc al legalității actelor de executare silită săvârșite în cursul procedurii de executare, și de a asigura în acest fel dreptul la un tribunal în accepțiunea Convenției europene a drepturilor omului și libertăților fundamentale.

În ceea ce privește sediul materiei juridice a contestației la executare în dreptul național, aceasta este reglementată de Codul de executare, Cartea I, Titlul IV, Capitolul XIV, art. 161-164.

10.2. Particularitățile de examinare a contestațiilor actelor executorului judecătoresc

1) Obiectul contestației la executare. Potrivit art. 161 alin. (1) CE, actele de executare întocmite de executorul judecătoresc sau acțiunile/inacțiunea acestuia pot fi contestate de către părți și de alți participanți la procesul de executare, precum și de terții care consideră că prin actele de executare sau acțiunile/inacțiunea executorului judecătoresc le-a fost încălcat un drept recunoscut de lege.

Astfel, din conținutul normei citate, deducem că pot constitui obiect al contestării la executare atât actele emise de executorul judecătoresc în cadrul procedurii de executare (încheierile, demersurile, dispozițiile, procesele-verbale etc.), cât și acțiunile sau inacțiunile acestuia (de exemplu: *refuzul de a efectua anumite acte*).

Totodată, ținem să precizăm că, deși, din formularea art. 161 alin. (1) CE, ar rezulta că părțile sau alți participanți la procedura de executare sau terții ar putea contesta orice act, acțiune sau inacțiune prin care acestea se simt lezate în drepturi, Codul de executare exclude totuși posibilitatea contestării unor anumite categorii de acte întocmite de executorul judecătoresc.

Spre exemplu, potrivit art. 62 alin. (5) CE, procesele-verbale privind concilierea părților în procedura de executare nu pot fi contestate.

De asemenea, potrivit art. 32 alin. (2) CE, încheierea de strămutare a documentului executoriu la cererea motivată a creditorului nu se supune niciunei căi de atac.

În aceeași ordine de idei, nu poate fi contestată nici dispoziția Camerei teritoriale de circumscripție, sau, după caz, a Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești privind soluționarea conflictului de competență apărut între doi sau mai mulți executori judecătorești în legătură cu executarea documentului executoriu (art. 31 alin. (9) CE).

O altă limitare prevăzută de Codul de executare, în ceea ce privește contestarea actelor, acțiunilor sau inacțiunilor executorului judecătoresc în procedura de executare, constă în faptul că erorile materiale sau formale comise la întocmirea actelor executorului judecătoresc nu pot servi drept temei de contestare a acestora, erorile respective se pot corecta de către executorul judecătoresc din oficiu sau la cererea motivată a părții interesate (art. 65 alin. (2) CE).

Astfel, în cazul dat, va putea fi contestată încheierea privind refuzul în corectarea actelor (art. 65 alin. (4) CE) sau inacțiunea acestuia de emitere a unui nou act, ca urmare a înaintării unei cereri în acest sens.

Faptul dat este prevăzut expres și de art. 163 alin. (3) CE, potrivit căruia actele de executare întocmite de executorul judecătoresc, legale în fond, nu pot fi anulate pe motive formale, iar potrivit alin. (3¹) din aceeași normă, nerespectarea cerințelor prevăzute la art. 65 alin. (3) CE, adică nedepunerea unei cereri către executorul judecătoresc privind corectarea erorilor materiale și/sau formale, servește drept temei pentru scoaterea cererii de pe rol în conformitate cu prevederile art. 267 lit. a) CPC.

2) Subiecții contestației la executare și calitatea procesuală a acestora în cadrul examinării contestației la executare. Potrivit conținutului normei prevăzute de art. 161 alin. (1) CE, sunt în drept să conteste actele, acțiunile sau inacțiunile executorului judecătoresc:

- 1) părțile în procedura de executare (creditorul și debitorul);
- 2) alți participanți la procedura de executare silită; și
- 3) persoanele terțe care consideră că prin actele de executare sau acțiunile/inacțiunile executorului judecătoresc le-a fost încălcat un drept recunoscut de lege.

Conform art.7 alin.(1) CPC, instanța judecătorească intențează procesul civil, la cererea persoanei, care revendică apărarea unui drept al său încălcat sau contestat ori a interesului legitim.

Dacă contestarea actelor de către părți are loc în temeiul prezumției încălcării unui drept ce reiese din realizarea efectivă și legală a dispozițiilor documentului executoriu, atunci contestația celorlalți participanți va fi întemeiată pe încălcarea unui drept ce reiese din calitatea lor procesuală și acțiunile pe care le-au efectuat.

Așadar, reprezentanții, creditorii intervenienți, specialiștii, experții, interpreții și martorii-asistenți pot contesta actele executorului judecătoresc doar în limitele drepturilor ce le-au fost afectate personal și direct.

Spre deosebire de terți, care vor trebui să demonstreze că prin actul executorului judecătoresc le-a fost încălcat un drept recunoscut prin lege, părțile și alți participanți la procedura de executare vor putea contesta actele executorului judecătoresc, fără nicio condiție.

Contestarea poate fi realizată atât personal, cât și prin intermediul unui reprezentant. Dreptul de a contesta actul executorului judecătoresc este unul special, potrivit art. 50 alin.(1) CE, prin urmare, este necesar a fi inclus expres în împuternicirile delegate reprezentantului.

Totodată, este de menționat că, spre deosebire de Codul de procedură civilă și de condițiile de reprezentare în fața instanței de judecată, Codul de executare nu limitează cercul persoanelor care pot avea calitatea de reprezentanți în procedura de executare silită, acesta instituind doar anumite interdicții de reprezentare unor categorii de persoane în virtutea funcțiilor sau statutului deținut de aceștia¹⁸.

Astfel, deși participanții la procedura de executare pot transmite prin procură sau contract reprezentanților lor (persoane fizice sau juridice) împuternicirea specială privind **contestarea actelor executorului judecătoresc**, totuși împuternicirea acestora se va limita doar la formularea și depunerea contestației respective, fără a putea reprezenta participantul la procedura de executare silită și în fața instanței de judecată, în cazul în care nu corespunde niciunei categorii de reprezentanți prevăzuți de Codul de procedură civilă și nu este întocmit un document corespunzător în sensul dat.

¹⁸ N.a. – Pentru detalii privind reprezentarea în procedura de executare a se vedea Capitolul 4, pct. 2 al prezentei lucrări.

În această ordine de idei, potrivit art. 75 CPC, în procesul civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar, participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat. Persoanele fizice pot fi reprezentate în instanța de judecată de către soț/soție, părinți, copii, frați, surori, bunei, nepoți dacă aceștia sunt licențiați în drept și **sunt împuterniciți printr-o procură autenticată notarial**.

Procesele persoanelor juridice se susțin în instanță de judecată de către organele lor de administrare, care acționează în limitele împuternicirilor atribuite prin lege, prin alte acte normative sau prin actele lor de constituire, precum și de către alți angajați împuterniciți ai persoanei juridice, de către avocați sau avocați stagiaari.

Conducătorul organizației își confirmă împuternicirile prin documentele prezentate în judecată ce atestă funcția sau calitatea lui de serviciu ori, după caz, prin actele de constituire. În caz de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice, interesele ei pot fi reprezentate de administratorul din oficiu sau de lichidator, desemnați în condițiile legii.

Actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Prin urmare, la faza executării silite, în cadrul examinării cererilor privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia, părțile-persoane fizice vor putea fi reprezentate doar de:

1) avocat sau avocat stagiar, împuterniciți în modul corespunzător prevăzut de CPC (prin mandat); sau de

2) soț/soție, părinți, copii, frați, surori, bunei, nepoți, cu condiția ca aceștia:

- să fie licențiați în drept; și

- să fie împuterniciți printr-o procură autenticată notarial.

Iar părțile-persoane juridice vor putea fi reprezentate doar de:

1) organele lor de administrare, care acționează în limitele împuternicirilor atribuite prin lege, prin alte acte normative sau prin actele lor de constituire;

- 2) alți angajați ai persoanei juridice; sau
- 3) de avocați sau avocați stagiaari.

Cu condiția ca aceștia să fie împuterniciți în modul prevăzut de art. 80-81 CPC.

În ceea ce privește calitatea procesuală a participanților și terților la contestația în executare, atunci autorul contestației va avea calitatea procesuală de reclamant, iar partea împotriva căreia este înaintată contestația va avea calitatea procesuală de pârât, bucurându-se de toate drepturile și obligațiile procedurale prevăzute de Codul de procedură civilă, în acest sens.

Faptul dat rezultă din conținutul prevederilor, art. 163 alin. (1) CE, potrivit cărora reclamațiile din cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia se înaintează împotriva creditorului sau debitorului, cererea judecându-se în condițiile Codului de procedură civilă.

La rândul său, executorul judecătoresc, potrivit aceleiași norme, **este atras din oficiu în calitate de intervenient accesoriu** și este obligat să prezinte instanței de judecată copia certificată a procedurii de executare și să dea explicații scrise referitoare la actele contestate. Iar, în cazul neexecutării fără motive întemeiate a cerinței instanței de judecată privind prezentarea copiei certificate a procedurii de executare sau prezentarea explicațiilor scrise, executorul judecătoresc se sancționează de instanța de judecată cu amendă de până la 50 de unități convenționale (art. 163 alin. (7) CE).

Raționamentul regulii respective reiese din conținutul art.10 CE, potrivit căruia creditorul își realizează prin intermediul executorului judecătoresc drepturile sale recunoscute printr-un document executoriu, dacă debitorul nu-și îndeplinește benevol obligațiile. Din aceste considerente, acțiunile executorului judecătoresc nu mai au un caracter diriguitor, ci sunt determinate de disponibilitatea creditorului, care prin intermediul executorului judecătoresc își mijlocește acțiunile sale. Astfel, executorul judecătoresc nu are un interes material sau procesual în finalitatea soluționării contestației.

Totodată, de la regula respectivă, este instituită și o excepție, și anume, în cazurile ce țin de contestarea cuantumului onorariului exe-

cutorului judecătoresc, reclamația se înaintează împotriva acestuia (art. 163 alin. (3²) CE) și, prin urmare, în cazul respectiv acesta va avea calitatea procesuală de pârât, raționamentul excepției respective constând în faptul că eventuala încheiere îi afectează direct drepturile sale patrimoniale și el este creditorul creanței respective. În acest caz, creditorul creanței de bază nu are un interes direct în finalitatea procesului, deoarece nu i se afectează niciun drept sau interes de-al său.

Deși Codul de executare limitează posibilitatea ca executorul judecătoresc să poată fi atras în proces în calitate de pârât doar în cazurile de contestare a onorariului acestuia în doctrina de specialitate s-a opinat, ideea (pe care o împărtășim) potrivit căreia, acesta ar trebui să aibă calitatea procesuală de pârât și în cazurile în care se contestă inacțiunile acestuia, ori prin esența activității sale, executorul judecătoresc trebuie să întreprindă toate măsurile necesare și posibile în vederea executării documentului executoriu în timp util, inacțiunea fiindu-i direct culpabilă[82, p. 337].

3) Instanța competentă în examinarea contestației la executare. Potrivit art. 161 alin. (2) CE, cererea privind contestarea actelor de executare sau acțiunilor/inacțiunii executorului judecătoresc se înaintează în instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află biroul executorului judecătoresc sau, în cazul mun. Chișinău, în instanța de judecată în a cărei circumscripție Camera teritorială a executorilor judecătorești a stabilit competența teritorială a executorului judecătoresc.

Este de menționat faptul că, în cazul când competența teritorială a unui executor judecătoresc este temporar extinsă în conformitate cu prevederile art. 26 alin. (4) din Legea privind executorii judecătorești nr. 113 din 17.06.2010, acest fapt nu atrage după sine derogarea de la normele citate *supra* privind stabilirea instanței competente pentru a judeca contestația, chiar dacă primirea documentelor executorii și a părților procedurii se efectuează la altă adresă decât cea a biroului principal al acestuia.

4) Termenii în procedura contestației la executare. Potrivit art. 162 CE, actul de executare întocmit de executorul judecătoresc poate fi contestat de participanții la procesul de executare în termen de

15 zile de la data săvârșirii lui ori a refuzului de a săvârși anumite acte, dacă legea nu prevede altfel.

Terții care nu au participat la procesul de executare pot contesta actele de executare, întocmite de executorul judecătoresc, în termen de 15 zile de la data la care au aflat ori trebuie să afle despre aceste acte.

Iar, potrivit art. 161 alin. (1) CE, actele de executare întocmite de executorul judecătoresc nu pot fi contestate, dacă din momentul săvârșirii lor au trecut mai mult de 6 luni, termenul dat fiind un termen de decădere.

Persoana poate fi repusă în termenul de contestare în condițiile Codului de procedură civilă. Persoana nu poate fi repusă în termen dacă din data emiterii sau a refuzului emiterii actului contestat au trecut mai mult de 6 luni.

De menționat că prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 05.04.2019 [11]:

- teza a doua „Actele de executare întocmite de executorul judecătoresc nu pot fi contestate, dacă din momentul săvârșirii lor au trecut mai mult de 6 luni”, art. 161 alin. (1) CE;

- textul „de la data săvârșirii lui ori a refuzului de a săvârși anumite acte” din art. 162 alin. (1) CE; și

- teza a doua „Persoana nu poate fi repusă în termen dacă din data emiterii sau a refuzului emiterii actului contestat au trecut mai mult de 6 luni”, art. 162 alin. (2) CE, **au fost declarate neconstituționale.**

Totodată, s-a stabilit că, începând cu data pronunțării hotărârii menționate, termenul pentru contestarea actelor emise de către executorii judecătorești în procedura de executare se va calcula potrivit regulilor stabilite de art. 66 alin. (2) sau, după caz, art. 67 alin. (7) CE. În ipoteza în care actele emise de executor sunt contestate de către terții care nu au participat la procedura de executare se vor aplica în continuare prevederile tezei a doua din articolul 162 alin. (1) CE, potrivit cărora terții care nu au participat la procesul de executare pot contesta actele de executare, întocmite de executorul judecătoresc, în termen de 15 zile de la data la care au aflat ori trebuiau să afle despre aceste acte. Persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de contestare a actelor emise de către executor vor putea fi repuse în

termenul de contestare, în baza tezei întâi a articolului 162 alin. (2) CE, în condițiile CPC.

În ceea ce privește termenele speciale de contestare a actelor executorului judecătoresc, atunci drept exemplu putem menționa că, potrivit art. 66 alin. (2) CE, actele executorului judecătoresc emise sub formă de încheiere se contestă în termen de 10 zile de la comunicare, de asemenea de la regula respectivă, CE prevede anumite excepții, și anume, în cazul unor categorii de încheieri termenul de contestare este diferit de cel prevăzut de norma citată, astfel de exemplu, potrivit art. 65 alin. (4) CE, încheierea privind refuzul corectării actelor poate fi contestată în instanță de judecată în decursul a 5 zile de la comunicare¹⁹.

Referitor la termenul de examinare a contestației la executare de către instanța judecătorească, menționăm că potrivit art. 2 alin. (1) din Legea privind executorii judecătorești nr. 113 din 17.06.2010, executorul judecătoresc este persoană fizică **investită de stat cu competența de a îndeplini activități de interes public** prevăzute de prezenta lege și de alte legi. În exercitarea atribuțiilor de serviciu, **executorul judecătoresc este exponentul puterii de stat.**

Iar, potrivit art. 3 alin. (1) din legea respectivă, actul întocmit de executorul judecătoresc, în limitele competențelor sale legale, **este act procesual de autoritate publică.**

Prin urmare, din cele invocate rezultă că instanțele de judecată nu numai că ar trebui, ci au obligația de a examina contestațiile împotriva actelor și acțiunilor sau inacțiunilor executorului judecătoresc de urgență și în mod prioritar. Sau, potrivit art. 192 alin. (2) CPC, contestarea actelor normative, a hotărârilor, acțiunilor sau inacțiunilor autorităților publice, ale altor organe și organizații, ale persoanelor oficiale și funcționarilor publici se judecă de urgență și în mod prioritar, iar, după cum am văzut mai sus, actele, acțiunile/inacțiunile executorului judecătoresc fac parte anume din această categorie.

5) Cerințele de formă și de conținut ale cererii privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia. Pornind de la faptul că cererea privind

¹⁹ N.a. – Pentru detalii privind termenele speciale de contestare a actelor executorului judecătoresc, a se vedea pct. 3 din Capitolul 5 al prezentei lucrări.

contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia se judecă în condițiile Codului de procedură civilă (art. 163 alin. (1) CE), aceasta trebuie să respecte condițiile de formă și de conținut prevăzute de art. 166-167 CPC, cu particularitățile prevăzute de Codul de executare.

Astfel, în conformitate cu art. 166 alin. (2) CPC, cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia va cuprinde:

a) instanța căreia îi este adresată;

b) numele sau denumirea reclamantului, domiciliul ori sediul lui, numărul de identificare de stat (IDNO) – pentru persoane juridice și întreprinzători individuali, și numărul de identificare personal (IDNP) – pentru persoane fizice; dacă reclamantul este o persoană juridică, datele bancare, numele reprezentantului și adresa lui, în cazul în care cererea se depune de reprezentant, dacă reclamantul locuiește în străinătate, adresa din Republica Moldova unde urmează a i se face comunicările despre proces;

b¹) numărul de telefon și alte date de contact ale reclamantului persoană fizică; numărul de telefon, adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor și alte date de contact ale reclamantului persoană juridică; c) numele sau denumirea pârâtului, domiciliul ori sediul lui;

c¹) numărul de telefon, numărul de fax, poșta electronică sau alte date de contact ale pârâtului, în cazul în care reclamantul dispune de aceste date;

c²) numele, prenumele, adresa, numărul de telefon, adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor și alte date de contact ale reprezentantului reclamantului;

d) esența încălcării sau a pericolului de încălcare a drepturilor, libertăților sau intereselor legitime ale reclamantului, pretențiile lui;

e) circumstanțele de fapt și de drept pe care reclamantul își întemeiază pretențiile și toate probele de care acesta dispune în momentul depunerii cererii;

e¹) lista probelor anexate;

e²) lista probelor reclamate;

- e³) cererile de reclamare a probelor, efectuare a expertizei, numire/recuzare a expertului, alte cereri formulate;
- f) pretențiile reclamantului către pârât;
- g) valoarea acțiunii, dacă aceasta poate fi evaluată;
- h) date despre respectarea procedurii de soluționare prealabilă a litigiului pe cale extrajudiciară, dacă pentru un astfel de litigiu îndeplinirea procedurii este prevăzută de lege sau de contractul părților;
- i) documentele anexate la cerere.

Pe lângă datele indicate la art. 166 alin. (2) CPC, în cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia, reclamantul va trebui să indice și calitatea acestuia, precum și a celorlalți participanți la procesul de examinare a Cererii în procedura de executare silită (de ex.: creditor urmăritor, debitor, terț, executor judecătoresc ș.a.). De asemenea, deși legea prevede că executorul judecătoresc este atras din oficiu în calitate de intervenient accesoriu, se recomandă ca reclamantii să indice și datele acestuia, precum și numărul procedurii de executare silită etc.

Totodată, prezintă interes și cerința prevăzută de art. 166 alin. (2) lit. h) CPC, în cazul în care obiectul contestației îl reprezintă erorile materiale și formale comise de executorul judecătoresc la întocmirea actelor de executare, sau, după cum am menționat anterior, Codul de executare prevede expres că, în cazul erorilor materiale și formale, acestea pot fi înlăturate de executorul judecătoresc din oficiu sau la cererea părții interesate (art. 65 CE), iar, în cazul în care partea interesată se adresează cu o astfel de cerere direct în instanța de judecată, aceasta va scoate cererea de pe rol în conformitate cu art. 267 lit. a) CPC (art. 163 alin. (3¹) CE).

Astfel, deși Codul de executare prevede expres doar posibilitatea scoaterii cererii de pe rol în cazul nerespectării procedurii prealabile, considerăm că instanța ar putea încă la faza primirii cererii respective să dispună restituirea acesteia în cazul în care din conținutul acesteia va rezulta faptul că partea interesată își întemeiază pretențiile pe erorile formale și materiale ale executorului judecătoresc, iar datele privind respectarea procedurii prealabile prevăzută de art. 65 alin. (3) CE vor lipsi.

Prin urmare, este deosebit de important ca, în cel din urmă caz (când contestația este întemeiată pe erorile formale și materiale ale executorului judecătoresc), partea interesată să indice datele privind respectarea procedurii prealabile în acest sens.

Cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia poate cuprinde și alte date importante pentru soluționarea cauzei, precum și demersurile reclamantului.

Reclamantul poate formula în cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia mai multe pretenții, conexe prin temeiurile apariției sau prin probe.

Cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia se semnează de reclamant sau de reprezentantul lui împuternicit în modul stabilit.

Cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia sau cererea de exercitare a unei căi de atac este valabil făcută chiar dacă poartă o denumire incorectă.

Totodată, este de menționat că, potrivit art. 166 alin. (7) CPC, cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia, a reclamantului persoană fizică care este asistat în judecată de un avocat și cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia a reclamantului persoană juridică vor trebui să fie dactilografiate și depuse prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, cu semnătură electronică avansată calificată, odată cu intrarea în vigoare a normelor respective²⁰.

Potrivit art. 167 alin. (1) CPC, la cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia se anexează:

²⁰ N.a. – Potrivit art. VI alin. (2) din *Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 17 din 04.05.2018, prevederile ce se referă la circulația actelor de procedură prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor intră în vigoare odată cu crearea condițiilor de implementare.*

a) copiile de pe cererea respectivă și de pe înscrisuri, certificate de către parte, pe proprie răspundere, într-un număr egal cu numărul de pârâți și de intervenienți, dacă ei nu dispun de aceste acte, plus un rând de copii pentru instanță. Copiile vor fi certificate de către parte pentru conformitate cu originalul. Dacă înscrisurile și cererea de chemare în judecată sunt făcute într-o limbă străină, instanța dispune prezentarea traducerii lor în modul stabilit de lege;

b) copia de pe actul de identitate al reclamantului persoană fizică;

c) documentele care certifică circumstanțele pe care reclamantul își întemeiază pretențiile și copiile de pe aceste documente pentru pârâți și intervenienți, dacă aceștia nu dispun de ele;

d) documentele care confirmă respectarea procedurii de soluționare prealabilă a litigiului, dacă respectarea acestei proceduri este prevăzută de lege sau de contractul părților;

e) documentul ce legalizează împuternicirile reprezentantului;

f) copia de pe cererea de reclamare a probelor;

g) copia de pe cererea de efectuare a expertizei;

h) copia de pe cererea de numire/recuzare a expertului;

i) copiile de pe alte cereri formulate.

La cererea de chemare în judecată, reclamantul poate anexa și alte documente și demersuri.

Cererile indicate la lit. f)-i) se depun fie odată cu cererea de chemare în judecată, fie în cadrul pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare.

Astfel, este recomandabil ca la cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inațiuni acestuia, reclamantul să anexeze copia certificată a încheierii de intentare a procedurii de executare silită, după caz, precum și copia certificată a actului contestat, iar în cazul în care obiectul contestației este o acțiune sau inacțiune a executorului judecătoresc, trebuie anexate toate probele care ar confirma acțiunea sau inacțiunea contestată. În cazul în care obiectul contestației este legat de erorile materiale și formale ale executorului judecătoresc, atunci, după cum am mai menționat anterior, reclamantul va trebui să anexeze și dovada respectării procedurii prealabile.

Totodată, trebuie să atragem atenția asupra faptului că, prin cerința prevăzută de art. 167 alin. (1) lit. e) CPC, și anume, anexarea documentului ce legalizează împuternicirile reclamantului, se are în vedere documentele prevăzute de Codul de procedură civilă ce confirmă împuternicirile reprezentanților în fața instanței de judecată (de ex.: mandatul avocatului, procura autenticată notarial, procura eliberată de angajator persoană juridică etc.), ci nu documentele prevăzute de Codul de executare care confirmă împuternicirile reprezentantului în cadrul procedurii de executare.

Potrivit art. 161 alin. (3) CE, cererea privind contestarea actelor de executare sau acțiunilor/inacțiunii executorului judecătoresc.

7) Actul emis de instanța de judecată privind soluționarea contestației la executare. Odată cu intrarea în vigoare a modificărilor operate la Codul de executare prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 191 din 23.09.2016²¹, s-a pus capăt și dilemei privind actul judecătoresc prin care se soluționează contestația la executare.

Astfel, dacă până la data de 28.04.2017, Codul de executare prevedea cu titlu generic faptul că instanța de judecată ca urmare a examinării contestației la executare va emite o hotărâre (soluție aspru criticată de altfel de doctrina de specialitate), atunci începând cu 24.04.2017, potrivit prevederilor art. 163 alin. (4) CE, instanța de judecată se va pronunța asupra contestației la executare, prin emiterea **unei încheieri**.

Raționamentul care stă la baza unei astfel de soluții constă în faptul că executarea hotărârilor judecătorești este parte integrantă a procesului civil și soluționarea incidentelor apărute pe parcursul acestei etape procesuale trebuie să se facă prin încheieri. Asupra fondului cauzei civile nu pot exista mai multe hotărâri, iar executarea și contestările care apar în legătură cu aceasta nu se referă la fondul pricinii [82, p. 341].

Așadar, încheierea instanței de judecată privind examinarea contestației la executare va trebui să corespundă cerințelor prevăzute de art. 270 CPC.

²¹ Publicată: 28.10.2016 în *Monitorul Oficial*, nr. 369-378, art. 747. În vigoare: 28.04.2017.

De asemenea, potrivit art. 163 alin. (4) CE, încheierea emisă de instanța de fond poate fi atacată cu recurs, astfel încât recursul împotriva încheierilor privind soluționarea contestațiilor la executare se va examina în corespundere cu prevederile Capitolului XXXVIII, Secțiunea I a Codului de procedură civilă.

8) Alte particularități privind examinarea contestației la executare. Potrivit art. 163 alin. (2) CE, în cazul contestării actului întocmit de executorul judecătoresc, sarcina probațiunii este pusă în seama reclamantului, iar potrivit alin. (3) al aceleiași norme, actele de executare întocmite de executorul judecătoresc, legale în fond, nu pot fi anulate pe motive formale.

De asemenea, potrivit art. 163 alin. (5) CE, în cazul respingerii cererii privind contestarea actelor de executare sau acțiunilor/inacțiunii executorului judecătoresc, reclamantul poate fi obligat, la cererea intimatului sau a executorului judecătoresc, să repare prejudiciul cauzat prin întârzierea executării, iar când contestația a fost depusă cu rea-credință, reclamantul este obligat la plata unei amenzi judiciare în mărime de la 10 la 30 de unități convenționale.

10.3. Procedura de apărare a drepturilor altor persoane

Art. 164 CE prevede posibilitatea de apărare judiciară a drepturilor altor persoane decât celor care sunt părți ale procedurii de executare, acest text de lege având un caracter special față de prevederile generale ale art. 161 alin. (1) CE, care instituie dreptul terților ce consideră că prin actele de executare le-a fost încălcat un drept recunoscut de lege de a contesta actele de executare.

Astfel, în cazurile în care terții consideră că sechestrul a fost aplicat pe bunurile (inclusiv pe sumele de bani) ce le aparțin cu drept de proprietate, ei sunt în drept să intenteze o acțiune civilă în baza art. 164 CE, iar art. 161 CE le permite terților să conteste actele de executare despre care consideră că le ating alte drepturi decât cel de proprietate.

În situația în care, în cadrul procedurii sechestrării bunurilor, un terț declară că bunurile supuse sechestrului sunt ale sale, în procesul-verbal cu privire la sechestrare se face mențiunea respectivă, iar terțului i se aduce la cunoștință dreptul de a intenta o acțiune de ridicare

re a sechestrului, în conformitate cu art. 115 alin. (7) CE. Dacă terțul invocă acest drept după efectuarea sechestrului, executorul îi va aduce la cunoștință, și aici, existența acestui drept.

Acțiunea se va intenta potrivit procedurii generale, în interiorul termenului general de prescripție de trei ani, conform art. 267 Cod civil.

Părțile din cadrul procedurii de examinare vor avea calitatea de reclamant și de pârât (nu de creditor și de debitor), fiind admisibilă introducerea în proces a executorului judecătoresc, în calitate de intervenient accesoriu. Instanța de judecată va verifica posibilitatea introducerii în proces a altor persoane, cărora li s-ar putea atinge interesele prin hotărârea judecătorească, iar în ipoteza în care bunul vizat de cerere a trecut în proprietatea altei persoane (ca urmare a vânzării acestuia), introducerea noului proprietar este obligatorie.

Reclamantul urmează să probeze că are un drept de proprietate asupra bunului sechestrat.

Acțiunea terțelor persoane cu privire la ridicarea sechestrului se va soluționa printr-o hotărâre susceptibilă de apel. În cadrul dispozitivului hotărârii, va fi concretizat/individualizat bunul de pe care se ridică sechestrul, în baza caracteristicilor din actul de sechestr.

Totodată, este de menționat că potrivit art. 164 alin. (4) CE, decizia instanței de apel nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.

Sarcini de autoevaluare:

- Analizați natura juridică a contestației la executare.
- Determinați obiectul contestației la executare.
- Identificați subiecții contestației la executare și calitatea procesuală a acestora în cadrul examinării contestației la executare.
- Stabiliți instanța competentă în examinarea contestației la executare.
- Determinați termenele în procedura contestației la executare.
- Proiectați cerințele de formă și de conținut ale cererii privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia.

- Stabiliți actul emis de instanța de judecată privind soluționarea contestației la executare.
- Apreciați particularități privind examinarea contestației la executare.
- Dezvoltați procedura de apărare a drepturilor altor persoane.
- Întocmiți proiectul unei contestații împotriva actelor, acțiunilor și/sau inacțiunilor executorului judecătoresc.
- Redactați proiectul unei cereri privind ridicarea sechestrului de pe bunurile care aparțin unei persoane neimplicate în procedura de executare silită.
- Proiectați o încheiere judecătorească cu privire la examinarea contestației la executare.

Test-grilă

1. Apreciați calitatea procesuală a executorului judecătoresc în procedura de contestare a actelor executorului judecătoresc:
 - a) pârât;
 - b) intervenient accesoriu;
 - c) autoritate publică;
 - d) intervenient principal.
2. Apreciați calitatea procesuală a executorului judecătoresc în cadrul pricinilor civile de încasare a prejudiciului cauzat prin acțiunile, inacțiunile executorului judecătoresc:
 - a) pârât;
 - b) intervenient accesoriu;
 - c) autoritate publică;
 - d) intervenient principal.
3. Apreciați mărimea taxei de stat achitată la depunerea contestației împotriva actelor executorului judecătoresc:
 - a) 3% din suma urmărită;
 - b) nu se impune cu taxă de stat;
 - c) 500% din unitatea convențională (100 lei);
 - d) 1000% din unitatea convențională (200 lei).

4. Apreciați mărimea taxei de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată privind încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile, inacțiunile executorului judecătoresc:
 - a) 3% din suma prejudiciului;
 - b) nu se impune cu taxă de stat;
 - c) 500% din unitatea convențională (100 lei);
 - d) 1000% din unitatea convențională (200 lei).
5. Apreciați mărimea taxei de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată privind încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a documentelor executorii și cu repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare:
 - a) 3% din suma prejudiciului;
 - b) nu se impune cu taxă de stat;
 - c) 500% din unitatea convențională (100 lei);
 - d) 1000% din unitatea convențională (200 lei).
6. Determinați autoritatea competentă să examineze contestațiile împotriva actelor executorului judecătoresc:
 - a) Judecătoria din circumscripția în care activează executorul judecătoresc;
 - b) Curtea de Apel din circumscripția în care activează executorul judecătoresc;
 - c) Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești;
 - d) Comisia de Disciplină de pe lângă Ministerul Justiției al Republicii Moldova.
7. Determinați procedura de examinare a contestațiilor împotriva actelor executorului judecătoresc:
 - a) procedura de examinare a contestațiilor în procedura contravențională;
 - b) procedura contenciosului administrativ;
 - c) potrivit regulilor de examinare a recursului împotriva încheierilor judecătorești;
 - d) în condițiile Codului de procedură civilă.
8. Determinați procedura de examinare a actelor executorului judecătoresc:
 - a) procedura de examinare a contestațiilor în procedura contravențională;

- b) procedura contenciosului administrativ;
 - c) potrivit regulilor de examinare a recursului împotriva încheierilor judecătorești;
 - d) în condițiile Codului de procedură civilă.
9. Determinați procedura de examinare a cererilor de ridicare a sechestrului de pe bunurile ce aparțin cu drept de proprietate terților procedurii de executare:
- a) procedura de examinare a contestațiilor în procedura contravențională;
 - b) procedura contenciosului administrativ;
 - c) potrivit regulilor de examinare a recursului împotriva încheierilor judecătorești;
 - d) procedura în acțiune civilă.
10. Stabiliți termenul de examinare a contestațiilor împotriva actelor executorului judecătoresc:
- a) 30 de zile;
 - b) termen rezonabil;
 - c) 3 luni de zile;
 - d) 15 zile.
11. Poate oare executorul judecătoresc să fie reprezentat în instanța de judecată de către angajații lui în bază de procură:
- a) da;
 - b) da, doar dacă la procură se anexează copia ordinului de angajare;
 - c) nu;
 - d) la discreția instanței de judecată.

Surse bibliografice recomandate:

1. COBAN, I. Termenul de contestare a actelor întocmite de executorul judecătoresc potrivit legislației Republicii Moldova. În: *Materialele Conferinței internaționale „Procesul civil și executarea silită, de la clasic la modern”*, Tîrgu-Mureș (România), 29-31 august 2019, pp. 141-152.
2. GÂRBULEȚ, I., OPRINA, E. *Tratat teoretic și practic de executare silită*. București: Universul juridic, 2013.

3. HURUBĂ, E. *Contestația la executare în materie civilă*, București: Universul juridic, 2011.
4. OPRINA, E. *Executarea silită în procesul civil*. Ed. a IV-a revăzută și adăugită. București: Universul juridic, 2011.
5. POALELUNGI, M. ș.a. *Manualul judecătorului pentru cauze civile*. Ediția a 2-a. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013.
6. TUDURACHE, D.C. *Contestația la executare*. Ed. a 2-a revizuită. București: Hamangiu, 2009.
7. Hotărârea nr. 8 din 05.04.2019 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 162 alin. (2) din Codul de executare (termenul de decădere din dreptul de a contesta actele executorului judecătoresc). Publicată: 26.04.2019 în *Monitorul Oficial*, nr. 148-158, art. 77.

BIBLIOGRAFIE

I) Acte normative internaționale:

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului (DUDO), adoptată de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 10 decembrie 1948, Republica Moldova aderând prin Hotărârea Parlamentului nr. 217 din 28.07.1990 cu privire la aderarea R.S.S. Moldova la Declarația Universală a Drepturilor Omului și ratificarea pactelor internaționale ale drepturilor omului. Publicată: 30.08.1990 în *Veștile*, nr. 8, art. 223. Data intrării în vigoare: 28.07.1990.
2. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, adoptat de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 19 decembrie 1966. Ratificat de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 217 din 28.07.1990. Publicată: 30.08.1990 în *Veștile*, nr. 8 art. 223. Data intrării în vigoare: 28.07.1990.
3. Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (CEDO), încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950. Adoptată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului privind ratificarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a unor protocoale adiționale la această Convenție, nr. 1298-XI-II din 24.07.97. *Monitorul Oficial al R. Moldova*, nr.54-55/502 din 21.08.1997.
4. Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte. Ratificat prin Legea nr. 112 din 02.07.2014. Publicat: 18.07.2014 în *Monitorul Oficial*, nr. 185-199, art. 442.
5. Recomandarea Rec. (2003)17 a Comitetului Miniștrilor către Statele membre în materie de executare a deciziilor judecătorești. Adoptată de Comitetul Miniștrilor în 9 sept. 2003, la a 851-a reuniune a delegațiilor miniștrilor.
6. Opinia nr. 13 (2010) privind rolul judecătorilor în executarea hotărârilor judecătorești. Aprobata de Consiliul Consultativ al

Judecătorilor Europeni (CCJE) la solicitarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, Strasbourg, 19.11.2010.

II) Acte legislative naționale:

7. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994. Publicată: 12.08.1994 în *Monitorul Oficial*, nr. 1. Data intrării în vigoare: 27.08.1994.
8. Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr.36/2013 privind interpretarea art. 13 alin. (1) din Constituție în corelație cu Preambulul Constituției și Declarația de Independență a Republicii Moldova.
9. Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 39 din 14.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 15 alin. (2) lit. d) și 38 alin. (4) lit. f) din Codul de executare al Republicii Moldova (sesizarea nr. 24g/2017). Publicată: 02.03.2018 în *Monitorul Oficial*, nr. 68-76, art. 36. În vigoare din: 14.12.2017.
10. Hotărârea Curții Constituționale nr.22 din 08.10.2019 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 61 alin. (1) din Codul de executare (sesizarea nr. 152g/2019).
11. Hotărârea nr. 8 din 05.04.2019 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 162 alin. (2) din Codul de executare (termenul de decădere din dreptul de a contesta actele executorului judecătoresc). Publicată: 26.04.2019 în *Monitorul Oficial*, nr. 148-158, art. 77.
12. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225 din 30.05.2003. Publicat: 21.06.2013 în *Monitorul Oficial*, nr. 130-134, art. 415.
13. Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443 din 2004. Publicat: 03.03.2005 în *Monitorul Oficial*, nr. 34-35, art. 112. Data intrării în vigoare: 01.07.2005.
14. Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116 din 19.07.2018. Publicat: 17-08-2018 în *Monitorul Oficial*, nr. 309-320, art. 466.
15. Legea nr. 845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi. Publicată: 28.02.1994 în *Monitorul Parlamentului*, nr. 2, art. 33.

16. Legea nr. 1216 din 03.12.1992 a taxei de stat. Publicată: 02.04.2004 în *Monitorul Oficial*, nr. 53-55, art. 302.
17. Legea nr. 273 din 09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte. Publicată: 09.02.1995 în *Monitorul Oficial*, nr. 9, art. 89. Data intrării în vigoare: 09.02.1995.
18. Legea nr. 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească. Publicată: 19.10.1995 în *Monitorul Oficial*, nr. 58, art. 641.
19. Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10.02.2000. Publicată: 03.10.2006 în *Monitorul Oficial*, nr. ed. specială.
20. Legea nr. 1260 din 19.07.2002 cu privire la avocatură. Publicată: 04.09.2010 în *Monitorul Oficial*, nr. 159, art. 582.
21. Legea nr. 113 din 17.06.2010 privind executorii judecătorești. Publicată: 23.07.2010 în *Monitorul Oficial*, nr. 126-128, art. 406.
22. Legea nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Publicată: 01.07.2011 în *Monitorul Oficial*, nr. 107-109, art. 282.
23. Legea nr. 231, din 25.11.2011, privind aprobarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016. Publicată: 06.01.2012 în *Monitorul Oficial*, nr. 1-6.
24. Legea nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar. Publicată: 10.06.2016 în *Monitorul Oficial*, nr. 157-162, art. 316. Data intrării în vigoare: 10.12.2016.
25. Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014. Publicată: 08.08.2014 în *Monitorul Oficial*, nr. 223-230, art. 519.
26. Legea nr. 220 din 19.10.2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali. Publicată: 30.11.2007 în *Monitorul Oficial*, nr. 184-187, art. 711. Data intrării în vigoare: 30.05.2008.
27. Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 191 din 23.09.2016. Publicată: 28.10.2016 în *Monitorul Oficial*, nr. 369-378, art. 747. În vigoare: 28.04.2017.

28. Legea nr. 17 din 04.05.2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Publicată: 04.05.2018 în *Monitorul Oficial*, nr. 142-148, art. 277. În vigoare: 01.06.2018.

III) Acte normative subordonate legilor:

29. Hotărârea Guvernului nr. 886 din 23.09.2010 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de determinare a mărimii taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și a spezelor procedurii de executare. Publicată: 01.10.2010 în *Monitorul Oficial*, nr. 191-193, art. 977.

30. Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28.02.2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar. Publicată: 05.03.2013 în *Monitorul Oficial*, nr. 48, art. 207.

31. Ordinul ministrului Justiției nr. 331 din 30.07.2015 privind aprobarea Regulamentului de activitate al Comisiei de licențiere a executorilor judecătorești, condițiile de admitere la concurs, de desfășurare a acestuia și criteriile de selectare a celor mai buni candidați pentru profesia de executor judecătoresc. Publicat: 07.08.2015 în *Monitorul Oficial*, nr. 206-210, art. 1356.

32. Ordinul ministrului Justiției nr. 96 din 20.02.2017 privind aprobarea Regulamentului de activitate al Colegiului disciplinar al executorilor judecătorești. Publicat: 24.02.2017 în *Monitorul Oficial*, nr. 60-66, art. 314.

33. Extrasul nr. 514 din 27.04.2013, din Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 110/5 din 5 februarie 2013 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de distribuire aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești. Publicat: 27.04.2013 în *Monitorul Oficial*, nr. 96, art. 514.

34. Extrasul nr. 515 din 27.04.2013, din Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 111/5 din 5 februarie 2013 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de constituire a completelor de judecată și schimbarea membrilor acestora. Publicat: 27.04.2013 în *Monitorul Oficial*, nr. 96, art. 51.

35. Extrasul nr. 2068 din 24.11.2017, din Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 658/30 din 10 octombrie 2017 privind

aprobarea Regulamentului privind modul de publicare a hotărârilor judecătorești pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, conform anexei, parte integrantă a prezentei hotărâri. Publicată: 24.11.2017 în *Monitorul Oficial*, nr. 411-420, art. 2068.

36. Statutul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești, disponibil: www.unej.md/user/admin_portions/documente_cadru_normativ/4statutul%2520UNEJ.docx+&cd=3&hl=ro&ct=clnk&gl=md. Accesat: 31.08.2018.
37. Hotărârea Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești nr. 23 din 26.04.2017 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de înregistrare de către UNEJ a actelor de constatare a faptelor și stărilor de fapt și cerințele minime privind conținutul actului de constatare. Publicată: 12.05.2017 în *Monitorul Oficial*, nr. 149-154, art. 872.

IV) Practica judiciară:

38. Van de Hurk c. Olandei, hotărârea din 19.04.1994.
39. Tolstoy-Miloslavsky c. Regatului Unit, hotărârea din 13 iulie 1995.
40. Hornsby c. Greciei, hotărârea din 19 martie 1997.
41. aff. Aït-Mouhoub c. France, hotărârea din 28 octombrie 1998.
42. García Ruiz c. Spaniei, hotărârea din 21.01.1999.
43. Prodan c. Moldovei, hotărârea din 18.05.2004.
44. Fuklev c. Ucrainei, hotărârea din 7 iunie 2005.
45. Șandor c. României, hotărârea din 25.11.2005.
46. Istrate c. Moldovei, hotărârea din 13.06.2006.
47. Mizernaia c. Moldovei, hotărârea din 25.09.2007.
48. Menchinskaya c. Rusiei, hotărârea din 15.01.2009.
49. Norma SRL c. Moldovei, hotărârea din 03.11.2011.
50. Chirica c. Moldovei, hotărârea din 14.07.2014.
51. Hotărârea Plenului CSJ a RM nr. 24 din 12.12.2005 cu privire la aplicarea normelor Codului de procedură civilă la judecarea pricinilor în primă instanță.
52. Hotărârea Plenului C.S.J. nr. 5 din 11 noiembrie 2013 privind procedura de judecare a cauzelor civile în ordine de recurs.

53. Hotărârea Plenului C.S.J. nr.2 din 07.07.2008 cu privire la aplicarea legislației procesuale civile la întocmirea hotărârii și încheierii judecătorești.
54. Hotărârea Plenului C.S.J. nr. 10 din 16.12.2013 cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Codului de executare în cauzele civile.
55. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 1 din 10 martie 2014 cu privire la aplicarea unor prevederi ale legislației privind gajul și ipoteca.
56. Hotărârea Plenului C.S.J. nr. 3 din 09 iunie 2014 cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.
57. Hotărârea Plenului C.S.J. nr. 5 din 17 noiembrie 2014 cu privire la actele judecătorului în faza intentării procesului civil și pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare.
58. Recomandarea CSJ nr. 22 din 01.11.12. privind unele aspecte ale reprezentării în procesul civil.
59. Recomandarea C.S.J. nr. 40 din 05.05.2013 cu privire la participarea procurorului în pricinile civile conform art. 71 alin. (3) CPC.
60. Recomandarea Plenului C.S.J. nr. 75 din 17.04.2015 cu privire la modul de aplicare a art. 24 din Codul de executare.
61. Recomandarea nr. 82 din 21.10.2015 cu privire la momentul punerii în executare a hotărârilor date de instanțele de judecată în cauzele de contencios administrativ.
62. Recomandarea nr. 84 din 20.01.2016 cu privire la aplicarea dispozițiilor legale ce vizează autorizarea pătrunderii forțate în domiciliul/încăperile debitorului în cazul asigurării acțiunii, precum și modalitatea transmiterii bunurilor sechestrate la păstrare.
- V) Manuale și monografii (în limba română):**
63. BĂCANU, I. ș.a. *Drept procesual civil. Executarea silită*. Vol. II. Ed. a II-a revăzută. București: Lumina Lex, 1998.
64. BELEI, E. ș.a. *Drept procesual civil. Partea generală*. Chișinău: Cartea juridică, 2014.

65. BELEI, E. ș.a. *Drept procesual civil. Partea specială*. Chișinău: Lexon, 2016.
66. BELEI, E., POALELUNGI, M. ș.a. *Pregătirea cauzelor civile pentru dezbaterile judiciare*. Chișinău, 2016.
67. BÎRSAN, C. *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole*. Vol. I. *Drepturi și libertăți*. București: All Beck, 2004.
68. CIOBANU, M. *Tratat teoretic și practic de procedură civilă*. Vol. II. București: Editura Națională, 1997.
69. COJUHARI, Al. ș.a. *Situații de drept la procedura civilă*. Chișinău: CEP USM, 2005.
70. COJUHARI, Al. ș.a. *Drept procesual civil. Partea specială*. Curs universitar. Chișinău: USM, 2009.
71. GÂRBULEȚ, I., OPRINA, E. *Tratat teoretic și practic de executare silită*. București: Universul juridic, 2013.
72. HILSENRAD, A., STOENESCU, I. *Procesul civil în R.P.R.* București: Ed. Științifică, 1957.
73. HURUBĂ, E. *Contestația la executare în materie civilă*. București: Universul juridic, 2011.
74. LEȘ, I. *Legislația executării silite. Comentarii și explicații*. București: C.H. Beck, 2007.
75. LEȘ, I. *Tratat de drept procesual civil*. Ed. a 5-a. București: C.H. Beck, 2010.
76. MĂGUREANU, F. *Drept procesual civil*. Ed. a X-a. București: Universul juridic, 2008.
77. MOCANU, V., MUNTEANU, V. *Drept contravențional. Note de curs*. Chișinău: USEM, 2013.
78. NEGRU, V., RADU, D. *Drept procesual civil*. București: Ed. Didactică și Pedagogică, 1972.
79. OPRINA, E. *Executarea silită în procesul civil*. Ediția a III-a. București: Universul juridic, 2009.
80. OPRINA, E. *Participanții la procedura de executare*. București: C.H. Beck, 2009.
81. OPRINA, E. *Executarea silită în procesul civil*. Ed. a IV-a revăzută și adăugită. București: Universul juridic, 2011.
82. POALELUNGI, M. ș.a. *Manualul judecătorului pentru cauze civile*. Ediția a 2-a. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013.

83. POALELUNGI, M. *Modele de acte judecătorești în procesul contravențional*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013.
84. POALELUNGI, M. *Ghidul Cetățeanului. Procedura civilă*. Chișinău: Cartier, 2008.
85. RĂDUCAN, G. *Dreptul executării silite. Titlul executoriu european*. București: Hamangiu, 2009.
86. SELEGEAN, M. *Dreptul la un proces echitabil. Articolul 6 din Convenția europeană a drepturilor omului*. București: I.N.M., 2005.
87. STOENESCU, I. ș.a. *Tratat teoretic și practic de procedură a executării silite*. București: Ed. Academiei, 1966.
88. STOENESCU, I., PORUMB, Gr. *Drept procesual civil român*. București: Ed. Didactică și Pedagogică, 1966.
89. STOICA, A. *Ghid practic de executare silită. Explicații, cereri, formulare*. Ed. a 2-a. București: Hamangiu, 2010.
90. TABACU, A. *Drept procesual civil*. Ed. a V-a revăzută și adăugită. București: Universul juridic, 2010.
91. TUDURACHE, D.C. *Contestația la executare*. Ed. a 2-a revizuită. București: Hamangiu, 2009.
92. ZILBERSTEIN, S., CIOBANU, V. M. *Tratat de executare silită*. București: Lumina Lex, 2001.
- VI) Manuale, monografii (în limbile rusă și franceză):**
93. ВАСЬКОВСКИЙ, Е.В. *Учебник гражданского процесса*. Москва: Изд. бр. Башкамовых, 1914.
94. СОКИНА, Г.Л. *Гражданский процесс. Общая часть*. Москва: Юристъ, 2004.
95. DONNIER, M., DONNIER, J. B. *Voies d'exécution et procédures de distribution*. Paris: Litec, 2003.
96. GUINCHARD, S., MOUSSA, T. *Droit et pratique des voies d'exécution*. 5e éd. Paris: Dalloz, 2007.
97. HABSCHIED, W.J. *Droit judiciaire privé suisse*. Deuxième édition entièrement revue et corrigée. Geneve: Librairie de l'Université, 1981.
- VII) Publicații, articole științifice, studii, ghiduri, surse web:**
98. BUȘULEAC, M. Rolul instanței de judecată în cadrul procedurii de executare a documentelor executorii cu caracter civil. În: *Revista Română de Executare silită*, 2016, nr. 1.

99. COADĂ, C. Discuții în legătură cu interpretarea și aplicarea unor dispoziții legale referitoare la incidente procedurale în procesul civil. În: *Dreptul*, 2008, nr. 12.
100. COBAN, I. Termenul de contestare a actelor întocmite de executorul judecătoresc potrivit legislației Republicii Moldova. În: *Materialele Conferinței internaționale „Procesul civil și executarea silită, de la clasic la modern”*, Tîrgu Mureș (România), 29-31 august 2019, pp. 141-152.
101. COBAN, I. Competențe speciale ale executorului judecătoresc potrivit legislației Republicii Moldova. În: *Revista Națională de Executare silită din Republica Moldova*, 2015, nr. 1, pp. 100-117.
102. Consiliul Superior al Magistraturii. *Activitatea Instanțelor Judecătorești pe 12 luni*. Chișinău, 2016.
Disponibil: http://www.csm.md/files/Statistica/2016/12luni/Activitatea_instanțelor_12_luni.pdf, (vizitat 05.10.2019).
103. European commission for democracy through law can excessive length of proceedings be remedied? In: *Science and technique of democracy*, no. 44. CDL-STD(2007)044.
104. GHITĂ, D., GHITĂ, O.C. *Considerații privind contestația la executare*, pag. 21. În <http://drept.ucv.ro/RSJ/images/articole/2008/RSJ4/A03GhitaDaniel.pdf>, (vizitat 01.09.2019).
105. GRIBINCEA, V. ș.a. *Document de politici. Mecanismul de reparare a prejudiciului cauzat prin încălcarea termenului rezonabil – este oare acesta eficient?*, Chișinău: CRJM, 2014, pag. 3. Disponibil: <http://crjm.org/wp-content/uploads/2014/09/Document-de-politici-nr1-web.pdf>. (vizitat: 12.09.2019).
106. Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Direcția Agent Guvernamental. *Ghid Practic de aplicare a jurisprudenței Curții Europene în materia neexecutării și/sau duratei excesive a procedurilor*. Chișinău, 2012, pag. 4. În: http://justice.gov.md/public/files/file/GHID_PRACTIC_DAG_MJ_mai_2012.pdf, (vizitat: 10.09.2019).
107. VOICU, M. Procedura executării silite în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului – CEDO. În: *RRDJ*, 2012, nr. 5.

Igor COBAN

IMPLICAREA INSTANȚEI DE JUDECATĂ ÎN EXECUTAREA SILITĂ

Note de curs

Redactare – *Antonina Dembițchi*
Asistență computerizată – *Maria Bondari*

Bun de tipar 16.03.2020. Formatul 60 x 84 ^{1/16}
Coli de tipar 15.0. Coli editoriale 12,0.
Comanda 82. Tirajul 50 ex.

Centrul Editorial-Poligrafic al USM
str. Al. Mateevici, 60, Chișinău, MD 2009